

Programmabegroting 2005

September 2004

Programmabegroting 2005

Inhoudsopgave

	Pagina
1. Uitvoeren, presteren en initiëren	05
2. Financieel perspectief 2005-2008	09
2.1 Inleiding	09
2.2 Algemene middelen	09
2.2.1 Opcenten motorrijtuigenbelasting	09
2.2.2 Provinciefonds	10
2.2.3 Treasury	10
2.2.4 Overige algemene dekkingsmiddelen	11
2.3 Algemene reserve	11
2.4 Bezuinigingen	12
2.5 Beslag op de algemene middelen	13
2.5.1 Onvermijdbare uitgaven	13
2.5.2 Reserveringen	14
2.5.3 Nieuw beleid	15
2.6 Bijzondere financiële aspecten	17
2.6.1 Structuurfonds	17
2.6.2 Stimuleringsfonds	17
2.7 Samenvattende uitkomsten (saldo) Programmabegroting 2005	18
3. De Programma's	21
3.1 Inleiding	21
3.1.1 Programma's	21
3.1.2 Productgroepen	21
3.1.3 Indicatoren	22
3.1.4 Specificatie van baten en lasten	24
3.1.5 Opbouw en inhoud van de programma's	24
3.2 Totaalbegroting 2005: baten en lasten per programma in meerjarenperspectief 2005-2008	25
3.3 Programma's	
Programma 1.1 Algemeen bestuur	27
Programma 1.2 Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid, archiefinspectie	35
Programma 1.3 Concernbeleid en control	39
Programma 1.4 Bedrijfsvoering	42
Programma 1.5 Agenda 2010	48
Programma 2.1 Ruimtelijke Ontwikkeling	60
Programma 2.2 Wonen en stedelijke vernieuwing	64
Programma 2.5 Natuur en landschap	69
Programma 2.6 Plattelandszaken	78
Programma 2.7 Ontgrondingen	82
Programma 3.1 Water	84
Programma 3.2 Milieu	90
Programma 4.1 Verkeers- en vervoerbeleid	100
Programma 4.2 Aanleg en reconstructie wegen	105
Programma 4.3 Beheer en onderhoud provinciale wegen	108
Programma 4.4 Exploitatie openbaar vervoer	111
Programma 5.1 Economische zaken, recreatie en toerisme	114
Programma 5.2 Financieel toezicht	119
Programma 5.3 Sociale pijler	121
Programma 5.4 Cultuur	131

4. De paragrafen	137
4.1 Weerstandsvermogen	137
4.1.1. Algemeen	137
4.1.2. Overzicht risico's	139
4.2 Onderhoud kapitaalgoederen	146
4.3 Treasuryparagraaf	148
4.3.1. Provinciale ontwikkelingen	148
4.3.2. Treasury organisatie	148
4.3.3. Treasury beheer	149
4.3.4. Instrumenten bij het uitzetten van gelden	150
4.3.5. Treasuryresultaat	151
4.4 Bedrijfsvoering	152
4.4.1. Beschikbare faciliteiten	152
4.4.2. Planning & control	153
4.4.3. Organisatorische vormgeving van de activiteiten	154
4.4.4. Beleidsplan Personeel en Organisatie 2005, implementeren en uitvoeren	154
4.5 Verbonden partijen	156
4.5.1. Inleiding	156
4.5.2. Verbonden partijen	156
4.6 Grondbeleid	159
4.7 Provinciale belastingen en heffingen	160
5. Bijlagen:	161
5.1 Investerings –en financieringsstaat 2005	163
5.2 Invulling stelpost nog toe te wijzen middelen	164
5.3 Overige aspecten financiële positie	174
5.4 Afkortingen	176

Hoofdstuk 1 UITVOEREN, PRESTEREN EN INITIËREN

Met de nota "Utrecht: presterende provincie" kozen wij er een paar jaar geleden voor nog sterker in te zetten op het bereiken van waardevolle resultaten voor de Utrechtse samenleving. De resultaten die we in deze collegeperiode willen behalen hebben we, aansluitend daarop, benoemd in ons collegeprogramma "Werk in uitvoering". Voor u ligt de concrete uitwerking van ons programma voor het komende jaar: de begroting 2005. Onze ambities zijn fors. Met de begroting voor 2005 investeren wij € 25 miljoen voor de uitvoering van de nieuwe projecten uit ons collegeprogramma. Verderop in dit hoofdstuk vindt u daarbij een heldere impressie van een aantal hoofdactiviteiten voor 2005. Tevens zullen provinciale staten, na een voorstel van onze kant, in 2005 bepalen hoe wij het, bij de Voorjaarsnota aangekondigde Stimuleringsfonds aan gaan wenden. De komende jaren doet de provincie Utrecht daarmee aanvullend op het collegeprogramma een extra investering van netto € 60 miljoen. Bij die investeringen nemen wij meer dan in het verleden risico's. Risico's die horen bij een op uitvoering gerichte werkwijze en een 'hands on mentaliteit'.

Bij het samenstellen van de begroting voor 2005 zijn wij mede afhankelijk van kansen en beperkingen die door het Rijksbeleid worden gegenereerd. We hebben daarbij onder meer te maken met bezuinigingen op het Provinciefonds. Deze bezuinigingen en de sterk afgevlakte groei bij de inkomsten uit de opcenten op de motorrijtuigenbelasting maken dat wij in 2005 € 10 miljoen euro bezuinigen om het coalitieakkoord volgens planning te kunnen uitvoeren.

In 2004 hebben wij efficiëncymaatregelen benoemd die een structurele bezuiniging van € 3,5 miljoen per jaar gaan opleveren (operatie Kwatta 1). Provinciale staten zullen eind 2004 een takendiscussie afronden die de kaders aangeeft voor het resterende deel van de bij Programmabegroting 2004 afgesproken bezuinigingen (operatie Kwatta 2). Voor het verwezenlijken van de nieuwe bezuinigingen die nu op ons af komen doen we in hoofdstuk twee een voorstel voor het herschikken van middelen.

De beleidsuitvoering in 2005

Het is onmogelijk over alle beleid in dit inleidende hoofdstuk een nadere toelichting te geven. We willen ons daarom beperken tot enkele hoofdzaken waarvan we menen dat die voor ons, maar vooral voor onze inwoners en onze relaties, in 2005 van belang zijn in ons presteren.

Op 1 januari 2005 gaat de nieuwe **Wet op de Jeugdzorg** in. Jongeren die ernstige problemen hebben, krijgen recht op hulp. De nieuwe wet betekent een omslag. De aanpak wordt namelijk georganiseerd vanuit de hulpvraag. Een eenvoudiger georganiseerd stelsel moet hierbij helpen. De provincie speelt een belangrijke rol in het nieuwe stelsel. Zij heeft de regierol en is eindverantwoordelijk voor de jeugdzorg.

Als een jongere in de problemen zit, dan moet hij of zij snel en goed geholpen worden. Dit betekent dat de wachtlijsten moeten verdwijnen. Door acties die nu gaande zijn, kunnen de wachtlijsten voor pleegzorg en ambulante hulp in 2005 worden opgelost. De verwachting is dat de wachtlijsten voor residentieel en dagbehandeling kleiner worden, maar dat het in 2005 nog niet lukt deze beneden het gewenste niveau te krijgen. Utrecht is een provincie met verhoudingsgewijs veel jongeren. En hoewel het met het merendeel van de jeugdigen goed gaat, zijn er nog altijd jeugdigen die voortijdig de school verlaten, is er kindermishandeling, jeugdcriminaliteit en zijn er jongeren die tussen wal en schip vallen. Zorg voor de jeugd is een kerntaak van de provincie. Dit blijkt ook uit het feit dat de provincie ongeveer 20 procent van de begroting aan de jeugdzorg besteedt.

"Randstadspoor weer op schema" is de titel waarmee de regionale partijen medio 2004 de resultaten van een intensief overleg met de minister naar buiten konden brengen. Belangrijke onderdelen van Randstadspoor dreigden door andere prioriteiten bij het Rijk uitgesteld te worden. Met een bod van de regio om met een bijdrage van € 108 miljoen de financiering van het Rijk veilig te stellen is een doorbraak gemaakt. De Provincie Utrecht is weliswaar één van de regionale partijen maar heeft, samen met het BRU, een voortrekkende rol in dit dossier.

De minister heeft inmiddels een projectbesluit genomen waarmee het gehele project Randstadspoor is veiliggesteld. Voor het eerst is daarmee ook door het Rijk erkend dat Randstadspoor essentieel onderdeel uitmaakt van de bereikbaarheid van de regio Utrecht. De schop kan eindelijk na jaren de grond in.

Randstadspoor is gereed in 2015, maar voor die datum zullen er al randstadspoortrajecten in gebruik worden genomen. De NS heeft een bedieningsgarantie afgegeven voor de nieuwe stations Tiel Passewaaij, Amersfoort Vathorst, Utrecht Zuilen, Houten Castellum, Utrecht Terwijde, Utrecht Leidsche Rijn en Utrecht Vaartse Rijn.

De Haagse *“Nota Mobiliteit”* heeft als kernthema het waarborgen en versterken van de economische vitaliteit van bepaalde regio's. De regio Utrecht wordt daarbij erkend als een economisch krachtige regio. Het is de infrastructurele draaischijf van Nederland. De regio, vertegenwoordigd in de NV Utrecht, maakt zich sterk, aandacht te krijgen voor de benodigde investeringen in de hoofdinfrastructuur. Ook hier is een sterke beïnvloeding van rijksplannen nodig en kunnen met behulp van voorfinanciering mogelijke investeringen versneld worden. In het Richtprogramma van het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht (SMPU) is rekening gehouden met een eventuele voorfinanciering. Provinciale Staten hebben het Strategisch Mobiliteitsplan voor de provincie Utrecht reeds in december 2003 vastgesteld.

In 2005 willen we € 18 miljoen besteden aan wegen. Dit is een fikse verhoging en is aan te merken als een trendbreuk. Grote projecten in de weginfrastructuur pakken we aan.

Rond de *“A12-west”* zal een eerste grote uitvoering plaatsvinden van het project *A12-Bravo* met de aansluiting Woerden-Oost. De bereikbaarheid van Leidsche Rijn met deze tweede aansluiting op de A12 zal aanmerkelijk worden verbeterd. De druk op De Meern zal hierdoor ook kunnen verminderen.

Ook zal de capaciteit op de A12 verruimd worden met de spitsstrook Woerden – Oudenrijn.

Op de *“A12-oost”* wordt met een gelijksoortige aanpak als bij de *A12-Bravo* onder de projecttitel *A12-Salto* de bereikbaarheid van Houten en Bunnik verbeterd. Rijkswaterstaat gaat aan de slag met het aanleggen van spitsstroken tot Maarsbergen.

Het **nieuwe streekplan** heeft als hoofddoel om de ruimtelijke inrichting van de provincie kwalitatief te verbeteren. Doorwerking van provinciaal beleid in gemeentelijke plannen draagt hieraan bij, zeker wanneer het accent wordt gelegd bij “het voortraject” van die plannen. Maar waar de provincie zelf het voortouw wil nemen, omdat zij realisatie van groot belang acht, starten we (gebiedsgerichte) projecten.

Het Streekplan 2005 – 2015 krijgt een *Meerjarenactieprogramma* met projecten die aan de belangrijkste ambities invulling geven. Dit vloeit ook voort uit de *Nota Ruimte* van het kabinet waarin de decentrale overheden worden aangesproken op realisatie. Bij de verschuiving naar deze zogenaamde ontwikkelingsplanologie zijn voor het gezaghebbend functioneren van de provincie drie invalshoeken belangrijk:

- *procesmanagement*: wie wordt wanneer bij het proces betrokken, hoe gaan inspiratie en belangenbehartiging hand in hand, welke rol wil de provincie vervullen?
- *planeconomie*: wie brengt wat in, welke vereveningsconstructie komt in beeld, wat is het belang van grondposities, hoe worden risico's afgedekt?
- *verkenkend ontwerpen*: waar vinden functieveranderingen plaats, welke gebruikswaarde ontstaat, waar zijn bestuurlijke keuzen aan de orde?

Wij beschouwen het als een kans en een enorme uitdaging om deze aanpak in 2005 te starten.

De landschappelijke kwaliteit van de provincie Utrecht blijkt uit de aanwijzing in de *Nota Ruimte* van maar liefst vier gebieden als nationaal landschap (*Groene Hart*, *Eemland*, het *rivierengebied* en de *Nieuwe Hollandse Waterlinie*). Binnen de nationale landschappen is “behoud door ontwikkeling” uitgangspunt voor het ruimtelijk beleid.

In navolging van het rijksbeleid (*Nota Ruimte*, *Agenda Vitaal Platteland*) werkt de provincie aan de landelijke **beleidsopgave voor natuur**. Het zeker stellen van de biodiversiteit en het vergroten van de kwaliteit van de leefomgeving staan daarbij voorop. Het realiseren van een duurzaam netwerk van kwalitatief hoogwaardige natuur in de Ecologische hoofdstructuur (EHS) is hierbij het belangrijkste middel. Meer dan voorheen geven we daarbij ruim baan aan initiatieven op het gebied van particulier en agrarisch natuurbeheer.

In het Groene Hart geven wij de hoogste prioriteit aan het **veenweidegebied**. De grondgebonden landbouw is hier een belangrijke drager van het cultuurlandschap. Een duurzaam toekomstperspectief voor de landbouw is daarom noodzakelijk. De combinatie van een afnemend aantal agrarische bedrijven, de voortdurende bodemdaling, het peilbeheer, de landschappelijke kwaliteiten en de aanwezige en te ontwikkelen natuurwaarden maken een actieve en integrale aanpak voor het veenweidegebied dringend noodzakelijk. In de *Agenda westelijke veenweiden* van de gezamenlijke randstadprovincies worden te nemen maatregelen opgesomd en wij staan daar volledig achter.

In het najaar van 2004 wordt, tegelijk met het streekplan, de **Cultuurhistorische Hoofdstructuur** vastgesteld. Hierin staat wat cultuurhistorisch spannend en het behouden waard is in de provincie Utrecht. De eerste streek die historisch een verbeteringslag krijgt, is de Heuvelrug. Dit betekent dat het erfgoed wordt veilig gesteld, dat zichtlanen en uitkijktorens op landgoederen worden opgeknapt en dat de grafheuvels bij Leersum worden hersteld. Behalve de dertien historisch interessante streken van de provincie, vormen de drie grote verdedigingslijnes de ruggengraat van de Cultuurhistorische Hoofdstructuur: de *Nieuwe Hollandse Waterlinie*,

de *Grebbelinie* en de *Romeinse Limes*. Het opknappen van de *Grebbelinie* is overigens al vergevorderd en met de aanpak van de *Waterlinie* wordt in 2005 gestart, in het kader van een grootscheepse landelijke aanpak.

Na een jarenlange impasse is op 5 april 2004 door de firma Mourik, de gemeente Utrecht, het Recreatieschap en de provincie Utrecht een overeenkomst over de **Nedereindse Plas** getekend. Dit recreatiegebied moet gaan voorzien in een belangrijk deel van de recreatiebehoefte van omliggende gemeenten (Utrecht, Nieuwegein en IJsselstein). Door de bouw van Leidsche Rijn (en wellicht op termijn Rijnenburg) neemt de recreatiedruk op het gebied nog verder toe.

Met de gesloten overeenkomst is de milieuhygiënische oplevering van de stortplaats inmiddels een feit. Het groene licht voor de oplevering betekent eveneens dat een begin kan worden gemaakt met de aanleg van een wielercircuit.

Voor de gemeente Utrecht en de provincie is het van belang om een oplossing voor het gehele gebied te realiseren. Hiervoor moet eerst een sanering van de waterbodembodem worden uitgevoerd. Provincie en gemeente zijn in gesprek met het Ministerie van VROM over de financiering van de sanering van de plas. We streven ernaar dat de sanering in 2005 start. Op termijn kan dan weer gezwommen worden in de Nedereindse Plas.

Eind dit jaar zullen Provinciale Staten het provinciale milieubeleidsplan 2005 – 2008 vaststellen. Een nieuw onderdeel van dit plan is de **regionale activiteitenagenda milieu (RAAM)**. We zullen met gemeenten, verdeeld over vijf regio's, een bestuurlijke overeenkomst sluiten over gezamenlijk uit te voeren projecten. Afhankelijk van de specifieke milieuproblematiek kan de overeenkomst per regio aanzienlijk verschillen.

Voorbeelden van onderwerpen die door ons ingebracht worden in de RAAM's zijn het opstellen van milieukwaliteitsprofielen per gemeente en de doorwerking hiervan in de betreffende bestemmingsplannen. Ook worden afspraken vastgelegd over het zônebeheer, geluidhinder per industrieterrein, een regionale uitwerking van het rijksprogramma "*leren voor duurzame ontwikkeling*" en het opstellen van een saneringsprogramma per regio voor normoverschrijdingen m.b.t. geluidhinder, externe veiligheid en luchtkwaliteit.

In de periode januari tot en met april 2004 heeft de provincie Utrecht, in nauwe samenwerking met gemeenten, milieudiensten en brandweer, gewerkt aan de totstandkoming van het **Provinciaal Uitvoeringsprogramma externe veiligheid**. In dit programma zijn vier projecten uitgewerkt die zijn bedoeld om in 2004 en 2005 gemeenten te ondersteunen bij de uitvoering van het externe veiligheidsbeleid. De projecten zijn: *transport gevaarlijke stoffen, risico-inventarisatie, ruimtelijke ordening en externe veiligheid, en verantwoording van het groepsrisico*.

Zo wordt in het project *transport gevaarlijke stoffen* in 2005 gewerkt aan de totstandkoming van een provinciedekkende routenet, en worden blinde vlekken met betrekking tot transportrisico's en de cumulatie van risico's in beeld gebracht.

De bestuurlijke positionering

Om de beschreven resultaten uit deze begroting te realiseren is een stevige bestuurlijke positionering nodig. In de afgelopen jaren hebben we verschillende initiatieven ondernomen om onze positie te bepalen. Moest de provincie zich richten op de samenwerking in de Randstad, moesten we aansluiting zoeken bij de Noordvleugel, moesten we via een verbond met Flevoland iets worden als een "Oostvleugel"? Ook was er een voortdurende spanning tussen Provincie Utrecht, de stad Utrecht en de Bestuurlijke Regio Utrecht. Voorop stond daarbij voor ons welke meerwaarde we voor de samenleving bieden en hoe we dat tot uitdrukking kunnen brengen.

Naar onze mening hebben we deze periode van positiebepaling achter ons gelaten en zijn we er in geslaagd vaste patronen neer te zetten waarlangs we effectief kunnen opereren. Onze alliantie, onder de noemer "NV Utrecht", met de steden Utrecht, Amersfoort en Hilversum, en met de daaraan verbonden regio's Utrecht, Eemland en Gooi en Vechtstreek, is daar een treffend voorbeeld van.

Onze formele bestuurlijke positie is echter nog steeds in discussie. Door de vorming van een "WGR+"-gebied van het Kaderwetgebied BRU, zal ook op langere termijn de provincie te maken hebben met twee verschillende niveaus van bemoeienis en bestuurskracht binnen de provincie. In het centrale stedelijk gebied (het BRU) beschikt men over een sterke bundeling van ("verlengd") lokaal bestuur en beschikt men over bevoegdheden en budgetten die rechtstreeks van het Rijk verkregen zijn. In de rest van de provincie beschikt juist de provincie over de betreffende bevoegdheden en budgetten.

Weliswaar zal de onderlinge taakverdeling soms fricties kunnen geven, maar wat ons betreft dient prestige daarbij geen rol te spelen. Liever zoeken we de samenwerking en zorgen we via een convenant over de onderlinge taakverdeling ervoor dat de juiste resultaten efficiënt behaald worden. Dat is immers in het belang van de burgers in het gebied.

Op het moment van schrijven ligt er een wetsontwerp bij het parlement, bedoeld om de nieuwe WGR+ organisaties te vormen. Hierbij hebben we enkele kanttekeningen geplaatst, die wellicht een bijdrage kunnen leveren aan het verder aanscherpen van het wetsontwerp. De verhoudingen tussen provincies en WGR+ gebieden moeten in de praktijk van alle dag helder en werkbaar zijn. Als de Tweede Kamer enkele amendementen aanneemt, hebben we vertrouwen in de nieuwe situatie. Ongeacht de uitkomst van het wetgevingsproces willen wij ons met Provinciale Staten bezinnen over de situatie die na de jaarwisseling ontstaat.

Wij zijn er van overtuigd dat een modern provinciaal bestuur dicht bij haar inwoners en hun werkelijkheid kan staan. Onze plannen voor 2005 sluiten daarbij aan. Ze zijn ambitieus én realistisch en concentreren zich sterk op de uitvoering.

Hoofdstuk 2 FINANCIËEL PERSPECTIEF 2005-2008

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een korte beschrijving gegeven van de algemene middelen van de provincie en worden de ontwikkelingen terzake kort geschetst. Vervolgens wordt inzicht gegeven in het financiële verloop vanaf de besluitvorming over de Begrotingen 2004. Daarbij is een tussenstop gemaakt bij de Voorjaarsnota 2004. Zonodig wordt naar dit document verwezen. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk worden de ontwikkelingen samengevat.

Bij deze laatste paragraaf (2.7) is een samenvattende tabel opgenomen van de cijfers in de begroting. De volgorde (indeling) van de hierna opgenomen toelichting komt overeen met die van de opsomming in de tabel.

2.2. Algemene middelen

De algemene middelen bestaan voornamelijk uit de door de provincie te heffen opcenten op de motorrijtuigenbelasting, de uitkering uit het Provinciefonds en de renteopbrengst van de door ons belegde tijdelijk overtoollige financieringsmiddelen.

2.2.1. Opcenten motorrijtuigenbelasting

Nadat de opbrengsten in afgelopen jaren een stevige groei te zien hebben gegeven, moet vanaf 2004 rekening worden gehouden met een negatieve bijstelling van de ramingen. Weliswaar is in absolute zin nog steeds sprake van groei, deze groei is echter minder dan aanvankelijk geraamd. De oorzaak hiervan is een grote vermindering van het aantal geregistreerde lease-auto's in de provincie Utrecht. Deze vermindering is met name toe te schrijven aan het 'administratieve' vertrek (als gevolg van fusie) van een grote lease-maatschappij. Omdat dit pas in de loop van het jaar plaatsvond is er een geringe impact geweest in 2003. Maar dat geldt niet meer voor 2004. We zien ons derhalve genoodzaakt de ramingen naar beneden bij te stellen vergeleken met de cijfers in de Programmabegroting 2004.

In deze opstelling hebben we het jaar 2008 toegevoegd. Daarbij zijn we uitgegaan van dezelfde groeicijfers als voor het jaar 2007. De veronderstelling is dat de groei van het wagenpark zich min of meer heeft gestabiliseerd.

Het aantal opcenten

Vanaf 01-04-2004 heft onze provincie 68,6 opcenten. Toegestaan per 1-4-2004 is maximaal 94,7. Het verschil tussen deze beide wordt aangeduid met de term: onbenutte belastingcapaciteit. Deze bedraagt per 01-04-2004 dus ruim 26 opcenten.

Het maximaal toegestane aantal te heffen opcenten wordt jaarlijks trendmatig aangepast op grond van artikel 222 van de provinciewet. Daarin wordt de minister van Financiën – in overleg met de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties – gemachtigd jaarlijks voor 1 juli het per 1 april van het daarop volgende jaar maximaal te heffen aantal opcenten vast te stellen. Aanpassing van het maximum vindt plaats aan de hand van het vierjaarlijks voortschrijdend gemiddelde van de gerealiseerde nominale ontwikkeling van het nationaal inkomen (tegen marktprijzen). Bij besluit van 30-06-2004 heeft de staatssecretaris van Financiën het maximum per 01-04-2005 vastgesteld op 99,0 opcenten. Er is dus sprake van een toename met 4,5%.

Afgesproken is om deze toename ook over ons werkelijk tarief opcenten toe te passen. Wij stellen derhalve voor het aantal door onze provincie te heffen opcenten met ingang van 1-4-2005 te verhogen met 4,5% tot 71,7 opcenten. De onbenutte belastingcapaciteit bedraagt per 1-4-2005 derhalve ruim 27 opcenten. Eén opcent betekent een opbrengst van ongeveer € 1,15 mln. In totaal is de onbenutte belastingcapaciteit dan ruim € 31 mln.

Het historisch totaalplaatje ten aanzien van de groeicijfers ziet er daarbij als volgt uit:

Jaar	% groei aantal auto's (conform Begroting 2004)	% groei gem. gewicht (conform Begroting 2004)	% oninbaar (conform Begroting 2004)	Groei- percentage	Tarief opcenten
2001	2,2	1,7	1,0	1,9	62,9
2002	1,9	1,4	1,0	1,8	64,0
2003	1,6	1,1	1,0	1,8	65,2
2004	1,3	0,8	1,0	5,3	68,6
2005	1,0	0,5	1,0	4,5	71,7
2006	1,0	0,5	1,0	4,0	74,6
2007	1,0	0,5	1,0	3,25	77,0
2008	1,0	0,5	1,0	3,25	79,5

De opbrengsten zijn begroot, zoals vermeld in onderstaand overzicht. Daarbij is een vergelijking gemaakt met de stand van de Programmabegroting 2004.

	bedragen x € 1.000				
Motorrijtuigenbelasting	2004	2005	2006	2007	2008
Stand Programmabegroting 2004	79.757	84.922	89.554	93.773	93.773
Mutaties	- 1.578	- 1.630	- 1.720	- 1.801	2.537
Stand Programmabegroting 2005	78.179	83.292	87.834	91.972	96.310

2.2.2 Provinciefonds

Navolgend gaan we in op de ramingen van het Provinciefonds. In de Programmabegroting 2004 was de berekende uitkering gebaseerd op de junicirculaire 2003. In het nu voorliggende document zijn de septembercirculaire en de decembercirculaire van 2003 verwerkt, alsmede de junicirculaire 2004.

In de junicirculaire 2003 was opgenomen dat de algemene uitkering van het provinciefonds structureel zou worden verhoogd in verband met de regionale omroep. Deze gelden stonden op de begroting van het ministerie van Onderwijs Cultuur en Wetenschappen (OCW). In de decembercirculaire 2003 is deze overgang voor onbepaalde tijd uitgesteld. In feite gaat het om een overheveling van doelluitkering naar Provinciefonds. Daarmee gaat het niet om extra middelen maar is het meer een vestzak-broekzak operatie. Voor de provincie Utrecht gaat het om € 2,83 mln. Dit bedrag komt nu in mindering op het provinciefonds en aan de andere kant valt de stelpost met dezelfde omvang vrij. Per saldo resteren grosso modo de bezuinigingen van de miljoenennota 2004. Eén en ander is tevens toegelicht in de Voorjaarsnota 2004.

In de junicirculaire 2004 zijn de accrespercentages voor de komende jaren aangepast. Met name het accres voor 2004 is sterk naar beneden bijgesteld. Tevens is de beperkte uitkering van de behoedzaamheidsreserve van 2003 verwerkt. Dit alles heeft een structurele doorwerking en het betekent dat de raming voor de komende jaren fors naar beneden gaat vergeleken met die in de voorjaarsnota. Zoals in de hierna volgende tabel is aangegeven, impliceert dit een neerwaartse structurele bijstelling van de algemene uitkering van circa € 2,7 miljoen. Het accres voor 2005 is licht naar boven bijgesteld in de junicirculaire. Hierdoor wordt de structurele doorwerking van 2004 enigszins verminderd. Echter, een herverdeling binnen de uitkering pakt voor de provincie Utrecht negatief uit. Daardoor neemt de korting op de algemene uitkering per saldo nog in omvang toe. Tegelijkertijd geeft het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties het signaal af dat er ook een gereede kans is dat het accres voor 2005 niet stijgt maar juist tendeert naar 0. Dit zou vanaf 2005 een *aanvullende* structurele daling kunnen betekenen van ongeveer € 1 mln. Vooral nog is hier in de ramingen geen rekening mee gehouden.

Na verwerking van bovenbedoelde invloeden zien de ramingen voor het Provinciefonds er als volgt uit:

	Bedragen x € 1.000				
Provinciefonds	2004	2005	2006	2007	2008
Stand Programmabegroting 2004	54.263	55.294	56.513	58.739	58.739
Aanpassingen sept/dec-circulaire 2003	-3.050	-3.587	-3.040	-3.048	-1.932
Stand Voorjaarsnota 2004	51.213	51.707	53.473	55.691	56.807
Aanpassingen junicirculaire 2004	-2.280	-2.721	-2.817	-2.938	-2.524
Stand Programmabegroting 2005	48.933	48.985	50.655	52.752	54.283

2.2.3. Treasury

Medio 2004 is in totaal € 637 mln. aan (tijdelijk) beschikbare geldmiddelen uitgezet (zowel geld- als kapitaalmarkt), waarvan € 587 mln. ten behoeve van de provincie en € 50 mln. ten behoeve van Bereikbaarheidsoffensief regio Utrecht (=BOR). De gelden ten behoeve van het BOR heeft de provincie Utrecht slechts in het beheer en ze behoren daarom (formeel) niet tot het vermogen van de provincie Utrecht. De rente daarover wordt daarom niet in het treasuryresultaat meegenomen.

Het bedrag van € 587 miljoen heeft in belangrijke mate betrekking op de middelen van de diverse bestemmingsreserves en voorzieningen. Zolang deze middelen nog niet zijn aangewend (er rusten uiteraard wel claims op) worden deze wel (op korte termijn) belegd.

De gelden zijn uitgezet conform de wet Financiering decentrale overheden en het financieringsstatuut van de provincie Utrecht.

In vergelijking met de Programmabegroting 2004 zorgen de treasury-inkomsten voor een financiële meevaller. De verklaring hiervoor is dat in 2003 een groot gedeelte van de opbrengsten van de REMU tegen toch relatief gunstige condities is uitgezet. De rentestand is en was laag. In verband hiermee gold aanvankelijk als uitgangspunt om, in afwachting van een mogelijke stijging van de rente, een belangrijk deel van de middelen tegen een korte looptijd te beleggen. Niettemin is deze tactiek geleidelijk wat omgebogen en zijn de beschikbare middelen voor het overgrote deel toch op langere termijn belegd. De belangrijkste redenen hiertoe waren:

- de vooruitzichten waren (en zijn) dat de rente in de komende tijd hooguit beperkt zal stijgen;
- het verschil in rendement tussen korte termijnuitzettingen en lange termijnuitzettingen was en is behoorlijk groot (lange termijn rente is veel hoger);
- belangrijk is ook om voor de langere termijn meer zekerheid te hebben over de omvang van de rentebaten.

Deze factoren hebben er met name aanleiding toe gegeven om relatief meer op lange termijn te beleggen. Bovendien konden enkele aantrekkelijke aandelengarantieproducten worden aangekocht. De consequentie van een en ander is dat de prognose van de rente-inkomsten belangrijk naar boven kan worden bijgesteld.

NB Hierbij moet wel in aanmerking worden genomen dat in de beschreven situatie een eventuele sterke rentestijging voor de provinciale inkomsten nagenoeg geen gevolgen zal hebben.

Bedragen x € 1.000					
Treasuryresultaat	2004	2005	2006	2007	2008
Stand treasury Begroting 2004	16.016	15.245	14.561	13.774	13.774
Actualisering	4.106	4.076	3.576	3.086	3.086
Stand treasury Begroting 2005	20.122	19.322	18.137	16.860	16.860

2.2.4. Overige algemene dekkingsmiddelen

Dividend

Ook de door de provincie Utrecht van de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en de Nederlandse Waterschapsbank (NWB) te ontvangen winstuitkeringen (dividenden) vormen onderdeel van de algemene middelen. Ten opzichte van de Begroting 2003 doen zich geen wijzigingen voor. De totaalopbrengst blijft derhalve voor de jaren 2003 tot en met 2008 vooralsnog gehandhaafd op € 200.000.

2.3. Algemene reserve

Naast de hiervoor genoemde meerjarige bronnen van algemene middelen is er ook een bron van algemene middelen die incidenteel van aard is. Dit betreft de vrij aanwendbare ruimte in de algemene reserve en het rekeningssaldo 2003. De minimum omvang van de reserves is vastgesteld op € 10 mln (PS-besluit 12/11/2001; B&M-17-2001). De werkelijke omvang van de algemene reserve ultimo 2003 is € 13.022.000. Derhalve is € 3.022.000 incidenteel beschikbaar. Dit bedrag is ingezet bij deze Programmabegroting 2005. Daarnaast zal de bij de voorjaarsnota verwachte positieve bijstelling van de prognoses algemene middelen over 2004 ad € 1.896.000 ook worden ingezet voor de dekking van de uitgaven in 2005-2007. Derhalve is over de jaren 2005 tot en met 2007 in totaal € 4.918.000 als dekkingsmiddel (onttrekking algemene reserve) opgenomen.

Verhoging algemene reserve

Zoals reeds is aangegeven, hanteert de provincie op dit moment een algemene buffer voor risico's van € 10 miljoen. Dit bedrag is zeer globaal bepaald en niet gebaseerd op een inventarisatie van feitelijke risico's. Binnenkort zal het risicobeleid en risicomanagement binnen de provincie nader gestalte krijgen. Eén van de voorgenomen maatregelen terzake is de systematische en integrale registratie en monitoring van alle bestaande risico's. Dit is vooral van belang, omdat de provincie een actieve en presterende provincie wil zijn en daarvoor noodzakelijkerwijs meer risico's zal moeten nemen, mede ook in het licht van het huidige economische klimaat. Een voorbeeld hiervan is het pro-actieve en strategische grondbeleid dat de provincie voornemens is te voeren. Verwacht mag worden dat bovenbedoelde inventarisatie tot de conclusie leidt dat de risicobuffer belangrijk naar boven zal moeten worden bijgesteld.

In verband hiermee en in navolging van het gestelde in de voorjaarsnota wordt voorgesteld om de algemene reserve te verhogen naar € 60 miljoen en hiervoor de reserve voeding structuurfonds met € 50 miljoen te verlagen. Hieraan zijn in beginsel geen financiële implicaties verbonden, tenzij de reserve moet worden

aangewend voor de dekking van “calamiteiten” en/ of besloten wordt in te teren op het eigen vermogen. De huidige gedragslijn met betrekking tot de belegging van de middelen zal worden gecontinueerd.

2.4. Bezuinigingen

Invulling bezuinigingen op grond van Kwatta

Zoals bekend, zijn voor de jaren vanaf 2005 aanzienlijke bezuinigingstaakstellingen opgelegd. Deze bezuinigingstaakstellingen zijn als stelpost (nog te realiseren “opbrengsten”, i.c. kostenbesparingen) in de begroting opgenomen.

De bezuinigingstaakstelling kan getalsmatig en samengevat als volgt worden weergegeven:

Bedragen x € 1.000

	2004	2005	2006	2007	2008
Bezuinigingstaakstelling	- 7.441	- 7.473	- 9.502	- 9.407	- 9.407

De bezuinigingen zullen deels worden ingevuld door een efficiency-operatie en deels door een reductie van taken. De uitdaging voor de collegeperiode 2004 tot 2007 is om aan het eind ervan te beschikken over de kwaliteit die nodig is om als provincie onze rol goed te kunnen spelen.

In de eerste fase van het project is een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden voor efficiency (reductie 63 formatieplaatsen) en is een eerste indruk verkregen van de hoofdlijnen van de te voeren takendiscussie. De efficiency-operatie heeft geleid tot voorstellen voor een structurele besparing van circa € 3,5 miljoen per jaar. Eerst in augustus werd de besluitvorming afgerond. De besparingen zijn derhalve nog niet in de ramingen van de programma's verwerkt. De structurele besparing van € 3,5 wordt pas na enkele jaren volledig bereikt. Er is daarmee een incidenteel tekort van € 1,5 mln. Wij stellen voor om dit over drie jaren verdeeld ten laste te brengen van de stelpost nog toe te wijzen middelen.

De takendiscussie is op het moment van samenstellen van de begroting volop gaande. De omvang van de hieruit voortvloeiende bezuiniging en het tijdstip van realisatie zijn nog niet bekend. Hierover zal aparte rapportage plaatsvinden.

Bezuinigingen juni-circulaire 2004

De korting op de algemene uitkering provinciefonds krachtens de juni-circulaire 2004 plaatst de organisatie, ten opzichte van de voorjaarsnota, voor de noodzaak van extra financiële maatregelen. Het bedrag van de korting is vooralsnog als extra stelpost (inzake te realiseren ombuigingen) opgenomen. Afgezien van eventuele extra takenreducties kunnen voor de effectuering van deze taakstelling de volgende opties worden overwogen:

a. Afschaffing reserve nog te verrichten activiteiten

De provincie hanteert tot nu toe de gedragslijn om aan het eind van het boekjaar de beschikbare financiële ruimte voor bepaalde voorgenomen maar nog niet gerealiseerde activiteiten over te hevelen naar het volgende boekjaar. Deze overheveling geschiedt op basis van specifieke besluitvorming en krijgt gestalte door een storting in de reserve nog te verrichten activiteiten. In afgelopen jaren bedroeg deze storting € 5 tot € 6 miljoen. Denkbaar is deze overheveling deels achterwege te laten.

b. Beperking toekenning prijscompensatie

De prijscompensatie wordt in de begroting afzonderlijk geraamd onder de stelposten (zie hiervóór). Aan het begin van het betreffende begrotingsjaar wordt de prijscompensatie toegevoegd aan de programmabudgetten en wordt de stelpost verlaagd.

In afgelopen jaren is terughoudend omgegaan met de toekenning van prijscompensatie, in die zin dat minder is toegekend dan in de begroting beschikbaar was. De belangrijkste reden hiervoor is de lage inflatie. In komende jaren behoort een omgekeerde situatie uiteraard tot de mogelijkheden. Nu kan niettemin worden overwogen een deel van deze ruimte in te zetten ter dekking van de ombuigingstaakstelling.

c. Verlaging ambitieniveau strategische plannen

Te overwegen is het ambitieniveau van de strategische plannen enigszins te verlagen, temeer nu een belangrijk deel van de strategische plannen nog niet in uitvoering is genomen. Dat geldt met name voor het Streekplan. Bij de voorjaarsnota is daarnaast geconstateerd dat van de beschikbare ruimte van structureel € 5 miljoen voor strategische uitvoeringsplannen een bedrag van € 885.000 nog niet is ingevuld.

d. Verlaging reserve egalisatie gevolgen BTW Compensatiefonds

Bij de invoering van het BTW Compensatiefonds in 2003 is een reserve gevormd ter dekking van mogelijk later blijvende nadelige gevolgen van het BTW Compensatiefonds. Zo is het denkbaar dat de aangebrachte korting op de algemene uitkering provinciefonds (ingevolge de invoering van het BTW Compensatiefonds) achteraf aanzienlijk wordt verhoogd, indien blijkt dat provincies aanmerkelijk meer BTW hebben gecompenseerd gekregen dan tevoren geraamd.

Het saldo van deze reserve bedraagt ultimo 2003 circa € 7 miljoen. Op grond van huidige taxaties (IPO-monitor) wordt het aanvaardbaar geacht om van deze reserve € 1,5 miljoen te laten vrijvallen.

Bij de invulling van deze bezuinigingstaakstelling dient in aanmerking te worden genomen dat de huidige coalitie in 2003 een aanzienlijk pakket aan nieuw beleid (circa € 25 miljoen) heeft geïnitieerd *voor de duur van de huidige collegeperiode*. Dit betekent dat genoemd bedrag aan het eind van de coalitieperiode in beginsel grotendeels weer beschikbaar komt. Om deze reden wordt het aanvaardbaar geacht om de korting op de uitkering provinciefonds (over de periode 2005 t/m 2007) incidenteel te dekken.

Alles overwegende wordt het volgende voorgesteld:

De korting op de algemene uitkering provinciefonds bedraagt over de jaren 2005 tot en met 2007 in totaal € 8,5 miljoen. Ter dekking hiervan kunnen de volgende maatregelen dienen:

- Nog niet ingevulde ruimte strategische plannen: 3 x € 885.000 =	€ 2.655.000
- In het coalitie-akkoord is vanaf 2004 jaarlijks € 4 miljoen geraamd voor het Streekplan. Hiervan zal in 2004 maar een beperkt deel worden aangewend. Het grootste deel van de niet benutte ruimte over 2004 kan vrijvallen	€ 2.000.000
- Vrijval van een deel van de reserve egalisatie BTW Compensatiefonds	€ 1.500.000
- Beperking van de storting in de reserve nog te verrichten activiteiten	€ 2.345.000

De beschikbare ruimte in de prijscompensatie zal voorlopig nog als buffer worden aangehouden voor:

- * eventueel noodzakelijke plaatsvervangende maatregel voor de beperking van de storting in de reserve nog te verrichten activiteiten;
- * de dekking van mogelijk aanvullende kortingen op de algemene uitkering provinciefonds.

2.5. Beslag op de algemene middelen

2.5.1 Onvermijdbare uitgaven.

In de loop der tijd hebben zich nog zaken voorgedaan die tot onvermijdbare structurele mutaties in de uitgaven leiden. Sommige daarvan zijn reeds gemeld in Bestuursrapportage-1/2003. Andere komen voort uit de budgetten afrekenregels. Daarnaast hebben zich na de samenstelling van de Programmabegroting 2004 ontwikkelingen voorgedaan of zijn zaken gebleken die leiden tot wijziging in de lasten. De onvermijdbare uitgaven zijn reeds in de programmaramingen verwerkt.

BTW-compensatiefonds

In 2003 is in het provinciefonds een bedrag opgenomen van € 122.000 voor de aanpassing van de administratie in het kader van het BTW-fonds. Dit bedrag was in 2003 incidenteel opgevoerd maar blijkt structureel.

Woon-werkverkeer

In 2003 is het budget voor woon-werkverkeer met € 50.000 verhoogd. In de administratie is dit incidenteel verwerkt. Vooralnog betreft dit een structurele verhoging. Eventueel wordt het bedrag aangepast op basis van de nieuwe regeling die per 1-1-2004 van kracht is.

IPO

Eind 2003 is besloten om jaarlijks € 10.000 bij te dragen aan het IPO inzake het "besluit landelijk overleg Milieuhandhaving".

Budget beheer en onderhoud wegen WVV

Vanaf 2001 lopen opgeleverde projecten en de daarbij behorende wijziging van het onderhoudsbudget niet meer met elkaar in pas. In de jaren 2001-2004 is de dienst WVV daardoor € 90.000 aan haar toekomstend onderhoudsbudget misgelopen.

Het gaat hierbij om geaccordeerde wegenbouwprojecten welke tot wijziging van het onderhoudsbudget beheer en onderhoud wegen leiden. De mutaties op dat budget zijn nog niet juist in de administratie verwerkt, waardoor het tekort van € 90.000 is ontstaan.

Personeelskosten brugwachters WVV

Sinds eind jaren '90 is de arbeidstijdenwet van kracht die o.a. ook gevolgen heeft voor de bediening van de provinciale bruggen. Bij de actualisatie van de werktijden, arbeidsomstandigheden e.d. van de provinciale brugwachters is pas eind 2002 geconstateerd dat de provincie Utrecht niet voldeed aan de eisen van deze wet met name t.a.v. maximum aantal werkuren per dag en week. Dit is opgepakt en heeft geleid tot de vaststelling van nieuwe werkroosters per brug, waarmee in december 2003 de OR heeft ingestemd. De personeelskosten zullen

door deze nieuwe roosters en aanpassing van onregelmatigheidstoeslag structureel met € 35.000 per jaar toenemen.

2.5.2 Reserveringen

Tot de kosten worden diverse reserveringen gerekend, welke in latere fasen eventueel nog aan de programma's worden toegevoegd. De reserveringen zijn bestemd voor onder meer:

- voorzienbare kosten, maar waarvan de omvang nog niet bekend is;
- nieuw beleid dat nog niet voldoende is ingevuld en geconcretiseerd.

Hierna zullen de belangrijkste reserveringen worden toegelicht.

Loon- en prijscompensatie

Jaarlijks wordt het bedrag voor loon- en prijsstijging verdeeld over de diensten. Voor de komende jaren wordt daartoe eerst een bedrag gereserveerd. De ramingen in de Programmabegroting 2005 en de meerjarenramingen zijn gebaseerd op het prijspeil 2004. Daarnaast wordt voor elk van de volgende jaren een reservering opgenomen voor de te verwachten loon- en prijsstijging in die jaren. Voor 2008 gaan we vooralsnog uit van een zelfde inflatiepercentage als in 2007, dus van 3,5%. We ramen daarvoor een bedrag van € 3.500.000.

Nog aan te wenden coalitie-akkoord

Het coalitie-akkoord dat in 2003 is gesloten heeft een zeer forse impuls voor nieuw beleid opgeleverd. Voor de lopende termijn is gemiddeld ongeveer € 25 miljoen uitgetrokken voor nieuw beleid. Een specificatie daarvan is opgenomen in het coalitieakkoord. In de begroting over 2004 zijn wij hierop uitvoerig ingegaan. In de begroting 2004 was het volledige coalitie-akkoord nog als reservering opgenomen. Sinds de samenstelling van de begroting 2004 zijn echter vele initiatieven ontplooid, voorstellen gedaan en maatregelen getroffen om concreet invulling te geven aan het nieuwe beleid in het coalitie-akkoord. Het grootste deel van de reservering aanwending coalitie-akkoord is derhalve verdwenen; de beleidsvoorstellen en bijbehorende financiële ramingen zijn in de programma's verwerkt.

Eind mei 2004 rest nog een reservering van € 8.885.000 structureel. Dit bedrag is als volgt samengesteld:

	Bedragen x € 1.000		
Coalitie akkoord	2005	2006	2007
Kernthema's			
Cultuur en cultureel erfgoed	2.800	2.800	2.800
Strategische plannen			
Streekplan	4.000	4.000	4.000
Nog in te vullen uitvoering	885	885	885
Interne organisatie			
Rekenkamer	500	500	500
ICT	200	200	200
Organisatieverbetering	500	500	500
Totaal	8.885	8.885	8.885

Toelichting:

De stelpost voor *Cultuur en Cultureel Erfgoed* van structureel € 2,8 miljoen bestaat uit:

Bibliotheekvernieuwing € 1.000.000

Cultuurconvenant € 1.500.000

De onderhandelingen met het Rijk en de gemeente Utrecht terzake zijn ten tijde van het samenstellen van de begroting nog gaande.

Gratis museumweekend € 100.000

Dit is besproken in PS van 28-6-2004.

PAC € 200.000

Dit wordt opgenomen in de cultuurnota.

Strategische plannen:

Het Streekplan is nog niet vastgesteld.

Het bedrag inzake nog in te vullen uitvoeringsplannen (€ 885.000) zal vrijvallen (zie hiervoor inzake bezuinigingen).

Overigens moet met betrekking tot de strategische plannen worden opgemerkt dat het Provinciaal

Milieubeleidsplan (PMP), Waterhuishoudingsplan (WHP) en Reconstructie Gelderse Vallei nog evenmin door PS is vastgesteld. In vervolg op de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 zijn deze plannen wel in de programma's verwerkt.

Interne organisatie:

De stelpost voor de Rekenkamer zal worden aangewend wanneer meer duidelijkheid bestaat over de invulling van de Rekenkamerfunctie.

Voor de overige posten (ICT en organisatieverbetering) zijn inmiddels wel concrete plannen ontwikkeld. ICT is besproken in de PS-vergadering van 28-6-2004. Organizeverbetering komt in de halfjaarrapportage 2004 aan de orde.

Nog toe te wijzen middelen

De reservering voor nog toe te wijzen middelen is nieuw in de begroting 2005. De reservering zal hierna in paragraaf 2.5.3 (nieuw beleid) nader worden toegelicht.

2.5.3. Nieuw beleid

Algemeen

Een belangrijk uitgangspunt bij de begroting is dat telkens ruimte aanwezig moet zijn, dan wel moet worden gecreëerd voor nieuw beleid of intensivering van bestaand beleid. Deze discussie vindt algemeen plaats onder de noemer oud-voor-nieuw.

In algemene zin wordt hieraan invulling gegeven door middelen maximaal voor een termijn van 4 jaar toe te kennen. Structurele gelden worden alleen toegekend waar dit technisch noodzakelijk is, bijvoorbeeld voor huisvesting of voorlanglopende contracten, en daar waar reeds eerder middelen zijn toegekend en inmiddels beoordeling heeft plaatsgevonden. In alle andere gevallen zal er eerst een evaluatie plaatsvinden. Op grond hiervan kan te zijner tijd worden besloten dit beleid en deze middelen voor de jaren daarna opnieuw af te wegen. Slechts een gedeelte van het nieuwe beleid is dus structureel. Daarmee heeft deze systematiek de kenmerken in zich van oud-voor-nieuw: projecten lopen af en kunnen bij voldoende beschikbare middelen weer vervangen worden door nieuwe projecten.

Reikwijdte coalitie-akkoord

In het kader van het hiervóór gestelde onder 'algemeen' zijn de bij het coalitie-akkoord toegekende middelen voor nieuw beleid (gemiddeld € 25 miljoen per jaar) in de meerjarenbegroting voor het merendeel opgenomen voor de duur van de huidige collegeperiode, derhalve tot en met 2007. Dit is ook de reden waarom de begroting 2008 (voorlopig) op een aanzienlijk positief saldo sluit.

Voorgesteld wordt om bij de voorjaarsnota in 2005 of 2006 de (eventuele) mate van structurele doorwerking en/of gewenste voortzetting van het beleid te inventariseren. Het is temeer van belang om deze afweging niet nu, maar eerst in 2005 of 2006 te maken, omdat:

- a. alsdan de (eerste) effecten van het nieuwe beleid zichtbaar zullen zijn;
- b. alsdan de effecten van de bezuinigingen in combinatie met de voortgang van de kwaliteitsverbetering van de organisatie bekend zullen zijn.

Beschikbaar voor nieuw beleid 2005-2008

Het coalitie-akkoord is leidend geweest voor de keuzes bij de aanwending van de beschikbare middelen voor nieuw beleid. Daarnaast is echter structureel € 2 miljoen gereserveerd voor (relatief klein) nieuw beleid. In de komende jaren zijn derhalve de volgende bedragen beschikbaar:

Bedragen x € 1.000

	2005	2006	2007	2008
Stand Begroting 2004	2.000	4.000	6.000	6.000
Toevoeging 2008	0	0	0	2.000
Aanwending 2005	- 2.000	- 2.000	- 2.000	- 2.000
Stand Begroting 2005	0	2.000	4.000	6.000

Het bedrag voor 2005 (en de doorwerking daarvan naar volgende jaren) is betrokken in de *stelpost nog toe te wijzen middelen*. Bij de behandeling van de voorjaarsnota 2004 is voorgesteld deze stelpost op te nemen.

Navolgend gaan we hier dieper op in. Voor 2006 en de volgende jaren komt elk jaar € 2 miljoen vrij voor nieuw beleid, dus bovenop de genoemde stelpost.

Stelpost nog toe te wijzen middelen

In de Voorjaarsnota 2004 is voorgesteld om een deel van de beschikbare middelen in het voorbereidende stadium “in depot” te houden als stelpost nog toe te wijzen middelen, in afwachting van de ontwikkelingen gedurende het begrotingsjaar. De omvang van deze stelpost bedraagt ruim € 4,6 miljoen.

De belangrijkste argumenten voor het instellen van de stelpost zijn:

a. Het is noodzakelijk dat de provincie een bepaalde mate van flexibiliteit in haar begrotingsbeleid behoudt om op de “moments suprême”, adequaat en slagvaardig te kunnen optreden en inspelen.

b. In aanvulling op voornoemd aspect geldt dat er diverse majeure ontwikkelingen en risico's “in de lucht hangen”, maar waarvan de reikwijdte en de financiële consequenties op dit moment nog ongewis zijn. Het is van groot belang om in de begroting een bepaalde ruimte te reserveren om deze consequenties te zijner tijd te kunnen dekken. Daarbij inbegrepen is de jaarlijkse ruimte voor nieuw beleid. In de bijlage bevindt zich ter besluitvorming een mogelijke invulling.

c. De provincie heeft een nadrukkelijk voornemen om een vraaggestuurde begroting te ontwikkelen. Daarmee wordt bedoeld dat de begroting optimaal en herkenbaar aansluit bij de politiek-bestuurlijke wensen (naast uiteraard de puur wettelijke taken) en dat de financiële consequenties daarvan ook glashelder in beeld worden gebracht. Dit uitgangspunt is gediend met strakke, betrouwbare en eenduidige budgettaire kaders. Vanuit dit perspectief is het sterk aan te bevelen in beginsel alleen middelen toe te delen aan die taken, producten en opdrachten waarvan de financiële implicaties redelijk nauwkeurig zijn gedefinieerd en afgebakend. De overige middelen, nodig voor nog onzekere factoren, kunnen dan beter nog even in portefeuille worden gehouden tot hierover meer duidelijkheid bestaat.

Indien er toch voor wordt gekozen om onzekere ontwikkelingen toch maar als product of activiteit te benoemen en hieraan middelen toe te wijzen, zullen de hierop betrekking hebbende ramingen een inherente hoge “veiligheidsmarge” bevatten, zullen in de praktijk vrij snel “blokkades” om deze begrotingsposten worden gebouwd en zal het principe van de vraaggestuurde begroting niet tot zijn recht komen. Bovendien zullen veelvuldige overboekingen naar een volgend boekjaar het gevolg kunnen zijn.

d. In de afgelopen jaren zijn onvoorziene ontwikkelingen veelal gedekt uit belangrijke meevallers, zowel in de inkomsten- als de uitgavensfeer. In de recente jaren van economische voorspoed werd de provincie bijna jaar op jaar getrakteerd op meevallende provinciefondsuitkeringen en steeds hogere opercenten motorrijtuigenbelasting. Het behoeft geen betoog dat dergelijke meevallers voorlopig tot het verleden zullen behoren. Sterker nog, op dat terrein zijn eerder tegenvallers te verwachten, hetgeen op zichzelf al voldoende reden zou kunnen zijn om een belangrijke post ‘onvoorzien’ in de begroting op te nemen.

Met de stelpost wordt nadrukkelijk *geen* blanco cheque gegeven aan de ambtelijke organisatie of extra lucht aan de begroting gegeven. Er wordt juist geanticipeerd op zaken die er wel aankomen maar die nog niet precies zijn te kwantificeren. Om aan al deze zaken tegemoet te kunnen komen is de stelpost zeer waarschijnlijk te gering, van extra lucht is derhalve geen sprake. Elk detailbudget zal aan u worden voorgelegd en daarmee is er ook geen sprake van een blanco cheque.

In de voorjaarsnota is reeds een (*niet* uitputtende) opsomming gegeven van mogelijke uitgaven en projecten die onder deze stelpost zouden kunnen vallen. Van een aantal zaken is meer duidelijkheid en zekerheid over het budget bekend. Deze posten kunnen dan ook worden ingevuld. In de bijlage is hiervan een specificatie gegeven. Daarnaast is het in de voorjaarsnota aangekondigde klein nieuw beleid ingevuld, ook dit vindt u terug in de bijlage. Tenslotte is er nog een aspect dat niet in de voorjaarsnota is genoemd maar dat wel moet worden verwerkt. Het gaat hier om het voorstel beschreven in paragraaf 2.4 om het resterende deel van de bezuinigingstaakstelling van Kwatta 1 te dekken.

In totaal wordt er voor alle in deze paragraaf genoemde posten een bedrag van € 3.823.200 ten laste gebracht van de stelpost. Voor 2005 resteert dan een nog in te vullen bedrag van € 789.800.

2.6. Bijzondere financiële aspecten

2.6.1. Structuurfonds

Bij besluit Bestuur- en Middelen 17/2001 is door PS besloten tot het instellen van het Structuurfonds. Dit fonds is bedoeld voor dekking van projecten die structuurversterkend zijn. De projecten moeten passen binnen de doelstellingen van de provincie en die bijdragen aan nagestreefde lange termijneffecten. Bij de selectie van projecten moeten gemeenten en andere maatschappelijke organisaties binnen de provincie worden betrokken.

We maken een onderscheid in het Provinciaal Structuurfonds en de Reserve dekking Structuurfonds. Het Provinciaal Structuurfonds wordt gevoed door het rendement van de Reserve dekking Structuurfonds. De Reserve dekking Structuurfonds bevat de hoofdsom.

De provincie hanteert ten aanzien van deze middelen in beginsel het beleid om de hoofdsom in stand te houden en het rendement van deze middelen als dekkingsmiddel voor de begroting te hanteren. Derhalve zijn de rentebaten in meerjarenperspectief als baten verantwoord. Terzake wordt overigens verwezen naar het gestelde in paragraaf 2.2.3 (treasury).

De Reserve Dekking Structuurfonds bedraagt ultimo 2003 (volgens de jaarrekening) circa € 123 miljoen euro. De rentebaten van deze reserve worden toegevoegd aan het Provinciaal Structuurfonds. Deze rentebaten worden onder andere aangewend ter dekking van de kosten van Agenda 2010.

Ingevolge de bestemming van het jaarresultaat over 2003 zal aan deze reserve circa € 303 miljoen euro worden toegevoegd, bestaande uit de opbrengst verkoop van de REMU (circa € 250 miljoen) en de aanvullende bate van € 53 miljoen euro die voortvloeit uit de definitieve afrekening van de “bakstenen” UNA. Aan de reserve zal vervolgens € 65 miljoen worden onttrokken ter vorming van het Stimuleringsfonds. Daarover meer in de volgende paragraaf.

Bovendien bestaat het voornemen om ten laste van deze reserve de algemene reserve te verhogen met € 50 miljoen.

2.6.2 Stimuleringsfonds

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 is besloten tot de invoering van een Stimuleringsfonds ter grootte van € 65 miljoen. Het Stimuleringsfonds mag alleen eenmalig worden aangewend voor structuurversterkende projecten welke absoluut geen exploitatieve consequenties hebben voor de toekomst. Daarnaast is het belangrijk dat de projecten inhoudelijk zo nauw mogelijk aansluiten bij het bestaande beleid, maar wel nadrukkelijk additioneel zijn.

De projecten moeten voorts passen binnen de volgende thema's:

- a) Versterking Utrechtse economie (bedrijventerreinen en kenniseconomie)
- b) Investering in duurzame ontwikkelingen (natuur, landschap en milieu)
- c) Stedelijke vernieuwing (inclusief sociale samenhang in stedelijk gebied)
- d) Cultuurhistorie en behoud erfgoed
- e) Zorg en welzijn
- f) Instelling grondbank ten behoeve van strategisch grondbeleid

Van het beschikbaar gestelde bedrag van € 65 miljoen dient € 5 miljoen afgetrokken te worden in verband met de derving van rente-inkomsten in de lopende collegeperiode. Derhalve kan nominaal € 60 miljoen worden toegewezen. Wij stellen voor om per thema middelen te alloceren en wel als volgt:

a) Versterking Utrechtse economie (bedrijventerreinen en kenniseconomie)	€ 10.000.000
b) Investering in duurzame ontwikkelingen (natuur, landschap en milieu)	€ 15.000.000
c) Stedelijke vernieuwing (inclusief sociale samenhang in stedelijk gebied)	€ 10.000.000
d) Cultuurhistorie en behoud erfgoed	€ 10.000.000
e) Zorg en welzijn	€ 10.000.000
f) Instelling grondbank ten behoeve van strategisch grondbeleid	€ 5.000.000

Binnen deze kaders zullen per thema separaat projecten aan u ter becommentariëring en vaststelling worden voorgelegd.

Het Stimuleringsfonds zal afzonderlijk in de balans worden opgenomen. Hiertoe zal de Reserve dekking Structuurfonds met € 65 miljoen worden verlaagd.

In de begroting zijn (uiteraard) nog geen uitgaven voor bovenbedoelde projecten opgenomen. Na afronding van de besluitvorming door u over de projecten zullen technische begrotingswijzigingen worden aangebracht, waarbij dekking plaatsvindt middels een onttrekking aan het Stimuleringsfonds.

2.7. Samenvattende uitkomsten (saldo) begroting 2005

In het navolgende overzicht is een samenvattend beeld opgenomen van de beschikbare middelen in relatie tot het middelenbeslag.

Het saldo van de begroting bestaat uit de volgende componenten:

a. Beschikbare dekkingsmiddelen.

De beschikbare dekkingsmiddelen bestaan uit provinciefonds, motorrijtuigenbelasting, treasury, dividenden en overige baten. Het totaal hiervan bedraagt over 2005 € 153.199.000. Deze posten zijn hiérvóór toegelicht in paragraaf 2.2.

b. De werkelijke programmakosten over 2005 bedragen € 157.427.000. Echter, de taakstellende bezuinigingen zijn daar nog niet van afgetrokken. De taakstellende bezuinigingen zijn toegelicht in paragraaf 2.4. Het totaal van deze taakstellingen bedraagt over 2005 € 10.194.000. Nadat overeenstemming is bereikt over de invulling van de bezuinigingen zullen de programma's middels begrotingswijzigingen worden aangepast.

c. Kosten van "reserveringen" voor bijzondere doeleinden. Deze reserveringen behelzen feitelijk financiële ruimte voor ontwikkelingen en beleidsinitiatieven welke op dit moment in financiële zin nog niet voldoende kunnen worden gekwantificeerd en onderbouwd. Vandaar dat deze posten ook als (voorlopige) kosten moeten worden beschouwd. Het totaal van de reserveringen bedraagt over 2005 € 20.903.000. De belangrijkste daarvan zijn toegelicht in de paragrafen 2.5.2. en 2.5.3.

d. Derhalve resteert een nadelig saldo van de begroting over 2005 van - € 14.937.000. Dit bedrag is exclusief mutaties in reserves. Met ingang van 2004 (ingevolge het BBV) moeten mutaties in reserves afzonderlijk worden gepresenteerd. Na verrekening van de daarvoor in aanmerking komende posten met de reserves sluit de begroting met een saldo 0.

Toelichting onttrekking algemene reserves:

Zoals uit de hierna volgende tabel blijkt, wordt in 2005 ruim € 19 miljoen aan de algemene reserves onttrokken. Dit bedrag heeft voor ruim € 14 miljoen betrekking op een (extra) onttrekking aan het structuurfonds ter dekking van de uitgaven in het kader van Agenda 2010. De reden hiervan is dat de verwachte uitgaven voor de betreffende projecten zich in overwegende mate concentreren in 2005 (en ook 2006). Hierdoor worden de beschikbare middelen voor 2005 met bovengenoemd bedrag van ruim € 14 miljoen overschreden. Dit vormt ook de reden voor het aanzienlijke tekort over 2005 vóór verrekening reserves. Voor 2006 geldt een soortgelijke invloed (overschrijding en extra onttrekking structuurfonds bijna € 12 miljoen).

Deze tijdelijke overschrijding in 2005 en 2006 zal (moeten) worden gecompenseerd door lagere uitgaven in de jaren na 2006 (2007 tot en met 2010). Dit effect is goed zichtbaar in 2008, waarin de onttrekking aan de algemene reserves omslaat in een toevoeging. In 2008 wordt een overschot op de middelen van Agenda 2010 verwacht van circa € 10 miljoen; dit overschot wordt alsdan weer toegevoegd aan het structuurfonds.

Samenvattend geldt dat de uitgaven voor Agenda 2010 een sterk ongelijkmatig verloop over de jaren hebben. De 'piek' in deze uitgaven kan worden (vóór)gefinancierd uit de overige middelen van het structuurfonds (afkomstig uit de verkoop REMU). Deze (vóór)financiering zal vooral in de jaren 2008 tot en met 2010 weer worden 'terugbetaald'.

Terzake wordt overigens verwezen naar de toelichting op programma 1.5 Agenda 2010.

BATEN	2005	2006	2007	2008
A Beschikbare dekkingsmiddelen:				
Provinciefonds	48.985	50.655	52.752	54.283
Motorrijtuigenbelasting	83.292	87.834	91.972	96.310
Treasury	19.322	18.137	16.860	16.860
Dividenden	200	200	200	200
Overige baten:	1.400	1.400	1.400	1.400
Totaal baten	<u>153.199</u>	<u>158.226</u>	<u>163.184</u>	<u>169.053</u>
LASTEN				
B Huidige programma's	157.427	156.880	139.745	107.924
Af: Nog aan te brengen bezuinigingen				
Taakstellende bezuiniging	7.473	9.502	9.407	9.407
Bezuiniging provinciefonds junicirculaire 2004	2.721	2.817	2.938	2.524
Totaal bezuinigingen	-10.194	-12.319	-12.345	-11.931
Feitelijk beschikbaar voor programma's	147.233	144.561	127.400	95.993
C Reserveringen, in latere fasen (eventueel) nog toe te voegen aan programma's				
Loon- en prijscompensatie	4.762	7.932	11.386	14.886
Nog aan te wenden coalitie-akkoord	8.885	8.885	8.885	
Beschikbaar voor nieuw beleid		2.000	4.000	6.000
Nog toe te wijzen middelen	4.613	4.613	4.613	4.613
Beschikbaar voor dekking renteverliezen voorfinanciering	1.250	1.750	2.500	2.500
Beschikbaar voor nog te verwachten diverse kosten	1.393	1.337	740	1.136
Totaal reserveringen	20.903	26.517	32.124	29.135
D Totaal lasten= B + C	<u>168.136</u>	<u>171.078</u>	<u>159.524</u>	<u>125.128</u>
SALDO				
E Saldo begroting (excl. mutaties reserves) = A- D	-14.937	-12.852	3.660	43.925
F Mutaties algemene reserves				
Mutaties mbt dekking Agenda 2010:				
- toevoeging rente c.a.	-11.550	-11.550	-11.550	-11.550
- onttrekking ivm dekking uitgaven	25.904	23.315	8.935	1.406
Dekking tekort, cq aanwending overschot volgens coalitieakkoord	-671	700		
Onttrekking alg reserve vjn 2004	2.620	2.106	194	0
Overige mutaties	2.708	2.355	2.435	1.831
Saldo mutaties algemene reserves (bate)	19.011	16.926	14	-8.313
G Mutaties reserves diensten				
Saldo mutaties reserves diensten (last)	-4.074	-4.074	-3.674	-3.174
H Saldo begroting (incl. mutaties reserves) = E + F + G	0	0	0	32.438

Hoofdstuk 3 DE PROGRAMMA'S

3.1 Inleiding

3.1.1 Programma's

In dit hoofdstuk staat per programma wat er op het betreffende gebied in 2005 gebeurt. Dit concentreert zich nog voornamelijk op het bestaande beleid. In het Coalitieakkoord 2003-2007 zijn keuzes gemaakt voor nieuw beleid. Voor zover hierover besluiten zijn genomen, zijn deze zoveel mogelijk in de programma's verwerkt. Het restant is als stelposten in deze begroting opgenomen.

De belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Programmabegroting 2004 zijn al in hoofdstuk 1 toegelicht. Het aantal programma's is teruggebracht van 22 naar 20. Om organisatorische redenen zijn twee programma's opgenomen in andere: 'Cultureel erfgoed' (2.3) is opgegaan in 'Cultuur' (5.4) en 'Recreatie en toerisme' (2.4) in 'Economische zaken, recreatie en toerisme' (5.1). De ervaring zal leren of er verdere aanpassingen nodig zijn.

Eerst gaan we dieper in op een aantal aspecten van de programma's, vervolgens geven we een totaaloverzicht aan de hand van de baten en lasten per programma. Daarna volgt een toelichting op de opbouw en inhoud van de programma's en ten slotte treft u alle twintig programma's aan.

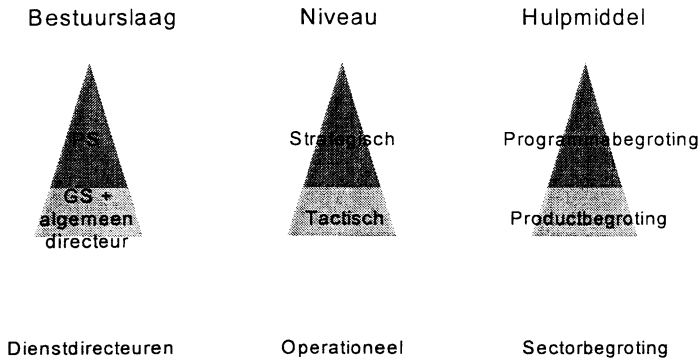
3.1.2 Productgroepen

Om meer specifiek aan te geven wat er binnen een programma gebeurt wordt het waar dit van toepassing is, opgesplitst in productgroepen. Dit sluit aan bij de bestaande praktijk. De productgroepen worden verder uitgewerkt in de productenbegroting.

3.1.3 Indicatoren

Voorjaar 2001 is een traject gestart om de gestelde doelen in de programma's c.q. productgroepen in de begroting te gaan volgen met behulp van indicatoren. Het resultaat is dat elk begrotingsproduct nu is voorzien van indicatoren. In de programmabegroting zijn dat de 'maatschappelijk effecten', in de productbegroting 'prestatie-indicatoren'. In 2004 is binnen de organisatie opnieuw aandacht besteed aan dit onderwerp om zodoende het gebruik van indicatoren te vergroten en uiteindelijk de kwaliteit hiervan te verhogen. PS waren hierbij nauw betrokken. De directe resultaten van dit traject zijn slechts ten dele terug te vinden in de begroting van 2005. Dit komt doordat het verbetertraject onlosmakelijk verbonden is met het scherper formuleren van doelen in de begrotingsproducten. Dat vergt veel tijd. De echte verbeter slag over de hele linie van programma's en productgroepen zal pas in de komende begrotingen zichtbaar worden.

De doelen met de maatschappelijke effecten uit de programmabegroting en de doelen met de prestatie-indicatoren uit de productbegroting vormen idealiter een samenhangend geheel, de zogenaamde doelenboom. De doelenboom in de begrotingsproducten volgt de hiërarchische besturingsstructuur van de provincie waarbij provinciale staten sturen op strategisch niveau, gedeputeerde staten en de algemeen directeur sturen op tactisch niveau en de dienstdirecteuren op operationeel niveau (zie figuur). De productbegroting volgt logisch uit de programmabegroting. Maatschappelijke effecten geven een beeld over de ontwikkeling en de realisering van lange termijn doelstellingen, waarbij de provincie vaak één van de partijen is die invloed heeft op het beoogde doel. Doelen in de productbegroting geven aan wat de provincie daadwerkelijk zelf doet om een maatschappelijk effect te realiseren. Prestatie-indicatoren voor provinciale productgroepen signaleren of een doel dat de provincie zichzelf oplegt al dan niet bereikt wordt.

Figuur: Hiërarchische besturingsdriehoeken

De kracht van indicatoren zit in de beperking. Het is onmogelijk de hele werkelijkheid in indicatoren te vangen, daarom is het uitgangspunt om per programma slechts een beperkt aantal maatschappelijke effecten te benoemen. In het verleden hiervan kan gesteld worden dat indicatoren nooit volledig duidelijk maken wat op een bepaald beleidsterrein gebeurt en hoe de processen precies verlopen die ervoor zorgen dat de problemen worden opgelost en verbeteringen tot stand komen. In die zin zijn indicatoren te vergelijken met de lampjes van een dashboard van een auto: de essentiële functies van een auto zijn zichtbaar in het wel of niet branden van de lampjes maar een compleet beeld van de kwaliteit van een auto geven zij niet. Kortom indicatoren leveren informatie op grond waarvan besloten kan worden actie te ondernemen. In de praktijk moet dan echter alsnog geanalyseerd worden hoe het komt dat de indicatoren de waarden aannemen die zij blijkbaar aangenomen hebben. Een beleidsonderzoek of een beleidsaudit kan behulpzaam zijn bij het verzamelen van de aanvullende informatie die nodig is om het verhaal te completeren.

Bij het bereiken van maatschappelijke effecten heeft de provincie het vanzelfsprekend zelden volledig voor het zeggen. Vele andere actoren hebben invloed op de effecten. Vaak zijn dat mede-overheden (daarbij moet 'Europa' niet worden vergeten) of maatschappelijke organisaties, maar ook het bedrijfsleven en burgers oefenen een aanzienlijke invloed uit. De doelen die de provincie nastreeft kan zij dus niet garanderen. De provincie kan er in strikte zin dus ook niet op worden 'afgerekend' als deze doelen onverhoopt niet worden bereikt. Toch is het zinvol maatschappelijke effecten op te nemen die aangeven of en in welke mate de beoogde doelen bereikt worden. Op basis van deze maatschappelijke effecten kan immers worden besloten om beleidsinspanningen door te zetten, aan te passen of te beëindigen.

Ten slotte: indicatoren worden informatiever naarmate zij langer meegaan. Wanneer gedurende enige jaren de waarde van een indicator is vastgesteld, kan een trend worden bepaald. Eigenlijk is pas op dat moment te zien welke streefwaarde realistisch past bij nieuw beleid. En dan pas is na te gaan of de beoogde veranderingen optreden. Hoewel dit niet betekent dat geen aanpassingen kunnen plaatsvinden van indicatoren, houdt het wel in dat het van belang is een eenmaal gekozen set indicatoren zoveel mogelijk constant te houden. Maar de zoektocht binnen de provincie naar een goede set indicatoren is nog in een volle gang. Daarom zal de komende jaren die set meer variëren dan theoretisch wenselijk is.

3.1.4 Specificatie baten en lasten

De Verschillenanalyse uit voorgaande edities is vervangen door een specificatie van baten en lasten. In de specificatie zijn zoveel mogelijk de totaalbedragen weergegeven en dus niet alleen de mutaties zoals eerder het geval was. Er is een indeling gemaakt in structurele lasten/baten en incidentele lasten/baten. Incidentele lasten betreffen voornamelijk projecten die bij eerdere begrotingen en kadernota's zijn goedgekeurd. Voor zover relevant is de Voorjaarsnota 2004 in de programma's verwerkt. Over alle baten en lasten is reeds eerder besluitvorming geweest.

3.1.5 Opbouw en inhoud van de programma's

Ieder programma bevat voor het betreffende beleidsterrein een beeld van het bestaande beleid, van nieuwe ontwikkelingen en eventuele voorstellen voor te beëindigen beleid. De maatschappelijke effecten worden benoemd en tenslotte volgt een overzicht van baten en lasten, inclusief een specificatie hiervan.

De beschrijving van een programma is als volgt opgebouwd:

Programma:	Nummer & titel	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. 2. 3. 4. 5.	

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

Hier staan de diverse verantwoordelijkheden met bijbehorende wetten, verordeningen, bestuursakkoorden, notities enzovoort.

Doel

De algemene doelstelling geeft in het kort de essentie weer waarom de provincie op dit beleidsterrein actief is. Welk maatschappelijk probleem willen PS aanpakken? De doelstelling geldt vaak voor een aantal jaren. De mate waarin de provincie die doelstelling kan beïnvloeden, verschilt per programma en bepaalt de wijze van sturing van PS en GS. Het beoogde maatschappelijk effect wordt beschreven. Wat moet het effect zijn van het te voeren beleid op het genoemde maatschappelijk probleem?

Productgroepen

Binnen een programma zijn verschillende productgroepen te onderscheiden. Per productgroep staat kort aangegeven wat deze bijdraagt aan welk doel. Tevens wordt het specifieke wettelijke of provinciale kader genoemd waarbinnen de productgroep opereert.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Hier staat een korte omschrijving van de provinciale beleidsonderwerpen door middel waarvan wij onze doelstellingen denken te bereiken. Ook nieuwe ontwikkelingen worden hier genoemd. Het kan dan gaan om de uitvoering van het Coalitieakkoord of van overige besluiten, of om een accentverlegging zonder dat daarbij extra middelen worden ingezet.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten

Welke effecten heeft provinciaal beleid op de maatschappij? Maatschappelijke effecten zijn een indicatie of en in hoeverre doelstellingen van provinciaal beleid worden bereikt. Bij de (clusters van) maatschappelijke effecten wordt aangegeven op welke doelstelling ze betrekking hebben (signaalfunctie).

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten						
Baten						
Saldo totale programma						

Specificatie baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>
-------------------------------------	---------------------------

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten					
Totaal structurele lasten					
Incidentele lasten					
Totaal incidentele lasten					
Totaal lasten 2004-2008					
Structurele baten					
Overige baten					
Totaal baten 2004-2008					

	2004			2005		
Reserves	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
- ...						
- ...						
- ...						

Toelichting

Indien nodig is hier ruimte voor een toelichting.

3.2 Totaalbegroting 2005: lasten en baten per programma in meerjarenperspectief 2005-2008

(bedragen x € 1.000)

Programma:	Lasten			Baten			Saldi (= baten-lasten)					
	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008	2005	2006	2007	2008
1.1 Algemeen bestuur	11.502	11.201	10.863	10.563	8	8	8	8	-11.494	-11.193	-10.855	-10.555
1.2 Kabinet/Openbare orde en veiligheid	2.951	2.887	1.977	1.827	30	30	30	30	-2.921	-2.857	-1.947	-1.797
1.3 Concernebeleid en concencontrol	2.468	2.191	2.191	2.191	0	0	0	0	-2.468	-2.191	-2.191	-2.191
1.4 Bedrijfsvoering	3.569	3.522	3.321	2.926	100	100	100	100	-3.469	-3.422	-3.221	-2.826
1.5 Agenda 2010	38.445	29.925	25.242	13.346	12.541	15.096	16.307	11.940	-25.904	-14.829	-8.935	-1.406
Totaal programma's BMS/CS/KAB/PSD/ECC	58.935	49.726	43.594	30.853	12.679	15.234	16.445	12.078	-46.256	-34.492	-27.149	-18.775
2.1 Ruimtelijke ontwikkeling	3.932	3.865	3.866	3.866	74	74	74	74	-3.858	-3.791	-3.792	-3.792
2.2 Wonen en stedelijke vernieuwing	6.176	4.931	4.893	4.893	4.611	3.367	3.367	3.367	-1.565	-1.564	-1.526	-1.526
2.3 Cultureel erfgoed (zie MEC)									0	0	0	0
2.4 Recreatie en toerisme (zie MEC)	6.848	6.614	6.732	6.194	51	51	51	51	-6.797	-6.563	-6.681	-6.143
2.5 Natuur en landschap	4.835	4.767	4.673	1.588	441	430	430	430	-4.394	-4.337	-4.243	-1.158
2.6 Plattelandszaken	539	522	522	522	154	154	154	154	-385	-368	-368	-368
2.7 Ontgrondingen	22.330	20.699	20.686	17.063	5.331	4.076	4.076	4.076	-16.999	-16.623	-16.610	-12.987
Totaal programma's R&G	8.063	7.930	7.399	5.768	757	757	757	757	-7.306	-7.173	-6.642	-5.011
3.1 Water	22.763	22.718	21.725	18.751	6.062	6.062	6.062	6.062	-16.701	-16.656	-15.663	-12.689
3.2 Milieu	30.826	30.648	29.124	24.519	6.819	6.819	6.819	6.819	-24.007	-23.829	-22.305	-17.700
Totaal programma's W&M	4.913	4.830	4.801	4.779	800	800	800	800	-4.113	-4.030	-4.001	-3.979
4.1 Verkeers- en vervoerbeleid	58.526	73.665	57.537	54.635	47.067	47.906	40.025	45.063	-11.459	-25.759	-17.512	-9.572
4.2 Aanleg en reconstructie wegen	15.612	15.380	15.266	14.989	987	987	987	987	-14.625	-14.393	-14.279	-14.002
4.3 Beheer en onderhoud wegen	19.530	19.421	19.466	19.366	18.700	18.600	18.700	18.700	-830	-821	-766	-666
4.4 Exploitatie Openbaar vervoer	98.581	113.296	97.070	93.769	67.554	68.293	60.512	65.550	-31.027	-45.003	-36.558	-28.219
Totaal programma's WVV	8.764	8.750	8.860	6.625	101	101	101	101	-8.663	-8.649	-8.759	-6.524
5.1 Economische zaken, recreatie en toerisme	926	926	926	926	0	0	0	0	-926	-926	-926	-926
5.2 Financieel toezicht	63.872	61.785	61.785	57.390	49.093	49.080	49.080	48.980	-14.779	-12.705	-12.705	-8.410
5.3 Sociale pijler	17.919	17.802	17.882	17.532	3.149	3.149	3.149	3.149	-14.770	-14.653	-14.733	-14.383
5.4 Cultuur	91.481	89.263	89.453	82.473	52.343	52.330	52.330	52.230	-39.138	-36.933	-37.123	-30.243
Totaal programma's MEC	302.153	303.632	279.927	248.677	144.726	146.752	140.182	140.753	-157.427	-156.880	-139.745	-107.924
Totaal alle programma's (= diensten)	10.709	14.198	19.779	17.204	153.199	158.226	163.184	169.053	142.490	144.028	143.405	151.849
Algemene dekkingsmiddelen:												
Algemene middelen	312.862	317.830	299.706	265.881	297.925	304.978	303.366	309.806	-14.937	-12.852	3.660	43.925
Saldo begroting (bruto)	671	0	2.615	10.144	19.682	16.926	2.629	1.831	19.011	16.926	14	-8.313
Algemene reserves	1742	1742	1742	1742	-2.332	-2.332	-1.932	-1.432	-4.074	-4.074	-3.674	-3.174
correctie diensten lasten/baten												
Reserves diensten												
Saldo begroting (netto)	315.275	319.572	304.063	277.767	315.275	319.572	304.063	310.205	0	0	0	32.438

Programma:	1.1 Algemeen bestuur	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Provinciale staten 2. Gedeputeerde staten 3. Communicatie 4. Strategie en bestuurlijke zaken	Dhr. drs. J.P.J. Lokker Dhr. drs. J.P.J. Lokker Mw. mr. J.G.J. Kamp Dhr. drs. J.P.J. Lokker

Belangrijkste juridisch en beleidskader

Provinciale staten

- Provinciewet
- Wet openbaarheid van bestuur
- Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr)
- Algemene wet bestuursrecht (Awb)
- Kieswet
- Gemeentewet
- Wet dualisering provinciaal bestuur

Gedeputeerde staten

- Provinciewet
- Wet openbaarheid van bestuur
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Algemene wet bestuursrecht
- Gemeentewet
- Utrecht: presterende provincie
- Werk in uitvoering: hoofdlijnen Coalitieakkoord 2003-2007
- Werk in uitvoering: uitvoering Coalitieakkoord 2003-2007

Communicatie

- Wet openbaarheid van bestuur
- Communicatiebeleid 2005 –2007 (notitie voor de commissie Bestuur en Middelen van 13 september 2004)

Strategie en bestuurlijke zaken

Europese zaken

- Verdrag van Amsterdam
- Verdrag van Nice
- Ontwerpverdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa
- Utrecht in Europa: strategiedocument voor de provincie Utrecht ten behoeve van Europese beleidsprioriteiten, deelname aan Europese programma's en projecten en het aangaan van samenwerkingsverbanden met Europese regio's
- Werkplan Europa

Bestuurlijke zaken

- Wet algemene regels herindeling (Arhi)
- Rijksbeleid: beleidsnotitie Wgr-plus
- Gemeenschappelijke regeling samenwerkingsverband Randstad
- Concretiseren en implementeren van het Utrechts model: collegeprogramma / Kaderwet / gemeenschappelijke regeling Bestuur Regio Utrecht
- Gebiedsgericht werken: Coalitieakkoord 2003-2007
- Afronden strategische gebiedsperspectieven: collegeprogramma / Wet Arhi
- Grotestedenbeleid: rijksbeleid en autonoom provinciaal beleid
- Provinciewet, Gemeentewet, Wgr, Awb en enkele sectorale wetten zoals Algemene bijstandswet, Wet op de lijkbezorging, Drank- en Horecawet en onderwijswetgeving

Doel

Provinciale staten

1. Het naar behoren functioneren van het algemeen bestuur van de provincie

Gedeputeerde staten

1. Het naar behoren functioneren van het dagelijks bestuur van de provincie

Communicatie

Het beleid met betrekking tot de externe en interne communicatie moet bijdragen aan het beeld van de provincie als een presterende en verbindende overheidslaag, die een belangrijke rol speelt bij het oplossen van problemen in het maatschappelijke veld.

Strategie en bestuurlijke zaken

Europese zaken

Mede in Randstadverband:

1. Volgen van, inspelen op, implementeren en handhaven van Europees beleid en Europese regelgeving
2. Benutten van subsidiemogelijkheden

Bestuurlijke zaken

1. Herstel en versterking van de drie volwaardige, democratisch gelegitimeerde bestuurslagen
2. Bevorderen van samenwerking en partnerschap met gemeenten, onder meer door invoering van gebiedsgericht werken
3. Volwaardige rol spelen in Randstadsamenwerking met regionale partners

Productgroepen

Provinciale staten

De Statengriffie ondersteunt provinciale staten (PS). Naast de reguliere werkzaamheden rond commissie- en statenvergaderingen heeft de griffie samen met PS in het statenwerkplan instrumenten ontwikkeld die statenleden kunnen helpen hun taken goed uit te voeren. Via hoorzittingen, werkbezoeken, themabijeenkomsten, publieksbijeenkomsten, statenconferenties en media- en publiekscommunicatie willen PS hun zichtbaarheid in de Utrechtse samenleving vergroten.

Gedeputeerde staten

- Bestuurskosten gedeputeerde staten (GS)
- Secretariële ondersteuning gedeputeerde staten

Communicatie

- Externe communicatie draagt bij aan het beeld van de provincie als een presterende en verbindende overheidslaag. Goede contacten met externe relaties worden tot stand gebracht en onderhouden om het imago van de presterende provincie te bevorderen. Een adequate informatieverstrekking aan de media draagt bij aan realisering van de doelstellingen van de externe communicatie. Er is een open en rechtstreekse communicatie met de inwoners van de provincie Utrecht.
- Interne communicatie helpt de betrokkenheid van de medewerkers bij de organisatiedoelen te vergroten.

- In de loop van 2004 worden alle communicatiefunctionarissen bij elkaar gebracht

Strategie en bestuurlijke zaken

Europese zaken

- Periodieke rapportages voor DR/GS/PS over Europese zaken (twee keer per jaar)
- Implementatie strategiedocument 'Utrecht in Europa'
- Samenwerking met Surrey en Zuid-Moravië
- 'Europatoets' op stukken (doorlopend)
- Bijeenkomsten over 'Europa' (twee keer per jaar)

Bestuurlijke zaken

- Herindeling Heuvelrug
- Implementatie Wgr-plus

Strategie

- Concernstrategie
- NV Utrecht
- Gebiedsgericht werken
- Haagse contacten / public affairs

Ondersteuning algemeen directeur

- Ondersteuning algemeen directeur (staf)
- Administratieve ondersteuning en advisering GS, algemeen directeur en directieraad (DR)

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Provinciale staten

In 2004 legt de besluitvorming over het Streekplan een groot beslag op de Staten. Er is een aanzienlijk intensiever gebruik van allerlei publieksgerichte instrumenten. Er staan plannen op stapel voor verbetering van de informatievoorziening en een meer gerichte publiekscommunicatie. In 2005 is daarom voortzetting van het budget intensivering publiekscommunicatie noodzakelijk. Daarnaast is het besluitvormingstraject gaande voor de ontwikkeling van een gezamenlijke rekenkamer van de provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland en Utrecht. Naar verwachting zal deze begin 2005 functioneren.

Communicatie

In de loop van 2004 reorganiseren wij de communicatiefunctie: alle communicatiefunctionarissen worden in een centrale afdeling ondergebracht. Deze ontwikkeling heeft invloed op de begroting, maar de financiële consequenties zijn op dit moment nog niet te overzien. Mogelijk volgt daarom in de loop van 2004 een begrotingswijziging op dit punt.

Het beleidsterrein communicatie kent twee onderdelen: externe en interne communicatie:

- Externe communicatie omvat onderzoek naar het imago van de organisatie, naar nut en noodzaak van lobby, naar in- en externe communicatiemiddelen en naar het bevorderen van communicatieve vaardigheden binnen de organisatie. Bij externe communicatie hoort ook advisering over het relatiebeleid, evenementen, huisstijl en relatiegeschenken en over contacten met de pers via persconferenties, interviews, persberichten en huis-aan-huisbladen. Ook de publiekscommunicatie valt onder externe communicatie. Er vindt onderzoek en advisering plaats op dit gebied en er worden campagnes en communicatiemateriaal ontwikkeld (Jaarbeeld, website, advertenties).
- Interne communicatie omvat de ontwikkeling en vormgeving van interne communicatiemiddelen zoals intranet en het personeelsblad. Ook het adviseren over en het opzetten van interne communicatieprogramma's vallen hieronder.

Afhankelijk van de besluitvorming in de commissie Bestuur en Middelen vindt in 2004 een accentverschuiving plaats van relatiecommunicatie naar publiekscommunicatie. Een deel van het budget en personeel wordt overgeheveld van relatiecommunicatie naar publiekscommunicatie. De provincie heeft op centraal niveau verder nauwelijks structurele budgetten voor communicatiemiddelen. In de Voorjaarsnota 2004 hebben wij daarom voorgesteld tot en met 2007 jaarlijks € 250.000 te gebruiken voor de ontwikkeling van een publiekscampagne. Dit bedrag is opgenomen in de lijst 'stelpost nog toe te wijzen middelen' en wordt afhankelijk van

besluitvorming in de commissie Bestuur en Middelen ingezet. Met ingang van 2006 bestaat er overigens geen structureel budget meer voor de nieuwsbrief Prov, de enig overgebleven externe nieuwsbrief voor relaties. Wij zullen een voorstel voorbereiden voor de Voorjaarsnota van 2005.

Strategie en bestuurlijke zaken

NV Utrecht

De NV Utrecht heeft zich in 2004 gepresenteerd aan maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, partners in de Randstad en aan het Rijk. Dit heeft vele organisaties warm gemaakt voor de NV Utrecht en verwachtingen gewekt voor verdere politiek-bestuurlijke samenwerking. Nu moet een stap volgen naar een meer structurele, ondersteunende voorziening. De provincie Utrecht speelt in de NV Utrecht een belangrijke coördinerende en regisserende rol als middenbestuursorgaan. Zij kan dit onder meer invullen via de secretariaatsfunctie. Daarvoor is een ambtelijk secretaris nodig met administratieve ondersteuning en de inzet van beleidsinhoudelijke deskundigheid. Daarnaast is een professionele presentatie van de NV Utrecht vereist. Ook dit vergt de nodige financiële middelen, bijvoorbeeld voor kaartmateriaal, het visualiseren van toekomstbeelden, het organiseren van conferenties en het presenteren van projecten in diverse communicatiemiddelen. De provincie levert een deel van de financiële middelen, maar ook van de andere partners in de NV Utrecht wordt een bijdrage gevraagd. De bijdrage van de provincie Utrecht wordt geschat op € 150.000.

Resultaat van NV Utrecht is een gemeenschappelijke opstelling van regionale partners tegenover de rijksoverheid met betrekking tot de thema's stedelijke netwerken en economische groei, bereikbaarheid en toegankelijkheid en aantrekkelijke leefmilieus. Binnen de NV Utrecht worden afspraken gemaakt met de regionale partners over verdere concretisering van de vastgestelde prioriteiten* en een volgorde binnen die prioriteiten. De gezamenlijke prioriteiten voor de NV Utrecht worden uitgewerkt in uitvoeringsprogramma's en projecten. Hiervoor wordt een gezamenlijke lobby gevoerd bij de rijksoverheid.

* Deze prioriteiten zijn: stationsgebied Utrecht, stadscentrum Leidsche Rijn, De Uithof: centrum van de kennisregio Utrecht, stationsgebied Amersfoort, Media Park / stationsgebied Hilversum, multimodaal knooppunt Lage Weide, capaciteitsvergroting snelwegen, capaciteitsvergroting knooppunt Hoevelaken, ontwikkeling Noordelijke Randweg Utrecht tot stroomweg, spoorverdubbeling voor HSL oost en west, realisatie Randstadspoor, aanleg Gooise ring en Stichtse lijn, binnenstedelijke transformatie, ontwikkeling nieuwe woongebieden, diverse zoeklocaties voor nieuwe uitleg, ontwikkeling landelijk wonen, ontwikkeling groen-blauwe slingers, herinrichting vliegbasis Soesterberg, restauratie en ontwikkeling Nieuwe Hollandse Waterlinie, aanleg ecoducten A28 en A27 en transitie veenweidegebied.

Concernstrategie

Gedeputeerde staten willen een actuele strategische agenda formuleren voor integrale sturing van het (strategisch) beleid en de positionering van de provincie op regionaal, randstedelijk, landelijk en Europees niveau. In 2005 zullen wij over diverse strategische keuzevraagstukken discussies in provinciale staten voorbereiden. Voorbeelden zijn veiligheid, verstedelijking, milieukwaliteit en beprijzing. De resultaten van deze discussies dienen mede als basis voor een aantal producten:

- Integrale visie (op hoofdlijnen) op de toekomst van de provincie (2030-2050)
- Langetermijnagenda (2015-2030) en enkele toekomstverkenningen voor de meest bepalende maatschappelijke vraagstukken
- Regionale agenda's (2005-2015) voor het stadsgewest Utrecht, voor Eemland, Zuidoost-Utrecht en West-Utrecht
- Strategieën voor de positionering van de provincie (2005-2015) in de samenwerking op regionale, randstedelijke, nationale en Europese schaal

Gebiedsgericht werken

Bij de Bestuurs- en Managementstaf (BMS) werkt per regio een gebiedscoördinator. Voor iedere regio wordt een integrale regionale agenda samengesteld op basis van bestaande plannen en projecten. De gebiedscoördinator regelt de totstandkoming van deze agenda en de uitvoering in het gebied. Hij stimuleert partijen in de gebieden tot samenwerkingsprojecten en ondersteunt het contactennetwerk tussen de regio's en de provincie. Als resultaat van gebiedscoördinatie moet er in 2005 een overlegstructuur per regio zijn. Ook maken we in 2005 een start met de uitvoering van de regionale agenda's.

Public affairs / Haagse contacten

In 2004 is binnen BMS een structurele plaats gegeven aan de public affairs-functie richting 'Den Haag'. Op een aantal belangrijke onderwerpen wordt vanuit Utrecht actief gelobbyd. Er komt structuur in de Haagse contacten. In 2005 moet deze functie volledig worden ingevuld. Om voldoende gewicht in de schaal te kunnen leggen, moet de provincie Utrecht regelmatig haar gezicht laten zien. Individuele gedeputeerden, directeuren en

sectormanagers moeten contacten aanhalen met Haagse collega's. Ook werkbezoeken vanuit Utrecht naar Den Haag – en vice versa – zijn van tijd tot tijd nuttig en noodzakelijk.

Handhaving en veiligheid

Handhaving van de regelgeving op het gebied van veiligheid heeft prioriteit: zo staat het in de 'Distelnota', het programma Handhaving en Veiligheid. Uitgangspunt is dus handhaven, gedogen kan alleen als uitzondering. De gedoogsituaties worden altijd gemeld aan gedeputeerde staten.

Op basis van de Distelnota zijn diverse acties gaande waarvoor in de Kadernota 2003 middelen ter beschikking zijn gesteld. In 2005 gaan de volgende acties en projecten door:

- Water en Milieu:
 - Verscherping handhaving en toezicht bij risicovolle inrichtingen: doorlopend.
 - Verscherpt toezicht op zweminrichtingen: doorlopend.
 - Verdere implementatie van het vuurwerkbesluit en verdere ontwikkeling van de vuurwerksite.
 - Intensivering controles op uitvoering van beleid in het kader van het handhavingsprogramma: doorlopend.
 - Verbetering aansturing handhaving bodemsanering, gericht op behalen ISO-certificering.
- Ruimte en Groen:
 - Uitvoeringsprogramma Notitie Woonschepenbeleid 2002-2012, Knelpuntlocaties woonschepen.
 - Uitvoering van hoofdstuk III VNL (wateren).

Dit alles moet ertoe leiden dat eind 2006 de achterstanden zijn weggewerkt en het nieuw geformuleerde beleid voor groene regelgeving is geoperationaliseerd. Dat geldt met name voor de verandering bescherming natuur en landschap (VNL) en als achtervang voor de ontheffingverlening van de Flora- en faunawet en voor groene regelgeving in brede zin via het serviceloket Groene regelgeving.

Europa

De provincie Utrecht is partner van twee Europese regio's: het Engelse Surrey en het Tsjechische Zuid-Moravië. In 2003 en 2004 is een start gemaakt met de invulling van deze partnerschappen. De startfase was er vooral één van kennismaking. In 2005 krijgt de samenwerking een concrete vorm door de opzet van ten minste twee projecten.

Het Europaproof maken en houden van de organisatie blijft punt van aandacht. In 2005 worden opnieuw Europese opleidingen georganiseerd voor medewerkers en wordt vanuit Brussel de ambtelijke organisatie toegerust tijdig in te spelen op Europese ontwikkelingen en nieuwe regelgeving.

Voor de werkzaamheden in Brussel is naast de Europese regelgeving de Strategische EU-Randstadagenda van belang. In de agenda, waarop het eigen Strategiedocument Utrecht in Europa goed aansluit, zijn ook de te bereiken resultaten en acties aangegeven. De werkzaamheden van de vooruitgeschoven post omvatten naast lobbywerk, het onderhouden van contact met het coördinatiepunt Europa van de provincie en ondersteuning van het werk van de gedeputeerde Europese zaken als lid van het Comité van de regio's.

Bestuurlijke zaken

In 2004 is de Arhi-procedure gestart voor een aantal gemeenten in Zuidoost-Utrecht. Op 20 april 2004 hebben wij het herindelingsontwerp vastgesteld voor de gemeenten Maarn, Amerongen, Leersum, Doorn en Driebergen-Rijsenburg. Wij streven naar een gemeentelijke herindeling met ingang van 1 januari 2006. De provincie hecht grote waarde aan bestuurskrachtige gemeenten. Daarom zijn er 'bestuurskrachtmetingen'. De uitkomsten worden besproken met de betrokken gemeenten en in overleg wordt bepaald of versterking nodig is en op welke punten en welke manier dat gerealiseerd kan worden. Naar verwachting treedt per 1 januari 2005 de Wijzigingswet Wgr-plus in werking. De huidige kaderwetgebieden, waaronder het Bestuur Regio Utrecht (BRU), worden dan plusregio's. Dit leidt op een aantal beleidsterreinen tot een andere rol- en taakverdeling tussen de provincie en het BRU. Naast de noodzakelijke aanpassingen van regelingen en verordeningen wil de provincie daarom een convenant afsluiten waarin afspraken worden vastgelegd over de nieuwe rol- en taakverdeling.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaal-functie bij doel-nummer	2004	2005	2006	2007	2008
Provinciale staten						
Opkomst PS-verkiezingen	1	-	-	-	50,5	
Ccommunicatie						
Afhankelijk van de beslissing van de commissie BEM wordt vanaf oktober 2004 een publiekscampagne gevoerd om de bevolking te informeren over het provinciaal beleid	1,2,3	Principiële beslissing: behandeling voorstel in september	Afhankelijk van toekenning financiën in begroting 2005	Afhankelijk van toekenning financiën in begroting 2006		
100% van alle GS- en PS-besluiten staan op internet	1,2,3	50%	100%			
Verversen/ vernieuwen homepage en accurate en snelle plaatsing nieuwsberichten, persberichten en GS-bulletin op website	1,2,3	Binnen 24 uur	Binnen 24 uur	Binnen 24 uur	Binnen 24 uur	Binnen 24 uur
Alle nieuwe informatie is vanaf 1-12-2003 toegankelijk voor visueel gehandicapten	3	100%	100%	100%	100%	100%
100% van de algemene provinciale informatie is Engelstalig beschikbaar op internet	3	10%	75%	100%	100%	100%
De internetsite wordt door 1.000 mensen per dag bezocht	3	Minimaal 1.000 hits per dag	Minimaal 1.000 hits per dag	Minimaal 1.000 hits per dag	Minimaal 1.000 hits per dag	Minimaal 1.000 hits per dag
Na afloop van de vergaderingen van het college van GS worden afhankelijk van de nieuwswaarde van de onderwerpen, persgesprekken georganiseerd	2	Jaarlijks tussen de 10 en de 25	Jaarlijks tussen de 10 en de 25	Jaarlijks tussen de 10 en 25	Jaarlijks tussen de 10 en 25	Jaarlijks tussen de 10 en 25
Per jaar worden 200 persberichten geproduceerd	2	50% van de persberichten haalt de regionale bladen of huis-aan-huisbladen	50% van de persberichten haalt de regionale bladen of huis-aan-huisbladen	50% van de persberichten haalt de regionale bladen of huis-aan-huisbladen	50% van de persberichten haalt de regionale – bladen of huis-aan-huisbladen	50% van de persberichten haalt de regionale – bladen of huis-aan-huisbladen
70% van de uitgenodigde burgers is naar het Nieuwjaarsmuziekfeest gekomen, daarvan vindt 95% het feest gewenst als bijdrage aan het imago van de provincie	3	90%, resp. 95%	90%, resp. 95%			
De opkomst bij de jaarlijkse ontvangst van de Utrechtse parlementariërs is 25%	1	50%	50%	50%	50%	50%

Maatschappelijke effecten	Signaal-functie bij doel-nummer	2004	2005	2006	2007	2008
80% van de reagerenden op een onderzoek naar de nieuwsbrief Prov kent de nieuwsbrief en 90 % daarvan leest hem	1,2	80%, resp. 90%	80%, resp. 90%	80%, resp. 90%	80%, resp. 90%	80%, resp. 90%
Europese zaken						
Europese subsidie voor maatregelen op het gebied van plattelandsontwikkeling (Kaderverordening plattelandsontwikkeling en programma Leader+)	2	Ja	Ja	Ja	Nieuwe discussie	
Europese subsidie voor nieuwe economische impulsen in het reconstructiegebied Gelderse Vallei.	2	Ja	Ja	Ja	Nieuwe discussie	
Europese subsidie voor innovatieve acties om aanwezige kenniskracht voor Utrechtse ondernemingen beter te benutten	2	Ja				
Consequenties als gevolg van niet of niet juist naleven van Europees recht	1	Geen	Geen	Geen	Geen	
Strategie en bestuurlijke zaken						
Implementatie herindeling Heuvelrug	2		3 ^e kwartaal			
Implementatie Wgr-plus	1,2,3		1 ^e halfjaar			
Vorbereiding en organisatie discussiebijeenkomsten met PS en GS over strategische keuzevraagstukken	1		5			
NV Utrecht: gezamenlijk prioriteitenlijstje	1,2,3		1 ^e halfjaar			

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	12.652	10.817	11.502	11.201	10.863	10.563
Baten	923	8	8	8	8	8
Saldo Totale programma	11.729	10.765	11.494	11.193	10.855	10.555

Specificatie baten en lasten	Bedragen x € 1.000				
	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten voorgaande jaren	8.568	9.139	10.749	10.601	10.563
Mutaties in structurele lasten					
- Apparaatskosten		404	419		
- Archiefinspectie naar Kabinet			-189		
- Bestuurszaken van MEC			672	-133	-38
- Bijdrage diensten		198			

	2004	2005	2006	2007	2008
- Correctie bezuinigingstaakstelling naar CS		49			
- Eén loket op internet		20			
- Europese zaken	349				
- Externe representatie		25			
- Herprioritering	-54	-7	-5		
- IPO-bijdrage van onvoorzien		37			
- IPO-bijdrage van WEM		26			
- Loon- en prijsstijging	130	176			
- Nieuwjaarmuziekfeest		14			
- Overboekingen 2002-2003	-501				
- Overhead PSD		298			
- Van MEC/BMS formatie-uitbreiding		50			
- Europese partnerschappen (VJN 2004)	45	-10	-10		
- Van PSD intranet/internet		30			
Totaal structurele mutaties	571	1610	-148	-38	-
Totaal structurele lasten 2004 – 2008	9.139	10.749	10.601	10.563	10.563
Incidentele lasten					
- Intensivering communicatie	106				
- Samenvoeging nieuwsbladen	-45	-45			
- Intensivering publiekscommunicatie	90				
- Relatiecommunicatie	198	198			
- Streekarchieven (naar Kabinet)	830				
- Nota handhaving en veiligheid	500	500	500	200	
- Uitv.actiepunten ext.veil.(H+V)		100	100	100	
Totaal incidentele lasten	1.678	753	600	300	0
Totaal lasten	10.817	11.502	11.201	10.863	10.563
Structurele baten	290	8	8	8	8
Overige baten	-282				
Totaal baten 2004 – 2008	8	8	8	8	8

Programma:	1.2 Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid, archiefinspectie	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid, archiefinspectie	Dhr. mr. B. Staal

Belangrijkste juridisch en beleidskader

- Ambtsinstructie van de commissaris van de Koningin
- Politiewet
- Wet rampen en zware ongevallen
- Archiefwet 1995
- Archiefverordening provincie Utrecht 1997

Doel

Het kabinet heeft tot taak de commissaris van de Koningin adequaat te laten functioneren, met name als rijksorgaan. De voornaamste doelen zijn:

1. Bevorderen van een integrale doeltreffende rampenbestrijdingsorganisatie en een effectieve crisisbeheersing, het verlenen van brandweerbijstand, het toetsen van rampen(bestrijdings)plannen, het opleiden van personeel en het houden van oefeningen
2. Zorg voor een kwalitatief goed burgemeesterskorps in de provincie
3. 'Ere wie ere toekomt': onderscheidingen, predikaten en gelukwensen
4. Representatie
5. Archiefinspectie: vergroten van de toegankelijkheid en bereikbaarheid van de archieven van gemeenten, waterschappen, regionale politiekorpsen en gemeenschappelijke regelingen door samenwerking te stimuleren op het gebied van deskundig archiefbeheer.

Productgroepen

Kabinetszaken

Producten zijn onder andere: adviezen over koninklijke onderscheidingen, burgerjaarverslag, ontvangsten, bezoeken en speeches.

Openbare orde en veiligheid

Producten zijn onder andere: toetsingskaders voor plannen, risico-inventarisatie (risicokaart), beleidsnotities voor GS en PS en informatie voor burgemeesters (brieven).

Archiefinspectie

Product: inspectierapporten.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Kabinetszaken

- Personeelsbeleid burgemeesters: de rijksoverheid ontwikkelt hiervoor diverse beleidsinstrumenten
- Koninklijke onderscheidingen: er is extra aandacht voor voorlichting en ondersteuning aan gemeenten ter verbetering van kwalitatieve aanvragen

Openbare orde en veiligheid

Bij de bestrijding van rampen en zware ongevallen voert de commissaris van de Koningin drie taken uit:

- Afstemmen van beleid met en tussen de verschillende bestuurders, de zogenaamde bestuurlijke coördinatie
- Organiseren van de bijstandsverlening

- Verzorgen van de informatievoorziening tussen overheden en andere instanties die daarvoor in aanmerking komen

Daarnaast vervullen ook GS, ingevolge de Wet rampen en zware ongevallen (Wrzo) en de Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding (Wkr), verschillende taken op het gebied van de rampenbestrijding:

- Toetsen van rampenplannen en rampbestrijdingsplannen
- Toetsen van beheersplannen rampenbestrijding
- Ontwikkelen en beheren van de risicokaart
- Ondersteunen van de commissaris van de Koningin bij de ontwikkelingen op het gebied van de rampenbestrijding

Op het gebied van veiligheid vervult de provincie hiermee een belangrijke rol. Gelet op het bovenstaande kan de commissaris op verschillende manieren de veiligheid in de regio beïnvloeden. Zijn toezichhoudende, stimulerende en faciliterende rol is daarbij van groot belang. Verschillende activiteiten kunnen ervoor zorgen dat 'veiligheid' een belangrijk aandachtsgebied blijft bij gemeenten en provincie. Speerpunten zijn:

- Ondersteunen van gemeenten bij hun veiligheidsbeleid
- Ondersteunen van gemeenten bij de uitvoering hun eigen veiligheidsplan
- Verschillende provinciale activiteiten zijn van belang bij de voorbereiding op de rampenbestrijding. In de komende periode wordt aandacht besteed aan:
 - risicokaart en risicocommunicatie
 - telecommunicatienetwerk Telebrains
 - aanscherping van het toezicht door de provincie
- Ondersteunen veiligheidsregio i.o.

Archiefinspectie

De Provinciale Archiefinspectie oefent namens ons toezicht uit op de archiefzorg van besturen van gemeenten, waterschappen, regionale politiekorpsen en gemeenschappelijke regelingen. Ook doet zij dit voor het beheer van de niet naar het Rijksarchief overgebrachte archieven van de provincie zelf. Het beleidsterrein van de Provinciale Archiefinspectie breidt zich uit als gevolg van een aantal ontwikkelingen:

- Digitalisering van de informatievoorziening
- Toenemend belang van snelle en beschikbare informatie in de samenleving
- Groeiend gebruik van overheidsarchieven door de toenemende behoefte van de burger aan een transparante en controleerbare overheid

De Provinciale Archiefinspectie controleert en adviseert op het gebied van de duurzaamheid van informatie. Zij stimuleert bestuurlijke samenwerking van gemeenten en waterschappen op het terrein van de archiefzorg. Zij ondersteunt de oprichting van een sluitend net van drie tot vier regionale historische centra in de provincie, naast Het Utrechts Archief. De inwerkingtreding van ministeriële regelingen op het gebied van archiefbeheer leidt tot intensivering van de inspecties van de archiefbewaarplaatsen en archieven.

De Provinciale Archiefinspectie initieert en ondersteunt diverse projecten:

- Belangrijke archiefbronnen voor de burger worden met ict-middelen beter en gemakkelijker toegankelijk gemaakt.
- De bestaande archiefwebsite waar alle gemeenten hun medewerking aan verlenen en die toegang geeft tot de archieven van alle archiefdiensten van de provincie wordt verder uitgebouwd.
- Veel geraadpleegde bronnen als registers van de burgerlijke stand en de huwelijksbijlagen worden verfilmd. In het project microverfilming van de huwelijksbijlagen werken alle gemeenten in de provincie samen om deze bron toegankelijk en bereikbaar te maken voor alle burgers.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid						
Gemeenten met een rampenplan dat voldoet aan de wettelijke eisen	1	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

1.2 Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid, archiefinspectie

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Gemeenten met een rampenplan dat voldoet aan het toetsingskader	1	99 %	99 %	99 %	99 %	99 %
Gemeenten die objecten aangewezen hebben waarvoor een rampenbestrijdingsplan is opgesteld dat voldoet aan het toetsingskader	1	95 %	95 %	95 %	95 %	95 %
Archiefinspectie						
Jaarlijkse toename van het aantal raadplegingen (via de website van het archief) ten opzichte van het jaar 2003 is 10%	5	110	120	130	140	150

Baten en lasten **Bedragen x € 1.000**

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	1.772	1.717	2.951	2.887	1.977	1.827
Baten	96	40	30	30	30	30
Saldo totale programma	1.676	1.677	2.921	2.857	1.947	1.797

Specificatie baten en lasten **Bedragen x € 1.000**

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten voorgaande jaren	1.422	1.534	1.833	1.827	1.827
Mutaties in structurele lasten					
- Overhead PSD	146	106			
- Loon- en prijsstijgingen	22	24			
- Herprioritering	-36	-10	-6		
- Exploitatie Skybox	-20	-20			
- Provinciale archiefinspectie van BMS		189			
- Bottertocht		10			
Totaal structurele mutaties	112	299	-6	-	-
Totaal structurele lasten	1.534	1.833	1.827	1.827	1.827
Incidentele lasten					
- Informatievoorziening rampenbestrijding	45	45	45		
- Brandveiligheid	113	68			
- Clustering ambtenaren rampenbestrijding	25	25	25		
- Streekarchieven		830	840		
- Ontwikkeling risicokaart (H+V)		50	50	50	
- Integraal veiligheidsplan gemeenten (H+V)		50	50	50	
- Telebrains (Handhaving en Veiligheid)		50	50	50	
Totaal incidentele lasten	183	1.118	1.060	150	-
Totaal lasten 2004 - 2008	1.717	2.951	2.887	1.977	1.827

1.2 Kabinetszaken, openbare orde en veiligheid, archiefinspectie

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele baten	60	40	30	30	30
Overige baten					
- Bottertocht		10			
- Exploitatie skybox	-20	-20			
Totaal baten 2004 - 2008	40	30	30	30	30

Programma:	1.3 Concernbeleid en -control	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Concernbeleid en -control	Dhr. J.G.P. van Bergen Dhr. mr. B Staal

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

- Organisatiebesluit 2000, art. 6, tweede lid (Organisatiebesluit 2004, artt. 9 en 11)
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

Doel

Het creëren van optimale voorwaarden voor een effectieve en efficiënte uitvoering van de taken van bestuur en provinciale organisatie ten behoeve van de samenleving.

In concreto kunnen de doelen als volgt worden geformuleerd:

1. Doeltreffende en doelmatige uitvoering van provinciaal beleid
2. Efficiënt beheer en rechtmatige inzet van middelen
3. Een goed functionerende en transparante administratieve organisatie
4. Invoering van een systeem voor juridische kwaliteitszorg om de kwaliteit van provinciale producten en diensten te verbeteren.

Producten

Het programma omvat één productgroep: concernbeleid en –control, met de volgende activiteiten:

- Intern beleid ontwikkelen, voorwaarden scheppen, centrale kaders stellen en de praktijk toetsen op het gebied van:
 - Planning & control
 - Financiën
 - Juridische zaken
- Toezicht houden op de naleving van wettelijke kaders waaronder het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

In 2005 en de jaren daarna ligt het accent van planning en control bij de volgende drie punten:

- Een sterkere regievoering over een organisatiebreed planning- en controlsysteem
- De concernstaf is vanaf ‘de voorkant’ betrokken bij processen. Leidraad daarbij is controle op rechtmatigheid van bestedingen.
- Meer systematisch toezicht op de bestuurlijke werking van administratieve procedures. Dit door middel van projectcontrol op omvangrijke projecten en auditing van delen van de bedrijfsvoering.

Het accent van financiën ligt bij de volgende punten:

- Verdere verbetering van de jaarcyclusproducten
- Ontwikkeling van kaders op het terrein van tijdsverantwoording, kostenverbijzondering en formatiebeheer

Het accent van juridische zaken ligt bij de volgende punten:

- Vormgeven aan juridische kwaliteitszorg op concernniveau
- Verbetering van de organisatie/coördinatie met betrekking tot het aanbestedingsbeleid

Indicatoren

(Maatschappelijke) effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Realisatie kwaliteitsprojecten INK conform plan van aanpak (pva) voor betreffende jaar	1	Realisatie volgens pva aug. 2003	Realisatie volgens pva dec. 2004	Realisatie volgens pva dec. 2005	Realisatie volgens pva dec. 2006	Realisatie volgens pva dec. 2007
Goedkeurende accountants-verklaring bij de jaarrekening	2, 3	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
% provinciale beschikkingen waartegen beroep is aangetekend, dat – naar het oordeel van de Awb-commissie – vermijdbare fouten bevat	4	< 5%	< 5%	< 5%	< 5%	< 5%

Baten en lasten Bedragen x € 1.000

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	3.798	3.288	2.468	2.191	2.191	2.191
Baten	840	-	-	-	-	-
Saldo totale programma	2.958	3.288	2.468	2.191	2.191	2.191

Specificatie baten en lasten Bedragen x € 1.000

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten voorgaande jaren	3.146	2.656	2.191	2.191	2.191
Mutaties in structurele lasten					
- Apparaatskosten	38				
- Informatievoorziening naar PSD		-249			
- Personeel en Organisatie naar PSD		-499			
- WA-verzekering		6			
- BTW-compensatiefonds	-40	122			
- Versterken Concernstaf		200			
- Correctie bezuinigingstaakstelling van BMS		-49			
- Overhead PSD	47	-48			
- Overboekingen 2002-2003	-577				
- Loon-en prijsstijgingen	42	52			
Totaal structurele mutaties	-490	-465	-	-	-
Totaal structurele lasten	2.656	2.191	2.191	2.191	2.191
Incidentele lasten					
- Rekenkamer	115				
- Formatievermeerdering CS	77	77			
- Organisatieontwikkeling P&O	240				
- Plan van aanpak financieel beheer	200	200			
Totaal incidentele lasten	632	277	-	-	-

	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal lasten 2004 - 2008	3.288	2.468	2.191	2.191	2.191
Structurele baten	-	-	-	-	-
Overboekingen 2002 - 2003					
Overige baten					
Totaal baten 2004 - 2008	-	-	-	-	-

Programma:	1.4 Bedrijfsvoering	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Bedrijfsvoering 2. Overige algemene zaken	Dhr. mr. J.H. Ekkers Dhr. mr. J.H. Ekkers

Belangrijkste juridische- en beleidsmatige kader

Huisvesting

- Diverse bouwbesluiten en voorschriften op gebied van veiligheid
- Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet)
- Milieuwetgeving
- Diverse milieu- en hygiënevoorschriften
- Postwet
- Europese richtlijnen voor inkoop en de daarvan afgeleide Nederlandse wetgeving
- Voorschriften rond milieuzorg in bedrijfsvoering

Werkgever

- Wet stimulering arbeidsdeelname minderheden (Samen)
- Wet poortwachter (tegenaan ziekteverzuim en WAO-instroom)
- Arbowet
- Verplichting tot uitvoering van maatregelen voor bedrijfshulpverlening
- Wet op de ondernemingsraden
- Wet arbeid en zorg: uitvoering zorgverlof en wettelijk onbetaald ouderschapsverlof
- Art. 125 Ambtenarenwet: voorschriften tot het treffen van voorzieningen ten aanzien van de rechtspositie voor medewerkers van overheidsinstellingen, inclusief het uitvoeren van CAO-onderdelen

ICT en Informatiebeveiliging

- Wet bescherming persoonsgegevens

Geografische informatievoorziening

Afgeleide wettelijke taken zoals het opstellen van digitale ruimtelijke plannen en uitwisselbaar maken (gericht op uitwisselbaarheid van digitale bestemmingsplannen), het DURP-covenant 2003 (digitale uitwisseling ruimtelijke plannen): strategische plannen vertalen naar standaarden en het ondersteunen van de doelstellingen op het gebied van digitale overheid en E-government.

Postregistratie en archief

- Archiefwet 1995

Administratie en Informatieverzorging

- Fiscale wetgeving
- Jaarrekening
- Verplichte rapportages aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en CBS
- Controleaspecten van de accountant
- Besluit Begroting en Verantwoording: budget en afrekenregels
- Aanwijzing van PS om een adequate administratie bij te houden

Doel

Het realiseren van een adequate bedrijfsvoering tegen minimale kosten op het gebied van: huisvesting & facilitaire diensten, personele dienstverlening, informatie & communicatietechnologie, geografische informatievoorziening, documentaire informatievoorziening en administratie & informatievoorziening.

Productgroepen

Binnen het programma zijn de volgende productgroepen te onderscheiden:

- Interne dienstverlening
- Overige algemene zaken

Bedrijfsvoering

Facilitaire dienstverlening

Huisvesting, huishouding, distributie van post en goederen, reprovorzieningen en coördinatie van inkoopactiviteiten.

Personele dienstverlening

Beleid en uitvoering op het gebied van 'human resource management' (HRM) voor de gehele provincie waaronder personeelsmanagement- en rechtspositieadviezen, implementatie van HRM-instrumenten, loopbaanbegeleiding, Arbozorg en het leveren van interim capaciteit bij personeelstekorten.

Ict-dienstverlening

Ict-faciliteiten op de werkplek en communicatie met de buitenwereld door middel van internettechnologie.

Geografische informatievoorziening

Geo-informatieproducten die de uitvoering van provinciaal beleid ondersteunen op het gebied van ruimtelijke ordening, overige beleidsproducten en aanleg en onderhoud van wegen. Het mogelijk maken van digitale uitwisseling van ruimtelijke plannen.

Documentaire informatievoorziening

Postregistratie en archivering van alle poststromen van de provinciale organisatie en het mogelijk maken van kennisbeheer en kennismanagement.

Administratie en informatieverzorging

De financiële, personeels- en salarisadministratie. Het opstellen van actuele en betrouwbare sturings- en verantwoordingsinformatie. Zorgdragen voor tijdige en juiste salarisbetalingen, afwikkeling van de afdrachten aan fiscus en sociale instanties, uitvoeren debiteurenbeheer en realisatie jaarrekening.

Overige algemene zaken

Deze productgroep bevat een aantal concernbrede budgetten:

- P&O-kosten zoals wachtgeld, bovenformatieven REOP, werkgeversaandeel IZR niet-actieven, doelgroepenbeleid
- Ict-innovatiefonds
- Reis- en verblijfkosten GS en PS
- Dienstauto's

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Facilitaire dienstverlening

Huisvesting

De huidige huisvesting voldoet niet meer aan de eisen. Besluitvorming over nieuwe huisvesting is aangehouden totdat besluitvorming over Kwatta is afgerond. Naar verwachting worden in 2005 plannen en een procedure uitgewerkt om een besluit over de nieuwe huisvesting te kunnen nemen.

Inkoopdiagnose

Een inkoopdiagnose zal vaststellen of we voldoen aan alle wet- en regelgeving op het gebied van inkoop en aanbestedingen.

Herziening contracten

In 2005 worden nieuwe contracten afgesloten voor catering, beveiliging, kantoormiddelen en meubilair.

Bedrijfsinterne milieuzorg

Er komt een milieuzorgsysteem voor de kantoorinterne taken op het niveau van ISO 14001, zoals wij op 20 april 2004 in Provinciaal Milieubeleidsplan hebben vastgesteld.

Personele dienstverlening

Nieuw functiewaarderings-, beoordelings- en beloningssysteem

In 2005 wordt de implementatie afgerond van de invoering van een nieuw functiewaarderings-, beoordelings- en beloningssysteem.

Mobiliteit en managementontwikkeling

In 2005 wordt een mobiliteitsbeleid en competentie management geïntroduceerd en wordt een traject van managementontwikkeling uitgezet.

Nieuwe P&O-afdeling

In 2005 krijgt de reorganisatie van de sector Personele dienstverlening haar beslag. Dit is een verdere professionalisering van de P&O dienstverlening.

E-HRM

In toenemende mate is er behoefte aan een integraal systeem om de P&O cyclus te ondersteunen. Het huidige systeem heeft deze functionaliteit niet. In 2005 wordt een haalbaarheidsstudie naar een nieuw HRM systeem uitgevoerd.

Kwatta

Er komt flankerend beleid voor Kwatta om uitstroom van personeel mogelijk te maken.

Organisatieontwikkeling

De invoering van competentie management zal leiden tot een toename van de opleidingsvraag. In de begroting van de PPD is een post van € 50.000 opgenomen om de invoering van onder andere competentie management mogelijk te maken.

Ict-dienstverlening

Internet/intranet

In 2005 wordt de kwaliteitsslag afgerond die is ingezet om het content-management voor zowel het internet als het intranet 'Atrium' te realiseren. Bovendien wordt in 2005 de pilot op het gebied van online-aanmelden van bodemsaneringen afgerond.

Open source

Er zijn diverse pilots gepland op het gebied van 'Open source' voor het internet. Daarbij worden de interprovinciale ontwikkelingen zoals de 'Productencatalogus' en 'Wettenbank Online' gebruikt.

Continuïteit van de ict-voorzieningen

Op advies van de accountant (KPMG) worden beleidskaders ingevoerd voor risicomanagement en continuïteitsborging.

Technische architectuur

Het realiseren van de informatiestrategie en de ontwikkeling naar een meer digitale overheid heeft consequenties voor de technische infrastructuur bij de provincie. De huidige internet/intranet-omgeving wordt heroverwogen. Er komt onderzoek naar de gewenste aanpassingen en nieuwe functionaliteiten waarbij ook de financiële consequenties in beeld worden gebracht. Eind 2004 gaat op basis hiervan een 'pakketselectie' van start. Naar verwachting moeten aanzienlijke kosten worden gemaakt voor aanschaf van de benodigde hard- en software. Daarnaast zullen vooral ook de migratiekosten hoog zijn (ombouwen applicaties en het opleiden van medewerkers en gebruikers). De te verwachten kosten bedragen € 1 à 2 miljoen over twee tot vier jaar.

Geografische informatievoorziening

Digitaal uitwisselbare (strategische) plannen

De sector PGI participeert in vier strategische provinciale plannen: het Streekplan, het Waterhuishoudingsplan (WHP), het Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP) en het Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht (SMPU) van het Coalitieakkoord. In 2004 staan deze op internet, zodat ze kunnen worden geraadpleegd. In 2005 zal PGI zich richten op het digitaal uitwisselbaar maken van deze plannen.

Ondersteunen uitvoering, monitoring en handhaving strategische plannen

In het kader van uitvoering, monitoring en handhaving van de strategische plannen zullen veel (geo)data digitaal moeten worden verzameld, beheerd en geanalyseerd. De sector PGI neemt daarom deel aan het project 'monitoren SMPU' en het project 'monitoren WHP/PMP'.

Internet en cartografie

Doel is om gegevens uit de beleidssectoren door middel van internetcartografie te ontsluiten en te integreren in de website. In 2005 komt er een interactieve website over Identiteit en Kwaliteit Landschap, over een waterzoekstelsel (gegevens van de waterschappen) en over de natuurgebiedsplannen.

Verder centraliseren en beschikbaar stellen van provinciale (geo)gegevens

De sector Geografische Informatievoorziening neemt deel aan het project gegevensbeheer. Het doel hiervan is gegevens van de provincie centraal te ontsluiten voor zowel interne als externe gebruikers, gegevensmanagement in te richten en te zorgen voor een technische infrastructuur. Dit verhoogt de kwaliteit van gegevensmanagement en vermindert de kosten.

Agenda 2010

PGI zal een bijdrage leveren aan de integratie van gegevens van Agenda 2010 projecten.

Maaibeleid

Het maaibeleid voor de provinciale wegen wordt in 2005 verder geoptimaliseerd. Het ruimtelijk beheersysteem wordt aangepast aan deze nieuwe richtlijnen.

BRAVO

Conform de projectplanning van het project "Brede Regionale Aanpak Voorkomt Oponthoud" zal PGI diverse landmeetkundige activiteiten verrichten en kaarten moeten aanpassen.

Documentaire informatievoorziening

Digitalisering documentaire informatie

Hoe moet de (papier en digitale) informatiestroom in de toekomst moet worden ingericht?

Om die vraag goed te kunnen beantwoorden, wordt een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar de digitalisering en stroomlijning van de informatievoorziening in de organisatie. Stroomlijning van de informatievoorziening ondersteunt de bestuurlijke ambities voor het gebiedsgericht, projectmatig en integraal werken in het kader van de presterende provincie.

Pilot digitalisering proces bodemsanering

In het 2e kwartaal van 2005 wordt de pilot bij de sector MBS geëvalueerd. Bij een positief resultaat krijgt de pilotomgeving in het 3e kwartaal een permanente vorm. In het verlengde van deze pilot wordt onderzocht of er meer behoefte bestaat aan digitalisering van processen.

Adressenbeheer

In 2005 wordt het nieuwe adressenbeheersysteem "CAB-OQ" ingevoerd, waarbij de decentrale adressenbestanden in het systeem worden gebracht en de gehele organisatie van CAB-OQ gebruik kan maken. Deze tweede fase start in april en wordt in oktober afgerond met de training en aansluiting van alle medewerkers van de provincie. Vanaf dat moment wordt door de gehele organisatie vanuit één gegevensbestand voor adresseringen gewerkt.

Implementatie besluit informatiebeheer 2004 en documentair structuurplan (DSP).

In 2004 is het Besluit informatiebeheer provincie Utrecht 2004 tot stand gekomen. Dit stelt regels voor het beheer van een veelheid aan (digitale) gegevensbestanden en legt de interne verantwoordelijkheden in dat kader

vast. In 2005 zullen maatregelen worden getroffen om – waar nodig – de knelpunten in het beheer van gegevensbestanden op te lossen.

Administratie en Informatieverzorging

Nieuw financieel systeem

In 2004 is het nieuwe financiële systeem CODA geïmplementeerd. Dit draait naar volle tevredenheid. In 2005 worden een aantal functionaliteiten en de administratie verder geoptimaliseerd. Te denken valt aan het gebruikmaken van de workflow-functionaliteit, scannen van facturen en automatisch inlezen van bank- en giroafschriften. Dit leidt tot verdere kwaliteitsverbetering van administratieve processen en een efficiëntere uitvoering.

Kwaliteit verplichting loonbelasting

Op basis van een scan is gebleken dat nog niet maximaal wordt voldaan aan recente fiscale wetgeving op het gebied van de loonbelasting. In 2005 worden maatregelen afgerond om aan alle recente wetgeving te voldoen.

Overige aspecten van de bedrijfsvoering

Informatiestrategie 2004-2007

In 2005 wordt verdere uitvoering gegeven aan de plannen uit de Informatiestrategie 2004-2007. Belangrijkste thema's zijn elektronische dienstverlening, besturingsinformatie, gemeenschappelijk gegevensgebruik, interne kennisdeling en -dienstverlening en documentaire informatievoorziening. De Informatiestrategie 2004-2007 wordt geïmplementeerd via programmamanagement bij het Innovatieteam. Dit geldt onder andere voor het realiseren van één loket op internet voor vergunningverlening, subsidieverlening, de wettenbank en elektronische inspraak. Hierdoor kunnen burgers, bedrijven en andere belanghebbenden via de website gebruikmaken van de diensten van de provincie. De provincie wordt zo toegankelijker en transparanter. Het project is reeds gestart en zal medio 2005 worden afgerond. Samen met het Programma Elektronische Provincies is een Provinciale Producten Catalogus gemaakt. Hierin zijn alle diensten en producten van de provincies vermeld.

Programma Elektronische Provincies

De provincie Utrecht levert een actieve bijdrage aan het Programma Elektronische Provincies (PEP), waarin de provincies gezamenlijk werken aan verbeteringen op het gebied van elektronische informatievoorziening. De PSD vertegenwoordigt de provincie bij het PEP op ambtelijk niveau.

Kennisuitwisseling

Interprovinciale kennisuitwisseling rond actuele e-thema's vindt plaats op kennisbijeenkomsten en op de website e-provincies.nl. Er is een leergang e-provincies die in combinatie met een actuele onderzoeksopdracht wordt uitgevoerd.

Gemeenschappelijk gegevensgebruik

Gemeenschappelijk gegevensgebruik is een speerpunt in het ICT-beleid van het huidige kabinet-Balkenende (Kabinetsvisie 'Andere overheid'). Overheden moeten meer gebruik maken van bestaande informatie en niet onnodig meerdere malen dezelfde gegevens vragen van burgers en bedrijven.

Informatiebeveiliging en bescherming persoonsgegevens

In 2003 is het Beleidsplan Informatiebeveiliging 2003-2007 vastgesteld, met daarbij de Baseline informatiebeveiliging. Het Innovatieteam is verantwoordelijk voor implementatie van dit beleid. In 2004 worden de maatregelen uit het Beleidsplan en de Baseline geconcretiseerd voor de betrokken diensten en sectoren. In 2005 wordt een audit gehouden op de wijze waarop het vastgestelde beleid en de uitgewerkte maatregelen worden uitgevoerd.

I-Control

Het cluster Informatievoorziening binnen het Innovatieteam voert I-control uit op naleving van de Informatiestrategie en de kaders die zijn gesteld. Dit gebeurt aan de hand van een Werkplan I&A en twee voortgangsrapportages ICT per jaar en via de toetsing van de jaarcyclusproducten.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten

Indicator	2004	2005	2006	2007	2008
Facilitaire dienstverlening					
% telefoongesprekken die binnenkomen op het centrale nummer beantwoordt < 15 sec	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %
De reductiedoelstelling energieverbruik					
- elektriciteit (in vergelijking met 1999)	15 %	15 %	15 %	15 %	15 %
- water (in vergelijking met 1999)	10 %	10 %	10 %	10 %	10 %
- warmte (in vergelijking met 1999)	5 %	5 %	5 %	5 %	5 %
Personele dienstverlening					
% toegekende bezwaarschriften van personeel bedraagt per jaar van het totaal aantal bezwaarschriften	< 10 %	< 10 %	< 10 %	< 10 %	< 10 %
Maximale doorlooptijd vacaturemelding → benoeming kandidaat obv vernieuwde procedure werving en selectie (2002)	3 mnd	3 mnd	3 mnd	3 mnd	3 mnd
Het percentage medewerkers met wie een jaargesprek is gehouden		75%	80%	85%	90%
Geografische informatievoorziening					
Het aantal gebruikers per maand van dynamische kaarten van de provinciale internetsite	7.200	8.640	10.368	10.368	10.368
Het aantal verschillende gebruikers per maand op de site van Perpleks	250	250	250	250	250
Informatie- en telecommunicatietechnologie					
De beschikbaarheid van ICT-faciliteiten op de werkplek op jaarbasis	97 %	98 %	99 %	99 %	99 %
Documentaire informatievoorziening					
% van de binnenkomende en te registreren post die dezelfde dag verwerkt en afgeleverd wordt bij de secretariaten	95 %	95 %	95 %	98 %	98 %
Centraal adressenbeheer					
- Operationeel centraal adressenbeheer	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
- Aantal medewerkers via hun pc toegang tot deze database	10 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Financiële- en salarisadministratie					
Crediteurenbeheer, dagen na ontvangst door de sector PAV dat door budgethouder geaccordeerde facturen worden betaald	5 dgn	5 dgn	5 dgn	5 dgn	5 dgn
Debiteurenbeheer					
- Gemiddelde betalingstermijn van vorderingen maximaal	50 dgn	50 dgn	50 dgn	50 dgn	50 dgn
- In principe incassoprocedure voor elke vordering die ouder is dan	100 dgn	100 dgn	100 dgn	100 dgn	100 dgn
Overig					
% klachten conform de klachtenprocedure afgehandeld	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Aantal gerealiseerde innovaties binnen de PSD door innovatieteam	5	5	5	5	5
Ontwikkelen elektronische dienstverlening via de website (aantal loketten)		4			
Implementeren interprovinciale standaarden informatievoorziening bij de provincie per jaar		2	2	2	2
Implementatie Baseline informatiebeveiliging bij de provincie		75%			

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	2.640	1.963	3.569	3.522	3.321	2.926
Baten	158	100	100	100	100	100
Saldo totale programma	2.482	1.863	3.469	3.422	3.221	2.826

Onderstaande tabel toont de baten en lasten uitgesplitst naar de onderliggende producten.

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten interne bedrijfsvoering						
- Facilitaire dienstverlening			9.059	9.059	9.059	9.059
- Personele dienstverlening			3.933	3.933	3.933	3.933
- Geografische informatievoorz.			2.384	2.384	2.384	2.384
- ICT-dienstverlening			3.840	3.840	3.840	3.840
- Documentaire informatievoorz.			2.255	2.255	2.255	2.255
- Financiële- en salarisadm.			2.777	2.777	2.777	2.777
- Resultaat bedrijfsvoering			2.191	2.212	2.116	1.826
Lasten overige algemene zaken			1.378	1.310	1.205	1.100
	2.640	1.963	27.817	27.770	27.569	27.174
Interne baten			23.314	23.314	23.314	23.314
Externe baten			934	934	934	934
	158	100	24.348	24.348	24.348	24.348
Saldo totale programma	2.482	1.863	3.469	3.422	3.221	2.826

Specificatie baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten voorgaande jaren	143	1.214	2.959	2.980	2.916	
Mutaties in structurele lasten						
- Loon- en prijsstijgingen	314	239				
- Werkdrukverlichting	-136					
- Overboekingen 2002-2003	-44					
- Bijdrage kapitaallasten RW en PH		1.447				
- Woon-werkverkeer		50				
- Personeelsfeest	-68		68	-68		
- Bijdrage SKOPPU	10	30	13	14		
- Gepensioneerdendag	-65	-10	10	-10	10	
- Tijdelijke Bijdrage PSD	135	-65	-70			
- Bijdrage dekkingstekort	900					
- ICT-innovatiefonds		49				
- Loon- en prijsstijgingen		13				
- Reis-en verblijfkosten GS		-8				
- Overboekingen 2002-2003	-45					
- Herprioritering	-30					
- Wachtgeld algemeen	100					
Totaal structurele mutaties	1.071	1.745	21	-64	10	
Totaal structurele lasten	1.214	2.959	2.980	2.916	2.926	

	2004	2005	2006	2007	2008
Incidentele lasten					
- Implementatie CAO 2002	75				
- Consolidatie serverpark	113				
- Wegvallen huurinkomsten Rijnsweerd		300	300	300	
- Ondersteuning PS-GS	32	32	32		
- Aanschaf Windows XP	251				
- Mensen met een arbeidshandicap	68	68			
- Professionalisering ICT	210	210	210	105	
Totaal incidentele lasten	749	610	542	405	-
Totaal lasten 2004 - 2008	1.963	3.569	3.522	3.321	2.926
Structurele baten	99	100	100	100	100
Overboekingen 2002 – 2003	-99				
Overige baten - wachtgeld algemeen	100				
Totaal baten 2004 - 2008	100	100	100	100	100

	2004			2005		
	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
Reserves						
- Inventaris en dienstauto's	33			33		

Toelichting

Bijdrage kapitaallasten Rijnsweerd en Paushuize wordt gecompenseerd door onttrekking reserve en afschrijving (zie bij algemene middelen)

Programma:	1.5 Agenda 2010	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Projecten Agenda 2010	Alle gedeputeerden Coördinatie: drs. J.P.J. Lokker

Belangrijkste juridische – en beleidsmatige kader

Agenda 2010 is autonoom beleid van de provincie. De start van Agenda 2010 en de keuze voor de projecten vindt haar grondslag in een besluit van provinciale staten van 8 april 2002.

Doel

De provincie wil de komende jaren duurzaam investeren in de Utrechtse samenleving. Daarvoor hebben provinciale staten op 8 april 2002 tien grotere, beeldbepalende projecten geselecteerd onder de naam Agenda 2010. De tien projecten zijn zorgvuldig gekozen, na inbreng van de Utrechtse burgers en een overlegronde met maatschappelijke organisaties en gemeentebesturen. De projecten leveren allemaal een concrete bijdrage aan het wonen, werken en recreëren van de Utrechtse burgers in de periode tot 2010. De provincie speelt een belangrijke rol bij het bereiken van resultaten en kan inhoudelijk worden aangesproken.

Productgroepen

Het programma en de productgroep vallen samen. Er is gestart met tien projecten, maar daar is later een elfde bij gekomen: een tweede wijk onder de noemer van Nieuw Wonen.

- Nieuw Wonen Ondiep Er wordt een nieuw ontwerp gemaakt voor een herstructureringswijk om hiervan (weer) een vitale wijk te maken voor alle leeftijden en alle leefstijlen. De provincie zorgt ervoor dat anderen kunnen voortbouwen op de opgedane ervaringen.
- Nieuw Wonen Veenendaal-oost Ook komt er een ontwerp voor een geheel nieuwe woonwijk voor alle leeftijden en alle leefstijlen. De provincie zorgt ervoor dat anderen kunnen voortbouwen op de opgedane ervaringen.
- Hart van de Heuvelrug De provincie wil de inrichting van dit gebied kwalitatief verbeteren, vanuit een oogmerk van doelmatig ruimtegebruik, natuur en landschap. Daarbij moeten de ambities van alle betrokkenen voldoende tot hun recht komen. De provincie sluit hiervoor contracten en vereent financiële voor- en nadelen bij de ontwikkelingen in het gebied.
- Ureka! Utrechtse poort tot kennis De provincie ondersteunt het veranderingsproces van de bibliotheken. Zij wil bovendien een stap verder gaan door met de bibliotheken fysieke en virtuele kennispoorten te ontwikkelen, waarin bibliotheekdiensten, overheidsinformatie en aanvullende publieke communicatie worden gepresenteerd.
- Vrede van Utrecht 2013 Met de Vrede van Utrecht willen provincie en gemeente Utrecht in samenwerking met regionale partners (gemeenten, universiteit, kunstinstellingen, toeristenbranche en bedrijfsleven) werken aan de versterking van de culturele infrastructuur en het imago van stad en regio, dit als opmaat naar de volgende 2 mijlpalen:
 - een grootse herdenking in 2013 ter herdenking van de Vrede van Utrecht (1713);
 - Utrecht Culturele Hoofdstad van Europa.
 Er wordt een breed meerjarig programma ontwikkeld met jaarlijkse activiteiten op het gebied van cultuur en cultureel erfgoed, politiek en wetenschap, toerisme en stedelijke en regionale promotie.

- De Schammer
Het westelijk Valleigebied tussen Leusden en Amersfoort wordt ontwikkeld tot een multifunctioneel landelijk gebied. Het agrarisch gebied verandert in een nog steeds landelijk gebied met meervoudig ruimtegebruik: recreatie, waterberging en natuurontwikkeling.
- Nieuwe Hollandse Waterlinie
De provincie heeft besloten een beeldbepalend project binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) te adopteren. Zij ontwikkelt het Fort bij Vechten tot een recreatief, cultureel en educatief centrum met een nationaal liniecentrum en mogelijk ook een archeologisch informatiecentrum. Dat gebeurt in samenwerking met vooral Staatsbosbeheer, het Nationaal Project NHW en de gemeente Bunnik.
- Stichtse Lustwarande
De kwaliteit van de landgoederenroute de Stichtse Lustwarande wordt versterkt door middel van projecten op het vlak van natuur en landschap, cultuurhistorie en verkeer. De provincie stimuleert anderen met dezelfde oogmerken acties te ondernemen.
- Veenweide
Om in het veenweidegebied zowel de doelen van de provincie te realiseren op het vlak van natuur, landschap, recreatie en waterbeheer als ook de grondgebonden landbouw voldoende ontplooiingsmogelijkheid te bieden, neemt de provincie verschillende maatregelen. Zij sluit onder andere collectieve contracten met agrariërs en geeft ruimte aan groen-blauwe diensten.
- Wandelen in Utrecht
Om het wandelen te bevorderen komen er adequate routes en worden knelpunten in het wandelpadennetwerk opgelost.
- Op de fiets!
Om het fietsen te bevorderen komen er adequate routes en worden knelpunten in het fietspadennetwerk opgelost.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Nieuw Wonen Ondiep

Omschrijving

Een woonwijk is eigenlijk bedoeld voor iedereen, ongeacht leeftijd, leefstijl of achtergrond. In de praktijk valt dat vaak tegen: ouderen voelen zich er niet thuis of de woonomgeving is slecht geschikt voor kinderen. De wensen en verlangens van bewoners en bewonersgroepen lopen dikwijls sterk uiteen. Een stel tweeverdieners verwacht iets anders van hun leefomgeving dan een alleenstaande oudere. Vragen die wij in het kader van dit project willen beantwoorden zijn onder meer:

- Is het mogelijk om een vitale wijk te ontwerpen die echt voor alle leeftijden en alle leefstijlen is?
- Kan daarbij niet alleen het ontwerp van woningen betrokken worden, maar ook om de openbare ruimte en de voorzieningen?

Projectuitvoering

Het doel is om een ontwerp te realiseren voor een levensloopbestendige wijk en de uitvoering daarvan mogelijk maken. Tweede doelstelling is om van dit proces te leren.

Er worden twee maatschappelijk effecten beoogd. Op microniveau is het beoogde effect dat mensen van verschillende levensstijlen voor elke levensfase een geschikte woning en passende voorzieningen vinden in de wijk Ondiep. Op macroniveau is het beoogde effect dat mensen prettig kunnen wonen in een wijk naar eigen keuze, waarmee de kans op sociale samenhang in de wijk wordt vergroot. Door de voorbeeldwerking ontstaan er meerdere levensloopbestendige wijken.

Er wordt op dit moment gewerkt aan het ontwerp voor de herstructureringswijk Ondiep.

- Uiterlijk 2005 zijn het programma van eisen en een ontwerp gereed en start de realisatie.
 - Vaststellen van het ontwerp voor Levenslustig Ondiep: maart 2005.
 - Afsluiten van een convenant met de partijen over de uitvoering van het ontwerp Levenslustig Ondiep: april 2005.
 - Overdragen van de regie voor de uitvoering aan de gemeente Utrecht en overdracht van de uitvoeringsmiddelen gekoppeld aan een toetsingskader: mei 2005.
- De wijk Ondiep is in 2012 conform het ontwerp gerealiseerd.

- Gemeenten, corporaties, zorg- en welzijnsaanbieders, andere initiatiefnemers en medewerkers van de provincie kunnen profiteren van de leerervaringen van dit proces.

Nieuw Wonen Veenendaal-oost

Omschrijving

De omschrijving van dit project is dezelfde als die van het project Nieuw Wonen Ondiep.

Projectuitvoering

Doel en beoogde maatschappelijke effecten zijn dezelfde als bij het project Nieuw Wonen Ondiep, met dien verstande dat het hier om een nieuwe wijk gaat. Op dit moment wordt in Veenendaal-oost gewerkt aan het maken van het ontwerp voor een nieuw te bouwen levensloopbestendige wijk.

- Uiterlijk 2005 zijn het programma van eisen en een ontwerp gereed.
 - Afronding ontwerp levensloopbestendigheid: maart 2005.
 - Afspraken over de inbedding van het levensloopbestendig ontwerp in het stedenbouwkundig plan bekrachtigd met een convenant: mei 2005.
 - Afspraken over besteding van uitvoeringsmiddelen, gekoppeld aan een toetsingskader en overdracht regie voor uitvoering van het plan aan de gemeente Veenendaal: juni 2005.
- De bouw van de wijk Veenendaal-oost start in 2006 en daarmee start ook de feitelijke uitvoering van het levensloopbestendig ontwerp.
- Gemeente, ontwikkelingsbedrijf Veenendaal, corporaties, zorg- en welzijnsaanbieders en andere initiatiefnemers en medewerkers provincie kunnen profiteren van de leerervaringen van de twee processen.

Hart van de Heuvelrug

Omschrijving

Het Hart van de Heuvelrug: een uniek landschap tussen Amersfoort, Soest en Zeist. Maar ook een gebied waar veel staat te gebeuren. Uitgestrekte militaire terreinen en grote zorginstellingen verdwijnen of worden kleiner. Tegelijk neemt de druk vanuit de stedelijke gebieden toe door de vraag naar kantoorlocaties en woningen. Bovendien wil de provincie Utrecht er actief de kwaliteit van natuur en landschap verbeteren. Dit biedt een unieke kans om een nieuwe koers vast te stellen, samen met huidige en toekomstige gebruikers en beheerders. Een koers die uiteindelijk moet leiden tot een inrichtingsplan dat rekening houdt met gebruikersbelangen en tegelijk de duurzaamheid van het gebied waarborgt.

Een complete 'Open Hart-operatie' wordt het. Een breed platform van betrokkenen, onder regie van de provincie, werkt aan een samenhangende nieuwe koers voor het Hart van de Heuvelrug. Ieder met zijn eigen doelen maar met de gedeelde overtuiging dat het groen moet worden versterkt. Uiteindelijk ontstaat een nieuw evenwicht tussen wonen, recreëren, bedrijvigheid en natuurbeheer.

Projectuitvoering

Overeenstemming over de gebiedsvisie hebben we in mei 2003 bereikt. In juni 2004 heeft het platform 'Hart van de Heuvelrug' de raamovereenkomst vastgesteld met de spelregels voor een goede samenhang tussen groene en rode projecten. Deze spelregels zijn vertaald naar het Streekplan.

Naar verwachting kan in de eerste helft 2005 het clustercontract Soest/Zeist worden afgesloten met onder meer de oostelijke groene zone, een regionaal bedrijventerrein, een woningbouwlocatie van circa vierhonderd woningen en de zorgpilot Sterrenberg/Dennendal. In de tweede helft 2005 wordt het ecoduct over de A28 geopend. Op 1 mei is het ruimtelijk plan vliegbasis Soesterberg gereed. Naar verwachting is in 2006 cluster Zeist met onder meer de westelijke groene zone en een gemeentelijk bedrijventerrein gereed.

Rond 2010 zijn landschap en natuur van het Hart van de Heuvelrug versterkt. Diverse zorginstellingen zijn vernieuwd en aangepast aan de tegenwoordige inzichten voor de huisvesting van cliënten. Op minder gevoelige plaatsen is ruimte ontstaan voor beperkte woningbouw en bovendien is er een locatie vastgesteld voor het uitplaatsen van milieuhinderlijke bedrijven uit de bebouwde kommen.

Ureka! Utrechtse poort tot kennis

Omschrijving

De manier waarop we aan kennis en informatie komen is door de informatie- en communicatietechnologie radicaal aan het veranderen. Dit brengt organisatorische en inhoudelijke veranderingen met zich mee voor

bibliotheken. Zij transformeren steeds meer van boekenuitleenplaats tot centraal informatieloket. De provincie ondersteunt dit veranderingsproces en wil een stap verder gaan door met de bibliotheken fysieke en virtuele ‘kennispoorten’ te ontwikkelen met bibliotheekdiensten, overheidsinformatie en aanvullende publieke communicatie. In organisatorisch opzicht vinden twee ingrijpende veranderingen plaats. Lokale bibliotheken fuseren tot regionale, en de provinciale bibliotheekcentrale (PBCU) wordt een serviceorganisatie (SO) van en voor de bibliotheken. De inhoudelijke veranderingen betreffen ict-vernieuwingen en de ontwikkeling van lokale bibliotheekconcepten.

Projectuitvoering

In 2005 krijgt de nieuwe serviceorganisatie van het Utrechtse bibliotheeknetwerk de opdracht en de middelen om één bibliotheekautomatiseringssysteem aan te schaffen met een hierop aangepaste infrastructuur. Via dit systeem krijgen de Utrechtse burgers toegang tot alle bibliotheekcollecties en kunnen de bibliotheken onderling samenwerken. Daarnaast zullen we met een financiële prikkel gemeenten en bibliotheken stimuleren om nieuwe lokale bibliotheekconcepten te ontwikkelen, gericht op een brede maatschappelijke positionering van de bibliotheek.

Ook willen we samen met diverse culturele instellingen regionale ‘cultuurportalen’ inrichten. Dit is een eerste stap in de versterking van de informatiefunctie van de bibliotheek. De planning is:

- Aanwijzen van de plaatsen waar subsidie wordt gegeven aan de realisatie van multifunctionele bibliotheken: tweede ronde najaar 2004, tweede fase najaar 2004, realisatiefase najaar 2005.
- Digitale infrastructuur: aanbesteding zomer 2004, gunning voorjaar 2005.
- Automatiseringssystemen: aanbesteding zomer 2004, gunning voorjaar 2005
- Virtueel informatieloket: najaar 2005, ‘Al@din’ is gestart

Vrede van Utrecht 2013

Omschrijving

De stad Utrecht is voor de provincie een ontmoetingspunt voor cultuur. In 2013 is het driehonderd jaar geleden dat de Vrede van Utrecht werd getekend, een belangrijke gebeurtenis voor veel grote Europese landen. Dat moet het aangrijpingspunt zijn om zowel de cultuurhistorie als de culturele infrastructuur een impuls te geven.

Belangrijke doelstellingen van het project zijn:

- Ontwikkelen van een duurzaam aanbod van culturele en cultuurhistorische voorzieningen en evenementen in stad en regio
- Profileren van stad en regio Utrecht in (inter)nationaal perspectief
- Vergroten van de aantrekkelijkheid van stad en regio als vestigingsplaats (voor kunstenaars, kennisintensieve bedrijven, onderwijsinstellingen en werknemers)
- Herdenking van de Vrede van Utrecht in 2013
- Aanwijzing van Utrecht tot culturele hoofdstad in 2018

De samenwerking met regionale en Europese partners is een belangrijk middel om deze doelstellingen te bereiken. De herdenking van die historische gebeurtenis in 2013 biedt prachtige kansen om Utrecht internationaal te profileren. Wij willen ons daarvoor inspannen. Zo komen stad en provincie als Europees cultureel kruispunt op de kaart te staan.

Projectuitvoering

De provincie zet samen met de stad Utrecht – en mogelijk nog anderen – een projectorganisatie op om de doelstellingen te realiseren en om een breed meerjarig programma te ontwikkelen. Aan de ontwikkeling en uitvoering van het project nemen ook andere organisaties deel, zoals de Universiteit Utrecht, andere gemeenten, Hogeschool Utrecht en het bedrijfsleven. Al in een vroeg stadium beginnen grote, structurele initiatieven.

Een projectleider is al aan de slag als kwartiermaker. Provincie en gemeente hebben gezamenlijk een plan van aanpak, een begroting voor de jaren 2004 t/m 2006 en een uitvoeringsprogramma (met diverse deelprojecten) voor 2004 ontwikkeld en vastgesteld. Ook hebben provincie en gemeente een intentieovereenkomst en een uitvoeringsconvenant getekend. Hierin hebben zij hun gezamenlijk initiatiefnemerschap bekrachtigd en spelregels voor de samenwerking vastgelegd.

Activiteiten medio 2004/begin 2005 zijn:

- Inrichten gemeenschappelijke werkorganisatie provincie/gemeente
- Ontwikkelen en instellen passende bestuurlijke organisatiestructuur voor het project
- Overeenkomst (zo mogelijk) sluiten met de universiteit

- Ontwikkelen in- en uitstapprocedure voor overige samenwerkingspartners (andere gemeenten, Hogeschool, Kamer van Koophandel, bedrijven, toeristenbranche)
- Verkenning overige potentiële samenwerkingspartners (onder meer andere Europese landen)
- Ontwikkelen van een meerjarig strategisch plan (met onder meer aangescherpte doelstellingen, projectcriteria en meetindicatoren) voor het project

Activiteiten 2005:

- Evaluatie projectenprogramma 2004
- Uitvoering projectenprogramma 2005 (waaronder het WK Jeugdvoetbal)
- Voorbereiding programma's voor de jaren na 2005 (waaronder meerjarige grote infrastructurele projecten)
- Voortzetting verkenningen met (toekomstige) samenwerkingspartners
- Eind 2005: eerste evaluatie Programma Vrede van Utrecht (op basis van het strategisch plan)

De Schammer

Omschrijving

Het westelijke Valleigebied tussen Leusden en Amersfoort wordt ontwikkeld tot een multifunctioneel landelijk gebied. Het gaat om de transformatie van een agrarisch gebied naar een nog steeds landelijk gebied met meervoudig ruimtegebruik: recreatie, waterberging en natuurontwikkeling. Het gebied ligt pal tegen de A28 waardoor veel versnippering is ontstaan van natuur en recreatie. In het gebied komen twee ecologische verbindingzones langs de Barneveldsebeek en het Valleikanaal. Voor fietsers en wandelaars vanuit Amersfoort komen er een langzaamverkeerverbinding naar het nieuwe recreatiegebied: een tunnel onder de A28 bij het Valleikanaal. Hiermee wordt ook het bestaande fietspad langs het Valleikanaal doorgetrokken dat loopt van Veenendaal naar Amersfoort. In 2010 is er een recreatieve trekpleister gerealiseerd voor de regio met waterberging en natuurontwikkeling.

Projectuitvoering

De provincie ontwikkelt een beeldbepalend, bovenlokaal project in de regio: De Schammer, tussen Amersfoort en Leusden. Los hiervan neemt de provincie deel in andere projecten in de regio. Als de gemeente Amersfoort en gemeente Leusden zich financieel committeren kunnen we op korte termijn starten met de realisatie van De Schammer. Wij werken daarbij nauw samen met de betrokken gemeenten, het waterschap en anderen. Bij deze inzet wordt vanzelfsprekend rekening gehouden met de reconstructieplannen in dezelfde regio.

Nieuwe Hollandse Waterlinie

Omschrijving

De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een imposant monument, verspreid over vijf provincies, dat voor het grootste deel in de provincie Utrecht ligt. Natuur, landschap en cultuur ontmoeten elkaar op vele verrassende manieren. Als verdedigingslinie heeft de linie haar functie verloren, maar de unieke aaneenschakeling van forten, waterlopen en landschapselementen verdienen het om te worden behouden en hersteld. Niet voor niets is de Nieuwe Hollandse Waterlinie voorgedragen voor plaatsing op de Wereld Erfgoedlijst. We maken ons sterk voor behoud en herstel van de Linie in onze eigen provincie. We hebben daarom besloten een beeldbepalend project binnen de Nieuwe Hollandse Waterlinie te adopteren. Samen met vooral Staatsbosbeheer, het Nationaal Project Nieuwe Hollandse Waterlinie (NHW) en de gemeente Bunnik ontwikkelt de provincie het Fort bij Vechten tot een recreatief en cultureel centrum. Er komt een nationaal liniecentrum en mogelijk ook een archeologisch informatiecentrum.

Projectuitvoering

Het unieke fort kan door de inzet en de investering van de provincie behouden blijven als er nieuwe functies worden ondergebracht. Bij deze functies zal de samenwerking met andere partijen goed tot zijn recht komen. Als uiteindelijk resultaat moet het fort een belangrijke recreatieve functie voor de regio hebben. Scholieren en andere leergierigen kunnen er veel leren over onze vaderlandse geschiedenis en het toekomstige waterbeheer. En een belangrijk stuk cultureel erfgoed is behouden en toegankelijk gemaakt voor een groot publiek. Een archeologisch informatiecentrum in Fort bij Vechten zal de provinciale archeologische vondsten toegankelijk maken, waarmee de provincie ook voldoet aan de wet Malta.

Een projectgroep stelt in de zomer van 2004 een programma van eisen op. Aan de hand daarvan maakt een architecten/ingenieursbureau een uitgewerkt model. Dit model wordt begin 2005 aan ons aangeboden, waarna het wordt voorgelegd aan PS. Op dat moment is een compleet model zowel voor de inrichting als voor de

exploitatie beschikbaar. Dan starten ook de onderhandelingen over cofinanciering van derden. Dit is het belangrijkste 'go/no go'-moment in het project. Als alles volgens plan verloopt, kunnen eind 2005 de aanbesteding en uitvoering beginnen. Streefdatum voor de opening van het liniecentrum is 2008.

Stichtse Lustwarande

Omschrijving

De Stichtse Lustwarande is Utrecht op z'n mooist. Het gebied, met een uniek landschap en tal van oude landgoederen, omvat het zuidelijke deel van de Utrechtse Heuvelrug en de overgang naar het Kromme Rijngebied. De Lustwarande verdient het om te worden versterkt en beschermd. De provincie zet zich in voor deelprojecten die de centrale kwaliteiten van het gebied verstevigen: natuur, recreatie en landschapsschoon. Ecologische verbinding met andere gebieden en 'schone' economische activiteit zijn daarbij van belang. Het project richt zich op de bescherming en ontwikkeling van de belangrijke cultuurhistorische, landschappelijke en ecologische kwaliteiten van de Stichtse Lustwarande. Dit gebeurt aan de ene kant door een visie voor de toekomst van het gebied te ontwikkelen, aan de andere kant door een programma uit voeren met een aantal strategische deelprojecten.

Projectuitvoering

In 2005 worden drie kleinere faunapassages gerealiseerd en de voorbereiding voortgezet van de uitvoering (vergunningetraject, communicatie) van de ecopassage bij Elst (realisatie in 2007). Hiermee wordt tegemoet gekomen aan de wens van provinciale staten om in dit project van Agenda 2010 bij te dragen aan de realisatie van faunapassages op de Heuvelrug (motie 8 april 2002). Op vier landgoederen worden de historische waterlopen weer hersteld. Vijf projecten van derden die bijdragen aan de versterking van de identiteit van de Stichtse Lustwarande worden ondersteund.

Veenweide

Omschrijving

Het Utrechtse veenweidegebied is onderdeel van het veenweidelandschap van West-Nederland. Het heeft een belangrijke waarde in de Randstad. Er is rust en ruimte en het vormt een inspiratiebron voor innovatie. In dit agrarisch cultuurlandschap komen vele belangrijke natuurwaarden voor. Het beheer, de kosten en de kwetsbaarheid van het watersysteem komen steeds verder onder druk te staan, doordat de veenbodem langzaam zakt door de oxidatie van het veen. We hebben als provincie voor dit landschap twee doelen voor ogen. Enerzijds behoud en versterking van openheid en kwaliteit van het gebied. Anderzijds versimpelen van het waterbeheer en afremmen van de bodemdaling. Dit vraagt om een overgang van het landgebruik naar een multifunctionele landbouw, waarin melkveehouderijen een toegevoegde waarde hebben, bijvoorbeeld natuur- en landschapsproductie, hoogwaardige verblijfrecreatie of een zorgfunctie. Ook nieuwe vormen van landgebruik (bij een hoger peil) worden ontwikkeld.

Projectuitvoering

De drie westelijke veenweideprovincies ontwikkelen in een samenwerkingsverband in het Utrechtse gebied:

- Een gebiedsspecifieke uitwerking van contracten met ondernemers(groepen) voor natuur- en landschapsproductie en -beheer en voor het verlenen van publieke toegankelijkheid. Wij doen dit in een samenwerking tussen de vier overheden.
- (Exclusieve) ontwikkelingsrechten voor grondgebonden landbouw om hoogwaardige recreatie en/of zorg aan te bieden op het bedrijf.
- Praktijkexperimenten met natuurlandbouw, extensieve recreatiebedrijven, landgoederen, arrangementen voor de stad (zoals zorg) en dergelijke. Deze worden steeds gekoppeld aan grondbeheer.

Wandelen in Utrecht

Omschrijving

De interesse voor wandelen groeit. Ook in de provincie Utrecht. Nu liggen er in Utrecht veel mooie wandelroutes, maar ze vormen geen hecht netwerk. Daar kan en moet wat aan gebeuren. De provincie Utrecht spant zich in om een gebruiksvriendelijk en uitgebreid wandelpadennetwerk te realiseren om zodoende meer mensen aan het wandelen te krijgen.

Projectuitvoering

We willen binnen vijf jaar een wandelnetwerk realiseren waarin – naast de huidige bewegwijzerde wandelroutes – circa vijftig nieuwe bewegwijzerde wandelroutes zijn opgenomen. Zonodig worden wandelroutes die niet

aansluiten op andere routes, met verbindingspaden aan elkaar geschakeld. Ook worden in deze nieuw aan te leggen routes enkele knelpunten in huidige wandelinfrastructuur opgelost.

Op de fiets!

Omschrijving

Fietsen betekent duurzaam vervoer en tegelijk een gezonde en leuke (vrije)tijdsbesteding. Er zijn veel plannen om zowel het utilitaire als het recreatieve fietsnetwerk in Utrecht te verbeteren. Zo worden de mogelijkheden van de fiets voor woon-werkverkeer, voor de schooljeugd, maar ook voor recreatie steeds verder uitgebreid. We willen bij die plannen een actievere rol gaan spelen. Om bovenlokale verbindingen en aantrekkelijke routes te ontwikkelen, is niet alleen een stimulans, maar ook actief beleid nodig.

Projectuitvoering

Het verbeteren van het fietspadennetwerk kan bijdragen aan het oplossen van mobiliteitsvraagstukken en is bovendien milieuvriendelijk. Daarnaast is fietsen een goedkope, laagdrempelige en gezonde manier van je voortbewegen. Fietsen zal om deze redenen zoveel mogelijk gestimuleerd worden. Het doel van het project is dan ook ontwikkeling van een integraal fietsnetwerk en het bevorderen van het fietsgebruik.

Als maatschappelijk effect van het project willen we een toename van om het fietsgebruik bereiken. Snellere verbindingen voor woon-werkverkeer en aantrekkelijke recreatieve fietsroutes kunnen dit effect bereiken.

Er is daarom gekeken waar in het huidige fietsroutenetwerk belangrijke schakels ontbreken. Op basis van deze analyse zijn in totaal 35 schakels uitgekozen voor het project 'Op de fiets' en ingedeeld in 22 deelprojecten. In totaal hebben deze schakels een lengte van 130 kilometer. Sommige schakels zijn kort, maar wel heel belangrijke zoals de ondertunneling van de A28 of de brug over de Eem. Om die reden zijn zowel het aantal schakels als de lengte meegenomen als prestatie-indicatoren. De 22 deelprojecten zijn inclusief de 12 schakels van het fietsnetwerk genoemd in het Strategisch Mobiliteitsplan (SMPU). In verband met voortschrijdend inzicht is er één uitzondering gemaakt.

De uitvoering is gestart in 2003. Het is onze ambitie om dit netwerk in 2008 te voltooien.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	2004	2005	2006	2007	2008
Nieuw Wonen Ondiep <ul style="list-style-type: none"> • Uiterlijk medio 2005 is er een ontwerp voor de wijk Ondiep • Eind 2005 is het ontwerp voor de wijk Ondiep overgedragen aan de gemeente Utrecht die het plan zal uitvoeren • In 2005 is er een website operationeel waar de leerervaringen van het proces op te volgen zijn • In 2006 gaan twee gemeenten naar aanleiding van de leerervaringen aan de slag met een levensloopbestendige wijk 		X			
Nieuw Wonen Veenendaal-Oost <ul style="list-style-type: none"> • Uiterlijk medio 2005 is er een ontwerp voor de nieuwe wijk Veenendaal-Oost • Eind 2005 is het ontwerp voor de wijk Veenendaal-Oost overgedragen aan de gemeente Veenendaal en het ontwikkelingsbedrijf OVO die het ontwerp inbedden in de stedenbouwkundige planning • In 2005 is er een website operationeel waar de leerervaringen van het proces op te volgen zijn • In 2006 gaan twee gemeenten naar aanleiding van de leerervaringen van Nieuw Wonen aan de slag met een levensloopbestendige wijk 		X			

Maatschappelijke effecten	2004	2005	2006	2007	2008
Hart van de Heuvelrug <ul style="list-style-type: none"> Clustercontract Soest Clustercontract Zeist Ruimtelijk plan vliegbasis Soesterberg: eerst wordt er een voorstel gemaakt, dan zullen de ruimtelijke procedures tenminste twee jaar vergen, zodat het begin van de uitvoering vanaf 2008 wordt verwacht 		Onderte- kening in voorjaar Voorstel gereed voor 1 mei	X Onderte- kening	X X	X X X
Ureka! Utrechtse poort tot kennis <ul style="list-style-type: none"> De juridische vorming van 7 regionale bibliotheken en de nieuwe bibliotheekserviceorganisatie (voortvloeiend uit de PBCU), uiterlijk 1 juli 2005 De uitoefening van het werkgeverschap door tenminste drie regionale bibliotheken per 1 januari 2006 De keuze voor en de uitrol van 1 bibliotheek-automatiseringssysteem, gepaard gaand met de noodzakelijke versterking van de digitale infrastructuur, uiterlijk 1 juli 2005 		X	X X		
Vrede van Utrecht 2013 <ul style="list-style-type: none"> Intentieovereenkomst en uitvoeringsconvenant gemeente en provincie Tot stand brengen gemeenschappelijk (met gemeente Utrecht) werkapparaat en bestuurlijke structuur voor de uitvoering van het meerjarig project Vrede van Utrecht Vorbereiding en sluiten overeenkomst voor langdurige samenwerking met minimaal universiteit Overeenkomsten met overige samenwerkingspartners over (tijdelijke) deelname aan het project Opstellen meerjarig strategisch plan Per jaar: ontwikkeling uitvoeringsprogramma komend jaar Per jaar: uitvoering jaarprogramma met deelprojecten Per jaar: evaluatie jaarprogramma voorgaand jaar Eerste evaluatie project Vrede van Utrecht (op basis van strategisch plan) 	X X X X X X X X	X X X X X X X X	X X X X X X X X	X X X X X X X X	X X X X X X X X
De Schammer <ul style="list-style-type: none"> Tweede 'go/no go'-beslissing, met name over de financiering Vaststellen definitief ontwerp De Schammer 80 ha nieuw recreatiegebied bij Amersfoort en Leusden, waarvan 46 ha waterberging met recreatief medegebruik Tunnel voor langzaam verkeer onder de A28, bij Valleikanaal Aanleg van twee ecologische verbindingzones Realisatie nieuwe wandel- en fietspaden 	Najaar X	Sluiten bestuurs- overeen- komst X X Uitvoering	X X Opening 1 X	X X 1 1	X X X X

Maatschappelijke effecten	2004	2005	2006	2007	2008
Nieuwe Hollandse Waterlinie <ul style="list-style-type: none"> Aanbesteding bouw Bezoekerscentrum Opening liniecentrum Behoud en herstel monumentale gebouwen op het fort: <ul style="list-style-type: none"> Aantal bezoeker per jaar vanaf 2008 Stijging naamsbekendheid NHW vanaf 2008 Bevorderen toegankelijkheid provinciale archeologische schatten aantal bezoekers vanaf 2008 		X			X 100.000 5 % 10.000
Stichtse Lustwarande <ul style="list-style-type: none"> Realisatie kleinere faunapassages Vorbereiding van de uitvoering (vergunningetraject, communicatie) van de ecopassage bij Elst Aantal landgoederen waarop de historische waterlopen weer hersteld worden Ondersteunen projecten van derden die bijdragen aan de versterking van de identiteit van de Stichtse Lustwarande 		3 Voorbe- reiding		Realisatie	
Veenweidegebied <ul style="list-style-type: none"> Proefcontracten voor boerenlandwandeling, zwarte stern en geriefbosjes Contracten voor groen-blaue diensten (2 fasen) Beslissing over verdeling van experimenten nieuw landgebruik Ontwikkelingsrechten voor nevenactiviteiten op het bedrijf (RO-besluit) 	Zomer Najaar	Voorjaar Voorjaar	Voorjaar		
Wandelen in Utrecht <ul style="list-style-type: none"> Realiseren van circa 50 nieuwe bewegwijzerde wandelroutes binnen vijf jaar Oplossen van circa 10 (verbindende schakels en barrières in huidige structuur) 	10	10	10 3	10 4	10 3
Op de fiets <ul style="list-style-type: none"> Aanleg van in totaal 130 kilometer fietspad gerealiseerd in 2010 Oplossen van 35 schakels (ingedeeld in 22 deelprojecten) 	7 5	33 9	30 7	30 7	30 7

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000				
-----------------	--------------------	--	--	--	--

	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	11.550	38.445	29.925	25.242	13.346
Baten	0	12.541	15.096	16.307	11.940
Saldo Totale programma	11.550	25.904	14.829	8.935	1.406

Reserves	2004			2005		
	Storting	Onttrekking	Stand	Storting	Onttrekking	Stand
- Provinciaal structuurfonds					14.354	

Toelichting

Het beschikbare budget voor Agenda 2010 is tot en met 2010 structureel € 11.550.000 per jaar. Een uitzondering hierop vormt het jaar 2006, waarin conform oorspronkelijke afspraken een belangrijk deel van het budget, te weten € 8.486.000, wordt toegevoegd aan de voorziening grote wegenwerken ter dekking van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan (UMP).

Zoals blijkt uit onderstaande tabel concentreert een belangrijk deel van de geraamde projectuitgaven zich in de jaren 2005 en 2006. Hierdoor zullen de projectuitgaven in deze jaren de beschikbare middelen (€ 11.550.000) aanzienlijk overtreffen. Begrotingstechnisch wordt dit tekort in de daarop volgende jaren weer ingelopen, waardoor uiteindelijk over de gehele looptijd tot en met 2010 geen tekort wordt voorzien. De provincie kan deze uitschieter in de uitgaande cash flow financieren door elders minder gelden te beleggen. Dit gaat uiteraard ten koste van de te realiseren rentebaten, welke op lange termijn als dekkingsmiddel in de begroting zijn opgenomen. Deze rentederving zal bij Agenda 2010 in rekening (moeten) worden gebracht.

In de cijfers voor 2005 is overigens een reservering opgenomen van 1,2 miljoen voor de dekking van eventuele risico's van het project WK jeugdvoetbal 2005. Deze reservering is niet in bovenvermelde cijfers begrepen.

Begrotingsjaar	Uitgaven	Inkomsten	Saldo	Budget	Onttrekking reserve	Storting reserve	Saldo reserve ultimo jaar
t/m 2003	3.055	-	3.055	6.693	-	3.638	3.638
2004	18.736	5.136	13.600	11.550	2.050		1.588
2005	38.445	12.541	25.904	11.550	14.354		-
2005 reservering garantie	1.200		1.200		1.200		- 13.966
2006	29.925	15.096	14.829	3.064	11.765		- 25.731
2007	25.242	16.307	8.935	11.550	-	2.615	- 23.116
2008	13.346	11.940	1.406	11.550	-	10.144	- 12.972
2009	4.396	1.900	2.496	11.550	-	9.054	- 3.918
2010	9.196	3.900	5.296	9.343	-	4.047	129
Diversen	129				129		
Totaal	143.670	66.820	76.850	76.850	29.498	29.498	

Programma:	2.1 Ruimtelijke ontwikkeling	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Strategische ruimtelijke ontwikkeling 2. Gemeentelijke ruimtelijke ontwikkeling	Dhr. mr. J.H. Ekkers

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

- Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO): vormt de grondslag waarop de provincie het ruimtelijk beleid vastlegt (in een Streekplan, in de nieuwe wet: structuurvisie en verordening) en er zorg voor draagt dat het provinciaal en rijksruimtelijk beleid doorwerkt naar het gemeentelijke ruimtelijk beleid.
- Algemene wet bestuursrecht: regelt de totstandkoming van besluitvorming omtrent gemeentelijk en provinciaal ruimtelijk beleid en de rechtsbescherming van de burger.
- Woningwet: regelt de totstandkoming van een bouwvergunning en de provinciale rol bij beschermde stads- en dorpsgezichten.
- Besluit MER (milieueffectrapportage): de basis voor onderzoek naar de milieueffecten van voorgenomen ruimtelijke ingrepen (voorzover van enige importantie) door de provincie.
- Planologische kernbeslissingen: ruimtelijk relevante beslissingen van de rijksoverheid waarmee bij de vaststelling en uitvoering van het provinciaal ruimtelijk beleid rekening moet worden gehouden (wet in materiële zin).
- Convenanten (zoals inzake op te stellen windenergievermogen) en overeenkomsten (zoals Vinex/Vinac).
- Provinciaal beleid met ruimtelijke relevantie wordt afgewogen en geïntegreerd in het provinciaal ruimtelijk beleid en werkt door in het gemeentelijk ruimtelijk beleid.
- (De opvolger van) de Kaderwet en het Utrechts model vormen de basis voor een taakverdeling in de ruimtelijke beleidsvorming voor de betreffende regio en voor afspraken over toezicht op gemeentelijke beleidsvorming.

Doel

1. Duurzaam aantrekkelijke provincie met afwisseling tussen stad en land (behoud en versterking van verscheidenheid)
2. Doorwerking van provinciaal beleid in ruimtelijke plannen van gemeenten

Op basis van afwegingen op het gebied van wonen, werken, recreatie, landbouw, natuur en landschap worden voorwaarden gecreëerd tussen leefkwaliteit en de druk op openbare ruimte.

Productgroepen

1) Strategische ruimtelijke ontwikkeling

- a) Voorbereiden, vastleggen en realiseren van provinciaal ruimtelijk beleid
- b) Inbreng in en afweging van ruimtelijk relevant provinciaal beleid
- c) Ontwikkelen van geïntegreerd gebiedsgericht beleid
- d) Beleidskeuzes en investeringsprogramma's van het Rijk beïnvloeden
- e) Secretariaat van de Provinciale Planologische Commissie

2) Gemeentelijke ruimtelijke ontwikkeling

- a) Adviseren over gemeentelijke ruimtelijke beleidsvisies, structuurplannen, bestemmingsplannen en bouwplannen
- b) Deelname aan totstandkoming van gemeentelijke en provinciale beleidskaders die ruimtelijk relevant zijn
- c) Deelname aan gemeentelijke en gebiedsgerichte projecten

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

1. Strategische ruimtelijke ontwikkeling

Het provinciaal ruimtelijk beleid wordt onder de huidige WRO vastgelegd in een Streekplan. Hierin worden sectorale ruimtelijke claims afgewogen en geïntegreerd. Ook rijksbeleid wordt in het Streekplan verwerkt. Streekplanning is een continu proces: binnen de flexibiliteitsbepalingen van het Streekplan kan de actualiteit leiden tot partiële herzieningen, uitwerkingsplannen en afwijkingen. Ook provinciale besluitvorming op andere beleidsterreinen (sectoren, thema's en gebieden) kan nader inhoud geven aan het ruimtelijk beleid. Dergelijke besluiten dienen in beginsel binnen het kader van het Streekplan te vallen: het proces van afstemming en integratie gaat dus ook na vaststelling van het Streekplan door.

Onder de nieuwe WRO (in ontwikkeling) zal het provinciaal ruimtelijk beleid worden vastgelegd in een structuurvisie in samenhang met een verordening. Ook worden naar verwachting (zie: wetsontwerp 'Investerings landelijk gebied') Gebiedsvisies opgesteld voor het landelijk gebied van (delen van) de provincie.

Het Streekplan 2005-2015 is een kader voor uitvoering. Binnen dit kader stellen wij een Meerjarenactieprogramma Streekplan (MAP) vast dat periodiek wordt geactualiseerd. Het MAP omvat een beperkt aantal (gebiedsgerichte) projecten die van wezenlijk belang zijn voor het bereiken van de hoofdoelen van het Streekplan en waaraan de provincie financieel bijdraagt. Ook maakt het MAP concreet hoe de provincie (thematische) acties uit het Streekplan oppakt. De provincie zal zich bij elk van de gebiedsgerichte projecten bezinnen op haar rol en via allianties met mede-overheden en maatschappelijke organisaties de realisatie van de projecten bevorderen. Dit Streekplan markeert de overgang van een ordeningsgericht naar een ontwikkelingsgericht beleid. De actieve provinciale rol in het project Hart van de Heuvelrug kan hierbij als voorbeeld dienen. Ook buiten de MAP-projecten werkt de provincie in toenemende mate samen met gemeenten en maatschappelijke organisaties om provinciaal beleid te realiseren. Een integrerende inbreng gericht op verbetering van de ruimtelijke kwaliteit (gebruikswaarde, belevingswaarde, toekomstwaarde) maakt onderdeel uit van het beleidsprogramma Ruimtelijke Ordening.

Het provinciaal ruimtelijk beleid vormt het kader voor overleg met Randstadoverheden en Rijk. Het is van groot belang om het rijksbeleid te blijven beïnvloeden. Het Rijk dient ruimte te laten voor provinciale beleidsbepaling. Rijksmiddelen moeten worden gericht op realisatie van provinciale beleidsdoelen. Er is voortdurend overleg met de partners van NV-Utrecht (Utrecht, BRU, Amersfoort, gewest Eemland, Hilversum, gewest Gooi en Vechtstreek) om deze inbreng goed te kunnen leveren. De inmiddels verworven positie in het rijksbeleid wordt verder uitgebouwd met het oog op investeringsprogramma's. Ook vindt een schaalprong plaats: op Randstadniveau worden prioriteiten gesteld en investeringspakketten samengesteld. Specifiek voor het Groene Hart wordt gestreefd naar een ontwikkelings- en investeringsprogramma dat een duurzaam functioneren waarborgt.

In de Nota Ruimte worden veel nieuwe taken en bevoegdheden bij de provincie neergelegd, bijvoorbeeld in het grondbeleid (gekoppeld aan provinciale bestemmingsplanbevoegdheid en projectprocedure) en bij het begrenzen van nationale landschappen. We zullen deze taken in het kader van ons ruimtelijk beleid oppakken.

2. Gemeentelijke ruimtelijke ontwikkeling

Gemeentelijk ruimtelijk beleid krijgt vorm in beleidsvisies, structuurplannen en bestemmingsplannen die meestal uitmonden in concrete bouwplannen. Om te waarborgen dat het provinciaal beleid doorwerkt in deze ruimtelijke plannen van gemeenten, brengt de provincie bij de totstandkoming hiervan expertise in. Ook adviseert de provincie aan gemeenten en de Provinciale Planologische Commissie in de wettelijk vastgelegde procedure die moet leiden tot goedkeuringsbesluiten. Het overleg met gemeenten is in de loop der tijd intensiever en integraler geworden. Ook de rol van andere overheden en partijen bij de bouwplannen is groter geworden. Zo is in de afgelopen jaren het rijkstoezicht op de plannen van gemeenten verscherpt. De wet- en regelgeving op Europees en nationaal niveau waarmee in de ruimtelijke plannen rekening moet worden gehouden is toegenomen. En burgers en belangenorganisaties maken veelvuldig gebruik van de mogelijkheden van bezwaar en beroep.

De samenwerking en het overleg met gemeenten blijven in ontwikkeling. Om knelpunten op te lossen is het goed om provinciale belangen en expertise in een zo vroeg mogelijk stadium in te brengen. Dit kan conflictsituaties voorkomen in de eindfase van de totstandkoming van gemeentelijke ruimtelijke plannen. Accentverschuiving naar het voortraject van de formele procedure biedt de mogelijkheid om in een vroeg stadium gemeentelijke plannen af te stemmen op provinciaal beleid. Deze verschuiving sluit ook aan op de bedoelingen van de herziening van de Wet op de ruimtelijke ordening die in het jaar 2006 in werking treedt. Deze nieuwe wet vervangt correctie en goedkeuring achteraf door sturing en normstelling vooraf. Het provinciaal belang is daarbij

uitgangspunt. Het gaat om doelen, effecten en kwaliteit in plaats van een beoordeling van ruimtelijke ontwikkelingen op grond van regels. Daarnaast zal een impuls worden gegeven aan het actualiseren van de bestemmingsplannen.

Twee belangrijke redenen voor deelname aan de totstandkoming van provinciale en gemeentelijke beleidskaders die ruimtelijk relevant zijn:

- provinciaal beleid kan daadwerkelijk doorwerken naar het gemeentelijk ruimtelijk beleid
- betere afstemming tussen gemeentelijk en provinciaal beleid.

Met gemeenten wordt verder samengewerkt om te komen tot de uitvoering van projecten.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Vaststellen van het Meerjarenactieprogramma Streekplan	1		1 ^e kwartaal			
Diverse uitwerkingsplannen Streekplan (voor delen Hart van de Heuvelrug, compensatiebeginsel etc.) in concept in GS	1		2 ^e /3 ^e kwartaal			
Ondertekening convenanten windenergielocaties door GS en gemeenten	1		1 ^e kwartaal			
Vaststellen Beleidsnota Grondbeleid	1		3 ^e kwartaal			
Behandelen overleg- en ontwerpbestemmingsplannen (in aantallen per jaar)	2	80	80	60	70	60
Vaststellen bestemmingsplannen (in aantallen per jaar)	2	40	40	25	5	5

Ruimtelijke ontwikkeling biedt de kaders waarbinnen andere (op de fysieke ruimte gerichte) beleidssectoren hun doelen kunnen realiseren. Het maatschappelijk effect van het programma is dan ook af te lezen aan effecten binnen andere beleidssectoren. Voor de vraag in hoeverre doelstellingen van het provinciaal beleid worden bereikt, wordt ook verwezen naar de indicatoren van die sectoren (zie bijvoorbeeld voor het percentage woningtekort: wonen en stedelijke vernieuwing; zie voor het aantal hectare nieuwe natuur: Natuur en Landschap).

De voortgang van het nog vast te stellen MAP zal via het jaarlijkse Verslag Ruimtelijk Beleid worden verantwoord en periodiek (gekoppeld aan de begrotingscyclus) worden geactualiseerd. De vaststelling van het MAP is voorzien in het eerste kwartaal van 2005. Daarna zal het mogelijk zijn meer maatschappelijke effecten te benoemen voor de begroting 2006.

Baten en lasten *Bedragen x € 1.000*

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.554	3.781	3.932	3.865	3.866	3.866
Baten	559	-	74	74	74	74
Saldo Totale programma	3.995	3.781	3.858	3.791	3.792	3.792

Specificatie baten en lasten		Bedragen x € 1.000				
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten	3.407	3.407	3.407	3.407	3.407	
Verhoging structurele apparaatskosten		392	392	392	392	
Afloop/proj. voorstellen nieuw beleid						
Nieuw Streekplan	74					
Intensivering gemeent. Ruimt. Beleid	150					
Versterking planbegeleiding	23					
Samenw.Gem.ruimt. Visievorming	32					
Themaverkenning en pres. Streekplan	27					
Streekplan en samenwerking (struct)		50	50	50	50	
Effectief gem. ruimtelijk beleid	68	68				
Overige lasten						
Corr. BTW comp. Ivm afloop nw beleid		15	16	17	17	
Totaal lasten 2004-2008	3.781	3.932	3.865	3.866	3.866	
Structurele baten	-	-	-	-	-	
Overboekingen 2002-2003						
Overige baten						
In rekening gebrachte apparaatskosten		74	74	74	74	
Totaal baten 2004-2008	-	74	74	74	74	

Programma:	2.2 Wonen en stedelijke vernieuwing	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Beleidsontwikkeling wonen en stedelijke vernieuwing 2. Beleidsuitvoering wonen en stedelijke vernieuwing	Dhr. mr. J.H. Ekkers

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

- Nota Wonen ('Mensen, wensen, wonen') 2002. In deze nota legt het Rijk de nadruk nog vooral op kwaliteit en de keuzevrijheid van de consument. Inmiddels heeft de minister van VROM in een overleg met de Kamer aangegeven dat de inzet op woningbouwproductie (aantallen) wordt versterkt.
- Provinciale visie op wonen en stedelijke vernieuwing (met uitvoeringsprogramma) 'Oog voor wonen', 2002. Deze visie sluit aan op de Nota Wonen en benoemt thema's die nader moeten worden uitgewerkt.
- Huisvestingswet. Stelt de kaders voor de gemeentelijke woonruimteverdeling en definieert de provinciale taak en bevoegdheden.
- Beleidsregels Huisvestingswet provincie Utrecht 2004. Uitwerking van een deel van de provinciale taak en bevoegdheid uit de Huisvestingswet.
- Wet stedelijke vernieuwing (Wsv). Geeft de kaders voor het gemeentelijk beleid en voor de provinciale taak en bevoegdheden op het gebied van stedelijke vernieuwing.
- Provinciaal Beleidskader stedelijke vernieuwing (ISV) 2000-2005. Concretisering van rijksbeleid en basis waarop gemeenten zich in 2005 moeten verantwoorden over realisatie van stedelijke vernieuwing 2000-2005. Uitvoeringskader ISV-2 (2005-2010) vormt kader voor ISV-beleid en middelenverdeling voor de periode 2005-2010.
- Intentieafspraken Verstedelijking 2010 (ondertekend in 2002). Aanvankelijk kaderafspraken voor integrale aanpak verstedelijking. Inmiddels, na het kabinetsbesluit van 30 september 2003, worden deze uitgewerkt in woningproductieconvenanten.
- Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO). Ruimtelijke plannen die van belang zijn bij ontwikkeling en uitvoering van beleid voor wonen en stedelijke vernieuwing.
- Besluit locatiegebonden subsidies: subsidieregeling voor grondkosten op Vinex-locaties.
- Nota Ruimte: bepaalt op hoofdlijnen de ruimtelijke inrichting van de provincie.
- Streekplan: bepaalt de fysieke randvoorwaarden voor wonen in de provincie.
- Ontvlechtingdocument BRU 2003. Hierin staan afspraken over overname van BRU-taken voor de per 1 januari 2004 uitgetreden gemeenten.
- (De opvolger van) de Kaderwet en het Utrechtse model. Vormen de basis voor invulling van bovenlokale, regionale en interregionale afstemming van woon- en stedelijk vernieuwingsbeleid voor de regio's.
- Provinciaal Programma wonen, zorg, welzijn ('Wel Thuis!') 2002. Stimuleringsprogramma voor integratie gericht op het langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen van mensen met een functiebeperking en ouderen.
- Verordening vernieuwing volkshuisvesting provincie Utrecht 1995. Is gericht op het stimuleren van de ontwikkeling van experimentele en innovatieve projecten op het brede gebied van wonen (duurzaamheid, betaalbaar wonen, sociale samenhang, particulier initiatief e.d.) en bedoeld voor gemeenten, marktpartijen/maatschappelijke organisaties en burgers.
- Coalitieakkoord 2003-2007.

Doel

- De centrale doelstelling is het stimuleren, voorwaarden scheppen en realiseren van
1. Een evenwichtige provinciale woningmarkt
 2. die voldoende kansen biedt voor iedere woonruimtevrager
 3. in een leefbare woonomgeving

Productgroepen

1. Beleidsontwikkeling wonen en stedelijke vernieuwing

Het opstellen van verkenningen van, en plannen, programma's en beleidskader voor (elementen van)de woningmarkt en het stedelijk gebied. Deze dienen als basis voor de ontwikkeling van een goed functionerende woningmarkt, met tijdig voldoende gedifferentieerd vraaggericht aanbod en keuzemogelijkheden in een goede woon- en leefomgeving.

2. Beleidsuitvoering wonen en stedelijke vernieuwing

- Externen informeren en adviseren vanuit de provinciale invalshoek
- Intern (ambtelijk) een inbreng leveren en adviseren vanuit de sectorale invalshoek
- GS adviseren vanuit een integrale visie, gericht op realisatie van de provinciale doelstelling om tijdig een voldoende gedifferentieerd aanbod en keuzemogelijkheden te realiseren in een goede woon- en leefomgeving
- Stimuleren van woningbouw, stedelijke vernieuwing en vernieuwende volkshuisvestingsprojecten door het verstrekken van subsidies

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Het Rijk geeft op hoofdlijnen de kaders aan voor het beleid van gemeenten en provincies (met name in de Nota Wonen en de Nota Ruimte). De gemeenten zijn de eerstverantwoordelijken voor het beleid op lokaal niveau. De provincie heeft vooral een taak bij bovenlokale, regionale en interregionale afstemming. Zij schept voorwaarden en stuurt (bij) waar dat nodig is binnen de (vooral wettelijke) mogelijkheden. Ook al door de sterke relatie met de ruimtelijke ordening is er de noodzaak van regionale, interregionale maar ook interprovinciale afstemming. In juni 2002 is de provinciale visie op wonen en stedelijke vernieuwing 'Oog voor wonen' vastgesteld. Aan deze visie is een uitvoeringsprogramma gekoppeld. Een aantal werkzaamheden in 2005 volgt uit dit uitvoeringsprogramma. Met name het Coalitieakkoord 2003-2007 en de rijksnota's zijn leidraad voor de beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering.

Eind 2004 is de eerste ISV-periode (2000-2004) geëindigd. In 2003 heeft het Rijk het rijksbeleidskader voor de tweede ISV-periode (2005-2010) bekend gemaakt. De provincie heeft dit rijkskader voor de tweede periode in 2004 concreet gemaakt in een uitvoeringskader ISV-2. Provinciaal speerpunt is dat 'de gemeentelijke stedelijke vernieuwingsopgave gericht is op een snelle realisatie van extra woningen in naoorlogse buurten en wijken'.

Dit uitvoeringskader geeft gemeenten een handvat voor het opstellen en uitwerken van de gemeentelijke meerjaren ontwikkelingsprogramma's voor stedelijke vernieuwing en voor ISV-projecten. Gemeenten hebben in 2004 ondersteuning gekregen om tot goede programma's en projecten voor ISV-2 te komen. Die programma's en projecten moeten eind 2004 bij de provincie worden ingediend. In 2005 vindt zowel de eindverantwoording over de eerste periode (2000-2005) plaats als de invulling (verdeling middelen) voor de tweede periode ISV (2005-2010) en start de uitvoering.

In haar rol als budgethouder moet de provincie begin 2005 tot een verdeling van ISV-middelen komen. De verdeling moet zo goed mogelijk aansluiten bij de doelstellingen van het rijk en bij het provinciale speerpunt voor stedelijke vernieuwing.

Bij stedelijke vernieuwing heeft de provincie niet alleen de wettelijke taak als budgethouder, maar ook een rol in het ondersteunen en faciliteren van gemeenten en andere betrokken partijen, als consulent en in provinciale stadsteams. Er is immers een relatie tussen stedelijke vernieuwing en het realiseren van het Streekplanwoningbouwprogramma c.q. de voortgang van de woningbouw. Het Streekplanprogramma 'leunt' sterk op binnenstedelijke capaciteit. Daarbij gaat het vaak om stedelijke vernieuwingslocaties. Extra inzet op deze rol is dus noodzakelijk.

Bij het opstellen van de begroting voor 2004 is nog uitgegaan van af te sluiten verstedelijkingsafspraken voor de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort, op basis van een integrale aanpak van de verstedelijkingsopgave tot 2010. Deze integrale aanpak was op hoofdlijnen neergelegd in de intentiedocumenten die het Rijk, de provincie, de 'Vinx-gemeenten', het BRU en het gewest Eemland in 2002 hebben ondertekend. Maar op 30 september 2003 heeft de minister van VROM, toen nog vooruitlopend op de Nota Ruimte, in een brief aan de Tweede Kamer aangegeven dat het Kabinet-Balkenende door de verslechterde economische situatie genooddaakt is tot koerswijziging. Het kabinet heeft toen gekozen voor een forse verhoging van de woningproductie. Dat is inmiddels vertaald in de Nota Ruimte. In 2004 worden afspraken gemaakt over woningbouw van 2005 tot 2010. De Nota Ruimte geeft aan dat de BLS-middelen (Besluit locatiegebonden subsidies) worden ingezet voor het

aanjagen van de woningproductie. De kwalitatieve afspraken moeten worden vastgelegd via het GSB/ISV-2-traject.

De provincie is BLS-budgethouder voor het stadsgewest Amersfoort. Het BRU is dat voor het stadsgewest Utrecht. Zodra er meer duidelijkheid is over de beleidsruimte voor de BLS-budgethouders wordt in samenspraak met de regio bekeken of, en zo ja hoe dit beleid verder moet worden vormgegeven. Zo nodig wordt een voorstel ontwikkeld voor de wijze waarop met zo weinig mogelijk bestuurslasten voor budgethouder en gemeenten, een maximale bijdrage kan worden geleverd aan de voortgang van de woningbouw. De voortgang van de woningbouw wordt actiever gevolgd. Voor specifieke knelpunten komt er als dat nodig is een ad hoc en 'plangericht' versnellingssteam (bestaande uit relevante partijen). Op basis van de woningbouwafspraken tussen het Rijk, de regio(gemeenten) en de provincie kan zo een impuls worden gegeven aan het bouwen zoals in het Coalitieakkoord is aangegeven.

In 2004 startte de provincie samen met de gemeenten van het stadsgewest Amersfoort een proces dat moet leiden tot het maken van afspraken met (samenwerkende) gemeenten over het gewenste kwalitatieve woningbouwprogramma per Streekplandeelgebied. Dat geldt niet alleen voor bijvoorbeeld het tegengaan van ruimtelijke segregatie naar inkomen maar ook voor het maken van afspraken over aantallen 'zorgwoningen': huisvesting die geschikt is (te maken) voor mensen met een zorg- of ondersteuningsvraag (Programma wonen, zorg en welzijn 'Wel Thuis!').

In de Nota Ruimte staat dat regionale overeenstemming over de verdeling van het woningbouwprogramma (onder andere huisvesting voor lage-inkomensgroepen) voor VROM een voorwaarde is voor ISV/GSB-convenanten met de G30-gemeenten. Zoals in het Coalitieakkoord 2003-2007 is aangegeven, is de inzet van de provincie daarbij om gedifferentieerde woonmilieus in stad en regio te realiseren.

Voor het stadsgewest Utrecht ligt de verantwoordelijkheid voor de overeenstemming over het woningbouwprogramma primair bij het BRU.

De (kwantitatieve en kwalitatieve) regionale afstemming van de woningbouw in West-Utrecht en Zuidoost-Utrecht wordt in 2005 opgepakt, na vaststelling van het Streekplan eind 2004.

In het woonruimteverdelingsbeleid is in 2004 een eerste stap gezet naar zo veel mogelijke uniformiteit en deregulering door één eenduidige mogelijkheid vast te stellen voor vestigingsbeperking. Kleine kernen tot tweeduizend inwoners kunnen via een lichte procedure toestemming krijgen voor een beperkte voorrangregeling voor eigen inwoners. Voor grotere kernen geldt een zware procedure en zal dit bij hoge uitzondering worden toegestaan. In 2004 is, conform het Coalitieakkoord, begonnen met het realiseren van één woningmarktgebied binnen de provincie Utrecht. Een heldere provinciale 'voorrangregeling' voor inwoners van kleine kernen was daarbij de eerste stap. Vervolgstappen in 2005 zijn het zoveel mogelijk 'slechteren' van de grenzen voor de woningzoekenden, éénzijdige regels en verdere deregulering. Bij dat laatste gaat het om het mogelijk loslaten van (sommige) passendheidscriteria. Daartoe is intensief overleg met gemeenten en woningcorporaties nodig.

Na de ontvlechting van het BRU op 1 januari 2004 heeft de provincie de dertien uitgetreden gemeenten in West-Utrecht en Zuidoost-Utrecht extra ondersteund bij een aantal taken die tot dan toe door het BRU werden verricht. Het ging in 2004 met name om bovenlokale afstemming van het woonruimteverdelingsbeleid. Enkele gemeenten hebben aangekondigd één jaar na de uittreding uit het BRU (dus in 2005) de nieuwe situatie te willen evalueren. Om te voorkomen dat er opnieuw een lappendeken van woonruimteverdelingsbeleid ontstaat is in 2004 het ambtelijk provinciaal platform woonruimteverdeling ingesteld waarin de dertien gemeenten zijn vertegenwoordigd.

Er is geen wettelijke verplichting voor gemeenten om een woonvisie op te stellen. Maar de provincie wil gemeenten de komende jaren blijven stimuleren tot integrale visies op het gebied van wonen te komen, bij voorkeur gekoppeld aan het stedelijke vernieuwingsbeleid. Daarvoor kunnen regionale afspraken over woningbouw en eenduidig woonruimteverdelingsbeleid een kader bieden. Voor gemeenten die voor kernen met minder dan tweeduizend inwoners vestigingsbeperkingen willen, is een woonvisie verplicht bij eventuele verlenging van de door ons eerder toegestane eerste termijn van twee jaar.

Met de minister van Integratiebeleid is in IPO-verband afgesproken dat op 1 januari 2005 gemeenten de achterstanden bij de huisvesting van statushouders hebben ingelopen. Om te voorkomen dat opnieuw achterstand ontstaat, moet de provincie vanuit haar toezichhoudende rol intensiever met gemeenten en woningcorporaties, zonodig in regioverband, de realisatie van de taakstellingen afstemmen.

Onontbeerlijk op het terrein van wonen en stedelijke vernieuwing is samenwerking met mede-overheden en andere partners. Partners zijn bijvoorbeeld de (samenwerkende) gemeenten, het BRU, het Gewest Eemland, het IPO, het Rijk en de marktpartijen.

Naast deze activiteiten vinden in dit programma vanzelfsprekend ook de reguliere taken en werkzaamheden plaats. Dat zijn onder andere:

- Opstellen van woningbehoefte en demografische prognoses
- Monitoren van de voortgang van de woningbouw en plancapaciteit
- Platform wonen en stedelijke vernieuwing
- Aanjaagteam jongeren- en studentenhuisvesting
- Uitvoering van het experimentenkrediet volkshuisvesting.

Indicatoren						
Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Terugdringen woningtekort (2005: 6% naar 2015: 3 %), exclusief noodzakelijke 2% frictieleegstand (aangegeven in gemiddeld %)	1,2		-0.3%	-0.3%	-0.3%	-0.3%
<ul style="list-style-type: none"> • Gerealiseerde woningen • Gemiddelde jaarproductie woningbouwprogramma Streekplan 	1,2	Gegevens gerealiseerde woningen nog niet beschikbaar	7.250	7.250	7.250	7.250
Realisatiepercentage rijkstaakstellingen huisvesting statushouders door gemeenten	2	99%	100%	100%	100%	100%
Aantal vernieuwende projecten exp. krediet volkshuisvesting	1,3	10	10	10	10	10
Aantal kleine kernen waarvoor de gemeenten bindingseisen mogen stellen aan woningzoekenden	2	13	0	0	0	0
Jaarlijks onderzoek verrichten naar wachttijd bij toewijzing van huurwoningen binnen het distributiebested.	2	100%	100%	100%	100%	100%
Gerealiseerde ISV-projecten (ISV-periode 2000-2005)	3		40			
Gerealiseerde onderdelen van ISV-programma's (ISV-periode 2000-2005)			9			
Vaststellen van een provinciaal woonruimte-verdelingskader (afstemming tussen gemeenten binnen de provincie en deregulering)	2		2 ^e kwartaal			
Aantal gemeentelijke woonvisies	1,2		8			

Baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	8.755	8.707	6.176	4.931	4.893	4.893
Baten	5.956	6.371	4.611	3.367	3.367	3.367
Saldo totale programma	2.799	2.336	1.565	1.564	1.526	1.526

Specificatie baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten	1.374	1.374	1.374	1.374	1.374	
Mutaties apparaatskosten		42	42	42	42	
Afloop voorstellen nieuw beleid						
Investeringsimpuls sted. vernieuwing	454					
Investeringsimpuls sted. vern.(app. kst)	68					
Investeringsimpuls sted. vern.(app. kst)		68	68	68	68	
Opplussen bestaande huurwoningen	454					
Uitvoeren visie wonen en sted. vern.	45	45	45			
Overige lasten						
Uitkering VROM inz. ISV	5.765	2.760	2.760	2.760	2.760	
Restuitkering 2003 ISV (kasschuif)		1.245				
Struct.verhoging experimentenkrediet		36	36	36	36	
Rijksuitkering BLS	606	606	606	606	606	
Corr. BTW-component i.v.m. afl.nw.bel.	-59			7	7	
Totaal lasten 2004-2008	8.707	6.176	4.931	4.893	4.893	
Structurele baten						
Overige baten						
Uitkering VROM inz. ISV	5.765	2.761	2.761	2.761	2.761	
Restuitkering 2003 ISV (kasschuif)		1.244				
Rijksuitkering BLS	606	606	606	606	606	
Totaal baten 2004-2008	6.371	4.611	3.367	3.367	3.367	

	2004			2005		
	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
Reserves						
Aanvullende res. stads- en dorpsv.			2.593	-	-	2.593
Aanvullende reserve ISV	451	pm	3.070	451	pm	3.521

Programma:	2.5 Natuur en Landschap	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Uitvoering natuurbeleid 2. Uitvoering landschapsbeleid 3. Subsidiëring en bestuur 4. Ecologisch onderzoek en monitoring 5. Uitvoering groene regelgeving	Dhr. drs. J.P. Lokker

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

Rijksniveau en internationale afspraken

- DI-akkoord Interprovinciaal Overleg (IPO) met het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) over de uitvoering van het natuurbeleid (1996)
- Convenant Natuurbeleidsplan IPO-LNV (1997): afspraken over de uitvoering van het natuurbeleidsplan op provinciaal niveau: realisatie ecologische hoofdstructuur (EHS), natuur- en landschapsbescherming buiten de EHS, vergroting maatschappelijk draagvlak natuurbeleid en versterking landschapsbehoud.
- Nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur' (2000): landelijke aanpak natuur-, bos- en landschapsbeleid, behoud en duurzaam gebruik biodiversiteit.
- Nota Vitaal Platteland 2004.
- Structuurschema Groene Ruimte (2002)/ Nota Ruimte (2004): invulling van de hoofdlijnen van het ruimtelijke beleid uit de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening.
- Landelijke natuurdoeltypenkaart: beschrijving van de gewenste natuurkwaliteit in Nederland.
- Vogel- en Habitatrichtlijn (EU): richtlijn voor bescherming van belangrijke leefgebieden.
- Biodiversiteitsverdrag (EU): internationaal verdrag over behoud en duurzaam gebruik biodiversiteit.
- Natuurbeschermingswet: wet ter bescherming bijzondere natuurwaarden (natuurmonumenten). De provincie heeft een adviesrol bij de rangschikking van gebieden, het beheer van deze gebieden en bij de handhaving.
- Natuurschoonwet: de provincie heeft een adviesrol bij de rangschikking van landgoederen onder de natuurschoonwet.
- Boswet voor het instandhouden van het bosareaal in de provincie Utrecht met gebruikmaking van de handhavingstaken: het opsporen van illegale vellingen, controle op gemelde vellingen dan wel herplant, controle compensatieplicht.
- Wet ammoniak en veehouderij: gericht op bescherming van zuurgevoelige bos- en natuurgebieden binnen de Ecologische hoofdstructuur.
- Algemene wet bestuursrecht.
- Flora- en faunawet: wet ter bescherming van in het wild levende planten- en diersoorten.
- Bestuursvereenkomst IPO-LNV-VROM Sturingsmodel landelijk gebied (1999).
- (Subsidieregelingen) Programmabeheer (2000): samenhangend pakket van maatregelen en subsidies bij het beheer van bossen, natuur en landschap in Nederland.
- Meerjarenprogramma Uitvoering Rijkssoortenbeleid 2000-2004: landelijke plannen om soorten te beschermen.

Vanuit het oogpunt van natuur- en landschapsbeleid heeft de provincie ook een adviserende rol bij de uitvoering van andere wetten, zoals de reconstructiewet en de landinrichtingswet.

Provinciaal niveau

- Beleidsplan Natuur en Landschap provincie Utrecht (BNLU) (PS, 1992): Provinciaal beleidskader natuur- en landschapsbehoud- en ontwikkeling.
- Landschapsvisie (GS, 2002), Gewenst provinciaal landschapsbeleid, kader voor ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie. Werkdocument Ecologische Verbindingszones (GS 1993) Programma (2003). Gedetailleerd uitvoeringsplan van het BNLU voor de realisatie van ecologische verbindingzones, planning en benodigde financiële middelen realisatie evz's.
- Plan Veiligstelling Gebieden EHS (PS,1996). Uitwerkingsplan van het BNLU over de wijze van veiligstelling EHS (planologische bescherming, beheer en aankoop) met introductie particulier natuurbeheer en globale aanduiding gewenste natuurdoelen in de EHS.

- Utrechtse Natuurdoeltypenkaart (GS, 2001). Geeft de gewenste natuurkwaliteit in Utrecht en vormt de basis voor natuurgebiedsplannen en landelijke afspraken IPO-LNV.
- Natuurgebiedsplannen en Beheersgebiedsplan Utrecht (GS, 2001-2003). Geeft de kwantitatieve en kwalitatieve natuurdoelstellingen bij de uitvoering van de subsidieregelingen Programma Beheer.
- Notitie Witte Gebieden (PS 1996). Uitwerkingsplan BNLU voor behoud en versterking van natuur- en landschapswaarden buiten de EHS, waaronder agrarisch natuurbeheer.
- Meerjarenprogramma Faunapassages (in ontwikkeling, 2003). Geeft een overzicht en (financiële) planning van de gewenste faunapassages in provinciale wegen.
- Werkdocumenten Soortenbeleid Fauna (GS 1997) en Flora (GS, Cie. R&G 2001).
- Provinciale plannen voor de bescherming van soorten.
- Intentieverklaring Restauratieplan Vecht (natuur, landschap en woonschepen) (1996).
- Provinciaal Uitvoeringsprogramma (PUP) (GS, jaarlijks). Uitvoeringscontract tussen provincie en Rijk over doelen, prestaties en beschikbare middelen voor het landelijke gebied.
- Plan van Aanpak Verdrogingsbestrijding (GS, 1999).
- Gebiedsgerichte plannen en uitvoeringsprogramma's.-landinrichtingsplannen.
- Atlas Aardkundig Waardevolle Gebieden (GS, cie. R&G 2003).
- Actieplan Landschap (GS, 2003 in ontwikkeling). Concretisering en draagvlakvergroting landschapsbeleid.
- Provinciale subsidieverordening.
- Coalitieakkoord 2003-2007.
- Plan van aanpak beleidsmonitoring (2004).
- Rapport Toestand van de Utrechtse natuur (2000, 2004)
- Notitie Implementatie Flora- en faunawet provincie Utrecht (GS, 2002).
- Beleidsregels uitvoering boswet (GS,2003).
- Notitie woonschepenbeleid 2002-2012 (PS, 2002).
- Verordening bescherming natuur en landschap provincie Utrecht (VNL) (PS, 1996, 2002, 2003). Het voorkomen van ontoelaatbare aantasting van het landschap, natuur en de cultuurhistorische en archeologische waarden, hoofdstukken I t/m III, opschriften, storten en water.
- Samenwerkingsovereenkomst handhaving (2000).
- Nota Handhaving en Veiligheid (PS, 2002).

Doel

Behoud en vergroting van de kwaliteit, omvang en diversiteit van natuur en landschap:

1. Realisatie van de ecologische hoofdstructuur inclusief de ecologische verbindingzones en faunapassages in 2018, rekening houdend met de kernkwaliteiten van het landschap
2. Behoud en vergroting van de algemene natuur- en landschapskwaliteit buiten de EHS
3. Behoud van soorten
4. Uitvoering van een ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie voor de gebieden Ronde Venen, Vecht/Oude Rijn/Kromme Rijn/Hollandse IJssel en de stadsgewesten Utrecht en Amersfoort
5. Behoud van karakteristieke landschappen: veenweiden, Lopikerwaard, Eemland, noordelijk deel van de Vijfheerenlanden (Vianen) en de Utrechtse Heuvelrug

Productgroepen

Binnen het programma zijn de volgende productgroepen te onderscheiden:

1. Uitvoering natuurbeleid

- Coördinatie en uitvoering van ecologische verbindingzones en faunapassages. Het stimuleren van en adviseren bij de uitvoering van particulier en agrarisch natuurbeheer.
- Aansturing DLG.
- Beleidsadvisering en inbreng bij diverse producten en (gebiedsgerichte) projecten van de provincie en externe partijen om de beleidsdoelen van het natuurbeleid te realiseren (met prioriteit voor de EHS en het soortenbeleid).
- Het opstellen en actualiseren van natuurgebiedsplannen en het beheersgebiedsplan ten behoeve van de uitvoering van de Subsidieregeling Natuurbeheer en de Subsidieregeling Agrarisch natuurbeheer van het Programma Beheer (LNV).

- Het begrenzen van de robuuste ecologische verbindingzones Natte As, Veluwe-Utrechtse Heuvelrug en de Nieuwe Hollandse Waterlinie.
- Aanwijzen van gebieden en opstellen van beheersplannen op grond van de Natuurbeschermingswet.
- Adviseren bij de uitvoering van de Natuurschoonwet en aanwijzen van Vogel- en habitatrictlijngebieden.
- Uitvoering stimuleren van het rijks en provinciale soortenbeleid.
Landelijke coördinatietaken (voor vijf jaar) voor de soort groene glazenmaker, een landelijke en provinciale aandachtssoort.
- Inhoudelijk adviseren bij de uitvoering van diverse subsidieregelingen op het gebied van natuur en landschap.
Inzichtelijk in beeld brengen van de kwaliteit van natuur en landschap aan de hand van gebiedskarakteristieken, met behulp van de 'Toestand van Natuur en Landschap provincie Utrecht' (TNLU).

2. Uitvoering landschapsbeleid

- Landschappelijke advisering en inbreng bij projecten, ontwikkelingen en plannen met het oog op de gewenste landschappelijke kwaliteit en samenhang binnen de provincie.
- Adviseren bij en opstellen van landschapsplannen bij provinciale wegenprojecten.
- Uitvoeren van het actieplan landschap.
- Uitvoeren van diverse communicatieprojecten om de uitvoering van het landschapsbeleid te bevorderen.
- Opstellen en actualiseren van de basiskaart landschap als instrument bij de uitvoeringsprojecten en hulpmiddel bij monitoring van de landschapskwaliteit. Deze kaart vormt een onderdeel van 'Toestand van Natuur en Landschap provincie Utrecht' (TNLU), waarin de kwaliteit van natuur en landschap aan de hand van gebiedskarakteristieken, inzichtelijk in beeld wordt gebracht.
- Bevorderen dat gemeenten gebiedsgerichte landschapsontwikkelingsplannen opstellen op basis van de provinciale Landschapsvisie.
- Opstellen van concrete landschappelijke uitgangspunten ten behoeve van (integrale) gebiedsvisies en gebiedsgerichte uitvoeringsprogramma's.
- Participeren in gebiedsgerichte landschapsprojecten.
- Toetsen van de gebiedsprogramma's aan het provinciale landschapsbeleid.

3. Subsidiëring en bestuur

Het gaat bij deze productgroep om het verstrekken van subsidiebeschikkingen binnen de gestelde beleidskaders:

- Subsidiëring van diverse projecten die passen in het kader van het BNLU. Uitvoering van projecten binnen de EHS en concrete gebiedsgerichte projecten heeft hierbij een hoge prioriteit.
- Subsidiëring van particulier en agrarisch natuurbeheer (inclusief witte gebiedenbeleid) en kleine landschapselementen (subsidieregeling KLE via Landschapsbeheer Utrecht).
- Subsidiëring natuur- en landschapsorganisaties (Stichting Het Utrechts Landschap, Landschapsbeheer Utrecht) en aankoopsubsidies ten behoeve van natuurterreinen van de Stichting Het Utrechts Landschap en Natuurmonumenten.
- Beschikbaar stellen van middelen vanuit diverse reserves bij verplaatsing van agrarische bedrijven uit de EHS in het gebiedsproject de Venen, bij het oplossen van knelpunten in het landelijk gebied en bij ontpanting van landbouwgronden op landgoederen ten behoeve van nieuwe natuur.
- Subsidiëring van organisaties zoals de Stuurgroep Kromme Rijnlandschap en de Stichting LaMi (landbouw en milieu).
- Subsidiëring van uitvoeringsgerichte maatregelen soortenbeleid flora en fauna.
- Leveren adviezen aan het provinciale bestuur inzake het natuur- bos- en landschapsbeleid.
- Verzorgen van de in- en externe communicatie over het provinciale beleidsveld natuur, bos en landschap.

In het kader van het sturingsmodel landelijk gebied vindt een reorganisatie van taken plaats die moet leiden tot versnelde en efficiëntere uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijke gebied. Er komt een nieuw Programma Uitvoering Landelijk Gebied (sector RLU), waarin de volgende taken worden ondergebracht:

- Taken op het gebied van programmering (Provinciaal Uitvoeringsprogramma, PUP)
- Aansturing van DLG
- Subsidiëring
- Coördinatie en uitvoering van integrale gebiedsgerichte projecten
- Uitvoering van het secretariaat voor de Provinciale Commissie Landelijk Gebied (PCLG) en het Overlegorgaan Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug

1. Ecologisch onderzoek en monitoring

- Levering van gegevens en advisering door vakspecialisten op basis van systematisch verzamelde, betrouwbare en actuele gegevens ten behoeve van interne en externe vragen in verschillende stadia van de beleids(uitvoerings)cyclus.
- Systematisch verzamelen en interpreteren van flora-, fauna- en abiotische gegevens om te signaleren en te rapporteren over herstel, ontwikkeling en instandhouding van (landschaps-) ecologische waarden en relevante gegevens te kunnen verstrekken voor het beleid op het terrein van ruimtelijke ordening, water en milieu.
- In 2005 start een afgeslankt en meer vraaggericht meetnet ter vervanging van het gebiedsgewijze onderzoek met een cyclus van tien jaar. Dit nieuwe meetnet volgt de effecten van het provinciale beleid op de kwaliteit van natuur en landschap. Aanvullend worden specifieke, in tijd begrensde projecten gevolgd. In overleg vinden op aanvraag eenmalige inventarisaties plaats. Ook wordt gewerkt aan het structureel beschikbaar krijgen van relevante door derden verzamelde informatie. De resultaten van het meetnet worden toegankelijk gemaakt en gepubliceerd als onderdeel van de 'Toestand van natuur en landschap provincie Utrecht' (TNLU).

5. Uitvoering groene regelgeving

- Uitvoering en beleidsontwikkeling van groene wetten en de provinciale natuur- en landschapsverordening: Flora- en faunawet, Boswet, Natuurbeschermingswet, Verordening bescherming natuur en landschap (VNL), de hoofdstukken 1 (opschriften), 2 (storten, dempen, opslaan) en 3 (wateren).
- Voorlichting en informatieverschaffing via het serviceloket groene regelgeving.
- Samenwerking op handhavingsgebied via het Groene Platform (twintigtal organisaties).

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen**Uitvoering natuur- en landschapsbeleid***Ecologische hoofdstructuur*

Bij het natuurbeleid staat de ecologische hoofdstructuur (EHS) op nationaal en provinciaal niveau centraal. De EHS is een groen raamwerk van bestaande en nieuw te ontwikkelen bos- en natuurgebieden, die onderling verbonden zijn door een netwerk van ecologische verbindingzones. Op plaatsen waar bebouwing en infrastructuur barrières vormen, moeten faunapassages en ecoducten ervoor zorgen dat dieren zich ongehinderd binnen de EHS kunnen verplaatsen.

Bij de realisatie van de EHS staan (ruimtelijke) stabiliteit en duurzaamheid voorop. Hiermee ontstaat een kwaliteitsverbetering van de leefomgeving van de mens, planten en dieren. Dit draag ook bij aan de instandhouding van de biodiversiteit, een internationale verplichting. Monitoring en onderzoek staan aan de basis van beleidsontwikkeling en -uitvoering van de EHS.

De provincie heeft in de ecologische hoofdstructuur een initiërende rol en geeft sturing via het driesporenbeleid 'basisbescherming-beheer-aankoop'. Via het provinciaal aanspreekpunt particulier natuurbeheer stimuleert de provincie nog meer dan voorheen particulier natuurbeheer - vooral door samenwerkingsverbanden van agrariërs en door bos- en landgoedeigenaren. Ook het agrarisch natuurbeheer wordt extra gestimuleerd via de Stichting Landschapsbeheer Utrecht (Coalitieakkoord 2003-2007).

Het streefareaal nieuwe natuur dat door middel van particulier natuurbeheer kan worden gerealiseerd is op basis van het huidige regeringsbeleid vooralsnog verhoogd van duizend hectare naar tweeduizend hectare. Daarnaast moet zeshonderd hectare via een nog vast te stellen vorm van agrarisch natuurbeheer worden gerealiseerd in 2018. Het aantal te verwerven hectares nieuwe natuur is evenredig verlaagd. Hiermee wordt 60% van de nog te realiseren nieuwe natuur via verwerving en 40% via beheer gerealiseerd. Naast de intensivering van particulier en agrarisch natuurbeheer stelt de provincie extra middelen beschikbaar voor de aankoop van bestaande en nieuwe bos- en natuurgebieden (Reserve Aankopen en Veiligstellen Natuurterreinen). De provincie stelt extra middelen beschikbaar ten behoeve van de voorfinanciering van grondverwerving, wanneer zeker is dat er rijksmiddelen komen.

Op basis van het Werkdocument Ecologische Verbindingszones en het Programma Ecologische Verbindingszones (2003) krijgt de uitvoering van ecologisch verbindingzones prioriteit. De provincie vervult voor diverse partijen een coördinerende en stimulerende rol. Om die rol invulling te kunnen (blijven) geven is naast inzet van menskracht een extra (financiële) impuls nodig. Om ontsnippering van de EHS tegen te gaan

moeten er 70 faunapassages in provinciale wegen worden aangelegd. Een aantal zeer grote faunapassages/ecoducten kan in het kader van de Agenda2010-projecten worden gerealiseerd (motie PS april 2002). Voor de overige faunapassages moet worden gezocht naar andere mogelijkheden voor (co)financiering. Financiering vanuit het provinciale stimuleringsfonds en/of uitvoeringsplan van het Streekplan is hierbij een optie.

Het ministerie van LNV stelt middelen beschikbaar in twee tranches voor de realisatie van robuuste ecologische verbindingzones, ter versterking van de EHS. De provincie is verantwoordelijk voor de begrenzing en realisatie van deze verbindingzones. In 2005 worden de zogenaamde Natte As in het veenweidegebied en de zone tussen Veluwe en de Utrechtse Heuvelrug in de Gelderse Vallei begrensd.

Uitvoering rijks- en provinciaal soortenbeleid

Het soortenbeleid wordt voor een groot deel met rijksmiddelen gefinancierd. De provincie stimuleert uitvoeringsmaatregelen en informatieverstrekking die helpen om de bedreiging voor soorten te verminderen. Het betreft:

- Stimuleren van uitvoering van het rijks en provinciaal soortenbeleid
- Landelijke coördinatietaak voor de soort 'groene glazenmaker'

Landschap

Op basis van de Landschapsvisie (2002) krijgt de uitvoering van concrete projecten prioriteit. In het Actieplan Landschap (2003) staan activiteiten die de uitvoering van het landschapsbeleid bij diverse partijen moeten stimuleren en/of vormgeven. In zijn algemeenheid is de strategie erop gericht om in een vroegtijdig(er) stadium landschap te betrekken in de ruimtelijke ontwikkeling. In het ontwerp en bij de uitvoering van plannen en projecten moet landschap een medebepalende factor zijn. De provincie neemt het initiatief om samen met andere partijen gebiedsgerichte projecten op te starten ter versterking van de landschappelijke kwaliteit. De landschappelijke kwaliteit wordt verwoord en verbeeld in de 'Toestand van natuur en landschap in de provincie Utrecht' (TNLU) met per regio een karakteristiek en meetbaar beeld van natuur en landschap. Bij plannen en projecten die gevolgen kunnen hebben voor het landschap (windmolens, wegeaanleg, woningbouwlocaties, natuurontwikkeling etc.) wordt hier extra aandacht aan gegeven. Onderzocht wordt of de Utrechtse Heuvelrug als Provinciaal Landschap kan worden aangewezen. Als uitwerking van het BNLU is het beleid van de provincie gericht op het instandhouden van aardkundige waarden. Zij verstrekt informatie over locatie en typering van de aardkundig waardevolle gebieden op basis van de Atlas 'Aardkundig waardevolle gebieden'. In navolging hiervan wordt als onderdeel van TNLU een 'basiskaart landschap' opgesteld. Deze basiskaart is een belangrijk hulpmiddel bij het formuleren van de gewenste landschapskwaliteit per gebied, bij de uitvoering van het landschapsbeleid en bij het opstellen van bestemmingsplannen. Met behulp van deze basiskaart kan ook worden gemeten of de beoogde landschapskwaliteit wordt bereikt. Vanaf 2005 gaat de provincie weer door met de benoeming van aardkundige monumenten.

Natuur- en landschapswaarden buiten de EHS

Ook buiten de EHS (het zogenaamde witte gebied) is sprake van belangrijke natuur- en landschapswaarden. Dat zijn bijvoorbeeld de groene aders in het agrarische gebied, weidevogels en groen in en om de steden. Voor behoud en ontwikkeling van de natuurwaarden in het landelijke gebied buiten de EHS zijn agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer de belangrijkste instrumenten. Op basis van het Coalitieakkoord 2003-2007 krijgt het agrarisch natuurbeheer een extra impuls. De provincie kiest hierbij voor een gebundelde aanpak en een kwaliteitsverbetering van het agrarisch natuurbeheer inclusief het vrijwillige weidevogelbeheer. Een aantal agrarische natuurverenigingen onderschrijft de gewenste kwaliteitsverbetering en wil bij het afsluiten van contracten voor het agrarisch natuurbeheer een kwaliteitstoets hanteren. De Stichting Landschapsbeheer Utrecht krijgt bij de uitvoering van het agrarisch natuurbeheer een centrale rol. Zij zal op basis van een op te stellen prestatieovereenkomst ondersteuning geven aan agrarische natuurverenigingen en individuele grondeigenaren. Bij het beleid voor de witte gebieden treedt de provincie op als stimulator en coördinator van activiteiten van anderen: (semi)overheden, particuliere organisaties en particulieren, in het bijzonder de agrariërs en de agrarische natuurverenigingen. Hierbij komt steeds meer aandacht voor de zogenaamde "groene diensten", waarbij de landbouwsector andere taken gaat vervullen naast de primaire productietak (zoals landschapsbeheer).

Monitoring en onderzoek

Systematisch ecologisch onderzoek is van groot belang om ontwikkelingen op het gebied van natuur en landschap te signaleren. Betrouwbaarheid en continuïteit spelen hierbij een cruciale rol. Aanvullend vindt specifiek projectmatig onderzoek plaats. Als gevolg van nieuwe internationale en nationale wetgeving voor flora en fauna is een extra inzet nodig om gegevens te kunnen leveren en te adviseren over faunabeheer en soortbescherming. Vakkennis over flora en fauna is daarbij onontbeerlijk en staat ten dienste van vele interne en

externe vragenstellers. Er zijn extra inventarisaties nodig van het voorkomen en de verspreiding van Habitatrictlijnsorten in de provincie.

In 2005 start de provincie een afgeslankt en meer vraaggericht meetnet ter vervanging van het gebiedsgewijze onderzoek met een cyclus van tien jaar. Op basis van de huidige beschikbare gegevens en de verwachte behoefte aan ecologische data worden ecologisch onderzoek en monitoring anders ingericht. Dit heeft ook te maken met het terugbrengen van de formatiecapaciteit in verband met de op handen zijnde bezuiniging van Kwatta. De resultaten van het meetnet worden toegankelijk gemaakt en gepubliceerd via de provinciale website als onderdeel van de 'Toestand van Natuur en Landschap provincie Utrecht' (TNLU). De ecologische gegevens worden opgeslagen in een Geografisch Informatiesysteem, de Ecodatabank.

Groene regelgeving

Nieuwe groene wetten

Door de nieuwe Flora- en faunawet van 1 april 2002 heeft de provincie een aanzienlijke uitbreiding van taken en bevoegdheden gekregen op het gebied van beheer en schadebestrijding van flora en fauna. Op basis van de Implementatienotitie Flora- en faunawet, de Tijdelijke verordening schadebestrijding dieren provincie Utrecht en aanwijzingsbesluiten voor bepaalde diersoorten verleent de provincie vrijstellingen en ontheffingen in verband met schadebestrijding. In 2004 hebben wij het Faunabeheerplan goedgekeurd (opgesteld door de Faunabeheereenheid die ook wettelijke uitvoeringstaken heeft). Dit plan is richtsnoer voor populatiebeheer en te verlenen ontheffingen.

Op basis van het wetsvoorstel voor een nieuwe Natuurbeschermingswet kan ook voor deze wet een uitbreiding van taken en bevoegdheden gaan plaatsvinden vanaf 2005. Indien dit aan de orde komt bij inwerkingtreding van de nieuwe wet, dient de capaciteit op de nieuwe taken te worden aangepast en te worden bezien of hiervoor van rijkswege voldoende middelen beschikbaar worden gesteld.

Nota Handhaving en Veiligheid

Meer stringent handhavend optreden en streven naar een adequaat handhavings- en vergunningenniveau. Deze beleidsvoornemens voor groene regelgeving zijn geformuleerd in de Nota Handhaving en Veiligheid. Jaarlijks worden de resultaten in beeld gebracht. Prioriteit heeft het terugbrengen van het aantal gedoogsituaties.

Naast scheiding van vergunningverlening en handhaving komt in de werkwijze er steeds meer nadruk op een systematische aanpak op basis van risicoanalyses en op het bepalen van het ambitieniveau in relatie tot de na te streven doelen. Vanaf 2004 heeft het nieuwe hoofdstuk 'wateren' van de VNL hoge prioriteit in de uitvoering. Het Serviceloket Groene regelgeving faciliteert de voorlichting en informatieverstrekking.

Samenwerkingsprojecten handhaving

Handhaven van de groene wet- en regelgeving blijkt het meest effectief in samenwerking met de andere partners in het landelijk gebied, verenigd in het Groene Platform. Dit platform is opgericht in september 2001, geïnitieerd en mogelijk gemaakt door de provincie. Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld.

Subsidiëring

Vanuit het beleidsveld natuur en landschap (subsidieregeling Beleidsplan Natuur en Landschap) worden diverse projecten en initiatieven gesubsidieerd. De subsidieregeling is succesvol. Jaarlijks worden meer projecten aangevraagd dan er gehonoreerd kunnen worden. Deze projecten dragen in belangrijke mate bij aan de realisering van de EHS.

In 2004 vond een evaluatie plaats van de subsidiesystemen van Utrechts Landschap en Landschapsbeheer Utrecht. Vervolgens zijn voorstellen gedaan om een aantal tijdelijke subsidies structureel in de exploitatiesubsidie onder te brengen. De doorwerking van de subsidieregels Programmabeheer wordt hierbij meegewogen.

Specifieke projecten particulier natuurbeheer kunnen volgens de Beleidsregels particulier natuurbeheer bos- en natuurterreinen gesubsidieerd vanuit de Reserve Aankopen c.q. Veiligstellen Natuurgebieden. In 2004 zijn deze beleidsregels geëvalueerd waarbij ook de subsidiemogelijkheden via het Programma Beheer in beschouwing zijn genomen. Dit heeft geleid tot een aanpassing van de beleidsregels in 2004.

De provincie subsidieert aankopen ten behoeve van particuliere natuurbeschermingsorganisaties. (Stichting Het Utrechts Landschap en Vereniging Natuurmonumenten).

Indicatoren						
Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Het oplossen van 785 woonschepenknelpunten		0	10	15	57	0
Handhavingsprogramma groene regelgeving 2005, vastgesteld door GS	5	januari	januari	januari	januari	januari
Afhandeling alle binnenkomende bezwaar- en beroepsschriften (14 in 2003)	5	100%	100%	100%	100%	100%
Afhandeling van alle binnenkomende ontheffingsaanvragen en meldingen (396 in 2003)	5	100%	100%	100%	100%	100%
Handhavingsacties bestuursrechtelijk en strafrechtelijk conform Handhavingsprogramma Groene regelgeving (284 in 2003)	5	100%	100%	100%	100%	100%
Controles verleende ontheffingen, meldingen, verboden conform Handhavingsprogramma Groene regelgeving (664 in 2003)	5	100%	100%	100%	100%	100%
Opstellen activiteitenprogramma Groen Platform	4	februari	februari	februari	februari	februari
Totaal aantal ha aangekochte nieuwe natuur t.b.v. terrein-beherende organisaties (7700 ha in 2018)	1,3	4192	4442	4692	4942	5192
Totaal aantal ha nieuwe natuur met een contract particulier natuurbeheer (2000 ha in 2018)	1,3	126	251	376	511	636
Totaal aantal ha nieuwe natuur met een contract agrarisch natuurbeheer (600 ha in 2018)	1,3	40	80	120	160	200
Totaal aantal ha heidecorridors via bosomvorming (350 ha in 2018)	1,3	5	28	51	74	97
Aantal km natuurvriendelijke oever (evz's) (450 km in 2018)	1,2,3	85	109	133	157	181
Aantal bedreigde plantensoorten	3	1072			<1072*	
Aantal bedreigde diersoorten	3	350			<350*	
Totaal aantal faunapassages in provinciale wegen (70 in 2018)	1,3	16	20	24	28	32

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
De kwaliteit van de nieuw te realiseren natuur wordt gemonitord en weergegeven in de jaarlijks geactualiseerde rapportage via internet van de Toestand van Natuur en Landschap Utrecht (TNLU). T.z.t. zullen hiervan indicatoren worden afgeleid t.b.v. de begroting						

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
-----------------	--------------------	--	--	--	--	--

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	15.392	6.069	6.848	6.614	6.732	6.194
Baten	4.642	16	51	51	51	51
Saldo totale programma	10.750	6.053	6.797	6.563	6.681	6.143

Specificatie baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
------------------------------	--------------------	--	--	--	--	--

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	5.949	5.949	5.949	5.949	5.949
Mutaties apparaatskosten		537	537	562	514
Herprioritering op structurele lasten	-265	-329	-414	-299	-299
Afloop proj. voorstellen nieuw beleid					
Milieu-inventarisatie/ecologisch onderz.	54				
Voortz. stimulering witte gebieden	118				
Voortzetting De Venen	159	159			
Uitvoering groene regelgeving	32	32	32		
Agrarisch Natuurbeheer Coalitieakkoord		500	500	500	
Overige lasten					
Loon- en prijsaanpassingen		-29	-29	-29	-29
Corr. BTW component i.v.m. afl. nieuw beleid	12	9	9	9	9
Beheersbijdrage HUL – cumulatief	10	20	30	40	50
Totaal lasten 2004-2008	6.069	6.848	6.614	6.732	6.194
Structurele baten	16	16	16	16	16
Overige baten					
Apparaatskosten ten laste van product		35	35	35	35
Totaal baten 2004-2008	16	51	51	51	51

Reserves	2 0 0 4			2 0 0 5		
	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
- Aankoop natuurterreinen	1.081	pm	3.409	1.081	pm	4.490

Programma:	2.6 Plattelandszaken	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Reconstructie en landinrichting 2. Agrarische zaken, plattelandsontwikkeling en EU-subsidies landelijk gebied	Dhr. drs. J. P. J. Lokker

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

1. Reconstructie en landinrichting

- Reconstructiewet, Voorontwerp Reconstructieplan, MER Gelderse Vallei/Oost-Utrecht en bestuurlijke afspraken over reconstructie (het Krokusakkoord) vormen de basis voor het opstellen en uitvoeren van het Reconstructieplan.
- Landinrichtingwet, Wet Inrichting Landelijk Gebied (WILG) in ontwikkeling en Decentralisatie Impuls (DI) akkoord. Op grond van deze regelgeving worden de landinrichtingsprojecten uitgevoerd. Met de toekomstige introductie van de WILG zal de provincie een nog belangrijker rol gaan spelen in de aansturing.
- Uitvoeringscontract met LNV over programmabudget gebiedsgerichte inrichting landelijk gebied
- Provinciaal Uitvoeringsprogramma (PUP)

2. Agrarische Zaken, plattelandsontwikkeling en EU subsidies landelijk gebied

- Nationaal en gemeenschappelijk Europees Landbouwbeleid
- ‘Naar een sterkere landbouw in Utrecht’, december 1998
- Nota ruimte in ontwikkeling (op basis van concepten Structuurnota Groene Ruimte 2 en Vijfde Nota Ruimte Ordening)
- Kaderverordening Plattelandsontwikkeling, Verordening (EG) Nr. 1257/1999 en Plattelandsontwikkelingsprogramma Nederland (POP); Algemene bepalingen structuurfondsen, Verordening (EG) Nr. 1260/1999; Leader+Programmavoorstel regio Randstad; Enkelvoudig Programmeringsdocument Oost Nederland voor D2 gebieden. Op grond van deze regelgeving vindt subsidieverlening plaats in het kader van de EU steunprogramma's POP en Leader+.
- ‘Interreg IIIb Community Initiative Sustainable Territorial Development in the North West of Europe-Towards Long Term Transnational Co-operation; Sustainable Open Space II (SOS II)’: dit betreft een project landelijk gebied onder urbane druk in Noordwest-Europa. De provincie Utrecht is hiervan de trekker namens het Groene Hart.

Doel

Het behoud van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving, de leefbaarheid van het landelijk gebied en het bevorderen van een duurzame maatschappelijk gewenste ontwikkeling van het landelijk gebied. Dit omvat de volgende aspecten:

1. Het versterken van de structuur en de gebruikswaarde van het landelijk gebied, zodanig dat de functies landbouw, natuur, landschap en recreatie in samenhang optimaal tot hun recht komen en zich in samenhang kunnen ontwikkelen.
2. Stimuleren van de ontwikkeling van zowel economisch als ecologisch duurzame land- en tuinbouw binnen de nationaal geldende kaders voor onder andere milieu, voedselveiligheid en dierwelzijn.
3. Ontwikkelen van alternatieve duurzame beheersopties voor het landelijk gebied bij een teruglopende vitaliteit van de grondgebonden landbouw zoals Groene Diensten en Europese ondersteuningsmogelijkheden voor de landbouw

Productgroepen

• Reconstructie en landinrichting

- Versterken van de structuur en de gebruikswaarde van het landelijk gebied zodanig dat de functies landbouw, natuur, landschap en recreatie in samenhang optimaal tot hun recht komen en kunnen ontwikkelen.
- Voorbereiden van de opdrachten aan de landinrichtingscommissies en de reconstructiecommissie.
- Programmering van de financiële rijksmiddelen voor inrichting.

- Deelname als adviserend lid in de verschillende landinrichtingscommissies en de reconstructiecommissie. De provincie is verantwoordelijk voor de uitvoering van de reconstructie en heeft daarmee de zorg voor de organisatie van het proces om tot resultaat te komen.
- **Agrarische zaken, plattelandsontwikkeling en EU-subsidies landelijk gebied**
 - Bevorderen van een duurzame ontwikkeling van het landelijke gebied, zodanig dat de gebruiks- en belevingswaarde van het landelijk gebied aansluiten bij de maatschappelijke wensen van het gebied.
 - Uitvoering van subsidieprogramma's van de EU en van de provincie voor het landelijk gebied: het verwerven van goede projecten, het verlenen van de subsidie en het monitoren en evalueren van de projecten.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Reconstructie en landinrichting

De provincie is verantwoordelijk voor de voorbereiding en uitvoering van landinrichtingsprojecten. Agrarische structuurverbetering, de EHS en nieuwe recreatieve groenstructuren, komt in overwegende mate tot stand via landinrichtingen. Een bijzondere vorm van landinrichting is de reconstructie Gelderse Vallei / Utrecht-oost, waarin de provincie een centrale rol speelt.

In navolging van ontwikkelingen bij het Rijk en in de relatie tussen Rijk en provincie is in 2002 het project 'Implementatie sturingsmodel landelijk gebied' gestart. Dit heeft tot doel het gebiedsgericht werken in de provincie te versterken en hierdoor de uitvoering van het beleid te verbeteren. Verder wordt gestreefd subsidiestromen te bundelen en één loket te realiseren voor de bewoners van het landelijk gebied.

Reconstructie

Via het reconstructieplan voor Gelderse Vallei/Oost-Utrecht wil de provincie een integrale kwaliteitslag maken voor het buitengebied van het oostelijk deel van de provincie. In opdracht van provincies Utrecht en Gelderland heeft de reconstructiecommissie een voorontwerp Reconstructieplan opgesteld getiteld 'Van wet naar werkelijkheid'. Dit voorontwerp hebben de gedeputeerde staten van beide provincies begin 2003 op hoofdlijnen aanvaard. Het is in 2003 uitgewerkt in een Ontwerpplan dat eind 2004 door PS moet worden vastgesteld. Na goedkeuring door het Rijk kan het reconstructieplan in 2005 in uitvoering worden genomen. De uitvoering heeft grote effecten op de ontwikkelingen in het gebied in de komende twaalf jaar. De milieueffecten zijn beschreven in het milieueffectrapport bij het reconstructieplan. Ook de andere effecten zijn in kaart gebracht. De belangrijkste effecten zijn:

- verplaatsing en beëindiging van intensieve veehouderij in gebieden dichtbij kwetsbare natuur;
- verbetering van de structuur en ontwikkelingsmogelijkheden in de landbouw
- realisering van de EHS en de robuuste verbinding Veluwe-Heuvelrug
- verbetering van de ruimtelijke kwaliteit
- versterking van de kleine kernen en de leefbaarheid op het platteland

Vooruitlopend op het ontwerpplan vindt een experiment plaats met verplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven. De provincie Utrecht is trekker van de landelijke experiment namens de reconstructieprovincies. Binnen het zogenoemde Krokusakkoord zijn afspraken gemaakt over de inspanningsverplichtingen van Rijk, provincies en VNG voor de uitvoering van de reconstructieplannen. Ook de provincie Utrecht heeft zich aan dit Krokusakkoord gecommitteerd.

Wij hebben op 7 oktober 2003 de inspanningsverplichting op ons genomen om de uitvoering van het Reconstructieplan mede te financieren. Voor de jaren 2004 t/m 2007 is in totaal € 8 mln nodig. Hiervan is via de Programmabegroting 2004 € 995.000 beschikbaar. Voorgesteld wordt de resterende € 7 miljoen te dekken ten laste van de bij het Coalitieakkoord beschikbaar gestelde kredieten voor de uitwerking van strategische plannen.

Landinrichting

Binnen de provincie zijn nu elf landinrichtingsprojecten in voorbereiding en uitvoering. De uitvoering van landinrichtingsprojecten is essentieel om diverse doelen uit het collegeprogramma te realiseren, zoals agrarische structuurverbetering en realisatie van de EHS en de recreatieve groenstructuur. In het belangrijke landinrichtingsproject West-Utrecht, dat momenteel in voorbereiding is, worden belangrijke onderdelen van de Randstad Groenstructuur gerealiseerd. De uitvoering wordt geconfronteerd met ernstig beperkte budgetten van het Rijk, die in 2003 een stop op grondverwerving en inrichting noodzakelijk hebben gemaakt. Er bestaat onduidelijkheid over de beschikbaarheid in de toekomst van eerder toegezegde rijksbudgetten.

Vrijwillige kavelruil is een belangrijk instrument voor zowel het verbeteren van de agrarische structuur als de realisatie van infrastructuur, de EHS en recreatief groen. Voor het intensiveren van de inzet van dit instrument heeft de provincie extra middelen beschikbaar gesteld en werkt de provincie met de GLTO samen in de stichting Kavelruil.

Agrarische zaken, plattelandsontwikkeling en EU-subsidies landelijk gebied

De provinciale betrokkenheid bij agrarische zaken richt zich op het bevorderen van een economische en ecologische duurzame land- en tuinbouw en de ontwikkeling van duurzame beheersconstructies voor de land- en tuinbouw als drager van het landschap. Bij plattelandsvernieuwing vervult de provincie een regisserende en initiërende rol om de kansen en bedreigingen van de vermaatschappelijking van het landelijk gebied in goede banen te leiden. Via een aantal EU subsidieprogramma's is de provincie in staat om financiën toe te kennen aan projecten die bijdragen aan een verbetering van de kwaliteit van het landelijk gebied.

Agrarische zaken

De provincie Utrecht investeert in de agrarische sector als drager van het landelijk gebied. Door overleg met relevante externe partijen, door inzet van het ruimtelijk ordeningsinstrumentarium en door de inzet van financiële middelen concretiseert zij de doelstellingen om een economisch en ecologisch duurzame landbouw te bevorderen. Vergaande sanering van de grondgebonden landbouw is niet wenselijk vanwege de rol van de landbouw als drager van het landschap. De provincie zoekt naar mogelijkheden voor de landbouw om zich te verbreden en naar vergoeding van collectieve diensten als landschapsbeheer (Groene Diensten). Zij onderzoekt de mogelijkheden om de landbouw te ondersteunen met Europese maatregelen (waaronder regeling natuurlijke handicaps) en om de leefbaarheid en kwaliteit van het landelijk gebied te behouden en te ontwikkelen. Daarnaast stimuleert de provincie biologische landbouw.

Plattelandsontwikkeling en Europese subsidies landelijk gebied

De provincie wil ook andere economische dragers dan de landbouw in het landelijk gebied te stimuleren, bij voorkeur verschillende combinaties van functies als recreatie, natuur, landbouw en zorg. Een voorbeeld hiervan is het project zorglandbouw.

Vanuit de EU fondsen Kaderverordening Plattelandsvernieuwing, D2 en Leader + is jaarlijks een bedrag van circa € 2,9 miljoen in de provincie beschikbaar voor projecten die bijdrage aan een verbetering van de kwaliteit van het landelijk gebied. De besteding is afhankelijk van de hoeveelheid projectvoorstellen die voldoen aan de Europese eisen voor toepassing van deze subsidieregelingen.

Door de inzet van een provinciaal budget voor co-financiering van projecten die passen binnen de Europese subsidieprogramma's wordt een multiplier effect bereikt. Nieuwe ontwikkelingen kunnen zo van de grond komen die bijdragen aan een vitaal platteland. Om deze middelen doelmatig aan te wenden dienen potentiële indieners van projecten actief te worden benaderd. Beleidsvorming- en uitvoering van bovengenoemde thema's vergen de komende jaren veel inspanningen, met name om de beleidsdoelen te concretiseren. De beschikbare formatie voor landelijk gebied in het algemeen is zeer beperkt en ontoereikend om tot uitvoering van deze taken te komen. Voor de co-financiering van projecten op het gebied van plattelandsontwikkeling, duurzame landbouw en biologische landbouw is voor de periode 2005 t/m 2008 jaarlijks € 400.000 benodigd (inclusief 1,2 fte).

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Een door GS vastgesteld jaar programma 2006 voor reconstructie	2		1			
Uitvoering geven aan uitvoeringsprogramma reconstructie 2005	1,2		100%			
Uitputting middelen reconstructie conform eisen jaarprogramma 2005	1,2		100%			
Uitvoeringsnota Duurzame Landbouw	2		juni			
Uitvoeringsnota plattelandsontwikkeling	3		juni			

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Uitvoering pilot groene dienst Langbroekerwetering	3		december			

Toelichting

In het kader van het sturingsmodel landelijk gebied worden de taken op het gebied van de uitvoering van het reconstructieplan en de landinrichtingsprojecten ondergebracht in één nieuw op te stellen Programma uitvoering landelijk gebied. Deze integrale bundeling van taken moet leiden tot een versnelde en efficiëntere wijze van uitvoering van het provinciale beleid voor het landelijke gebied.

Baten en lasten	<i>Bedragen x €1.000</i>					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.396	1.039	4.835	4.767	4.673	1.588
Baten	2.614		441	430	430	430
Saldo totale programma	1.782	1.039	4.394	4.337	4.243	1.158

Specificatie baten en lasten	<i>Bedragen x €1.000</i>					
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten	677	677	677	677	677	677
Mutatie apparaatskosten		911	911	911	911	911
Afloop projectvoorstel nieuw beleid						
Reconstructie	200					
Europese subsidie Landelijk Gebied	49	49	94			
Intensivering Kavelruil	113	113				
Nieuw beleid						
Europese subsidie Landelijk Gebied		55	55	55		
Reconstructie		295	295	295		
Voorjaarsnota: Streekplan reconstructie		2.335	2.335	2.335		
Voorjaarsnota: EU-subs. plattel.zaken		400	400	400		
Overige lasten						
Totaal lasten 2004-2008	1.039	4.835	4.767	4.673	1.588	
Structurele baten		-	-	-	-	-
Bijdrage dienst WEM in apparaatskosten		430	430	430	430	430
Overige baten						
Apparaatskosten ten laste van product		11				
Totaal baten 2004-2008	-	441	430	430	430	430

Toelichting

In de loop van 2004 zijn er medewerkers van de dienst WEM overgekomen naar de dienst REG

Programma:	2.7 Ontgrondingen	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Bouwgrondstoffenbeleid 2. Vergunningverlening	J. Binnekamp

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

- Ontgrondingenwet; Ontgrondingenverordening provincie Utrecht 2001; Heffingsverordening provincie Utrecht 2002. Op grond hiervan vindt vergunningverlening en handhaving plaats.
- Structuurschema Oppervlakte Delfstoffen I 1996 (rijksbeleid voor bouwgrondstoffen); Bouwgrondstoffen plan 2001. In het Bouwgrondstoffenplan is het landelijk beleid voor bouwgrondstoffen uit het structuurschema voor de provincie uitgewerkt.

Doel

Het behoud van een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving en een toereikende voorziening aan bouwgrondstoffen door:

1. Het reguleren van de behoefte aan het winnen van primaire bouwgrondstoffen
2. Realisatie van de taakstelling voor de hoeveelheid te winnen beton- en metselzand
3. Het voorkomen van onevenredige aantasting van waarden van de fysieke leefomgeving als gevolg van ontgrondingen

Productgroepen

Binnen het programma zijn de volgende productgroepen te onderscheiden:

Bouwgrondstoffenbeleid

Beleids- en uitvoeringsvoorwaarden stellen om te kunnen zorgen voor een duurzame en toereikende voorziening aan (primaire) bouwstoffen met behoud van een goede kwaliteit van de fysieke leefomgeving.

Vergunningverlening

Uitvoeren van de Ontgrondingenwet op zodanige wijze dat wordt bijgedragen aan een duurzame en een toereikende voorziening aan (primaire) bouwgrondstoffen met behoud van een goede kwaliteit voor de fysieke leefomgeving.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Er bestaan zeer hoge ambities voor (woning)bouw en infrastructurele ontwikkelingen de komende jaren. Hiervoor zijn veel bouwgrondstoffen nodig, zoals ophoogzand en beton- en metselzand. Voor beton- en metselzand geldt een taakstelling voor de provincie Utrecht van 5 miljoen ton voor de periode 1998-2008. Zoals het zich nu laat aanzien kan aan deze taakstelling worden voldaan op basis van de gerealiseerde ontgrondingen en de lopende initiatieven zoals de Haarrijnse Plas en de recreatieplas in de uiterwaarden bij Tull en 't Waal.

In het Bouwgrondstoffenplan staat op welke wijze de provincie ernaar streeft het aantal winningen van ophoog-, beton- en metselzand op het land te minimaliseren en de inzet van gerecycled materiaal en ophoog-, beton- en metselzand uit zee te stimuleren. Een belangrijk instrument daarbij is de vergunningverlening en de handhaving. Het realiseren van een duurzame voorziening in bouwgrondstoffen is een belangrijke doelstelling. Dit houdt in:

- zuinig en hoogwaardig gebruik van bouwgrondstoffen
- minimaliseren van ruimtegebruik voor delfstoffenwinning

Er is onderzoek gaande naar de mogelijkheden van winning van bouwstoffen, met name beton- en metselzand, zowel in de Noordzee als door omputting in de uiterwaarden. Ook de mogelijkheden van een doelmatiger gebruik van beton- en metselzand worden onderzocht. Deze onderzoeken gebeuren waar mogelijk in interprovinciaal of landelijk verband.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Gewonnen hoeveelheid beton- en metselzand uit bestaande en te realiseren winningen (x 1000 ton)	1,2	130	500	700	700	800
Vergunde oppervlakte voor beton- en metselzandwinning in combinatie met realisering ander project (ha)	1,2,3	70	0	10	0	0
Aantal vergunningen voor winning primaire bouwgrondstoffen > 10.000 m ³	1	25	20	20	20	20
Totaal aantal verstrekte vergunningen ontgrondingen	1,2	50	35	35	35	35
Het realiseren van de taakstelling beton en metselzand (5 mln ton in 10 jaar) 1998-2008	1,2	4000	0	500	500	0
Opstellen handhavingsprogramma groene regelgeving (incl. ontgrondingen) 2005, vastgesteld door GS	1,2	januari	januari	januari	januari	januari

Baten en lasten *Bedragen x € 1.000*

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	381	657	539	522	522	522
Baten	543	154	154	154	154	154
Saldo Totale programma	-163	503	385	368	368	368

Specificatie baten en lasten *Bedragen x € 1.000*

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	640	640	640	640	640
Apparaatskosten verantwoord onder 2.5		-118	-118	-118	-118
Afloop oude proj.vorst. Nieuw beleid					
Uitvoering bouwgrondstoffenplan	17	17			
Overige lasten					
Totaal lasten 2004-2008	657	539	522	522	522

Structurele baten	154	154	154	154	154
Overige baten					
Totaal baten 2004-2008	154	154	154	154	154

Programma:	3.1 Water	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Veiligheid 2. Waterkwantiteit 3. Waterkwaliteit en ecologie 4. Stedelijk waterbeheer en waterketen 5. Water en ruimte 6. Vaarwegen 7. Organisatie waterbeheer	Dhr. J. Binnekamp

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

- Waterhuishoudingsplan (WHP), wordt naar verwachting december 2004 vastgesteld door PS
- Streekplan
- Strategisch Mobiliteitsplan (SMPU)
- Milieubeleidsplan (PMP)

Daarnaast worden veel van de provinciale activiteiten op watergebied bepaald door wet- en regelgeving als de Grondwaterwet, Provinciewet (toezicht waterstaatswerken), Wet op de waterkeringen, Waterschapswet 1900, Wet op de waterhuishouding, Wet milieubeheer (toetsing rioleringsplannen), Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (WHVBZ).

In de provinciale verordeningen op de waterhuishouding hebben provinciale staten een aantal bindende regels vastgesteld voor partijen binnen de provincie Utrecht. Vaak komen deze regels voort uit nationale wet- en regelgeving. Daarnaast heeft de provincie zich via bestuursakkoorden en convenanten gebonden aan de uitvoering van bepaalde activiteiten. Voorbeelden daarvan zijn het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), het restauratieplan Vecht en het tienjarensceario Bagger.

Doel

1. Hoofddoel van het waterbeleid in het WHP is een veilig en bewoonbaar land hebben en houden. De provincie Utrecht streeft naar gezonde en veerkrachtige watersystemen en een duurzaam gebruik van water door mens en natuur. Het WHP is de leidraad voor het oplossen van een aantal maatschappelijke problemen rond water. Die problemen zijn:
 - Klimaatverandering vergroot het gevaar van overstromingen (zie bijvoorbeeld de dijkdoorbraak in Wilnis). Actie is dus geboden. Ook het gevaar van wateroverlast en watertekort neemt toe, met veel schade als mogelijk gevolg.
 - De waterkwaliteit voldoet nog niet aan wat ecologisch en chemisch wenselijk is, hoewel er sinds de jaren zeventig veel is verbeterd.
 - Er is nog te veel verspilling van energie, grondstoffen, schoon water en kosten in de waterketen (drink- en afvalwater).

Wat we daaraan willen doen staat hieronder in de paragrafen 'Productgroepen' en 'Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen'. In de tabel met indicatoren aan het slot van dit programma staat hoe we de beoogde effecten willen meten.

Productgroepen

1. Veiligheid

Om afdoende bescherming te bieden tegen hoog water doet de provincie het volgende:

- Regie over de regionale inbreng in de planologische kernbeslissing (PKB) 'Ruimte voor de Rivier'.
- Begeleiden van de verbetering van de waterkering langs Eem en Eemmeer. De provincie is bevoegd gezag bij de MER voor de verbetering van de dijk bij het Eemmeer, die in 2005 wordt afgerond. In 2005 bekijkt de provincie of een norm voor de Slaperdijk zinvol is.
- Bepalen van normen voor regionale waterkeringen en procedures om te toetsen of ze daaraan voldoen. In 2005 wordt dit vastgelegd in een verordening.

- Elke vijf jaar rapporteren aan de Minister voor de dijkringen. In 2005 zijn de dijkringen van Kromme Rijn en Gelderse Vallei aan de beurt.
- Afstemmen van rampenplannen van gemeenten en waterschappen.
- Zorgen voor adequate muskusrattenbestrijding.

De productgroep draagt veel bij aan het onderdeel 'veilig' van de onder 'doel' geformuleerde hoofddoelstelling. Grondslag: Wet op de waterkeringen, Wet op de waterhuishouding, WHP, Nationaal Bestuursakkoord Water.

2. Waterkwantiteit

Een bewoonbaar land en een afdoende verwerking van regenwater, dat is het doel van deze productgroep. In 2005 voltooiën de waterschappen de toetsing van watersystemen aan de normen voor wateroverlast. Misschien leidt dat tot verzoeken om het landgebruik te veranderen. De provincie draagt bij aan de toetsing en neemt de uiteindelijke normen in de verordening op. De wateropgave en de ruimtelijke maatregelen die nodig zijn om het systeem op orde te krijgen, worden in 2007 vastgelegd. Daarvoor voert de provincie nu verschillende onderzoeken uit (zie onder Water en Ruimte). De provincie heeft bovendien de regie over de uitvoering van de maatregelenprogramma's die in het kader van de stroomgebiedvisies zijn gemaakt. Ook doet de provincie mee met het opstellen van een visie voor het veenweidegebied Groene Hart.

In 2004 heeft de provincie kaders gesteld voor de uitwerking van de gewenste grond- en oppervlakteregimes (GGOR's) door waterschappen en anderen. De provincie werkt mee aan die uitwerking. Bij de goedkeuring van peilbesluiten wordt de GGOR gebruikt.

Andere activiteiten op dit gebied:

- Bestrijden van verdroging door het financieren van projecten, bijvoorbeeld Langbroekerwetering, Noorderpark en de Venen
- Doorgaan met de verlening van vergunningen voor grondwateronttrekkingen
- Uitvoeren van het in 2004 goedgekeurde Baggerbeleidsplan

Deze productgroep draagt sterk bij aan het onderdeel 'bewoonbaar' van de doelstelling.

Grondslag: Nationaal Bestuursakkoord Water, Wet op de waterhuishouding, WHP, Streekplan.

3. Waterkwaliteit en ecologie

Het creëren en in stand houden van gezonde en veerkrachtige watersystemen, daarom gaat het in deze productgroep. In 2003 is de provincie samen met de waterschappen, Rijkswaterstaat en andere provincies begonnen met het invoeren van de Europese Kaderrichtlijn Water (EKRW). Dat gaat door. In 2005 voltooit de provincie het monitoringprogramma voor de EKRW. Er komen provinciale richtlijnen voor het verfijnen van de oppervlaktewaterlichamenkaart. Samen met de partners bepaalt de provincie daarvoor doelen en maatregelen om die doelen te halen. Dit zijn belangrijke bouwstenen voor stroomgebiedsbeheerplannen. En verder:

- Verder uitvoeren van het meerjarenactieprogramma 'Diffuse Bronnen' (2002-2005)
- Vastleggen van beleid voor zwemwater, rekening houdend met de Europese Zwemwaterrichtlijn
- Samen met de waterschappen natte ecologische verbindingzones inrichten (jaarlijks gemiddeld 25 km)

Door schone en ecologisch gezonde watersystemen te creëren draagt deze productgroep bij aan een bewoonbaar land, nu en in de toekomst.

Grondslag: Europese Kaderrichtlijn Water, Nationaal Bestuursakkoord Water, Wet hygiëne en veiligheid badinrichtingen en zwemgelegenheden (WHVBZ), meerjarenprogramma 'Diffuse Bronnen', WHP.

4. Stedelijk waterbeheer en waterketen

Bij deze productgroep gaat het om het duurzaam maken van de waterketen. Wat betreft afvalwater ligt die taak vooral bij de waterschappen en gemeenten. De provincie volgt en stimuleert dat proces, onder andere door aan te dringen op afvalwaterakkoorden, door gemeenten te ondersteunen bij het opstellen van gemeentelijke waterplannen en door rioleringsplannen te toetsen.

In 2005 eindigt het provinciale actieprogramma stedelijk waterbeheer. Dan besluit de provincie of een nieuw programma nodig is. Afhankelijk van besluitvorming in 2004 stelt de provincie een waterconsulent aan om gemeenten te helpen bij de integratie van water in ruimtelijke plannen. Datzelfde geldt voor het opzetten van een educatief netwerk stedelijk waterbeheer.

Deze productgroep draagt bij aan een bewoonbare provincie door duurzaam gebruik van water te bevorderen.

Grondslag: Nationaal Bestuursakkoord Water, Wet Milieubeheer, WHP.

1. Water en ruimte

Water als ordenend principe voor het ruimtegebruik, dat is het streven van de provincie. Het belangrijkste instrument om dat te bereiken is de watertoets. In de handleiding bestemmingsplannen is de afgelopen twee jaar de basis gelegd voor een goede uitvoering van de watertoets. In 2005 gaat de provincie door met het uitvoeren van de watertoets. Daarom wordt gekeken of gemeenten de watertoets goed hebben toegepast. Daarnaast werkt de provincie aan projecten die water en landgebruik met elkaar combineren. Dat gebeurt door onderzoek te doen naar de wateropgave en combinatiemogelijkheden (Bethunepolder) en door uitwerking van ideeën en projectvoorstellen (Dotterlandschap, Waterringstad, de Ronde Venen). Daarnaast ondersteunt de provincie zo nodig de waterschappen bij de uitvoering van hun projecten op het gebied van water en ruimte (bijvoorbeeld Boeidaal, Schammer).

De productgroep draagt bij aan een veilige en bewoonbare provincie.

Grondslag: Nationaal Bestuursakkoord Water.

6. Vaarwegen

Bij de productgroep Vaarwegen gaat het om bevaarbare waterwegen die voldoen aan hun economische en recreatieve transportfunctie. Dat gebeurt door:

- Opstellen van normen voor de vaardiepte en de doorvaarthoogte, die uiterlijk in 2007 worden vastgelegd in de scheepvaartwegenverordening of in een daarop gebaseerd GS-besluit
- Werken aan een voldoende ruim en samenhangend brug- en sluisbedieningsregime
- Uitvoeren van maatregelen conform de integrale beheer- en inrichtingsvisie Eem
- Samen met de waterbeheerders en gemeenten uitvoeren van het uitvoeringskader baggerspecie provincie Utrecht 2005-2010

Deze productgroep draagt niet bij aan het bij water beschreven doel, maar wel aan economische en verkeersdoelen van de provincie.

Grondslag: Scheepvaartwegenverordening, SMPU (motie goederenvervoer), WHP, Beleidsplan recreatie en toerisme.

7. Organisatie waterbeheer

Activiteiten in deze productgroep zijn bedoeld om waterschappen adequaat te laten functioneren en om binnen de provincie de beleidscyclus te versterken. In 2005 wordt de toezichhoudende taak van de provincie op de waterschappen anders ingevuld. Hoe dat gaat gebeuren bepaalt de provincie in 2004, onder meer in overleg met andere provincies.

Verder staat versterking van de beleidscyclus binnen de provincie op het programma. Daardoor kunnen ons college en PS zo nodig snel en adequaat bijsturen. Die versterking krijgt handen en voeten door de uitvoering van het in 2004 opgestelde monitoringsprogramma en door heldere rapportages te maken over het WHP, gekoppeld aan de managementrapportage (marap) en de jaarrekening. En verder:

- Beginnen met het opzetten van evaluatiecapaciteit binnen de dienst
- Uitbrengen van de tweejaarlijkse water- en milieubalans van de provincie, begin 2005
- Nauwkeurig volgen van de Europese ontwikkelingen en zo nodig adequaat handelen
- Afhankelijk van een haalbaarheidsstudie in 2004 maakt de provincie samen met Surrey financieringsvoorstellen voor waterberging voor de Europese Unie (met Surrey heeft de provincie een partnerschap)

Deze productgroep draagt indirect bij aan het beschreven doel: een veilig en bewoonbaar land.
Grondslag: diverse wetten op het terrein van water, WHP, afspraken met IPO (monitoring), WHP.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Uitvoering WHP

Voor het beleidsveld Water begint in 2005 de uitvoering van het derde provinciale waterhuishoudingplan. Bij het opstellen daarvan is rekening gehouden met de Europese Kaderrichtlijn Water en de afspraken in het Nationaal Bestuursakkoord Water. Ook is het plan in lijn met de andere drie strategische plannen van de provincie:

Streekplan, Mobiliteitsplan en milieubeleidsplan. Hieronder volgen enkele belangrijke aandachtspunten voor 2005.

Intensivering toezicht

In 2005 gaat de provincie beter toezicht houden op de waterschappen. Niet door meer instrumenten in te zetten, maar door een heldere rolverdeling tussen provincie(s) en waterschappen vanuit de constitutionele rollen. De discussie over het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) op nationaal niveau levert hiervoor de benodigde input. Anderzijds moet de provincie zelf een helder beeld krijgen van haar kaderstellende rol bij het integrale gebiedenbeleid. Tegelijkertijd moet het waterschap meer dan nu inzichtelijk maken welke resultaten zijn behaald als het gaat om het beleid uit het WHP 3. Transparantie in programmering en rapportage is daarbij het sleutelwoord.

Normering regionale waterkering

De gebeurtenissen in Wilnis in de warme zomer van 2003 tonen aan hoe belangrijk veilige dijken zijn. De provincie overlegt daarom met de waterschappen over de normen voor regionale keringen. Dat overleg wordt in 2005 grotendeels afgerond met het aanpassen van de verschillende Verordeningen op de Waterkering. Zo krijgt het beleid uit de NW4 en het WHP gestalte.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten

Als het goed is, heeft het provinciaal beleid zichtbare effecten op het leven in de provincie. De maatschappelijke effecten die wij op het gebied van water nastreven, zijn hierboven beschreven. Om te onderzoeken of die doelen ook daadwerkelijk worden gehaald, werken we met indicatoren voor maatschappelijke effecten. Het is van belang om daarbij op te merken dat deze maatschappelijke effecten ook worden beïnvloed door derden, die buiten de invloedssfeer van de provincie liggen. Hieronder zijn de indicatoren benoemd.

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Productgroep 1: Veiligheid						
Percentage van de regionale waterkeringen dat voldoet aan de nog op te stellen veiligheidsnormen en randvoorwaarden. (doel 100% in 2015)	1		Norm wordt eind 2004/begin 2005 vastgesteld			
Productgroep 2: Waterkwantiteit						
Percentage oppervlakte dat voldoet aan de werknormen voor wateroverlast (doel 100% in 2015 aan definitieve normen) ¹	1			70%	80%	80%
Percentage vermindering van het areaal verdroogd gebied ten opzichte van de verdrogingkaart 1999 ²	1	15% (2004)	18%	23%	27%	31%

¹ De waterschappen toetsen hun gebied aan de werknormen. Deze exercitie is eind 2005/begin 2006 klaar. Dan weten we welk percentage voldoet. Als dit al hoger is dan 70%, veranderen we het te behalen percentage.

² Het doel dat landelijk is bepaald voor deze indicator is: 25% in 2005 en 40% in 2010. Het referentiejaar 1999 is door de partners in Utrecht bepaald.

Maatschappelijke effecten		Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008	
Productgroep 3: Waterkwaliteit en ecologie								
Percentage van het oppervlaktewater dat voldoet aan de geldende normen = MTR (doel is 100% in 2010 ³)	P en N	1	21,3% (2003)	25%	30%		80%	
	Zware metalen		7,2% (2003)	8%	10%			
Productgroep 4: Stedelijk waterbeheer en waterketen								
Percentage van de gemeenten dat een waterplan heeft vastgesteld dat voldoet aan de gestelde uitgangspunten. Doel is 100% in 2007.		1	6%	75%	90%	100%	100%	
Productgroep 5: Water en ruimte								
Percentage van de relevante plannen dat conform de watertoetsprocedure is opgesteld.		1		100%	100%	100%	100%	
Productgroep 6: Vaarwegen								
Percentage van de bruggen en sluizen opgenomen in de provinciale Scheepvaartwegenverordening met een voldoende ruim en op elkaar afgestemd bedieningsregime. Doel is 70% in 2015.		1	60%	60%			65%	
Productgroep 7: Organisatie waterbeheer		Deze productgroep is gericht op de interne bedrijfsvoering van de provincie. Omdat er geen maatschappelijk effect aan is verbonden, is er geen indicator vastgesteld.						

Baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
-----------------	---------------------------	--	--	--	--	--

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	16.195	7.392	8.063	7.930	7.399	5.768
Baten	9.364	1.058	757	757	757	757
Saldo totale programma	6.831	6.334	7.306	7.173	6.642	5.011

Specificatie baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>					
------------------------------	---------------------------	--	--	--	--	--

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	6.429	5.759	5.759	5.759	5.759
Totaal structurele lasten	6.429	5.759	5.759	5.759	5.759

³ Doelen gebaseerd op wettelijke normen of landelijke beleidskaders. Het lage percentage voor zware metalen wordt veroorzaakt door te hoge gehalten koper op vrijwel alle meetpunten. In ± 2007 worden normen vervangen door EKRW doelstellingen, waar in 2015 aan voldaan moet zijn.

	2004	2005	2006	2007	2008
Incidentele lasten					
• Uitvoering WHP (stelpost)		1.500	1.500	1.500	
• Veiligheid en aanpak regionale wateroverlast	454	454			
• Waterbeheer 21e eeuw	266	150	461	75	
• Ruimte voor de Rivier	113	113	113	56	
• Emissiereductie diffuse bronnen	100	100	100		
• Bestrijding beverratten	30	30	30		
• Apparaatskosten centrale overhead		34	34	34	34
• Loon- en prijsaanpassingen		78	78	78	78
• Rivierdijkversterking en onderhoud		-100	-100	-100	-100
• Correctie BTW nieuw beleid		18	28	70	70
• Diverse afspraken DR en CO over overhead		-73	-73	-73	-73
Totaal incidentele lasten	963	2.304	2.171	1.640	9
Totaal lasten 2004-2008	7.392	8.063	7.930	7.399	5.768
Structurele baten	1.058	757	757	757	757
Totaal baten 2004 - 2008	1.058	757	757	757	757

Reserves	2004			2005		
	Storting	Onttrekking	Stand	Storting	Onttrekking	Stand
• Exploitatiewerschillen grondwaterbeheer	754	754	352	754	754	352
• Rivierdijkversterking		4	6.486		4	6.482

Programma:	3.2 Milieu	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Lucht 2. Bodem 3. Water 4. Externe Veiligheid 5. Verstoring 6. Voorraadbeheer 7. Bouwen en wonen 8. Verkeer 9. Bedrijven 10. Landbouw 11. Consumenten 12. Gebiedsgericht aanpak 13. Algemeen	Dhr. J. Binnekamp

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

- Milieubeleidsplan (PMP), wordt naar verwachting in december 2004 door provinciale staten vastgesteld
- Streekplan
- Strategisch Mobiliteitsplan (SMPU)
- Waterhuishoudingsplan (WHP)

Het PMP is de schakel tussen het Europese milieubeleid (6e Meerjarenactieprogramma), het nationale milieubeleid (NMP3 en 4) en de uitvoering van het milieubeleid in de provincie. Ook geeft het PMP invulling aan Europese en nationale wet- en regelgeving. Bijna tachtig procent van de activiteiten die worden uitgevoerd binnen het programma Milieu is gebaseerd op nationale wetgeving die omschreven staat in onder meer de wetten die gaan over milieubeheer, bodembescherming, geluidshinder en milieugevaarlijke stoffen. Een ander belangrijk kader bestaat uit nationale besluiten als het Besluit luchtkwaliteit, het Bouwstoffenbesluit en het Vuurwerkbesluit. Een deel van deze wet- en regelgeving is bepaald door Europese richtlijnen (bijvoorbeeld Europese Kaderrichtlijn Lucht, Europese Kaderrichtlijn Water met de bijbehorende Grondwaterrichtlijn, Nitraatrichtlijn). In de Provinciale milieuverordening en de Ontgrondingenverordening hebben provinciale staten een aantal regels vastgesteld, die bindend zijn voor partijen binnen de provincie Utrecht. Veelal komen deze regels voort uit nationale wet- en regelgeving.

Naast Europees en nationaal beleid en wet- en regelgeving heeft de provincie Utrecht zich via nationale bestuursakkoorden verbonden aan de uitvoering van enkele activiteiten, zoals bijvoorbeeld het BANS klimaatakkoord, waarmee gestreefd wordt naar het gebruik van duurzame energie.

Doel

Leefbaarheid en duurzaamheid zijn de pijlers van het PMP. In het milieubeleid gaat het de provincie vooral om het behoud en de versterking van de kwaliteit van de fysieke leefomgeving. Daar waar afspraken liggen met het Rijk en Europa, levert de provincie bovendien een bijdrage aan de aanpak van mondiale vraagstukken. Het PMP heeft daarom vier ambities:

1. Milieukwaliteit in de provincie Utrecht behouden en herstellen
2. Uitvoering vernieuwen en richten op de eigen kwaliteit van gebieden
3. Burgers en organisaties in de provinciale gemeenschap hun verantwoordelijkheid laten nemen
4. Bijdrage leveren aan de oplossing van hardnekkige mondiale vraagstukken

Daarbij geldt dat deze doelen op programmaniveau niet volgens de SMART-methodiek zijn benoemd. In het PMP worden de doelen wel benoemd op productgroepniveau (zie de paragraaf 'Indicatoren') en productniveau. Op productgroepniveau zijn dat vaak doelen die effecten hebben op het fysieke milieu, op productniveau gaat het om doelen die na een bepaalde actie direct resultaat opleveren.

Op milieugebied is er de laatste decennia veel bereikt. Toch valt er in de provincie Utrecht nog genoeg te doen. Zo zijn er nog veel vervuilde bodems en waterbodems, ligt de luchtkwaliteit in het grootstedelijk gebied en op plekken langs rijkswegen nog niet op het gewenste niveau (namelijk nog boven de grens waarbij je kunt spreken van een gezonde leefomgeving) en hebben mensen last van geluidsoverlast of stank.

Sommige problemen blijken bovendien hardnekkig. Ze vragen om een nieuwe, meer integrale benadering en soms zelfs om een trendbreuk. Dat zijn bijvoorbeeld integrale veiligheid, gezondheid, biodiversiteit en leefomgevingkwaliteit, maar ook het mondiale klimaatvraagstuk.

Productgroepen

1. Lucht

De provincie maakt jaarlijks een overzicht van situaties waar de luchtkwaliteit onder druk staat. Zo nodig neemt de provincie maatregelen om overschrijding van normwaarden te voorkomen of op te lossen. Dit laatste kan door zelf knelpunten langs provinciale wegen aan te pakken en door een coördinerende en stimulerende rol te spelen bij de oplossing van lokale knelpunten. Bovendien neemt de provincie het voortouw om via de ruimtelijke ordening nieuwe knelpunten te voorkomen. Een handvat hierbij is de Leidraad water en milieu in ruimtelijke plannen (vast te stellen in 2004).

Door herstel van de milieukwaliteit draagt de productgroep bij aan een betere leefomgeving.

Grondslag: Wet milieubeheer, Europese Kaderrichtlijn Lucht, Besluit Luchtkwaliteit, PMP.

2. Bodem

Deze productgroep draagt bij aan het geschikt maken en houden van bodem en grondwater voor de gewenste functies en gebruik. Dat doet de provincie door:

- Het verder uitvoeren van de nota 'Zuiver drinkwater uit de grond'.
- Het ontwikkelen van beleid voor integraal bodembeheer, waar mogelijk gebiedsgericht. Zo kan de verdere belasting van het bodemsysteem worden doorbroken.
- Het verdiepen van het inzicht in de kwaliteit van bodem en grondwater dat het project 'landsdekkend beeld' in 2004 heeft opgeleverd. Dat beeld wordt in 2005 ook actueel gehouden en toegankelijk gemaakt.
- Als bevoegd gezag in het kader van de Wet bodembescherming door te gaan met de beoordeling en toetsing van bodemsaneringsplannen en financieringsaanvragen voor bodemsanering.
- In de grondwaterbeschermingsgebieden toezicht te houden op activiteiten en de provinciale regelgeving te handhaven.
- Bestemmingsplannen te toetsen op aspecten die van belang zijn voor de bescherming van het bodemsysteem.

Door behoud en herstel van de milieukwaliteit in de provincie draagt de productgroep bij aan leefbaarheid en duurzaamheid.

Grondslag voor de productgroep bodem: Wet Bodembescherming, Meerjarenprogramma Bodemsanering, Europese Kaderrichtlijn Water met bijbehorende grondwaterrichtlijn, Provinciale Milieuverordening, PMP

3. Water

De provincie streeft ernaar dat grondwater, oppervlaktewater en sediment in watergangen voldoende basiskwaliteit hebben. Voor bepaalde functies moeten ze bovendien aan scherpere kwaliteitseisen voldoen. Dat betekent dat verontreiniging vanuit diffuse bronnen zodanig wordt gereduceerd dat in 2010 voldaan wordt aan de geldende normen. Om dit te bereiken voert de provincie het Meerjarenactieprogramma 2002-2005 uit.

Zie verder bij programma Water.

4. Externe veiligheid

Deze productgroep houdt zich bezig met gevaarlijke stoffen en luchthavens. Gebruik, opslag, productie en transport van gevaarlijke stoffen hebben namelijk risico's voor de omgeving. De provincie wil die risico's zo veel mogelijk beperken. Het beleid is vanaf 2003 geïntensiveerd om zo de veiligheid in de provincie te verbeteren. Dat gebeurt op verschillende manieren:

- Door bewustzijn en inzicht in risicovolle activiteiten te vergroten bij zowel overheden als burgers. De provincie wil burgers een realistisch beeld schetsen van de mogelijke gevaren in hun omgeving.
- In 2005 rondt de provincie vier projecten af uit het Uitvoeringsprogramma externe veiligheid (2004):
 - routing gevaarlijke stoffen
 - risico-inventarisatie
 - ruimtelijke ordening

- verantwoording groepsrisico

Daarmee zijn gegevens ingevoegd in het risicoregister, is er een provinciedekkend beeld van routing van gevaarlijke stoffen en een toetsingskader voor bestemmingsplannen. Sanering van externe veiligheidsknelpunten worden in het ruimtelijk beleid en de routing zoveel mogelijk meegenomen.

- In 2005 levert de provincie namens de gezamenlijke provincies inbreng in landelijke regelgeving voor transport en programmafinanciering. De provincie bereidt in 2005 een saneringsprogramma voor.

De productgroep externe veiligheid draagt bij aan verbetering van de milieukwaliteit in de provincie en aan de bewustwording van burgers.

Grondslag: Wet milieugevaarlijke stoffen, PMP, Provinciale Beleidsnota externe veiligheid (2003)

5. Verstoring

In deze productgroep gaat het om het verminderen van hinder door stank, lawaai, stof, trillingen en lichtvervuiling in de provincie. De bedoeling is dat de hinder zodanig verdwijnt of vermindert, dat die past bij het karakter of de functie van het gebied. Dat kan door:

- Maatregelen te nemen op provinciale wegen waar de geluidsnorm wordt overschreden.
- Toetsing van ruimtelijke plannen zodat toekomstige geluidsknelpunten worden voorkomen.
- Het maken van geluidskarten en een systeem van monitoring (2005) dat inzicht biedt in de mate van geluidhinder langs provinciale wegen. Daardoor kan de provincie in 2007 een actieplan presenteren aan burgers (EU-richtlijn).
- Het handhaven van de gewenste geluidsniveaus, onder meer door uitvoering van het zonebeheer industrieterreinen. In stiltegebieden gebruikt de provincie haar vergunningverlenende, handhavende en toetsende bevoegdheid. Voor bepaalde gebieden stelt de provincie geluidsniveaus vast.
- Bij de rijksoverheid te blijven pleiten om vliegroutes niet over stiltegebieden te laten gaan en om vermijdbare hinder van vliegverkeer tegen te gaan. Samen met de provincie Zuid-Holland onderzoekt de provincie mogelijkheden om geluidsmetingen uit te voeren in het buitengebied.
- In 2005 een handreiking op te stellen om stankoverlast terug te dringen.
- Een hinderbelevingsonderzoek te doen, op basis waarvan de provincie zo nodig een plan van aanpak kan maken om knelpunten op het gebied van grof stof, rook en roet op te lossen en te voorkomen.

De productgroep verstoring draagt bij aan de leefbaarheid in de provincie Utrecht door verbetering van de milieukwaliteit.

Grondslag: Europese richtlijn omgevingslawaai 2000/49, Wet geluidhinder, Wet milieubeheer, provinciale Geluidsnota, provinciale Milieuverordening.

6. Voorraadbeheer

De productgroep voorraadbeheer is gericht op een duurzaam en verantwoord gebruik van grondstoffen en het verminderen van CO₂ uitstoot. Dat doet de provincie door het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen, door het gebruik van primaire bouwgrondstoffen te beperken, door vermindering van de groei van afval en door nuttige toepassing van afval. Voor vermindering van de CO₂ uitstoot maakt de provincie gebruik van het provinciale Energiefonds en het projectbureau Energie in uitvoering, waarmee gemeenten worden ondersteund bij de uitvoering van projecten. Ook stimuleert de provincie het gebruik van windmolens door uitvoering van het windplan. Daarnaast wil de provincie door inzet van de REMU-gelden in 2005 starten met investeringen in 'eigen' provinciale projecten, waar veel CO₂ winst te behalen valt. In 2004 wordt hiervoor een voorstel gemaakt. Grondslag: BANS klimaatakkoord.

De beperking van het gebruik van primaire grondstoffen vereist inzicht in vraag en aanbod van bouwgrondstoffen; daar doet de provincie dus onderzoek naar. De provincie stimuleert bovendien het gebruik van secundaire grondstoffen door in eigen infrastructurele projecten het goede voorbeeld te geven, door partijen bij elkaar te brengen en door het imago van secundaire grondstoffen te verbeteren. In 2005 begint de provincie met de uitvoering van het Bouwgrondstoffenprogramma (2004).

Grondslag: Ontgrondingenwet, Wet milieubeheer, Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming, provinciale ontgrondingenverordening, Bouwgrondstoffenplan (2001)

In 2005 stelt de provincie het Uitvoeringskader baggerspecie Provincie Utrecht 2005-2010 vast. Het accent ligt op hergebruik en nuttige toepassing. Desondanks is stortcapaciteit voor klasse 3 en 4 nodig. De zoektocht naar alternatieve locaties wordt voortgezet.

Grondslag: Wet milieubeheer, Wet op de waterhuishouding, Tienjarensценario waterbodems, actief bodembeheer Rijntakken, overeenkomst tussen provincie Utrecht en gemeente Amersfoort.

De provincie stimuleert gemeenten en bedrijven bij het halen van de doelstellingen voor gescheiden inzameling en hergebruik van afvalstoffen door voorlichting, sorteeranalyses en benchmarking. In 2005 doet de provincie onderzoek naar beter gebruik van het ingezamelde groenafval. De stromen bedrijfsafval en gevaarlijk afval worden in kaart gebracht. Die gegevens worden vervolgens gebruikt om via vergunningverlening en stimulering de afvalstromen bij bedrijven meer in overeenstemming te brengen met landelijk en provinciaal beleid. Grondslag: Europese Kaderrichtlijn afvalstoffen, Wet milieubeheer, verschillende besluiten, Landelijk Afvalstoffenbeheersplan (LAP), provinciale Milieuverordening.

Deze productgroep draagt bij aan een duurzame samenleving door mee te werken aan de oplossing van het mondiale vraagstuk van klimaatverandering en grondstoffengebruik. Ook spoort de productgroep burgers en organisaties aan hun eigen verantwoordelijkheid te nemen.

Grondslag: Ontgrondingenwet, Wet Milieubeheer, Bouwstoffenbesluit bodem- en oppervlaktewaterbescherming, provinciale Ontgrondingenverordening, Bouwgrondstoffenplan (2001)

7. Bouwen en wonen

De productgroep bouwen en wonen streeft naar een prettig woonklimaat, op basis van duurzaamheid. De provincie ondersteunt gemeenten door kennis beschikbaar te stellen en uit te wisselen. Dat gebeurt via het consulentenschap duurzame stedelijke ontwikkeling, met nieuwsbrieven en netwerkbijeenkomsten. De Leidraad water en milieu in ruimtelijke plannen (2004) helpt gemeenten, waterschappen en provincie om milieu vroegtijdig te integreren in ruimtelijke ontwikkeling; zorgvuldig ruimtegebruik is hier onderdeel van.

Deze productgroep verhoogt de duurzaamheid in de provincie door de milieukwaliteit te herstellen, bij te dragen aan de oplossing van hardnekkige mondiale vraagstukken en organisaties hun verantwoordelijkheid te laten nemen.

Grondslag: PMP, overeenkomst VROM uitvoering consulentenschap (t/m 2005), convenanten over duurzaam bouwen (DUBO) met gemeenten.

8. Verkeer

Activiteiten binnen de productgroep milieu richten zich op het verminderen van de negatieve effecten van verkeer op de kwaliteit van de leefomgeving. Op basis van de MAVI-3 rapportage (2004) stelt de provincie een saneringsprogramma op met maatregelen om knelpunten op te lossen. De uitvoering wordt voorbereid. Als vervolg op de definitiefase (2004) bepaalt de provincie haar inzet in het 'Aldersproject': duurzame mobiliteit op de Heuvelrug. Daarnaast zorgt de provincie ervoor dat mobiliteitseffecten beter worden meegewogen in eigen en gemeentelijk ruimtelijk beleid. Afhankelijk van de uitkomsten van MAVI-3 en bijbehorend actieprogramma, wordt besloten wel of niet door te gaan met het subsidieprogramma 'Milieubewust op weg'.

De productgroep draagt vooral bij aan de leefbaarheid in de provincie door verbetering van de milieukwaliteit.

Grondslag: IPO-aanbod 'Aanpak hardnekkige milieuproblemen' aan het Rijk, SMPU.

9. Bedrijven

Met deze productgroep streven we naar een bedrijvigheid in de provincie, die door preventie en duurzaam ondernemen bijdraagt aan ontkoppeling van milieudruk en economische groei, die plaatsvindt op duurzaam ingerichte en beheerde terreinen en die weinig hinder oplevert.

Dat kan door:

- Vergunningen te verlenen waarin het accent ligt op kwaliteit, milieurendement en maatwerk
- Bij de handhaving meer te letten op samenwerking en professionalisering
- Intensiever te handhaven in grondwaterbeschermingsgebieden
- Gemeenten en waterschappen te stimuleren duurzaamheidsdoelstellingen op te nemen in hun programma's, door het programma 'Met preventie naar duurzaam ondernemen'
- Gemeenten te ondersteunen bij het inrichten van duurzame bedrijventerreinen door uitvoering van het actieprogramma duurzame bedrijfsterreinen (2003): onderdeel hiervan zijn onder andere pilots en quick scans om het duurzaamheidsrendement te bepalen

De productgroep draagt bij aan duurzaamheid en leefbaarheid door verbetering van de milieukwaliteit in de provincie en door een bijdrage te leveren aan oplossing van mondiale vraagstukken. Ook draagt de productgroep bij aan het nemen van eigen verantwoordelijkheid van bedrijven en organisaties.

Grondslag: Wet milieubeheer, Vuurwerkbesluit, Besluit risico's zware ongevallen, Wet bodembescherming, Bouwstoffenbesluit.

10. Landbouw

De provincie streeft naar een duurzame landbouw die gebaseerd is op de draagkracht van een gebied. Dat gebeurt door voortzetting van het LAMI-programma (Landbouw en Milieu) en door uitvoering van maatregelen in het kader van de reconstructie van de Gelderse Vallei. De provincie bepaalt of er samen met andere partners handhavingsactiviteiten kunnen worden uitgevoerd, gericht op duurzame landbouw. Ten slotte maakt de provincie een beleidsplan duurzame landbouw voor de periode 2005-2008, met daarin een programma biologische landbouw.

De productgroep draagt bij aan een duurzame samenleving door verbetering van de milieukwaliteit in de provincie en door bij te dragen aan de oplossing van mondiale vraagstukken. Ook worden burgers en organisaties gestimuleerd hun verantwoordelijkheid te nemen.

Grondslag: Reconstructiewet, Wet ammoniak en veehouderij, PMP, convenant LAMI, Nitraatrichtlijn

11. Consumenten

De activiteiten binnen deze productgroep zijn bedoeld om burgers zo veel kennis te geven dat ze verantwoord met het milieu om kunnen gaan. In 2005 wordt daarom eerst in beeld gebracht wat consumenten nu al weten en wat ze belangrijk vinden rond milieuonderwerpen. Verder blijft de provincie natuur- en milieueducatie steunen via de Natuur- en Milieufederatie Utrecht (NMU) en het IVN. Ook gaat de provincie door met leertrajecten rond duurzaamheid. Dat gebeurt via het (rijks)programma 'Leren voor duurzame ontwikkeling', te baseren op het in 2005 op te stellen ambitiestatement.

De productgroep draagt eraan bij dat burgers en organisaties hun verantwoordelijkheid nemen.

Grondslag: afspraak met andere provincies en Rijk over inzet van middelen voor duurzame ontwikkeling.

12. Gebiedsgerichte aanpak

Deze productgroep wil bereiken dat gebieden aan minimumwaarden voldoen voor de gezondheid en veiligheid van mensen en voor de bescherming van de natuur. De gebieden halen zo mogelijk een hoger kwaliteitsniveau, passend bij de functie van het gebied.

In de eerste plaats gaat de provincie daarom door met het beleid voor milieubeschermingsgebieden, vooral door de Provinciale Milieuverordening (PMV). De provincie draagt ook bij aan de gebiedsgerichte projecten De Venen, Langbroekerwetering, Loosdrechtse Plassen, de Eem en reconstructie Gelderse Vallei.

In de tweede plaats bepaalt de provincie samen met gemeenten per gebied welke kwaliteit minimaal en optimaal wordt nagestreefd (basis- en ambitiekwaliteit). Dat gebeurt op basis van knelpunten, kansen en kenmerken

Ten slotte start in zes gebieden de uitvoering van de regionale activiteitenagenda's milieu (RAAM), bestaande uit samenwerkingsprojecten tussen gemeenten en de provincie, om zo de gewenste milieudoelen te bereiken.

Deze productgroep draagt bij aan het vernieuwen van de uitvoering en richt zich op de eigen kwaliteit van gebieden. Daarnaast draagt de productgroep bij aan een beter milieu.

Grondslag: PMP, PMV, ISV-2, DUITV-convenant 'Milieu in de leefomgeving'.

13. Algemeen

Deze productgroep versterkt de beleidscyclus zodat bijsturing mogelijk is. Belangrijke activiteiten daarbij zijn de monitoring en analyse van de toestand van water en milieu in de provincie, en de rapportage daarover aan de hand van indicatoren. De provincie beheert zelf een grondwatermeetnet en verwerkt de gegevens die dat oplevert. Rapportage over de voortgang van PMP en WHP, evaluatie van onderdelen ervan en het signaleren van belangrijke ontwikkelingen behoren ook tot deze productgroep. Tot slot zijn er de strategische verkenningen rond onderwerpen die nu of in de toekomst voor de provincie van belang zijn. In 2005 wordt het onderwerp milieu en gezondheid verder uitgediept. Bovendien wordt een verkenning gedaan naar de ontwikkeling van het landelijk gebied en naar de implicaties van klimaatverandering.

Grondslag: Wet milieubeheer, Wet bodembescherming, diverse Europese richtlijnen, afspraken IPO.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Uitvoering PMP

Voor het beleidsveld milieu begint in 2005 de uitvoering van het nieuwe provinciale milieubeleidsplan. Dat plan is afgestemd op de drie andere strategische plannen van onze provincie: Streekplan, Mobiliteitsplan en Waterhuishoudingsplan. Hieronder volgen enkele aandachtspunten voor 2005.

RAAM

Eén van de nieuwe onderdelen van het PMP is de RAAM (regionale activiteitenagenda milieu). De provincie wil graag met gemeenten – ingedeeld in vijf regio's – een bestuurlijke overeenkomst sluiten over gezamenlijk uit te voeren projecten. Zowel provincie als gemeenten zullen menskracht en middelen inzetten. Gemeenten en provincie brengen hun beleidsprioriteiten in. De overeenkomst hangt af van de specifieke milieuproblematiek in iedere regio. De RAAM kan per regio dus behoorlijk verschillen.

Voorbeelden van onderwerpen die de provincie inbrengt in de RAAM zijn:

- Milieukwaliteitsprofielen (basis- en ambitiekwaliteiten) en de doorwerking hiervan in de betreffende bestemmingsplannen
- Afspraken over het zonebeheer geluidhinder per industrieterrein
- Regionale uitwerking van het rijksprogramma 'leren voor duurzame ontwikkeling'
- Saneringsprogramma voor normoverschrijdingen bij geluidhinder, externe veiligheid en lucht

Nedereindse Plas

Na een jarenlange impasse is op 5 april 2004 een Vaststellingsovereenkomst voor de Nedereindse Plas getekend door de firma Mourik, de gemeente Utrecht, het Recreatieschap en de provincie Utrecht. Daarmee is de milieuhygiënische oplevering van de stortplaats een feit. Het betekent ook dat er begonnen kan worden met de aanleg van een wielercircuit. De gemeente Utrecht en de provincie vinden het belangrijk dat er voor het gehele gebied een oplossing komt die in principe alle vormen van recreatie mogelijk maakt. Dat betekent dat eerst de waterbodembodem wordt gesaneerd. Provincie en gemeente zijn in gesprek met het ministerie van VROM om hiervoor waterbodemsaneringsgelden te mogen gebruiken, maar de betrokken partijen moeten zelf ook in de buidel tasten. Ook is een bijdrage uit het Stimuleringsfonds aangevraagd. Deze (water)bodemsanering neemt hindernissen voor waterrecreatie weg, waardoor het recreatiegebied op lange termijn kan voldoen aan de recreatiebehoefte van omliggende gemeenten (Utrecht, Nieuwegein, IJsselstein). Als de financiering van de sanering rond is, kan in 2005 worden begonnen met de voorbereiding van de uitvoering.

Externe veiligheid

In de periode januari tot en met april 2004 hebben we gewerkt aan de totstandkoming van het provinciale Uitvoeringsprogramma externe veiligheid. Dat gebeurde in nauwe samenwerking met de Utrechtse gemeenten, regionale milieudiensten en de regionale brandweer. In dit programma zijn vier projecten uitgewerkt die zijn bedoeld om in 2004 en 2005 ondersteuning te bieden bij de implementatie van het beleid rond externe veiligheid:

- Transport gevaarlijke stoffen / routing
- Risico-inventarisatie
- Ruimtelijke ordening en externe veiligheid
- Verantwoording groepsrisico

In het project transport wordt in 2004 en 2005 gewerkt aan het maken van een provinciedekkend routenet. Verder worden blinde vlekken rond transportrisico's en cumulatie van risico's in beeld gebracht. Het project risico-inventarisatie is bedoeld om gemeenten te helpen bij het invoeren van de nieuwe wettelijke regeling van de risicoregistratie. Bij het project ruimtelijke ordening en externe veiligheid worden gemeenten ondersteund bij de implementatie van de normering voor externe veiligheid in ruimtelijke plannen. Bij verantwoording van het groepsrisico ondersteunt de provincie gemeenten bij het omgaan met de normering voor het groepsrisico, zowel bij inrichtingen als bij ruimtelijke plannen.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten

De effecten die we willen bereiken met ons beleid zijn hierboven beschreven bij de productgroepen. Via indicatoren volgen we in hoeverre die doelstellingen worden bereikt. Deze maatschappelijke effecten kunnen uiteraard beïnvloed worden door derden, die buiten de invloedssfeer van de provincie liggen. Hieronder zijn de indicatoren beschreven.

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004 ¹	2005	2006	2007	2008
Productgroep 1: Lucht						
Het aantal inwoners van Utrecht dat woont in een gebied waar de grenswaarden voor luchtkwaliteit worden overschreden (gemeentelijke wegen niet meegenomen, doel: 0 in 2010*)	1	NO2: >60.000 Fijn stof: >25.000	NO2: 60.000 Fijn stof: 25.000	NO2: 50.000 Fijn stof: 25.000	NO2: 40.000 fijn stof: 20.000	20.000
Productgroep 2 Bodem						
Percentage van de werkvoorraad te saneren bodemverontreinigingen ² gesaneerd (doel: afname met 4% per jaar; 100% gesaneerd in 2030. Peildatum 2004)	2	450	4%	8%	12%	16%
Productgroep 3: Water						
Percentage van het oppervlaktewater dat voldoet aan de geldende normen (doel is 100% in 2010 ³)	P en N	1	21,3% (2003)	25%	30%	40%
			Zware metalen	7,2% (2003)	8%	10%
Productgroep 4: Externe veiligheid						
Aantal gemeenten (totaal 33) met routenet gevaarlijke stoffen (doel: wordt in 2005 bepaald, naar verwachting minimaal 20)	1 / 3	4	20	20	20	20
Productgroep 5: Verstoring						
Aantal inwoners van Utrecht dat veel last heeft van geluid door wegverkeer en bedrijven (ijkpunt: 10% in 2008) ⁴	1	20%	20%	18%	15%	10%
Het aantal woningen langs provinciale wegen dat belast wordt met meer dan 65 dB(A) (doel 500 in 2010*)	1	700	700	650	600	560

* Doelen gebaseerd op wettelijke normen of landelijke beleidskaders

¹ Veel gegevens worden niet jaarlijks geïnventariseerd en zijn dus afkomstig uit eerdere jaren dan 2004!

² De werkvoorraad ernstige en urgente locaties is op dit moment (2004) 450. Dit aantal kan echter toenemen, omdat er nog 4300 potentieel ernstige en urgente locaties zijn, die na onderzoek ofwel afvallen ofwel opgeteld moeten worden bij de werkvoorraad. In 2005 zal hier meer duidelijkheid over zijn.

³ Doelen gebaseerd op wettelijke normen of landelijke beleidskaders. Het lage percentage voor zware metalen wordt veroorzaakt door te hoge gehalten koper op vrijwel alle meetpunten. In ± 2007 worden normen vervangen door EKRW doelstellingen, waar aan in 2015 voldaan moet zijn.

⁴ Er is voor dit doel geen norm gesteld, omdat de provincie hier slechts weinig invloed op heeft. Om toch inzicht te geven in waar we jaarlijks staan, geven we een ijkpunt in 2008 aan.

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004 ¹	2005	2006	2007	2008	
Productgroep 6: Voorraad beheer							
De uitstoot van CO ₂ in de provincie in mton per jaar (bij ongewijzigd beleid in 2010: 9,5 mton ⁵ . Doel in 2010: 8,8 mton)	1 / 3	8,7	8,8	8,9	9,0	8,9	
Gewonnen hoeveelheid beton- en metselzand sinds 1999 (doel: 5 miljoen ton in periode '99 tot '09)	1 / 3	708 kton 1999/ 2003	500 kton			500 kton	
De scheidingspercentages van huishoudelijk afval en HDO-afval (handel, diensten en overheid). Doel: de percentages overeenkomstig het Landelijk Afvalbeheersplan –LAP	1/3	Huishoudelijk afval	50% (2003)	52%	54%	58%	60%
		HDO	43% (2002)	45%	50%	55%	60%
Het aantal plannen en projecten waarin rekening is gehouden met de in de MKP vastgelegde kwaliteits- en duurzaamheidsdoelstellingen en waarbij duurzaam en zorgvuldig ruimtegebruik is meegewogen	1 / 4	n.v.t.	19 ⁶	10 ⁷	10	10	
Productgroep 8: Verkeer							
Het aantal inwoners van Utrecht dat woont in een gebied waar gezondheidsnormen (lucht, geur, veiligheid, geluid) door snelwegen en provinciale wegen worden overschreden	1	>60.000	60.000	50.000	40.000	20.000	
Productgroep 9: Bedrijven							
Aantal milieuklachten over bedrijven onder provinciale bevoegdheid (doel: gemiddeld 1 klacht per bedrijf per jaar in 2010)	1 / 3	606	600	550	500	450	
Percentage bedrijven onder provinciaal toezicht waarbij preventieaspecten afdoende in de vergunning zijn opgenomen	1 / 3	70	85	100	100	100	
Productgroep 10: Landbouw							
Percentage agrariërs met een duurzame bedrijfsvoering (SKAL, Milieukeur, etc)	1 / 3	In 2004 doen we een nulmeting en bepalen we de kwantitatieve doelen voor 2005 en 2008				>50%	

⁵ Nieuwe berekeningen tonen aan dat in 2010 uitstoot van CO₂ 9,5 mton bedraagt. In oude berekeningen (9 mton in 2010) was de groei van het verkeer onvoldoende meegenomen.

⁶ 19: betreft 10 bestemmingsplannen en 9 ISV-programma's

⁷ 10: betreft 10 bestemmingsplannen

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004 ¹	2005	2006	2007	2008
Productgroep 11: Consumenten						
Percentage van de consumenten dat zich ervan bewust is hoe ze bijdragen aan milieudruk door keuzes in voeding, vrije tijd en wonen	3	40% ⁸	45%	45%	50%	60%
Productgroep 12: Gebiedsgerichte aanpak						
Percentage grondgebied waarvoor de basis- en ambitiekwaliteiten zijn vastgelegd	1 / 2	0%	5%	10%	20%	50%
Productgroep 13: Algemeen	Productgroep is gericht op interne bedrijfsvoering van de provincie. Geen 'maatschappelijk effect' indicator vastgesteld.					

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	26.928	19.888	22.763	22.718	21.724	18.750
Baten	10.221	6.128	6.062	6.062	6.062	6.062
Saldo totale programma	16.707	13.760	16.701	16.656	15.662	12.688

Specificatie baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten						
• Structurele lasten	18.606	18.606	18.606	18.606	18.606	18.606
Totaal structurele lasten	18.606	18.606	18.606	18.606	18.606	18.606
Incidentele lasten						
• Uitvoering PMP (stelpost)		1.380	1.380	1.380		
• PMP Coalitieakkoord		1.500	1.500	1.500		
• Milieumonitoring	113					
• Subsidiëring NME-projecten	45	45				
• Bovenregionale stimulans aan energieprojecten	850	850	850			
• Natuur- en milieueducatieprojecten	144	144	144	64		
• CROS		30	30	30		
• IPO		10	10	10	10	
• Groen Hartteam	30	30	30			
• Stichting Vernieuwing Gelderse Vallei (SVGv)	34	34	34			
• Energie met gezag (PIOB)	66					
• Apparaatskosten centrale overhead		116	116	116	116	
• Loon- en prijsaanpassingen		153	153	153	153	
• Diverse afspraken DR en CO over overhead		-135	-135	-135	-135	
Totaal incidentele lasten	1.282	4.157	4.112	3.118	144	
Totaal lasten 2004-2008	19.888	22.763	22.718	21.724	18.750	

⁸ Gebaseerd op landelijke cijfers

Specificatie baten en lasten		<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele baten	6.062	6.062	6.062	6.062	6.062	
• Energie met gezag (PIOB)	66					
Totaal baten 2004-2008	6.128	6.062	6.062	6.062	6.062	

	2004			2005		
Reserves	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
• Milieubeleidsplan		14	851		14	837

Programma:	4.1 Verkeers- en vervoersbeleid	Portefeuillehouder
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Advisering en uitwerking algemeen 2. Doelmatig wegennetwerk 3. Doelmatig OV-netwerk 4. Verkeersveiligheid 5. Mobiliteit en leefomgeving 6. Verkeersinformatie 7. Verkeerskundige adviezen 8. Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan 9. Subsidies 10. Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid 	Dhr. dr. G. Mik

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kader

- Planwet verkeer en vervoer (1998): provincie zorgt voor uitwerking op provinciaal niveau van het nationaal verkeers- en vervoerbeleid
- Wet personenvervoer
- Strategisch Mobiliteitsplan
- Coalitieakkoord 2003-2007

Doel

Het ontwikkelen en uitwerken van een doelgericht, samenhangend en innovatief verkeers- en vervoersbeleid. Dat alles in relatie met ruimtelijke ontwikkeling, economie, milieu en cultuur.

Dit beleid is gericht op:

1. Waarborgen van de bereikbaarheid in en van de provincie
2. Verbeteren van de verkeersveiligheid van gebruikers en omwonenden
3. Verminderen van de negatieve effecten van verkeer en vervoer op de leefomgeving

Productgroepen

1. Advisering en uitwerking algemeen

Binnen deze productgroep gaat het vooral om inbreng en advisering rond initiatieven en ontwikkelingen van buitenaf (IPO, Rijk, Randstad, gemeenten) en de interne afstemming met onder andere strategische plannen. Verder werken we beleid uit voor de beleidsvelden fiets, goederenvervoer en vervoermanagement.

2. Doelmatig wegennetwerk

Binnen deze productgroep vallen de voorbereidende werkzaamheden en advisering rond het wegennet in de provincie Utrecht. Dat varieert van de kaderstelling voor eigen investeringen op de provinciale wegen tot het regisseren van regionale integrale wegenprojecten.

3. Doelmatig OV-netwerk

Hierbinnen vallen activiteiten als het ontwikkelen van een effectief beleid voor het openbaar vervoer, het stimuleren van innovaties en de samenwerking met andere vervoersautoriteiten en gemeenten.

4. Verkeersveiligheid

Deze productgroep omvat activiteiten voor het verbeteren van de veiligheid van het verkeers- en vervoerssysteem in de provincie. Dus bijvoorbeeld aanpassing van de infrastructuur, handhaving en verkeerseducatie.

5. Mobiliteit en leefomgeving

Een hoofddoel van het provinciale verkeers- en vervoerbeleid is het verminderen van de negatieve effecten van mobiliteit op de leefomgeving. Het gaat dan om het verminderen van geluidhinder, luchtverontreiniging en versnippering, en om de externe veiligheid.

6. Verkeersinformatie

Het komt in deze productgroep neer op het verzamelen, verwerken, analyseren, doorgeven van en adviseren over relevante gegevens rond het (toekomstig) gebruik van de verkeersinfrastructuur in de provincie. De gewenste informatie wordt beschikbaar en toegankelijk gemaakt, als basis voor beleidskeuzen en concrete uitvoeringsmaatregelen. De volgende steekwoorden zijn daarbij van toepassing: verzamelen basisgegevens, monitoring, beleidsevaluaties, datawinkel, verkeersprognoses, ad hoc-metingen.

7. Verkeerskundige adviezen

Op grond van verkeersinformatie en met een verkeerskundige blik adviseren over de vertaling van beleid in concrete uitvoerbare voorstellen voor knelpuntoplossingen op het gebied van mobiliteit, dat is de kern van deze productgroep. Hierbij wordt ook het draagvlak in de omgeving (omwonenden, gebruikers, maatschappelijke en bestuurlijke partners) in beeld gebracht. Waar mogelijk worden de voorstellen al afgestemd op de wensen van de 'omgeving'. Er kunnen maatregelen getroffen worden op het gebied van aanpassing van de infrastructuur, het beheer, of dynamisch verkeersmanagement (DVM). Sleutelwoorden voor deze productgroep zijn: probleemverkenningen, verkeersbesluiten, dynamisch verkeersmanagement, concrete beleidsuitwerkingen, ad hoc-adviezen en bijzondere projecten (waaronder energie uit asfalt).

8. Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan

Jaarlijks wordt met de vaststelling van het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan (UMP) besloten over de uitvoering van nieuwe projecten. Uit het financiële overzicht van de projecten blijkt wat de financiële ruimte is in de komende vijf jaar. In een publicatie wordt binnen en buiten de provincie gecommuniceerd welke projecten de komende jaren worden uitgevoerd en in welke fase ze zich bevinden.

9. Subsidies

De gebundelde doeluitkering (GDU) en het interimbesluit duurzaam veilig (IDV) zijn stimuleringsregelingen van het Rijk voor gemeentelijke en provinciale verkeers- en vervoersprojecten. De provincie keert hiervoor een doeluitkering uit aan alle niet-BRU gemeenten. Dat betekent dat de provincie het rijksgeld uitkeert aan gemeenten en provincie, en verantwoording aflegt aan het Rijk over de besteding daarvan. Hieronder valt onder andere het opstellen van uitkeringsbesluiten, de voorbereiding van een verdelingsbesluit en de afrekening en verantwoording over de afgeronde projecten.

10. Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid

Het ROV-Utrecht heeft als kerntaak het bevorderen en coördineren van een geïntegreerde, systematische en planmatige aanpak van de verkeersveiligheid door gedragsbeïnvloeding en educatie. Het ROV bestaat uit de wegbeheerders, de politie, het Openbaar Ministerie en organisaties als 3VO en CBR.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht

Het Strategisch Mobiliteitsplan Provincie Utrecht 2004 – 2015 (SMPU) vormt de ruggengraat van het provinciale verkeers- en vervoerbeleid voor de komende tien tot vijftien jaar. Het SMPU is de basis voor onze eigen beleidsuitwerkingen en voor onze inbreng in reacties op plannen van het rijk en nota's zoals de Nota Mobiliteit en de Nota Ruimte. Ook de Utrechtse inbreng in Randstadverband (inclusief NV Utrecht) is gebaseerd op het SMPU. Het SMPU is voorzien van een richtprogramma met werken tot een totaal van € 269 miljoen. In het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan provincie Utrecht (UMP) wordt jaarlijks de uitvoering voor de komende vijf jaar vastgesteld.

Uitvoering van beleid staat de komende jaren in het middelpunt. Daarbij wordt nauw samengewerkt met partners in de regio. In zeer brede zin gebeurt dat bijvoorbeeld bij het Luteijnproject. In drie deelgebieden (de gemeente Utrecht met directe omgeving, het gewest Eemland en het WERV-gebied) werken bestuurlijke partijen aan snelle, slimme oplossingen voor kleine problemen (de zogenaamde "quick wins") en aan het ontwikkelen van een langetermijnvisie. Steeds meer worden daarbij ook de gebruikers en het bedrijfsleven betrokken: Luteijndenken is denken in termen van een mobiliteitsmarkt.

In wat smallere zin werkt de provincie samen met partners aan meer specifieke infrastructuurprogramma's:

- In 'A12 Bravo' (gebied Bodegraven – Oudenrijn op en langs de A12) voert de provincie de regie over de uitvoering van een programma van zeven infrastructuurprojecten.
- In 'A12 Salto' (gebied Bunnik - Houten rond de A12, tot A27) (regievoerder BRU) neemt de provincie deel aan een onderzoek naar de optimale ontsluiting van Houten en Bunnik op het hoofdwegennet. Naar verwachting wordt eind 2004 / begin 2005 een keuzerichting bepaald.
- In 'Doomroosje' regisseert de provincie de ontwikkeling van een integrale wegennetwerkvisie voor het zuidelijk deel van de Heuvelrug.
- Regionale aandacht heeft ook de gesplitste aansluiting Driebergen-Zeist op de A12. De minister heeft bepaald dat het aanleggen van spitsstroken op de A12 niet mag worden vertraagd door aanvullende of alternatieve plannen uit de regio. De regionale partijen werken daarom hard om een alternatief (de splitsing van de aansluiting Driebergen – Zeist) procedureel zodanig gelijk op te laten lopen met de uitvoering van de Spoedwet dat die inbreng zonder vertraging mogelijk blijft. De provinciale bijdrage in de meerkosten is gereserveerd in het UMP en het project 'de Stichtse Lustwarande' van de Agenda 2010.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
a) Aandeel trajecten waarvan de gemiddelde trajectsnelheid groter is dan 40 km/h	1	*)	*)	*)	*)	*)
b) Aandeel kruisingen waarvan de intensiteit/capaciteit (I/C-verhouding) kleiner is dan 0,9	1	*)	*)	*)	*)	*)
c) Gemiddelde wegvakveiligheid	2	*)	*)	*)	*)	*)
d) Geluidsbelaste woningen boven 65 db(A)	3	*)	*)	*)	*)	*)

*) Ten behoeve van de begroting 2005 zijn de prestatie indicatoren van het Verkeers- en vervoersbeleid opnieuw onder de loep genomen. Zij zijn meer eenduidig gedefinieerd en aangescherpt. Ook de wijze waarop gemeten en berekend zal worden is onderwerp van nader onderzoek, zodat precieze uitspraken kunnen worden gedaan over de huidige waarden en de gewenste waarden voor 2005 en volgende jaren. Deze waarden komen eind 2004 beschikbaar.

Toelichting bij de gebruikte indicatoren:

Ad a) Gemiddelde trajectsnelheid (relatie met doelstelling 1: bereikbaarheid)

Hiermee wordt bedoeld de gemiddelde snelheid waarmee een bepaald (maatgevend) traject op een aantal provinciale Gebiedsontsluitingswegen (GOW's) in de spits wordt gereden. Door in de spits een aantal trajecten over provinciale GOW's te rijden kan bepaald worden wat de gemiddelde snelheid is. De in het SMPU gestelde norm is 40 km/h. De indicator is dan ook het aandeel van de trajecten dat voldoet aan deze norm.

Ad b) Verhouding intensiteit/capaciteit op kruisingen (relatie met doelstelling 1: bereikbaarheid)

Een bekende maat voor de mate van gebruik van een weg is de I/C-verhouding. Dit getal geeft aan hoe intensief een weg of een kruising wordt gebruikt en is daarmee ook een maat voor de kans op vertragingen. Kruisingen blijken maatgevend voor de doorstroming op wegen. Op een groot aantal (geregelde) kruisingen worden de intensiteiten gemeten. De capaciteit van kruisingen kan worden berekend op basis van de inrichting. Uit de literatuur is bekend dat bij een I/C-verhouding van minder dan 0,9 een kruising nog goed functioneert

Ad c) Wegvakveiligheid (relatie met doelstelling 2: verkeersveiligheid)

Oftewel het aantal ongevallen op provinciale wegen waarbij verkeersdoden of ziekenhuisgewonden vallen (zogenaamde letselongevallen). De onveiligheid wordt berekend op basis van geregistreerde ongevallen (rapportage Verkeer en Waterstaat) en van de lengte van het wegvak. Deze onveiligheid moet afnemen om de SMPU reductiedoelstelling van 25% minder verkeersdoden en 10% minder ziekenhuisgewonden in de periode 1998-2010 te kunnen realiseren. Dat kan vooral door het reduceren van de hoge uitschieters, dus door onveilige wegvakken (met een wegvakveiligheid 2,5 maal boven het gemiddelde) als eerste aan te pakken.

Ad d) Geluidsbelaste woningen groter dan 65 db(A) (relatie met doelstelling 3: kwaliteit leefomgeving)

Hiermee bedoelen we het aantal woningen dat belast wordt met meer dan 65 db(A) geluid door verkeer op provinciale wegen. Het aantal woningen wordt bepaald door per postcodegebied te tellen hoeveel woningen binnen de 65 db(A) geluidscontour vallen. Doorgaans levert dat een overschatting van het werkelijke aantal geluidsbelaste woningen. Bij nadere uitwerking van oplossingen van geluidsknelpunten wordt dit nadrukkelijk bekeken.

De geformuleerde beleidsdoelstellingen voor kwaliteit leefomgeving hebben een veel grotere reikwijdte dan de hier geformuleerde indicator geluidsbelaste woningen. De provincie wil daarom bij de komende begroting ook een indicator opnemen voor de aspecten sociale leefbaarheid en kwaliteit natuurwaarde. Zo ontstaat weliswaar niet een compleet, maar wel een representatief beeld van de ontwikkelingen rond de doelstellingen voor een betere leefomgeving.

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	4.844	4.602	4.913	4.830	4.801	4.779
Baten	1.293	1.005	800	800	800	800
Saldo totale programma	3.551	3.597	4.113	4.030	4.001	3.979

Specificatie baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten						
Apparaatskosten	3.532	3.822	3.822	3.822	3.822	3.822
Vervoersmanagement	227	227	227	227	227	227
Uitg. Reg. Orgaan Verkeersveiligheid	479	481	481	481	481	481
Kadernotaproject GOVERA	80	80				
Kadernotaproject monitoring	45	45	45	22		
Regulier budget sector VBV	18	35	32	26	26	26
Regulier budget sector VPO	221	223	223	223	223	223
Totaal structurele lasten	4.602	4.913	4.830	4.801	4.779	
Incidentele lasten						
Totaal incidentele lasten						
Totaal lasten 2004-2008	4.602	4.913	4.830	4.801	4.779	
Structurele baten:						
Rijksbijdrage vervoersmanagement	227	227	227	227	227	227
4% Beheersbijdrage GDU-projecten	92	92	92	92	92	92
Rijksbijdrage Verdi (stopt per 2005)	205					
Rijksbijdrage Reg. Org. Verkeersv.heid	481	481	481	481	481	481
Overige baten						
Totaal baten 2004-2008	1.005	800	800	800	800	800

	2004			2005		
Reserves	Storting	Onttrekking	Stand	Storting	Onttrekking	Stand
Niet van toepassing						

Programma:	4.2 Aanleg en reconstructie wegen	Portefeuillehouder
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wegennetwerk auto 2. Wegennetwerk fiets 3. Wegennetwerk openbaar vervoer 4. Verkeersveiligheid 5. Kwaliteit leefomgeving 6. Overig 7. BOR-projecten 9. Algemeen 	Dhr. dr. G. Mik

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

- Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht (SMPU)

Doel

Volgens de planning realiseren van projecten uit het Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan (UMP).

Productgroepen

Het Uitvoeringsprogramma is opgebouwd volgens de beleidsdoelstellingen van het SMPU. De genoemde productgroepen komen uit het UMP. Hoofddoelen van het SMPU zijn:

- Realiseren van een doelmatig verkeers- en vervoersysteem, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen de netwerken voor auto, openbaar vervoer en fiets (drie productgroepen)
- Verbeteren van de veiligheid van het verkeers- en vervoersysteem voor weggebruikers en omwonenden (vierde productgroep)
- Verminderen van de negatieve gevolgen van verkeer en vervoer op de leefomgeving (vijfde productgroep).

In het Richtprogramma dat bij het SMPU hoort, staan acties die vallen binnen de categorie 'overig' (zesde productgroep). Daarnaast zijn de (financiën van de) BOR-projecten (bereikbaarheidsoffensief Randstad) opgenomen in een zevende productgroep. De negende productgroep 'algemeen' is van financieel-technische aard. Daarin worden de storting in de voorziening grote wegenwerken en de apparaatskosten van de sector aanleg wegen opgenomen.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Het Richtprogramma is een onderdeel van het SMPU. Hierin staat welke projecten en activiteiten moeten worden uitgevoerd om het beleid te realiseren. Voor dit Richtprogramma is tot 2020 budgettaire ruimte gereserveerd. De afspraken hierover zijn vastgelegd in het Coalitieakkoord van 2003. Vanuit dit Richtprogramma worden nieuwe uitvoeringsprojecten voorbereid als onderdeel van activiteiten uit programma 4.1 verkeers- en vervoerbeleid. Het UMP inclusief een voorstel voor nieuwe projecten wordt jaarlijks door ons vastgesteld en ter informatie bij de productenbegroting aangeboden aan PS. Het UMP beslaat een termijn van vijf jaar. De nieuwe projecten uit het UMP 2005-2009 zijn in deze begroting verwerkt.

- Een groot project is de rondweg Veenendaal (N233), met een aansluiting op de A12-Oost. Deze is noodzakelijk om de bereikbaarheid van Veenendaal te waarborgen en de overlast bij de rondweg West te verminderen.
- Een ander belangrijk project is de aansluiting Woerden-Oost – Veldhuizerweg. Dit is één van de projecten uit het project A12 Bravo, waarin regionale partners samenwerken en financieel bijdragen om bereikbaarheid, doorstroming en leefbaarheid te verbeteren.
- De bedoeling van het BOR-project N237 OV Utrecht-Amersfoort is om de gemiddelde trajectsnelheid van het openbaar vervoer te verhogen, de doorstroming van het autoverkeer te verbeteren en de verkeersveiligheid voor het openbaar vervoer en auto- en fietsverkeer te verhogen.
- Het verbeteren van de fietsvoorzieningen Elst-Rhenen en Rhenen-Wageningen is in voorbereiding. Verkeersveiligheid is daarbij belangrijk.

Al tijdens het opstellen, maar zeker na het verschijnen van het rapport "parlementaire enquête bouwnijverheid" in 2002, is er een significante verandering opgetreden in de prijsaanbiedingen van de aannemers. In 2003 en 2004 zijn de aanneemsommen gedaald ten opzichte van de ramingen in vergelijking met 2002 en eerder. Omdat de meeste werken nog niet zijn afgerond, zijn de effecten hiervan op de uiteindelijke prijs nog niet zichtbaar. Wel zijn er signalen die duiden op bijkomende effecten zoals een veranderde houding op het werk in de contractbegeleiding – de juridisering daarvan - met als gevolg meer meldingen van meerwerk en hogere prijzen voor het meerwerk. Ook hiervan zijn de eindafrekeningen nog niet bekend.

Indicatoren

Indicator	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Realisatie jaarlijkse kasritmes	1	65%	65%	70%	75%	80%

De indicator 'realisatie jaarlijkse kasritmes' wordt nu gemeten op alle in het UMP benoemde projecten en posten. Dan gaat het om uitvoeringsprojecten, programma's, bijdragen aan derden, studies en onderzoeken. Daarvan hebben alleen de uitvoeringsprojecten een gemarkeerd begin- en eindpunt. In de komende jaren worden ook de andere onderdelen aan een planning gekoppeld. Dit gebeurt gefaseerd omdat het voor een deel lopende onderdelen betreft. Omdat het kasritme van programma's, studies en onderzoeken dan aan de planning wordt gekoppeld, wordt het geplande kasritme van het UMP in de loop der jaren nauwkeuriger. Het streven is om in 2008 tachtig procent van het voorgenomen kasritme te realiseren.

Baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	8.366	58.526	73.665	57.537	54.635
Baten		47.067	47.906	40.025	45.063
Saldo totale programma	8.366	11.459	25.759	17.512	9.572

Specificatie baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten					
1. Auto		19.305	21.506	23.321	29.354
2. Fiets		1.510	1.653	866	385
3. Openbaar vervoer		1.153	1.492	293	254
4. Verkeersveiligheid		9.124	6.196	5.892	7.181
5. Kwaliteit en leefomgeving		4.557	6.081	2.235	1.811
6. Overig		498	458	1.447	1.443
7. BOR-projecten		10.920	10.520	5.971	4.635
Subtotaal		47.067	47.906	40.025	45.063
9. Algemeen					
- Apparaatskosten sector VAW	1.983	2.139	2.139	2.139	2.139
- Storting in voorziening	7.111	7.111	7.111	7.111	7.111
- Vermeerdering invest.behoeft UMP 04		1.462	1.462	1.462	1.462
- Vermeerdering invest.behoeft UMP 04			500	500	500
- Vermeerdering invest.behoeft UMP 04				500	500
Compensabele BTW		132	-23	-80	-80

4.2 Aanleg en reconstructie wegen

	2004	2005	2006	2007	2008
Stelpost herprioriteringen WV 04/07	-728	-978	-1.336	-1.336	-1.336
Coalitieakkoord: uit rente Remu-gelden		1.500	1.500	1.500	
Coalitieakkoord: uit trend opcenten			5.000	5.000	
Coalitieakkoord: uit voortz. 1,2 opcenten			1.440	1.440	
Stelp. begr. P21 2004 st. in voorz. GWW			8.486		
Doorvoeren prijscompensatie		93	93	93	93
Tijdelijke ophoging opcenten MRB			204		
Teniet doen verhoging opcenten			-817	-817	-817
Subtotaal algemeen	8.366	11.459	25.759	17.512	9.572
Totaal lasten 2004-2008	8.366	58.526	73.665	57.537	54.635
Bijdragen derden					
1. Auto		4.914	13.081	12.361	8.645
2. Fiets		0	0	0	0
3. Openbaar vervoer		0	226	0	0
4. Verkeersveiligheid		1.770	252	92	135
5. Kwaliteit en leefomgeving		1.610	1.459	1.171	1.171
6. Overig		0	0	0	0
7. BOR-projecten (uit BOR-fonds)		10.920	10.520	5.971	4.635
Subtotaal (bijdragen van derden)		19.214	25.538	19.595	14.586
Overige baten (uit voorziening GWW)					
1. Auto		14.391	8.425	10.960	20.709
2. Fiets		1.510	1.653	866	385
3. Openbaar vervoer		1.153	1.266	293	254
4. Verkeersveiligheid		7.354	5.944	5.800	7.046
5. Kwaliteit leefomgeving		2.947	4.622	1.064	640
6. Overig		498	458	1.447	1.443
7. BOR					
9. Overig					
Subtotaal (bijdragen uit voorz. GWW)		27.853	22.368	20.430	30.477
Totaal baten 2004-2008		47.067	47.906	40.025	45.063
Saldo instroom nieuwe projecten (op basis van GS-besluit 07-09-2004)		4.998	5.184	1.138	1.100

	2004			2005		
	<i>Storting</i>	<i>Onttrekk.</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekk.</i>	<i>Stand</i>
Reserves						
Niet van toepassing						

Toelichting

Met ingang van de primitieve begroting 2005 wordt het programma 4.2 (aanleg en reconstructie wegen (UMP)) bruto/netto (= lasten minus baten) geraamd en vindt verantwoording van de lasten en de baten via de exploitatierekening plaats. Voorheen werd alleen de storting in de voorziening en de apparaatskosten geraamd en werden de uitgaven van het UMP direct ten laste van de voorziening Grote Wegenwerken geboekt. Deze

wijziging in raming en verantwoording vergroot de transparantie en sluit aan op de wettelijke begrotingsvoorschriften.

Verder is er een nieuwe productgroep 4.2.9 'algemeen' bij de programmabegroting 4.2 aangemaakt. Op deze productengroep kan de storting (die niet over de productengroepen gespecificeerd kan worden) in de voorziening Grote Wegenwerken worden geraamd, alsmede de apparaatskosten van de sector VAW.

Programma:	4.3 Beheer en onderhoud provinciale wegen	Portefeuillehouder
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorziening beheer en onderhoud wegen 2. Afvalverwijdering 3. Kunstwerken 4. Brugbediening 5. Gladheidbestrijding 6. Bedrijfsvoering 7. Vaarwegbeheer 	Dhr. dr. G. Mik

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

- Wegenverkeerswet (WVW)
- Wegenwet
- Wegenverordening provincie Utrecht 1987. In 2004 wordt deze verordening geactualiseerd.

Doel

1. Onderhoudsniveau van de provinciale infrastructuur op een gekozen peil brengen en houden
2. Bevaarbaar houden van waterwegen voor economisch en recreatief vervoer

Productgroepen

1. Voorziening beheer en onderhoud wegen

Voor het onderhoud bestaat een meerjarenplanning. In 2005 gaat het om:

- Onderhoud van verhardingen
- Renovatie van verkeersregelininstallaties en wegverlichting
- Onderhoud van beweegbare bruggen
- Groenvoorzieningen
- Vervanging rollend materieel (dienstauto's, actiewagens)
- Onderhoud kunstwerken

2. Afvalverwijdering

Hieronder vallen de kosten voor het opruimen van chemisch, huishoudelijk en zwerfafval, onderzoek- en milieukosten.

3. Brugbediening

De beweegbare bruggen (zie voorziening) worden niet alleen onderhouden maar ook bediend. Dat gebeurt op de brug zelf of op afstand.

4. Verkeersgeleiding

Langs de wegen die de provincie beheert, staan allerlei voorzieningen die nodig zijn voor de geleiding van het verkeer. Dat zijn bijvoorbeeld verkeersregelininstallaties, verlichting, bebording en bebakening, bewegwijzering, geleiderail. De provincie onderhoudt al die voorzieningen.

5. Gladheidbestrijding

Het strooien van de wegen ter bestrijding van de gladheid.

6. Bedrijfsvoering

Hieronder vallen onder andere onderhoudskosten van steunpunten, verzekeringen, dienstkleding, communicatie en beleidsadviezen.

7. Vaarwegbeheer

Om waterwegen bevaarbaar te houden worden ze op de juiste diepgang gebracht en gehouden. Ook zorgt de provincie voor goede oeverbescherming.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

De provincie wil haar doelstellingen bereiken door:

- De toestand van het wegdek jaarlijks te inspecteren volgens een landelijk systeem van rationeel wegbeheer
- Op basis van die inspectieresultaten onderhoud te plegen
- Wekelijks de wegen en bermen te schouwen, kleine reparatiewerken uit te voeren en onveilige obstakels te verwijderen

Algemeen

De uitvoeringsactiviteiten worden zoveel mogelijk gecombineerd. Dat is effectief en levert minder ongemak op voor weggebruikers en omwonenden.

Verkeersveiligheid

Zo nodig worden bij onderhoudswerkzaamheden de landelijke richtlijnen voor een duurzaam veilige inrichting van wegen gehanteerd.

Kwaliteit van de leefomgeving

Bij het aanbrengen van verlichting en het weghalen van bosschages let de provincie speciaal op de sociale veiligheid. Het bermonderhoud gebeurt volgens het principe van ecologisch bermbeheer. De provincie gebruikt zo veel mogelijk energiezuinige en milieuvriendelijke technieken.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Kwaliteitsniveau van onderhoud *)	1	*)	*)	*)	*)	*)
Ontvankelijke aansprakelijkheidsstellingen	1	10	8	6	5	5

*) Het kwaliteitsniveau van onderhoud van wegen is volgens de CROW-richtlijnen onder te verdelen in: onvoldoende, matig en voldoende. Pas in 2005 kan deze indicator in een waarde worden uitgedrukt. Die informatie is nu nog niet beschikbaar.

Baten en lasten		<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	15.958	13.551	15.612	15.380	15.266	14.989
Baten	0	763	987	987	987	987
Saldo totale programma	15.958	12.788	14.625	14.393	14.279	14.002

Specificatie baten en lasten		<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2004	2005	2006	2007	2008	
Structurele lasten:						
Apparaatskosten	4.866	4.840	4.840	4.840	4.840	
1. Voorziening beheer en onderhoud	4.880	6.330	6.098	5.984	5.984	
2. Afvalverwijdering	31	31	31	31	31	
3. Kunstwerken (brugbediening)	439	315	315	315	315	
4. Verkeersgeleiding	1.130	1.173	1.173	1.173	1.173	
5. Gladheidbestrijding	378	587	587	587	587	
6. Bedrijfsvoering	1.827	852	852	852	852	
7. Vaarwegbeheer (van WEM > WVV)		1.484	1.484	1.484	1.207	
Totaal structurele lasten	13.551	15.612	15.380	15.266	14.989	
Incidentele lasten						
Totaal incidentele lasten						
Totaal lasten 2004-2008	13.551	15.612	15.380	15.266	14.989	
Structurele baten:						
3. Kunstwerken (brugbediening)	24	24	24	24	24	
5. Gladheidbestrijding	58	58	58	58	58	
6. Bedrijfsvoering	681	604	604	604	604	
7. Vaarwegbeheer		301	301	301	301	
Overige baten						
Totaal baten 2004-2008	763	987	987	987	987	

	2004			2005		
	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
Reserves						
Niet van toepassing						

Toelichting

Niet van toepassing.

Programma:	4.4 Exploitatie openbaar vervoer	Portefeuillehouder
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lijngebonden openbaar vervoer 2. Collectief vraagafhankelijk vervoer 3. Stadsvervoer Amersfoort 	Dhr. dr. G. Mik

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

- Planwet verkeer en vervoer (1998): de provincie zorgt voor uitwerking op provinciaal niveau van het landelijke verkeers- en vervoerbeleid
- Wet en besluit personenvervoer
- Strategisch Mobiliteitsplan (SMPU)
- Coalitieakkoord 2003-2007

Doel

De doelen van het programma zijn volgens het SMPU:

1. Het openbaar vervoer levert een bijdrage aan de bereikbaarheid van de provincie Utrecht
2. De sociale functie van het openbaar vervoer wordt gewaarborgd
3. De kwaliteit van het openbaar vervoer wordt verbeterd

Productgroepen

1. Lijngebonden openbaar vervoer

Binnen deze productgroep gaat het om het verlenen van concessies aan vervoerbedrijven en om de monitoring van de uitvoering van het openbaar vervoer. In de concessievoorwaarden stelt de provincie eisen aan de kwaliteit van de uitvoering. Als vervoerautoriteit is de provincie verantwoordelijk voor de exploitatie van vier concessies voor lijngebonden vervoer.

2. Collectief vraagafhankelijk vervoer

De provincie verleent concessies voor de uitvoering van collectief vraagafhankelijk vervoer (CVV) in ons gebied. In de concessievoorwaarden worden eisen gesteld aan de kwaliteit van de uitvoering. Vanaf 2004 heeft de provincie drie CVV-concessies in beheer. De provincie volgt en controleert de uitvoering van de concessies door de vervoerders.

3. Stadsvervoer Amersfoort

De provincie is eindverantwoordelijk voor de exploitatie van het stadsvervoer in de gemeente Amersfoort. Bij delegatiebesluit en in een bestuursovereenkomst is vastgelegd dat de gemeente Amersfoort verantwoordelijk is (en de risico's draagt) voor de vervoerkundige en financiële kant van de uitvoering van het openbaar vervoer.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Een belangrijk instrument om de beleidsdoelen voor het streek- en stadsvervoer en het CVV te realiseren is concessie-management. Met dat instrument en door de uitvoering van specifieke projecten wordt gewerkt aan verbetering van het openbaar vervoer. Daarbij gaat het vooral om de kwaliteit, dus om de verbetering van de dienstregeling, de doorstromingssnelheid, de toegankelijkheid en de sociale veiligheid.

In 2006 en 2007 doet de chipcard landelijk zijn intrede in het openbaar vervoer. In 2005 beginnen de voorbereidingen daarvan. De definitieve invoering hangt af van een aantal pilots, die in 2006 en 2007 op diverse locaties in Nederland worden gehouden. Daarnaast moet op grond van de wet Personenvervoer worden gestart met de voorbereiding van de openbare aanbesteding van de concessie Zuidwest en Wijk eind 2006. Ook moeten er voorbereidingen worden getroffen voor de aanbesteding van het CVV vanaf 2007. Daarbij kunnen de diverse CVV-concessies worden samengevoegd.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Aandeel bus in totaal reizigerskilometers ¹	1	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%	3,7%
Kostendeckingsgraad ²		43%	44%	45%	46%	47%
% kleine kernen met streekvervoer ³	2	98,3	98,5	98,5	98,5	98,5
% kleine kernen met CVV	2	98,0	98,5	98,5	98,5	98,5
Stiptheid uitvoering ⁴	3	pm	pm	pm	pm	pm
Kwaliteit: waardering van de reiziger ⁵	3	7,1	7,2	7,3	7,4	7,5
Sociale veiligheid subjectief ⁶	3	7,3	7,3	7,4	7,4	7,5
Sociale veiligheid objectief ⁷	3	pm	pm	pm	pm	pm

Baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten	6.279	5.559	19.530	19.421	19.466	19.366
Baten	5.494	4.781	18.700	18.600	18.700	18.700
Saldo Totale programma	785	778	830	821	766	666

Specificatie baten en lasten

Bedragen x € 1.000

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten					
Overige lasten					
Apparaatskosten	670	611	611	611	611
Exploitatie openbaar vervoer	4.781	18.700	18.600	18.700	18.700
Kadernotaproject Randstadspoor	55	55	55		
Regulier budget sector VBV	53	64	55	55	55
Versterken OV		100	100	100	
Totaal structurele lasten	5.559	19.530	19.421	19.466	19.366
Incidentele lasten					
Totaal incidentele lasten					

¹ Bron: Onderzoek Verplaatsingsgedrag (OVG) van Adviesdienst Verkeer en Vervoer. Verhouding buskilometers tot reizigerskilometers in de provincie Utrecht.

² Cijfer is een gemiddelde van de concessies voor streek- en stadsvervoer in ons beheer.

³ Definitie kleine kern: kern tot 4000 inwoners (daarboven hebben alle kernen streekvervoer en CVV). Het betreft een gewogen gemiddelde op basis van inwoners.

⁴ In de loop van 2005 wordt een nieuw monitoringsysteem geïmplementeerd Deze indicator wordt dan meegenomen.

⁵ Bron: OV-monitor van Centrum Vernieuwing Openbaar Vervoer (CVOV). Tienpuntsschaal. Cijfer is een gemiddelde van de concessies.

⁶ Zelfde als in noot 5.

⁷ Uniforme incidentenregistratie is in 2004 ingevoerd door alle vervoer bedrijven. Bij de begroting 2006 worden de cijfers opgenomen.

4.4 Exploitatie openbaar vervoer

	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal lasten 2004-2008	5.559	19.530	19.421	19.466	19.366
Structurele baten:					
Rijksbijdrage exploitatie OV	4.781	18.700	18.600	18.700	18.700
Overige baten					
Totaal baten 2004-2008	4.781	18.700	18.600	18.700	18.700

	2004			2005		
Reserves	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>	<i>Storting</i>	<i>Onttrekking</i>	<i>Stand</i>
Niet van toepassing						

Programma:	5.1 Economische zaken, recreatie en toerisme	Portefeuillehouder
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Algemeen economisch beleid 2. Bedrijfsontwikkeling & kenniseconomie 3. Ruimtelijke economie 4. Arbeidsmarktbeleid 5. Recreatie en toerisme 	De heren dr. G. Mik, J. G. P. van Bergen en J. Binnenkamp (Nutsbedrijven)

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

- Economisch beleidsplan 'De toekomst heeft vele gezichten'
- Coalitieakkoord 2003-2007
- Actieprogramma Recreatie en Toerisme (later dit jaar vast te stellen)
- Strategisch actieplan plattelandstoerisme
- Besluit participatie in Gemeenschappelijke Regelingen Recreatieschappen

Doel

1. Het bevorderen van een duurzame economische ontwikkeling van de provincie Utrecht door een toekomstgerichte vernieuwing van de economische structuur, versterking van de samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven, nastreven van ruimte- en milieuwinst en een evenwicht in de ontwikkeling van werkgelegenheid en beroepsbevolking
2. Het voorzien in de vrijetijdsbehoefte van bewoners en bezoekers van de provincie Utrecht en het vergroten van de bijdrage van toerisme en recreatie aan de regionale economie

Productgroepen

1. Algemeen economisch, recreatief en toeristisch beleid

Het bewaken en evalueren van het economisch beleidsplan en het actieplan toerisme. Het versterken van de samenwerking tussen de provincie en andere overheden (gemeenten, Rijk en andere provincies in het kader van het IPO en in de Regio Randstad), het bedrijfsleven en de Utrechtse kennisinstellingen. Tot de productgroep behoort ook een doelmatige positionering dan wel de afwikkeling van de verkoop van de nutsbedrijven.

2. Bedrijfsontwikkeling en kenniseconomie

Vernieuwing van de economische structuur van de provincie door versterking van de kennisinfrastructuur en het bevorderen van kennisintensieve sectoren.

3. Ruimtelijke economie

Het creëren van passende ruimte voor de dynamiek van het Utrechtse bedrijfsleven door:

- herstructurering van de bestaande terreinen
- stimuleren van de ontwikkeling van nieuwe terreinen
- bevorderen van zorgvuldig ruimtegebruik en duurzaamheid op bedrijventerreinen om ruimte- en milieuwinst te behalen

4. Arbeidsmarktbeleid

Het realiseren van een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt om een evenwichtige ontwikkeling van werkgelegenheid en beroepsbevolking te bevorderen.

5. Toerisme en recreatie

Het scheppen van voldoende laagdrempelige recreatieruimte en toeristisch-recreatieve voorzieningen, door onder andere participatie in en ondersteuning van de recreatieschappen. Het verbeteren van de beeldvorming van Utrecht als toeristisch-recreatieve bestemming door promotie en het verbeteren van de kwaliteit en kwantiteit van het voorzieningenniveau.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Algemeen economisch beleid

Met de vaststelling van het Economisch beleidsplan 2004-2007 'De toekomst heeft vele gezichten' door provinciale staten in mei 2003, zijn de hoofdlijnen van het economisch beleid vastgelegd. Jaarlijks krijgen PS een uitvoeringsprogramma en een evaluatie van het afgelopen jaar.

Samen met de partners in de Regio Randstad is een Economische Structuurvisie Randstad opgesteld. Deze visie speelt een belangrijke rol bij de uitvoering van het economisch beleid op Randstadniveau en bij de inzet van de Randstadpartners op nationaal en Europees niveau. Speerpunt is de versterking van de internationale concurrentiepositie en van de kennisinfrastructuur van de Randstad.

Op regionaal niveau streeft de provincie naar meer samenwerking met regionale partijen (andere overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen). De provincie wil afspraken maken over versterking van het (internationale) vestigingsmilieu in de provincie. Dat kan themagericht (bijvoorbeeld op het gebied van kenniseconomie) of gebiedsgericht (bijvoorbeeld met samenwerkende gemeenten).

Samen met de andere aandeelhouders werkt de provincie aan de verdere afwikkeling van de garantieverplichtingen bij de verkoop van REMU. Waar nodig ondersteunt de provincie het waterleidingbedrijf Hydron en Coöperatie Hydron U.A. in het streven naar groei uit eigen kracht en naar uitbreiding in de waterketen. Dat alles met behoud van de regionale verantwoordelijkheid van de lidbedrijven, onder andere wat betreft tarieven, regionale topics en investeringen.

Ruimtelijke economie

Ruimte voor bedrijvigheid is schaars. Om aan de dynamiek van het Utrechtse bedrijfsleven tegemoet te komen, moet dus zorgvuldig worden omgegaan met de bestaande ruimte en de nieuwe ruimte. Dat is ook aangegeven in het nog vast te stellen Streekplan.

Met het programma Kwaliteitsimpuls Bedrijventerreinen beoogt de provincie een belangrijke verbetering van bestaande en nieuwe vestigingslocaties. Doel is het verbeteren van de kwaliteit van de Utrechtse vestigingslocaties en het terugdringen van de behoefte aan nieuwe terreinen. Het streven is om de toekomstige ruimtebehoefte voor bedrijvigheid met vijftien procent te verminderen. Via het deelprogramma Herstructurering wil de provincie tot 2010 ruim 800 ha bedrijventerreinen revitaliseren. Ook in 2005 wordt samen met gemeenten en bedrijfsleven een deel van deze herstructureringsopgave ter hand genomen. In de deelprogramma's Zorgvuldig Ruimtegebruik en Duurzame Bedrijventerreinen worden acties uitgevoerd om op bestaande en nieuwe terreinen het ruimtebeslag voor bedrijfsmatige doeleinden te beperken en tegelijkertijd de milieubelasting terug te dringen.

In het product programmering bedrijventerrein en kantoorlocaties willen we voldoende nieuwe ruimte creëren voor het Utrechtse bedrijfsleven. Binnen de kaders van het door PS vastgestelde Streekplan gaan we samen met de betrokken gemeenten een regionaal bedrijventerrein ontwikkelen. Het gaat hierbij om een intergemeentelijk terrein in de regio West-Utrecht, dat wordt ontwikkeld voor de opvang van milieuhinderlijke bedrijven of voor bedrijven die vanwege stads- en dorpsvernieuwing moeten worden verplaatst.

Bedrijfsontwikkeling en kenniseconomie

De Utrechtse economie loopt als regionale kenniseconomie niet voorop in Nederland, ondanks de aanwezigheid van een hoogopgeleide beroepsbevolking, vele kennisinstellingen en kennisintensieve bedrijvigheid. Toch moet Utrecht conform de ambities van het economisch beleidsplan dé kennisregio van Nederland worden. Dat vereist een grote sprong voorwaarts.

Samen met het bedrijfsleven, kennisinstellingen en Utrechtse gemeenten willen we daarom een organisatie opzetten voor innovatie en vernieuwing van de Utrechtse economische structuur. In 2005 gaat deze organisatie – een regionale ontwikkelingsmaatschappij dan wel een kennismaatschap – van start om de uitvoeringskracht van de regio te versterken. In het kader van het Stimuleringsfonds wordt voorgesteld om geld vrij te maken voor de uitvoering van projecten binnen deze maatschap. Deze projecten hebben te maken met: kennisinfrastructuur (onder andere kennisfonds), innovatiebevordering (sectorale innovatieprogramma's) en investeringsbevordering.

In 2004 is het Sciencepark De Uithof van start gegaan. Samen met de universiteit en de gemeente Utrecht wordt bij de uitvoering van het marketingplan gewerkt aan het aantrekken en ondersteunen van nieuwe bedrijven.

Het beleid voor investeringsbevordering blijft gericht op het aantrekken van nieuwe (buitenlandse) bedrijven. Nieuwe bedrijven kunnen een belangrijke impuls zijn voor de regionale economie, zowel vanwege nieuwe arbeidsplaatsen als door productvernieuwing en innovatie. Speerpunten zijn de ict-sector en de 'Life Science',

twee voor Utrecht kansrijke sectoren die goed aansluiten bij de relatief hoogopgeleide beroepsbevolking. Het gaat hierbij om het ontwikkelen van promotiemateriaal, het opbouwen van netwerken en het ondersteunen van startende bedrijven.

Arbeidsmarktbeleid

Door de slechte economische ontwikkeling is de werkloosheid in de provincie Utrecht de afgelopen jaren flink gestegen. Met de gemeenten, onderwijsinstellingen, bedrijfsleven en uitvoeringsorganisaties wil de provincie een actief beleid voeren om de werkloosheid te bestrijden. Speerpunten daarbij zijn de toenemende jeugdwerkloosheid en een betere afstemming van onderwijs en arbeidsmarkt. Projecten zoals het MKB-leerbanenproject moeten extra banen scheppen voor jongeren, in combinatie met een goede opleiding.

In het kader van de 'Sociale agenda' wordt samen met de onderwijswereld en het bedrijfsleven in de regio Eemland een project uitgevoerd voor een betere afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt. Het project is enerzijds gericht op het versterken van het VMBO en anderzijds op de afstemming met de vraag (kwantitatief en kwalitatief) vanuit het bedrijfsleven.

Recreatie en toerisme

In het Actieplan Recreatie en Toerisme zet de provincie actief in op ontwikkeling van recreatie en toerisme in de provincie Utrecht. Daarbij wordt een tweesporenbeleid gevoerd:

- voorzien in de toenemende recreatiebehoefte
- beter benutten van de toeristische potentie van Utrecht

In het eerste spoor gaat het om de groeiende recreatiebehoefte van de Utrechtse bevolking. De stedelijke bevolking groeit sneller dan het gemiddelde en voor deze nieuwe bewoners moeten ook voldoende goede en bereikbare recreatiemogelijkheden zijn. De recreatieschappen vervullen daarbij een belangrijke rol. De resultaten van het in 2004 gehouden onderzoek worden ingevoerd. Ook in het kader van de projecten van agenda 2010 wordt het recreatiebelang nadrukkelijk in beeld gebracht.

Het tweede spoor beoogt het stimuleren van bestedingen en werkgelegenheid in de toeristisch-recreatieve sector. Dit kan met nieuwe voorzieningen, intensievere benutting van de bestaande voorzieningen, organisatie van evenementen en een betere promotie van Utrecht als provincie waar wat te beleven valt. Het UTR heeft daarbij een belangrijke rol, maar ook de provincie kan direct bijdragen door het ondersteunen van evenementen zoals het WK-jeugdvoetbal.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Uitvoering economisch beleidsplan	1		Conform beleidsplan onder andere evaluatienotitie gereed	Idem	Idem	Idem
Versterking samenwerking tussen de provincie en andere overheden, bedrijfsleven en kennisinstellingen	1		Conform beleidsplan onder andere evaluatienotitie	Idem	Idem	Idem
Doelmatige positionering dan wel afwikkeling van de verkoop van de nutsbedrijven	1		Afhandelen garantieverplichtingen	Idem	Idem	Idem
Versterken van de kennisinfrastructuur in de provincie Utrecht	1		Actieplan kennismaatschappij			
Bevordering van kennisintensieve sectoren	1		8 Nieuwe bedrijven	Idem	Idem	Idem
Stimuleren van startende ondernemingen	1		4 Startersprojecten	Idem	Idem	Idem

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Versterken van de ruimtelijke kwaliteit van bestaande en nieuwe vestigingslocaties voor bedrijvigheid	1		2 Bedrijventerreinen herstructureren	Idem	Idem	Idem
Voldoende ruimte voor de dynamiek van het Utrechtse bedrijfsleven	1		2 bedrijventerreinen herstructureren	Idem	Idem	Idem
Bestrijding van de jeugdwerkloosheid	1		Leerbanenproject MKB en starten	Vervolgen	Idem	Idem
Verbeteren werking arbeidsmarkt door betere afstemming tussen onderwijs en bedrijfsleven	1		Leerbanenproject MKB en starten	Idem	Idem	Idem
Scheppen van voldoende laagdrempelig ontsloten recreatiegebieden en toeristisch recreatieve voorzieningen	2		Uitvoering actieplan Recreatie en Toerisme en implementatieonderzoek recreatieschappen	Idem	Idem	Idem
Vergroten van de bijdrage van de toeristisch recreatieve sector aan het regionaal product door het verbeteren van de kwaliteit en de kwantiteit van het voorzieningenniveau	2		Uitvoering actieplan Recreatie en Toerisme en implementatieonderzoek recreatieschappen	Idem	Idem	Idem
Het verbeteren van de beeldvorming van Utrecht als toeristisch recreatieve bestemming	2		Uitvoering actieplan Recreatie en Toerisme en implementatieonderzoek recreatieschappen	Idem	Idem	Idem
Groei van het aantal dagtochten	2		1%	1%	1%	1%
Toename van het aantal overnachtingen	2		2%	2%	2%	2%
Groei van de werkgelegenheid in de toeristisch-recreatieve sector	2		1%	id.	id	id

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
------------------------	---------------------------	--	--	--	--	--

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten			8.764	8.750	8.860	6.625
Baten			101	101	101	101
Saldo totale programma			8.663	8.649	8.759	6.524

Specificatie baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>				
	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	6.666	6.666	6.666	6.666	6.666
B2004: Recreatieschappen		12	12	12	12
B2004: Recreatieschappen – herprioritering				-115	-115
Loon- en prijsaanpassing 2004		71	71	71	71
Apparaatskosten					-111
K2003: Versterking uitvoer. Economisch .beleid		183	183	183	183
BTW recreatieschappen naar BCF		-81	-81	-81	-81
Incidentele lasten					
Coalitieakkoord: fusie TRU				400	
K2001: Onderbouwing economisch. Beleid	91				
K2001: Voorziening ETO	91				
K2002: Innovatie kennisinfrastructuur	168				
K2003: Fusie TRU	400	400	400	225	
K2003: Uitvoering actieprogram. Unite	250				
NB2004: Economische beleidsplan		1.500	1.500	1.500	
Overboekingen 2003 - 2004	140				
Totaal lasten 2004 - 2008	* 7.806	8.764	8.750	8.860	6.625
Totaal rekening 2004					
Structurele baten	101	101	101	101	101
Winstuitkering REMU	2.001				
B2004: aflossing lening UBT	11				
Overboekingen 2002-2003	140				
Totaal baten 2004 – 2008	** 2.253	101	101	101	101

* Het totaal van de lasten in dit programma in 2004 bestaat uit: totaal lasten programma 2.4 Recreatie en Toerisme € 3.998.000 en totaal lasten programma 5.1 Economische Zaken € 3.808.000.

** Het totaal van de baten in dit programma in 2004 bestaat uit: totaal baten programma 2.4 Recreatie en Toerisme € 140.000 en totaal baten programma 5.1 Economische Zaken € 2.113.000.

Programma:	5.2 Financieel toezicht	Portefeuillehouder
Productgroepen:	1. Financieel toezicht	J.G.P van Bergen Drs. J.P.J. Lokker

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

Juridische kaders

- Hoofdstukken XIII en XIV van de Gemeentewet (art. 203 en volgende)
- Wet gemeenschappelijke regelingen
- Wet financiering decentrale overheden (Fido)
- Wet algemene regels herindeling (Arhi)

De grondslag voor de (financieel-)juridische advisering ligt in de Provinciewet, Gemeentewet, Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), Wet voorkeursrecht gemeenten (Wvg), Algemene wet bestuursrecht (Awb) en enkele sectorale wetten, als Algemene bijstandswet, Wet op de lijkbezorging, Drank- en Horecawet en onderwijswetgeving.

Beleidsmatige kaders

Hoe wij daadwerkelijk financieel toezicht willen houden is beschreven in het beleidskader Financieel Toezicht van juni 2004. Dat kader is herzien in verband met de dualisering van de gemeenten en de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV 2004). De juridische advisering is niet uitgewerkt in provinciale regelgeving.

Doel

- Bewaken van een gezonde financiële positie voor de Utrechtse gemeenten (en gemeenschappelijke regelingen en waterschappen) zodat ze zo min mogelijk beroep hoeven te doen op extra geld van het Rijk, gemeenten en/of belastingbetalers
- Bevorderen van de (financieel-)juridische kwaliteit in de besluitvorming van de provincie en de gemeenten

Productgroepen

Het programma Financieel Toezicht Lagere Overheden bestaat uit één productgroep met dezelfde naam.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Wij willen er via het toezicht aan bijdragen dat financieel gezonde gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen ook gezond blijven. Deze lokale overheden worden waar nodig bijgestuurd. Het toezicht is opgewaardeerd door extra aandacht voor handhaving en een toenemende ondersteuning van de lokale overheden. Naast de jaarlijkse provinciale nota Begrotingspositie en het in 2004 voor het eerst verschenen Belastingoverzicht Utrechtse gemeenten, gebeurt dit via een jaarlijks toezichtsymposium. Ook speelt de provincie een actieve rol bij de verspreiding van kennis en inzicht onder de Utrechtse gemeenten.

De accenten wat betreft toezicht liggen verder op de nieuwe duale begrotingen (programma's en paragrafen), de verordeningen 212 (financieel beleid), 213 (accountantscontrole) en 213a (periodieke doorlichting), en de verwachte afnemende budgettaire ruimte via het Gemeentefonds. Jaarlijks wordt door de gezamenlijke toezichthouders in het bestuurlijk overleg een toezichtthema afgesproken dat extra aandacht krijgt. Voor 2005 is dat het grondbeleid. Als de herindeling op de Heuvelrug doorgaat vallen de gemeenten waarom het draait onder het Arhi-toezicht (de Wet algemene regels herindeling).

Verder bewaakt de provincie de juridische kwaliteit van besluitvorming van zowel de provincie zelf als van de gemeenten op het gebied van sectorale wetgeving. Wat betreft de gemeenten gebeurt dat door het toetsen van verordeningen en door het beslissen op administratiefrechtelijke beroepen tegen besluiten van raad of burgemeester en wethouders. Het gaat dan voornamelijk om de onderwijswetgeving en de Wet op de

lijkbezorging. De bewustwording van het belang van juridische verantwoorde besluiten en adviezen wordt verder bevorderd. Ook levert de provincie een bijdrage aan de juridische controle.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Aantal lokale overheden onder artikel 12	1	0	0	0	0	0
Aantal gemeenten onder preventief toezicht (financieel / termijn / arhi)	1	1 / 0 / 5	1 / 0 / 5	1 / 0 / 0	1 / 0 / 0	1 / 0 / 0
Aantal gemeenschappelijke regelingen onder preventief toezicht (termijn / financieel)	1	6 / 0	5 / 0	5 / 0	5 / 0	5 / 0

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
------------------------	---------------------------	--	--	--	--	--

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten		1.900	926	926	926	926
Baten		0	0	0	0	0
Saldo totale programma		1.900	926	926	926	926

Specificatie baten en lasten	Bedragen X € 1.000					
-------------------------------------	---------------------------	--	--	--	--	--

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	864	864	864	864	864
Apparaatskosten		62	62	62	62
overheveling naar BMS	1.036				
Totaal lasten 2004 - 2008	1.900	926	926	926	926
Totaal rekening 2004					
Structurele baten	0	0	0	0	0
Overboekingen 2002-2003					
Overige baten					
Totaal baten 2004-2008	0	0	0	0	0

Programma:	5.3 Sociale pijler	Portefeuillehouders
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wel Thuis 2. Welzijn 3. Zorg 4. Jeugdzorg 5. Sociale Agenda in uitvoering 6. Onderwijs 	Mevr. mr. J.G.J. Kamp Dhr. J.G.P. van Bergen

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

Juridisch kader

- Wet op de jeugdzorg
- Wet ziekenhuisvoorzieningen (WZV)
- Wet ambulancevervoer (Wav)
- Welzijnswet
- IPO-rapport Simons (2002)
- Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS)
- Wet op het voortgezet onderwijs

Beleidskader

- Coalitieakkoord 2003-2007
- Kaderbesluit programma 'Sociale agenda in uitvoering' (december 2003)
- Beleidsaudit welzijnsbeleid (PWC, 2002)
- Provinciaal Beleidskader Jeugdzorg 2004-2007
- Provinciaal Implementatieprogramma Wet op de jeugdzorg "Morgen gebeurt het!"
- Programma Wel thuis! (vastgesteld door PS maart 2003)
- Provinciaal onderwijsprogramma 2004-2007
- Bestuurlijke afspraken met het Rijk over aanpak onderwijs en rol van de provincie bij integrale advisering en opstelling regiovisies

Doel

Doel is het bevorderen van volwaardige participatie en zorg voor alle burgers. Daarvoor voert de provincie een vraaggestuurd en integraal beleid uit in nauwe samenwerking met gemeenten en andere partners in het veld. Sleutelwoorden daarbij zijn: versterking van de sociale infrastructuur, betere maatschappelijke integratie en participatie van mensen, en vergroting van de sociale samenhang en de leefbaarheid. Ondertussen is de sociale pijler (zorg, jeugdzorg, welzijn, sport en onderwijs) nauw verbonden met de economische en de fysieke pijler.

Productgroepen

Algemeen: integrale aanpak sociale pijler

Het sociale beleid van de provincie is herijkt. Dat gebeurde mede op grond van de volgende vier ontwikkelingen: het IPO-rapport van de commissie-Simons over een integraal provinciaal sociaal beleid, de beleidsaudit welzijn die provinciale staten in januari 2003 aannamen, de transitie bij de zorg en de vernieuwing in de jeugdzorg. Het programma 'Sociale agenda in uitvoering' is bedoeld om samen met sociale partners en gemeenten urgente, sociale problemen aan te pakken en om zo de sociale infrastructuur te versterken en de maatschappelijke uitval te verminderen. De provincie fungeert daarbij als aanjager en ontwikkelingspartner. Via het programma en het daaraan gekoppelde flexibele krediet wordt gericht geïnvesteerd in een sociale infrastructuur die gedragen wordt door de Utrechtse gemeenten. Daarbij wordt nadrukkelijk ook gekeken naar het grotestedenbeleid en het geld dat bepaalde gemeenten daarvoor krijgen. De uitvoering van de 'Sociale agenda' heeft prioriteit gekregen in het Coalitieakkoord 2003-2007.

De inhoudelijke samenhang tussen zorg, jeugdzorg, welzijn, onderwijs en sport, de 'Sociale agenda' en 'Wel thuis!' en de gewenste integraliteit in het sociale beleid van de provincie maakt het logisch die beleidstaken gezamenlijk te presenteren in de programmabegroting: als de sociale pijler. Die samenhang is sinds 2004 ook terug te zien in de organisatie zelf, na de samenvoeging van de beleidsterreinen zorg, jeugdzorg, onderwijs en

welzijn. Met de nieuw ontstane sector Maatschappelijke Ontwikkeling (DMO) wordt prioriteit gegeven aan de jeugdzorg, het patiënten- en cliëntenbeleid, de vermaatschappelijking van de zorg en de curatieve zorg. Daarnaast wordt zo een substantiële bijdrage geleverd aan de programma's 'Sociale agenda' en Welthuis! Bovendien wordt in 2005 een herziene en compacte steunfunctie opgezet (voorheen: Schakels en het Minderheden Instituut Utrecht), die het sociale beleid van de provincie adequaat ondersteunt.

1. Wel Thuis!

De doelen van het programma 'Wel Thuis!' zijn het vergroten van het aanbod van woonzorgwelzijnsarrangementen en een beter samenspel van de betrokken partijen om concrete initiatieven te realiseren. Die partijen zijn: woningcorporaties, zorgaanbieders, welzijnsorganisaties, gemeenten, cliëntenorganisaties en provincie. Ze onderschrijven het doel, maar de uitbreiding van het aanbod gaat te langzaam. De bedoeling is om in tien jaar tijd 20.000 tot 24.000 nulredenwoningen met zorg en welzijn op maat te realiseren. Het programma heeft vooralsnog een looptijd van drie jaar, tot eind 2005. Aan de hand van een tussenevaluatie worden voorstellen gedaan voor het vervolg na 2005.

2. Welzijn

Het welzijnsbeleid van de provincie beoogt dat meer mensen in achterstandsituaties deelnemen aan de maatschappij. Dat streven sluit nauw aan bij de 'Sociale agenda', 'Wel Thuis!', zorg en jeugdzorg. Te denken valt onder meer aan (breedte-)sport, vrijwilligers (in samenhang met mantelzorg), integratie en armoedebeleid, daar waar dat rijksbeleid of gemeentelijk beleid kan versterken.

3. Zorg

De provincie Utrecht richt zich wat betreft zorg op de totstandkoming van een vraaggericht, samenhangend, cliëntgericht, efficiënt en effectief aanbod van zorg- en dienstverlening, dat uitgaat van de behoefte van de burger. Het gaat dan om ouderenzorg, zorg voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking, GGZ, ziekenhuiszorg, huisartsenzorg, ambulancezorg, cliëntondersteuning en mantelzorg. Daaraan wordt gewerkt in partnerschap met andere spelers in het veld, via wettelijke adviestaken en soms via een subsidieregeling.

4. Jeugdzorg

In de jeugdzorg heeft de provincie een regierol én een financieringsrol. De Wet op de jeugdzorg is de wettelijke basis. Voor het bureau jeugdzorg en het aanbod vanuit de sector jeugdhulpverlening heeft de provincie de verantwoordelijkheid voor planning en financiering. De provincie ontvangt twee afzonderlijke doeluitkeringen, één voor de bekostiging van bureau jeugdzorg en één voor de bekostiging van het zorgaanbod. Doel is om voor jeugdigen die jeugdzorg nodig hebben, tijdig de juiste hulp te bieden. Dat vraagt om een voldoende en adequaat aanbod dat aansluit op de vraag. De provincie is als regisseur bovendien verantwoordelijk voor de totale jeugdhulpverlening (jeugdzorg, jeugdbescherming, jeugdreclassering, jeugd-GGZ, aansluiting op jeugd-maatschappelijk werk enzovoort).

5. 'Sociale agenda in uitvoering'

Er is een tweejaarlijks sociaal rapport gemaakt (voorjaar 2004) met een inventarisatie van de meest urgente maatschappelijke knelpunten en een 'Sociale agenda' voor 2005 en 2006. Na een debat daarover worden in de 'Sociale agenda' de prioriteiten gekozen voor de komende twee jaar. De prioriteiten kunnen voortkomen uit de hele breedte van het sociaal terrein van zorg tot onderwijs. De eerste 'Sociale agenda' gaat van start op 1 januari 2005.

6. Onderwijs

De provincie heeft als wettelijke taak (Wet op het voortgezet onderwijs) om de minister van Onderwijs over de infrastructuur van het voortgezet onderwijs te adviseren. Dan gaat het bijvoorbeeld over het stichten van nieuwe scholen, nevenvestigingen of afdelingen, over fusies, verplaatsingen, splitsingen en verandering van openbaar in bijzonder of andersom of verandering van denominatie, over het mogen aanbieden van intrasectorale programma's in het VMBO. De hoofdmoot van de provinciale bemoeienis betreft de gebiedsgerichte afstemming tussen scholen, waardoor per regio een gevarieerd en goed gespreid aanbod tot stand komt. Dat aanbod moet bovendien aantrekkelijk zijn voor jongens en meisjes, goed bereikbaar zijn en aansluiten op vervolgonderwijs en de arbeidsmarkt. Daarbij vindt afstemming plaats met aangrenzende beleidsterreinen, zoals welzijn, arbeidsmarkt, jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Integrale aanpak sociale pijler

Het sociale beleid is volop in beweging. Een sterke sociale pijler is noodzakelijk voor een naar buiten gerichte provincie die zichtbaar presteert op het grensvlak van grote steden en regio. Een provincie die zorgt voor maatschappelijk draagvlak en sociale bereikbaarheid van voorzieningen in zorg, jeugdzorg, onderwijs en welzijn. Een sterke sociale pijler moet in goede balans zijn met de economische en fysieke pijler, en verbonden zijn met bijvoorbeeld het grotestedenbeleid. Sociaal is, zoals het woord het al zegt, een thema dat vraagt om gemeenschappelijke acties met andere beleidsmakers. In de sociale pijler zullen tijdens deze collegeperiode dan ook steeds meer dwarsverbanden worden gelegd door programmatisch en integraal te werken.

‘Wel Thuis!’

Het programma ‘Wel Thuis!’ is een samenhangend geheel van projecten, activiteiten en regelingen om ervoor te zorgen dat mensen langer thuis kunnen wonen. Het programma speelt in op de verwachte toename van het aantal ouderen en de wens van gehandicapten en mensen met een psychische stoornis om niet langer in een instelling in het bos te wonen, maar midden in de maatschappij, in een woning in de wijk. Om dat te bereiken zijn er woningen nodig met zorg en welzijn in de buurt. Dat vraagt het nodige van woningcorporaties en gemeenten: bestaande woningen moeten worden aangepast en nieuwbouw is vereist. Zorg- en welzijnsaanbieders moeten bovendien hun aanbod op een andere manier organiseren. Het programma ‘Wel Thuis!’ wijst partners (gemeenten, corporaties, zorg- en welzijnsinstellingen) op de urgentie van het probleem, brengt de opgave in beeld, brengt partijen bij elkaar, stimuleert tot actie en biedt ondersteuning. Doel is om in 2012 20.000 tot 24.000 woningen met zorg en welzijn te realiseren en de regierol van de gemeenten te versterken.

Het programma is in 2003 gestart en wordt gaandeweg verder uitgebouwd. In 2004 werd in het kader van ‘Wel Thuis!’ uitvoering gegeven aan de projecten woonzorgstimuleringsregeling, ondersteunen en stimuleren gemeenten, regionale bestuurlijke overeenkomsten, ‘Snel Thuis’ en innovatieve welzijnsdiensten. Hiervoor is eenmalig een beroep gedaan op middelen vanuit de ‘Sociale agenda’. Dit was mogelijk omdat de ‘Sociale agenda’ in 2004 in een opstartfase verkeerde.

In 2005 willen we doorgaan met vier projecten: woonzorgstimuleringsregeling, ondersteunen en stimuleren gemeenten, regionale bestuurlijke overeenkomsten en ‘Snel Thuis’. Dat ‘Wel Thuis!’ wordt gefinancierd uit verschillende budgetten, komt doordat er bij de start van het programma geen programmabudget beschikbaar is gesteld. Inmiddels is dat wel gebruikelijk (zoals bij de ‘Sociale agenda’). Aandachtspunt is dat de Opplusregeling in 2004 is beëindigd. Daarmee is in feite een van de financieringsbronnen voor de doelstelling van ‘Wel Thuis!’ weggevallen. Toch blijft de Opplusregeling (of een soortgelijke regeling) van belang, juist ook omdat het een simpele en doeltreffende regeling is waarmee vooral het aanpassen van de bestaande voorraad kan worden ondersteund. Overigens is juist bij ‘Wel Thuis!’ de samenhang met andere beleidsterreinen, waaronder het woonbeleid, van groot belang. Door koppelingen te leggen met bijvoorbeeld het ISV kan per saldo meer en sneller resultaat worden geboekt.

Provinciale staten hebben in het kader van het Stimuleringsfonds bij motie verzocht een voorbeeldproject te ontwikkelen, waarbij mensen met een zorgvraag dankzij zogeheten domotica langer thuis kunnen wonen. Daarnaast hebben PS gevraagd zorg als thema toe te voegen aan het Stimuleringsfonds en hiervoor nadere voorstellen te ontwikkelen, onder meer voor het versnellen van de regionale bestuurlijke afspraken en het ondersteunen van deze afspraken met een eenmalige investeringsbijdrage (als compensatie voor het verdwijnen van de opplusregeling). Daarnaast is een voorstel ontwikkeld voor het uitvoeren van een vergaand extramuraliseringsproject, vergelijkbaar met dat in Friesland (Trynwalden). Deze laatste twee projecten kunnen alleen doorgaan als er extra geld beschikbaar komt.

Dat 2005 het laatste programmajaar is voor ‘Wel Thuis!’, betekent niet dat daarna geen aandacht meer nodig is voor wonen, zorg en welzijn. Integendeel, dit terrein is volop in beweging, bijvoorbeeld door de inperking van het AWBZ-budget en de introductie van de Wet op de maatschappelijke ondersteuning. ‘Wel Thuis!’ moet dus een vervolg krijgen, maar misschien in een andere vorm. Op basis van een tussenevaluatie volgen hierover nadere voorstellen.

Samenvattend omvat ‘Wel Thuis!’ in 2005 de volgende projecten:

- Woonzorgstimuleringsregeling: ondersteuning van zorg- en welzijninfrastructuur.
- Ondersteunen gemeenten: versterken van de gemeentelijke regierol op basis van prestatiecontracten, per tranche van vijf gemeenten.

- Regionale bestuurlijke overeenkomsten: regionale afspraken over woningen met zorg en welzijn. In 2005 gaat het om Eemland en een nog nader te selecteren tweede regio.
- ‘Snel Thuis’: versnellingssteam dat ingezet wordt bij vastgelopen projecten en bij het ombuigen van traditionele bouwplannen voor verzorgingshuizen.
- Nieuw wonen in Ondiep en Veenendaal-Oost (Agenda 2010, maar vanwege de inhoudelijke samenhang gekoppeld aan ‘Wel Thuis!’)
- Domotica-zorg: voorbeeldproject voor introductie van domotica in de zorg waardoor in een periode van tien jaar 500 tot 1000 ouderen met een zorgvraag thuis kunnen blijven wonen.
- Trynwalden in Utrecht: regionale overeenkomsten versnellen en ondersteunen met een investeringsbijdrage. Deze projecten zijn afhankelijk van het beschikbaar komen van extra geld.

Welzijn

Doelstelling van het welzijnsbeleid is vergroting van de deelname aan het maatschappelijk leven van mensen in achterstandsituaties en het vergroten van de sociale samenhang in de samenleving in algemene zin bijvoorbeeld door sport-, vrijwilligers-, integratie-, armoede- en jeugdbeleid. Er worden projecten uitgevoerd voor mensen die niet volwaardig (kunnen) deelnemen aan het maatschappelijk verkeer, zoals gehandicapten, allochtonen, sommige groepen ouderen en kwetsbare jongeren. Daarnaast wordt preventief beleid gevoerd door in andere sectoren aandacht te schenken aan sociale ontwikkelingen zoals in het nieuwe streekplan en mobiliteitsplan.

Het provinciale welzijnsbeleid sluit aan op de Sociale Agenda en Welthuis!. Uitgaand van de opvatting dat welzijnsbeleid primair lokaal beleid is, ligt de toegevoegde waarde van de provincie vooral in het faciliteren van de gemeenten. Naar aanleiding van de beleidsaudit Welzijn (door de staten in 2003 aangenomen) gaat er meer gewerkt worden met een flexibel krediet voor gemeenten en andere partners in het veld. Daartoe is de inzet van middelen in 2004 geheel herzien. Het nieuwe flexibele krediet wordt ondergebracht in het programma Sociale Agenda in uitvoering. De structurele subsidies aan de kleinere welzijnsinstellingen worden afgebouwd en in 2005 wordt een nieuwe steunfunctie opgezet die het sociaal beleid adequaat ondersteunt en in de plaats komt van de grote steunfuncties Minderheden Instituut Utrecht (MIU) en Schakels. Via het programma Wel Thuis wordt het welzijnsaspect beter verbonden met wonen en zorg.

In 2004 is de positie van de provincie ten aanzien van vrijwilligersbeleid, armoedebeleid, integratiebeleid en mantelzorg opnieuw bepaald. Belangrijkste conclusies zijn:

- De provincie voert geen direct **armoedebeleid** (in de zin van inkomensondersteunende maatregelen), maar levert wel indirect een bijdrage door activiteiten gericht op sociale uitsluiting, zoals in de Sociale Agenda.
- Vanwege de aangekondigde invoering van de wet Maatschappelijke Ondersteuning en de daarin verwoorde nadruk op eigen verantwoordelijkheid en het belang van maatschappelijk middenveld nemen thema's als **mantelzorg en vrijwilligersbeleid** de komende tijd aan belang toe. Het gaat daarbij om een betere ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers (oa via steunpunten en respijtovereenkomsten). Daarnaast kan de link tussen beide thema's worden verbeterd: zo kunnen mantelzorgers nog veel profiteren van vrijwilligers en andersom.
- De omslag van minderhedenbeleid naar **integratiebeleid** wordt afgerond. Het landelijk beleidskader (oa naar aanleiding van de commissie Blok) is daarbij het uitgangspunt. Dit is vooral van belang bij het inrichten van een nieuwe steunfunctie. Integratiebeleid vindt ook plaats via het eigen provinciale beleid: het dominoproject (afspraken over witte en zwarte scholen) is daar een voorbeeld van. Op een vergelijkbare manier is er een samenhang met **jeugdbeleid**, sociale segregatie bij wonen, sport en grote stedenbeleid.

Het inmiddels in gang gezette nieuwe provinciale breedtesportbeleid zal in 2005 uitmonden in het inzetten van sport als instrument binnen het sociaal beleid. In 2005 vindt ook het FIFA Wereldkampioenschap Jeugdvoetbal plaats in Utrecht. Gestreefd wordt, naast een groots evenement in samenwerking met alle andere gemeenten in de provincie, naar een blijvende sportinfrastructuur met oog voor de maatschappelijke relevantie van breedtesport.

Naar verwachting zal per 1 januari 2006 de nieuwe Wet op de Maatschappelijke Ondersteuning in werking treden. Deze wet legt de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het welzijnsbeleid grotendeels bij de gemeenten neer. Om de gemeenten die dat nodig hebben ‘stut en steun’ te bieden zal in 2005 een ondersteuningstraject worden ingezet. De activiteiten in dit kader sluiten aan op de activiteiten binnen het programma Wel Thuis!

Zorg

Het provinciale zorgbeleid is de afgelopen tijd veranderd: van regionale zorgvisies, sectorale stuurgroepen en een veelsporenbeleid, naar een aanpak die zich concentreert op enkele hoofdthema's als onderdeel van het provinciale sociale beleid. Naast de inzet in de programma's 'Sociale agenda' en 'Wel Thuis!', hebben de volgende onderwerpen prioriteit:

- Vermaatschappelijking van de zorg. Het beleid is landelijk, provinciaal en regionaal gericht op vermaatschappelijking van de zorg: mensen met een zorgvraag moeten zo gewoon mogelijk in de maatschappij kunnen leven. Dit vraagt om transformatie en extramuralisering van de zorg en adequate ondersteuning door welzijnsinstellingen. Ook kan gedacht worden aan bijvoorbeeld vervoersmogelijkheden en zinvolle arbeid en dagbesteding.
- Patiënten- en cliëntenbeleid. Het versterken van de positie van de zorgvragers en het bevorderen van de vraagsturing in de zorg door het vergroten van individuele keuzemogelijkheden, goede klachtregelingen en het verbeteren van collectieve belangenbehartiging. De kaders daarvoor staan in de nota 'Cliënt in perspectief' (2004).
- Curatieve zorg. Het oplossen van urgente maatschappelijke problemen op het gebied van de 'cure', waaronder ambulancezorg, spoedeisende zorg, ziekenhuiszorg en het huisartsentekort. In 2004 zijn met de nota Curatieve zorg de kaders vastgesteld. Op basis daarvan wordt in 2005 prioriteit gegeven aan de verbetering van de kwaliteit en de bereikbaarheid van de spoedeisende zorg, en aan de aanpak van het voor 2010 verwachte huisartsentekort. Verder wordt het spreidingsplan ambulancezorg 2003-2007 geïmplementeerd.

Jeugdzorg

De jeugdzorg zit in een overgangsfase. Per 1 januari 2005 treedt de Wet op de jeugdzorg in werking, waarmee de provincie een directe bestuurlijke verantwoordelijkheid krijgt voor het nieuwe jeugdzorgstelsel. Het jeugdzorgstelsel kent veel spelers. Daarbij is sprake van zowel grote wederzijdse afhankelijkheid, als van relatieve autonomie. De provincie moet vanuit haar regierol taken en verantwoordelijkheden van de verschillende spelers afbakenen en zoekt daarbij naar een evenwicht tussen sturing en speelruimte.

Gelet op haar verantwoordelijkheid kan de provincie een cruciale bijdrage leveren aan het oplossen van maatschappelijke jeugdproblemen en daarmee aan het tegengaan van maatschappelijke uitval. Essentieel daarbij is een betere schakeling tussen de verschillende onderdelen van de jeugdketen, waaronder aansluiting op onderwijs en gemeentelijk jeugdbeleid, samenwerking met de jeugdgeestelijke gezondheidszorg én vermaatschappelijking van de jeugdzorg.

De reguliere taken van de provincie zijn financiering en aansturing van het bureau jeugdzorg en de instellingen voor jeugdhulpverlening. Daarnaast is er in 2005 aandacht voor de implementatie van de nieuwe wet op de jeugdzorg en in samenhang daarmee de volgende onderwerpen:

- *Overgang subsidierelatie naar inkooprelatie*

Belangrijke veranderingen zijn de eerder genoemde invoering van het recht op jeugdzorg jegens de provincie en de overgang van de huidige subsidierelatie met de jeugdzorginstellingen naar een inkooprelatie, volledig doorgevoerd in 2007. Dat vergt onder meer uitwerking van de nieuwe verhoudingen met de zorgaanbieders en bureau jeugdzorg, invoering van een nieuwe planning en control (P&C)-cyclus en eenduidig gedefinieerde zorgeenheden.

- *Bestrijding van de wachtlijsten*

Wachtlijsten in de jeugdzorg zijn zeer ongewenst. De invoering van het recht op jeugdzorg betekent dat cliënten die op een wachtlijst voor jeugdhulpverlening staan, bij de provincie juridische aanspraak kunnen maken op die zorg. Ook in 2005 heeft aanpak van de wachtlijsten hoge prioriteit. Daarbij wordt ook gewerkt aan een nog doelmatigere jeugdhulpverlening.

- *Vernieuwing van de geïndiceerde jeugdhulpverlening*

Vernieuwing van het jeugdhulpverleningsaanbod is nodig om vraagsturing waar te kunnen maken en de effectiviteit van de jeugdzorg te verhogen. Daarom moet ook worden geïnvesteerd in nieuw jeugdzorgaanbod voor nieuwe doelgroepen, in alternatieven voor de huidige jeugdhulpvarianten, in intensivering van de samenwerking met andere jeugdzorgsectoren, en in vermaatschappelijking van de jeugdzorg, vraagsturing en

resultaatmeting. In 2004 worden afspraken gemaakt met de zorgaanbieders over het meten van resultaten en doelrealisatie. De nieuwe wet op de jeugdzorg stelt verder een aantal eisen op het gebied van onder meer cliëntenbeleid en kwaliteit die de provincie extra geld kosten.

- *Aansluiting lokaal jeugdbeleid, onderwijs en jeugdzorg*

De aansluiting van de jeugdzorg op het lokale jeugdbeleid en het onderwijs moet in 2005 zijn beslag krijgen in de praktijk. Dat gebeurt op basis van de resultaatafspraken die eind 2004 zijn vastgelegd in bestuurlijke akkoorden met de 33 gemeenten. Zo kan de provincie hen ondersteunen om in twee jaar het lokale jeugdbeleid zo ver ontwikkeld te krijgen dat kinderen en jongeren niet onterecht of onnodig beroep doen op de (zwaardere) jeugdzorg.

Voor de uitvoering van de vier bovenstaande zaken zijn in de bestuursperiode 2004-2007 extra provinciale middelen en capaciteit noodzakelijk.

Sociale agenda in uitvoering

In 2005 gaat de eerste tweejaarlijkse 'Sociale agenda' van start, mede op basis van het sociaal rapport (verschenen voorjaar 2004) en publieke debatten daarover. In het najaar van 2004 wordt gekozen welke urgente, sociale problemen door projecten op de 'Sociale agenda' worden aangepakt. In 2004 is echter begonnen om met name samen met de grote steden alvast een aantal problemen aan te pakken. Op de 'Sociale agenda' 2004 staan de volgende projecten:

- Dossier Veilig Vangnet met de steden Amersfoort en Utrecht: maatschappelijke opvang dak- en thuislozen en tegengaan van overlast door veelplegers
- Dossier Jeugd met de steden Amersfoort en Utrecht, vooral gericht op preventieprojecten risicjongeren
- Project sociale samenhang en leefbaarheid in kleine kernen
- Intensivering programma 'Wel Thuis!'
- Project betere aansluiting beroepsonderwijs en arbeidsmarkt in regio Eemland
- Project vernieuwing van de steunfunctieorganisaties in het welzijnsbeleid

De eerste drie projecten lopen door in de 'Sociale agenda' 2005/2006. Op grond van de publieke debatten met vertegenwoordigers uit de samenleving die gehouden zijn in mei en juni 2004 worden de volgende 3 nieuwe urgente sociale problemen geselecteerd voor een projectaanpak in de Sociale Agenda 2005-2006:

1. Armoede en sociale uitsluiting (stapeling van problemen)
2. De gevolgen van nieuwe sociale wetgeving en bezuinigingen
3. Het op peil houden van vrijwilligerswerk en mantelzorg

In het najaar van 2004 worden deze problemen verder uitgewerkt in nieuwe projecten.

Onderwijs

In 2004 en 2005 investeert de provincie in gebiedsgericht onderwijsbeleid. Dit vooruitlopend op de wettelijke taak voor gebiedsgericht beleid vanaf 2006. Deze nu nog experimentele ontwikkelingsprojecten zullen resulteren in (meer) regionale afstemming en samenwerking, tussen scholen voor VMBO en met partners als gemeenten, ROC's en regionaal bedrijfsleven. De provincie ondersteunt deze projecten door subsidies voor projectleiders. In Amersfoort is in 2004 begonnen met de regionale aanpak. De aanpak in andere regio's als West-Utrecht en Zuidoost-Utrecht begint in 2005.

In de regio Utrecht gaat de provincie door met het volgen van leerlingstromen voor het project van Domino naar Stratego. Hiermee is in 2004 gestart. Dat project moet voorkomen dat (te veel) VO-leerlingen uit de stad Utrecht in omliggende gemeenten naar school gaan. Daarbij speelt ook zwart-wit-problematiek een rol.

De wettelijke advisering van het Rijk over de infrastructuur voortgezet onderwijs blijft in 2005 onveranderd.

Indicatoren

Bij het opstellen van de begroting 2005 is veel aandacht besteed aan de ontwikkeling van maatschappelijke effecten en indicatoren. Hierbij lag de focus op het begrotingsjaar 2005. De indicatoren na 2005 zijn op dit moment nog niet nauwkeurig te definiëren.

Maatschappelijke effecten	Doelnr.	2005	2006	2007	2008
1. Wel thuis!					
1.1 Aantal woningen met zorg en welzijn op maat	1	3.200 - 7.200		6.000 - 12.000	
2. Welzijn					
2.1 Percentage gemeenten in de provincie dat sportbeleid uitvoert.	1	70%			
2.2 Gemeenten worden adequaat ondersteund in hun welzijnsbeleid en lokaal sociaal beleid	1	X			
2.3 De telefonisch hulpdienst (THD) biedt een adequate eerstelijns voorziening, waardoor het beroep op de professionele zorg beperkt blijft.	1	pm ¹			
2.4 afhankelijk van positiebepaling rond vrijwilligers armoede integratie medio 2004	1	pm			
3. Zorg					
3.1 In 2007 zijn de mogelijkheden voor individuele vraagsturing sterk verbeterd (er is een informatiesysteem, cliëntondersteuning en een systeem voor klachtopvang)	1			X	
3.2 In 2007 is er een effectieve en efficiënte (sector)brede provinciale organisatiestructuur voor collectieve patiënten- en consumenteninbreng	1			X	
3.3 Er zijn voldoende plaatsen in hospices in de provincie Utrecht (ingebod in palliatieve netwerken en waar palliatieve zorg wordt geleverd door mensen met voldoende specifieke deskundigheid)	1	60 plaatsen in totaal (6 extra plaatsen in 2 hospices)			
3.4 Aantal gemeenten zijn 'ouderenproof'	1	4			
3.5 Het aantal gemeenten waarin pilots 'vernieuwing welzijnsbeleid voor ouderen' (in samenhang met Wel Thuis) zijn uitgevoerd	1	2			
3.6 De overschrijdingen van de aanrijtijden bij A1 ritten (in levensbedreigende, spoedeisende situaties) worden teruggebracht van 5,9% in 2003 tot maximaal 5,5% in 2005.	1	5,5%			
3.7 Het percentage burgers van de provincie dat in 2005 binnen dertig minuten met eigen vervoer een acute zorgpost moet kunnen bereiken	1	99,2%			
3.8 Het aantal huisartsenposten (HAP's) geïntegreerd met de spoedeisende hulp in ziekenhuizen	1	pm ²			
4. Jeugdzorg					
4.1 Aantal jeugdigen op de wachtlijst voor aanmelding bij en screening door Bureau Jeugdzorg (BJU) en voor crisisopvang	1	0		0	

¹ In 2005 zal een trendrapportage een indicatie geven van de omvang van de maatschappelijke problematiek, alsmede mate waarin het beroep op de professionele zorg door de THD wordt beperkt

² PM, afhankelijk van onderzoek in 2004.

Maatschappelijke effecten	Doelnr.	2005	2006	2007	2008
4.2 Aantal jeugdigen op de wachtlijst voor zorgaanbod	1	pm (nog te bepalen na evaluatie van de effecten van de uitvoering van het twee-offertetra-ject)			
4.3 Het is voor alle partners in de jeugdzorg duidelijk wat zijn/haar verantwoordelijkheden en taken onder de wet op jeugdzorg zijn	1	X			
4.4 De onderlinge verhouding tussen provincie en zorgaanbieders verandert van subsidierelatie naar inkooprelatie (transitie is in 2007 afgerond).	1			X	
4.4 Indicatiestelling door BJU 750 J-GGZ-cliënten	1	X			
4.5 Alle werkprocessen van BJU zijn in 2005 ingericht conform het landelijke referentie werkmodel	1	X			
4.6 De gemiddelde doorlooptijd bij bureau jeugdzorg (BJU) tussen aanmelding en het eerste indicatiebesluit ligt op of onder de landelijke norm van 55 dagen	1	55 dagen			
4.7 BJU voldoet aan de wettelijke eis om zelf maximaal 5 gesprekken te voeren met cliënten (afbouw VTA)	1			X	
4.8 In 2007 is er een goede belangenbehartiging voor cliënten in de jeugdzorg (er zijn voldoende vertrouwenspersonen, alle instellingen hebben een cliëntenraad, er is een provinciaal cliëntenplatform jeugdzorg)	1			X	
4.9 De belangrijkste lokale beoordelaars (Ouderen Kindzorg, de Jeugdgezondheidszorg, Algemeen Maatschappelijk Werk en de onderwijsstructuren) in de 33 Utrechtse gemeenten verwijzen jeugdigen met een jeugdzorghulpvraag naar BJU	1	X			
5. Programma sociale agenda in uitvoering					
5.1 Vermindering van de overlast door daklozen in 2007 ten opzichte van 2003	1			20%	
5.2 Percentage succesvolle deelname van het totaal aantal risicjongeren dat deelneemt aan de projecten dagbesteding (Utrecht) en Nieuwe Perspectieven (Amersfoort) in 2005.	1	80%			
5.3 Zorgen voor een niveau van dienstverlening in kleine kernen waardoor mensen er kunnen blijven wonen.	1	pm ³			
6. Onderwijs					
6.1 In 2005 is de regionale aanpak Eemland gerealiseerd	1	X			

³ Concrete invulling van voorzieningen per kleine kern wordt duidelijk na behoefte-inventarisatie die eind 2004 wordt uitgevoerd..

Maatschappelijke effecten	Doelnr.	2005	2006	2007	2008
6.2 In 2007 realiseren regionale aanpak in alle regio's, in 2005 in de regio's Utrecht-West en Utrecht-Zuid-Oost	1	2 regio's		Alle regio's	
6.3 De provincie heeft gestimuleerd dat in 2005 alle gemeenten met hun eigen schoolbesturen afspraken hebben gemaakt over leerlingstromen en maximale schoolgrootte	1	X			

Baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
-----------------	--------------------	--	--	--	--	--

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten		57.820	63.872	61.785	61.785	57.390
Baten		47.661	49.093	49.080	49.080	48.980
Saldo totale programma		10.159	14.779	12.705	12.705	8.410

Specificatie baten en lasten	Bedragen x € 1.000					
------------------------------	--------------------	--	--	--	--	--

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	55.634	55.634	55.634	55.634	55.634
Loon- en prijsaanpassing 2004		135	135	135	135
Apparaatskosten		-134	-134	-134	-134
Verschuivingen 'Wel Thuis!' en Zorg	200	200	200	200	200
Compensatie CAO-verplichtingen		5	5	5	5
Bekostiging jeugdhulpverlening		293	293	293	293
Herprioritering: Werkbudget AWBZ Zorg			-50	-50	-50
Herprioritering: SJU		-39	-39	-39	-39
Incidentele lasten					
K 2003 Wel Thuis!, woonstimuler. reg.	1.363	1.363			
Voorjaarsnota 2004 Wel Thuis!		548			
B 2003 Breedtesportbeleid	113	113			
Overhevel. onderwijs van 5.4 naar 5.3	-176				
B2003 Bouwk. Advies Toegankelijkheid	68				
Aansluiting jeugdzorg - onderwijs	227				
B 2003 Armoedebestrijding	66				
Breedtesport: Coalitieakkoord		100	100	100	
Breedtesport: Stimuleringsregeling VWS		113	100	100	
Vernieuwend cliëntenbeleid: coalitieakk.		400	400	400	
Wachlijstbestr. jeugdzorg: Coalitieakk		1.295	1.295	1.295	
„ jeugdzorg: extra middelen rijk		1.346	1.346	1.346	1346
Projecten 'Sociale agenda': Coalitieakk		2.500	2.500	2.500	
Overboekingen 2003 – 2004	325				
Totaal lasten 2004-2008	57.820	63.872	61.785	61.785	57.390
Totaal rekening 2004					
Structurele baten		47.341	47.341	47.341	47.341

	2004	2005	2006	2007	2008
Stimuleringsregeling VWS Breedtesport		113	100	100	
Wachtstbstr. jgdzrg: extra middelen rijk		1.346	1.346	1.346	1.346
Bekostiging jeugdhulpverlening		293	293	293	293
Overhevel. Onderwijs van 5.4 naar 5.3	-5				
Overboekingen 2003 – 2004	325				
Totaal baten 2004-2008	47.661	49.093	49.080	49.080	48.980

Programma:	5.4 Cultuur	Portefeuillehouder
Productgroepen:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kunsten 2. Media en bibliotheken 3. Erfgoed 4. Cultuurbereik 	J.G.P. van Bergen

Belangrijkste juridische - en beleidsmatige kaders

Juridisch kader

1. Wet op het specifiek cultuurbeleid
2. Cultuurconvenant Landsdeel Midden (Rijk, provincies Utrecht en Flevoland en gemeenten Utrecht, Amersfoort en Almere) 2005-2008 over gezamenlijke thema's en gezamenlijke subsidiëring van instellingen.
3. Landelijk beleidskader beeldende kunst en vormgeving 2005-2008.
4. Landelijk beleidskader actieprogramma cultuurbereik 2005-2008.
5. Landelijk beleidskader cultuureducatie 2005-2008.
6. Cultuurwet
7. Aanstaande nieuwe (en uitgestelde) Mediawet
8. Monumentenwet 1988
9. Wet op de archeologische monumentenzorg i.v.
10. Wet op de ruimtelijke ordening
11. Wet op het specifiek cultuurbeleid op grond waarvan Besluit Rijkssubsidiëring Restauratie Monumenten (BRRM, 1997)

Beleidskader

1. Vierjaarlijkse Cultuurnota
2. Coalitieakkoord 2003-2007
3. Diverse provinciale subsidieregelingen voor kunsten en erfgoed
4. Cultuurhistorische Hoofdstructuur: notitie 'Niet van Gisteren' 2002 en Eindpublicatie Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS) najaar 2004
5. Streekplan 2005-2015 (vaststelling najaar 2004) en handleiding toetsing bestemmingsplannen (te vernieuwen in 2004)
6. Besluit monumentenzorg en archeologie provincie Utrecht (1996)
7. De Agenda 2010-projecten: Ureka! Over bibliotheekvernieuwing, Vrede van Utrecht, Hollandse Waterlinie, Hart voor de Heuvelrug, de Stichtse Lustwarande

Doel

Zorgen voor een goed en gevarieerd culturaanbod (kunsten, erfgoed, cultuureducatie, media en bibliotheken) in de hele provincie. Het vergroten van zowel het publieksbereik als de actieve participatie in cultuur. Het zorgen voor een gevarieerde en kwalitatief hoogwaardige culturele infrastructuur in de hele provincie.

Zie voor de vier subdoelstellingen de productgroepen hieronder.

Productgroepen

1. Kunsten

Met deze productgroep streeft de provincie naar een goed en gevarieerd kunstenaanbod dat kan rekenen op een sterk draagvlak onder de bevolking in de hele provincie, dus in zowel stedelijk als landelijk gebied. De hoofdproducten zijn: podiumkunst, beeldende kunst en amateurkunst.

Belangrijkste juridische kader: 1, 2 en 3; beleidskader: 1, 2, 3 en 7 (Vrede van Utrecht).

2. Media en bibliotheken

Doel van de productgroep is dat zo veel mogelijk inwoners worden bereikt met een hoogwaardige, gevarieerde informatievoorziening via media en bibliotheken. De hoofdproducten zijn de regionale omroep en de bibliotheken.

Belangrijkste juridische kader: 1, 2, 6 en 7; beleidskader: 1, 2 en 7 (Ureka!).

3. Erfgoed

De provincie wil met deze productgroep het erfgoed behouden door de ontwikkeling van cultuurhistorische waarden en het versterken van de cultuurhistorische identiteit. Met als hoofdproducten: de cultuurhistorische hoofdstructuur, monumenten (archeologie en monumentenzorg) en roerend erfgoed (musea, geschiedenis en archieven).

Belangrijkste juridische kader: 1, 2, 8, 9 en 10; beleidskader: 1, 2, 3, 4, 5, 6 en 7 (Hollandse Waterlinie, Stichtse Lustwarande en Hart voor de Heuvelrug).

4. Cultuurbereik

Burgers moeten meer cultureel bewustzijn krijgen. Dat kan door het vergroten van zowel het publieksbereik als de actieve participatie in kunst en cultuur. De productgroep kent als hoofdproducten het Actieprogramma Cultuurbereik 2005-2008 samen met het Rijk en Cultuureducatie.

Belangrijkste juridisch kader: 1, 2, 4 en 5; beleidskader: 1 en 2.

Bestaand beleid en nieuwe ontwikkelingen

Cultuurprogramma 2005-2008

Het culturele leven in de provincie Utrecht is rijk en hecht verankerd. Veel inwoners nemen eraan deel als bezoeker, recreant of actief amateurkunstenaar. Die culturele rijkdom heeft een nationale uitstraling die ook door het Rijk wordt erkend en beloond. Het Agenda 2010-project Vrede van Utrecht heeft bovendien een internationale culturele ambitie. Het nieuwe, op uitvoering gerichte, vierjarige Cultuurprogramma start in 2005. Het jaar 2004 staat grotendeels in het teken van de voorbereiding van dit nieuwe Cultuurprogramma, ook samen met het Rijk en de partners in het convenant Midden-Nederland, zoals Amersfoort en Utrecht. In de streekplandeelgebieden zijn bovendien vier culturele verkenningen geweest. Daarbij hebben gemeenten en culturele instellingen hun ambities op tafel gelegd.

Naast de reguliere budgetten is er in het Coalitieakkoord tot en met 2007 € 1.5 miljoen per jaar gereserveerd voor de productgroepen kunsten en cultuurbereik en 1 miljoen per jaar voor bibliotheekvernieuwing. De € 1.5 miljoen wordt besteed aan matching van de rijksmiddelen voor het actieprogramma cultuurbereik (naar verwachting circa 6 ton) en aan de continuering van het convenant met Rijk, Utrecht en Amersfoort (naar verwachting 9 ton onder meer voor steun van ongeveer twintig convenantinstellingen, bijdrage Agenda 2010-project Vrede van Utrecht en arrangement Amersfoort). Kern van het actieprogramma cultuurbereik is het bereiken van meer publiek door herkenbare culturele activiteiten in samenwerking met zo veel mogelijk gemeenten. Omdat zowel het convenant als het actieprogramma cultuurbereik vierjarenregelingen zijn tot en met 2008, is ook in 2008 die € 1.5 miljoen nodig. De € 1.5 miljoen voor 2005 en latere jaren, wordt dit najaar ingevuld bij de besluitvorming over het cultuurprogramma 2005-2008. Gelet op de onderhandelingen met onder meer Rijk en Utrecht is het niet mogelijk om daar momenteel (we schrijven juni 2004) de precieze invulling aan te geven.

Programma uitvoering cultuurhistorische hoofdstructuur (uitwerking van de bij de voorjaarsnota 2004 aangekondigde projecten voor de begroting 2005)

Hier wordt uitvoeriger ingegaan op de productgroep erfgoed, omdat daar eind 2004 vrijwel alle middelen ophouden en daar geen geld voor gereserveerd is in het Coalitieakkoord. Hieronder volgt een uitwerking van de € 750.000 per jaar (driekwart van de bij de voorjaarsnota 2004 beschikbaar gestelde € 1 miljoen) voor het komende cultuurprogramma 2005-2008. Onderstaande voorstellen werken we verder uit in de productenbegroting bij de productgroep erfgoed. Daarnaast worden veel grote noodzakelijke investeringen (deels als voorziening) uitgewerkt in de projectvoorstellen voor erfgoed en cultuurhistorie in het stimuleringsfonds, zoals bijvoorbeeld de dringende restauratie van de provinciale molens.

De provincie Utrecht heeft een rijke cultuurhistorie. Het behouden, ontsluiten en ontwikkelen van deze erfenis is een grote uitdaging in het nieuwe cultuurprogramma. Het verleden bepaalt mede de culturele identiteit van de regio en haar bewoners in het heden. Het maakt deel uit van ons gezamenlijke collectieve geheugen. Ons erfgoed heeft dus niet alleen een grote culturele waarde, maar ook educatieve en recreatieve betekenis.

De hoofdlijn van de cultuurhistorische hoofdstructuur (CHS) wordt dit najaar samen met het provinciale streekplan vastgesteld. Deze documenten vormen de bezegeling van een heroriëntatie van het cultuurhistorisch erfgoedbeleid. Dat leidt tot twee grote nieuwe uitdagingen voor het erfgoedbeleid. Deze zijn nader uitgewerkt met de uitvoeringsprojecten 2005 in de producten van de productgroep erfgoed. In de nieuwe provinciale Cultuurnota 2005 - 2008 worden deze nieuwe koersen vastgelegd.

Cultuurhistorische hoofdstructuur in uitvoering

De nieuwe koers, die vastligt in het Streekplan en de cultuurhistorische hoofdstructuur, betreft de verankering van cultuurhistorische waarden in het ruimtelijke beleid. Het erfgoed krijgt een sterke positie in het gebiedsgericht beleid. Daarmee wordt erfgoedbeleid ook onderdeel van beleid voor ruimtelijke kwaliteit en identiteit. De opgave is ervoor te zorgen dat erfgoed ook blijvend mee bepaalt hoe ruimtelijke ontwikkelingen verlopen.

- Gebiedsgerichte aanpak*
Het provinciale erfgoedbeleid bekommert zich dan niet alleen om individuele monumenten, maar ook om de grotere samenhangende erfgoedstructuren. Prominente voorbeelden daarvan zijn de Nieuwe Hollandse Waterlinie en de Grebbelinie, maar ook aan de zichtbare streekgeschiedenis in de zo diverse landschappen van Vecht, Heuvelrug en het Groene Hart. Bedrag: van 2005 tot 2007 jaarlijks € 200.000.
- Sturen van ruimtelijke ontwikkelingen*
De extra aandacht voor het ruimtelijk beleid vergt een proactieve benadering en is meer dan alleen het toetsen van plannen van derden. De CHS en het Streekplan bepalen in hoge mate welke gebiedsplannen vragen om een vroegtijdige en strategische aanpak vanuit cultureel erfgoed. Bedrag: van 2005 tot 2007 jaarlijks € 200.000.
- Versterking Erfgoedhuis en beheer monumenten*
Eind 2004 komt duidelijkheid over de reorganisatie van het huidige Erfgoedhuis. Mede daarom is het nodig om de beheervoorzieningen of de bijdragen aan herbestemming voor erfgoed zoals molens, kastelen en boerderijen te versterken. Hiervoor wordt naast de steunfunctie Erfgoedhuis, die vooral een faciliterende en kennisfunctie heeft, een aangrenzende organisatie opgericht. Die organisatie heeft als taak de professionalisering van restauratie, onderhoud en behoud van de provinciale monumenten stevig ter hand te nemen. Bedrag: van 2005 tot 2007 jaarlijks € 350.000.

Indicatoren

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Gemiddelde zaalbezetting van voorstellingen door instellingen in het cultuurconvenant 2005-2008	1kunsten (vanaf 2005 verplichting in de subsidievoorwaarden)	-	75%	76%	77%	80%
Aantal individuele bezoekers van het virtuele Amateurkunsthuis	1kunsten	48.000	50.000	52.000	54.000	56.000
Aantal gemeenten met een eigen beeldende kunstbeleid op grond van de nieuwe rijkscriteria per 2005	1kunsten	-	4	5	6	7
Aantal provinciale podia dat deelneemt aan het programma programmering en marketing voor meer publieksbereik	1kunsten	-	17	18	19	20
Het gemiddelde weekbereik van de televisie-uitzendingen van RTV Utrecht in % Utrechtse bevolking	2media	41%	48%	52%	56%	60%
Het bereik van de regionale radio-omroep onder de Utrechtse bevolking	2media	4.8%	6.7%	8%	9%	10%

Maatschappelijke effecten	Signaalfunctie bij doelnummer	2004	2005	2006	2007	2008
Totaal aantal gerealiseerde regiobibliotheken op een totaal van 7	2 media	0	3	5	7	7
Percentage bestemmingsplannen waarin cultureel erfgoed goed is opgenomen	3erfgoed	-	50%	60%	70%	80%
Toename van het aantal gebiedsgerichte plannen waaraan erfgoed bijdraagt	3erfgoed		5%	10%	15%	20%
Meer herstel van cultuurhistorische waarden	3erfgoed		5%	10%	15%	20%
Verbetering van de toegankelijkheid van cultuurhistorische objecten en structuren	3erfgoed		2,5%	5%	7,5%	10%
Percentage meer bezoekers dan normaal bij gratis museumweekenden	3 erfgoed	-	4%	8%	12%	16%
Aantal gemeenten dat participeert in het Actieprogramma Cultuurbereik	4cultuurbereik	2005 start nieuwe vierjarige cyclus	15	20	25	30
Aantal basisscholen dat deelneemt aan kunsteducatieactiviteiten	4cultuurbereik	80%	82%	83%	84%	85%
Aantal basisscholen dat deelneemt aan erfgoededucatieactiviteiten	4 cultuurbereik	60%	62%	63%	64%	65%

Baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>
------------------------	---------------------------

	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Lasten		20.041	17.919	17.711	17.791	17.441
Baten		5.133	3.149	3.149	3.149	3.149
Saldo totale programma		14.908	14.770	14.562	14.642	14.292

Specificatie baten en lasten	<i>Bedragen x € 1.000</i>
-------------------------------------	---------------------------

	2004	2005	2006	2007	2008
Structurele lasten	16.429	16.429	16.429	16.429	16.429
Begr2004: Bevrijdingsfestival		10	10	10	10
Begr2004: Erfgoedhuis		57	57	57	57
K2001: Compensatie CAO-verplichtingen		12	12	12	12
K2003: Reparatie cultuurnota	163	318	318	318	318
K2003: reparatie cultuurnota		32	32	32	32
Krediet BK (rijksbijdrage)		5	5	5	5
OD: Kunst Centraal			-50	-50	-50
OD: onderzoek CHER			-22	-22	-22
OD: Prov. Adviescommissie Kunsten			-60	-60	-60
Loon- en prijsaanpassing 2004		343	343	343	343

	2004	2005	2006	2007	2008
Apparaatskosten		367	367	367	367
Incidentele lasten					
K2001: Cultuurconvenant	336				
K2001: Proefbudget projecten met sociaal/maatsch	23				
K2001: Uitvoering Cultuurnota	155				
K2001: uitvoering Cultuurnota	32				
K2002: ACB	244				
K2002: Malta	45	45			
K2002: Proefbudget projecten met sociaal/maatsch	22	22			
K2002: Samenwerkingsprojecten BK	91	91			
K2003: extra middelen PBC	128				
K2003: herstructurering Erfgoedhuis	110	110	110		
K2003: Monumentenwacht	160	160	160	80	
NB2005: herstructurering Erfgoedhuis				110	
NB2005: Monumentenwacht				160	
POR Cult Infrastructuur	77				
POR Cult Infrastructuur: ACB	142				
Rijksbijdrage ACB/C&S	595				
Overboekingen 2003 – 2004	1.289				
Totaal lasten 2004-2008	* 20.041	17.919	17.711	17.791	17.441
Totaal rekening 2004					
Structurele baten	3.030	3.030	3.030	3.030	3.030
Rijksbijdrage BK		5	5	5	5
Rijksbijdrage ACB	496				
Rijksbijdrage C&S	99				
POR Cult Infrastructuur	219				
Bijdrage radio		77	77	77	77
Loon- en prijscompensatie		37	37	37	37
Overboekingen 2003 – 2004	1289				
Totaal baten 2004-2008	** 5.133	3.149	3.149	3.149	3.149

* Het totaal van de lasten in dit programma in 2004 bestaat uit: totaal lasten programma 2.3 Cultureel Erfgoed € 3.777.000 en totaal lasten programma 5.4 Culturele Agenda € 16.440.000 minus overheveling productgroep Onderwijs van 5.4 naar 5.3 (-/-) € 176.000

** Het totaal van de baten in dit programma in 2004 bestaat uit: totaal baten programma 2.3 Cultureel Erfgoed € 849.000 en totaal baten programma 5.4 Culturele Agenda € 4.289.000 minus overheveling productgroep Onderwijs van 5.4 naar 5.3 (-/-) € 5.000

Hoofdstuk 4 DE PARAGRAFEN

Het hoofdstuk paragrafen is een voorgeschreven onderdeel van de (programma)begroting. Hierin worden de beleidslijnen vastgelegd rondom een aantal relevante beheersmatige aspecten. Bij elkaar geven de paragrafen extra informatie voor de beoordeling van de financiële positie op de lange en korte termijn.

4.1 Weerstandsvermogen

4.1.1. Algemeen

De financiële weerstandscapaciteit of het weerstandsvermogen van de organisatie kan worden omschreven als de mate waarin de organisatie al dan niet in staat is om op langere termijn aan haar lopende verplichtingen te voldoen en daarnaast over financiële ruimte beschikt om financiële risico's, c.q. onvoorziene tegenvallers te kunnen dekken. Er bestaan op dit moment nog geen normen voor de benodigde omvang van het weerstandsvermogen. Er zijn evenmin methoden ontwikkeld om het weerstandsvermogen op uniforme wijze te bepalen. Rekening houdend met bovenbedoelde beperkingen, wordt hierna een beschrijving opgenomen van de belangrijkste factoren die binnen de provincie Utrecht relevant zijn voor de beoordeling van het weerstandsvermogen en de risico's. Deze factoren zullen als zodanig worden geardeerd met cijfers, en er zal een *zeer voorlopige* schatting worden gemaakt van de mogelijke financiële consequenties.

Overigens heeft de provincie zeer recent een tool aangeschaft waarmee de risico's op meer systematische wijze worden geïnventariseerd en gekwantificeerd. De resultaten hiervan zullen echter eerst in de risicoparagraaf bij de jaarrekening 2004 of bij de begroting 2006 kunnen worden gepresenteerd.

In dit kader zal achtereenvolgens aandacht worden besteed aan de volgende onderwerpen:

- A. Beschikbare ruimte
- B. Begrotingspositie
- C. Risico's

A. Beschikbare ruimte:

Algemene reserve

Het vrij aanwendbare deel van het eigen vermogen komt tot uitdrukking in de algemene reserve. De minimale omvang van de algemene reserve is bij PS-besluit van 12 november 2001 vastgesteld op € 10 miljoen. Ultimo 2003 bedroeg de algemene reserve circa € 13,022 miljoen, exclusief het rekeningsaldo over 2003 ad € 3,77 miljoen. Het rekeningsaldo over 2003 zal gebruikt worden voor de dekking van de begroting van 2004. De overige beschikbare ruimte in de algemene reserve is betrokken in de dekking van deze begroting.

Overigens is bij de behandeling van de onderhavige begroting 2005 door PS besloten om de algemene reserve uit te breiden met € 50 miljoen naar € 60 miljoen. De reden hiervoor is dat de provincie een actieve en presterende provincie wil zijn en daarvoor noodzakelijkerwijs meer risico's zal moeten nemen, mede ook in het licht van het huidige economische klimaat. Een voorbeeld hiervan is het pro-actieve en strategische grondbeleid dat de provincie voornemens is te voeren. De verwachting bestaat dat de risico's voor de provincie in de komende jaren zullen toenemen (zie ook het hierna gestelde onder punt C). De provincie wenst hiervoor een betrekkelijk veilig te achten buffer voor aan te houden.

Derhalve bedraagt de ook begrote omvang van de algemene reserve in orde van grootte ruim € 60 miljoen.

Onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit wordt vrijwel volledig bepaald door de opcenten motorrijtuigenbelasting. In het hoofdstuk Financieel Perspectief is behandeld wat de verwachte ontwikkeling in de werkelijk te innen opcenten is, hoe hoog de maximaal toegestane opcenten bedragen en op welke wijze dit maximum wordt vastgesteld. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen. Voor 2005 bedragen de maximale opcenten 99,0 terwijl de provincie Utrecht 71,7 opcenten zal innen. Eén opcent correspondeert met een jaarlijkse opbrengst van ongeveer € 1,15 miljoen. Derhalve bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit ongeveer € 31 miljoen jaarlijks. Een nadere inhoudelijke uiteenzetting ter zake is opgenomen in het hoofdstuk 2 Financieel Perspectief.

Verkoop nutsbedrijven

De provincie heeft in recente jaren in belangrijke mate middelen ter beschikking gekregen (in orde van grootte van € 420 miljoen, uit de verkoop van aandelen in de nutsbedrijven UNA en REMU. Deze middelen zijn gestort

in een bestemmingsreserve (Structuurfonds). De hiermee te creëren rentebaten worden aangewend ter dekking van de uitgaven voor grote projecten.

Overigens hebben Provinciale Staten bij de behandeling van de voorjaarsnota besproken om ten laste van deze middelen een Stimuleringsfonds van € 65 miljoen te vormen, waaruit eenmalig investeringen voor structuurversterkende projecten kunnen worden gedekt.

Bovendien is een bedrag van € 50 miljoen overgeheveld naar de algemene reserve.

In de voorliggende meerjarenbegroting is er overigens van uitgegaan dat het eigen vermogen (algemene reserve + structuurfonds) op langere termijn nominaal in stand wordt gehouden. Hoewel het Structuurfonds niet tot het vrij aanwendbare vermogen behoort, omdat de rentebaten van het Structuurfonds als dekkingsmiddel worden gebruikt, impliceert de beschikbaarheid van deze bestemmingsreserve in genoemde omvang wel tenminste een *latente* mogelijkheid om de weerstandscapaciteit belangrijk te verhogen.

B. Begrotingspositie

De meerjarenbegroting over de periode tot en met 2007 sluit zonder saldo. Weliswaar laat het jaar 2008 een aanzienlijk overschot zien, maar dat is toe te schrijven aan de omstandigheid dat in het vigerende coalitieakkoord opgenomen middelen voor nieuw beleid voor 2008 vooralsnog niet zijn gecontinueerd. Anderzijds dient rekening te worden gehouden met een belangrijke bezuinigingstaakstelling over de jaren 2005 tot en met 2007 ad € 34,8 miljoen (cumulatief) die nog moet worden ingevuld en gerealiseerd. In hoofdstuk 2 (Financieel Perspectief) zijn de maatregelen om deze taakstelling te effectueren.

Overigens dient bij de beoordeling van de begrotingspositie nadrukkelijk in aanmerking te worden genomen dat de provincie Utrecht als gedragslijn hanteert om investeringen met een maatschappelijk nut ineens te dekken ten laste van de rekening van baten en lasten. Als voorbeelden hiervan gelden de investeringen in grote wegenwerken en de investeringen in projecten in het kader van Agenda 2010. Deze projecten leggen een aanzienlijk beslag op de algemene middelen. Dat de provincie desondanks in staat is een sluitende meerjarenbegroting te presenteren (weliswaar rekening houdend met een nog te realiseren bezuinigingstaakstelling) impliceert de beschikbaarheid van een hoge latente financiële capaciteit.

C. Risicofactoren

De specifieke risico's die op dit moment binnen de provincie worden onderkend, zijn opgenomen in de volgende subparagraaf. Korthedshalve wordt hiernaar verwezen.

De algemene risico's voor de provincie zouden in de komende jaren kunnen toenemen, omdat de activiteiten van de provincie zullen verschuiven van beleidsintensief naar uitvoerings-intensief. Het coalitieakkoord heeft als motto "werk in uitvoering" meegekregen. Hiermee wordt aangeduid dat de nadruk zal komen te liggen op het uitvoeren van plannen die in afgelopen jaren zijn ontwikkeld. Inderdaad staat de provincie Utrecht aan de vooravond van de start van vele grote projecten, zoals: Uitvoering Mobiliteitsplan (UMP), Provinciaal Milieubeleidsplan (PMP), Agenda 2010 (structuurversterkende projecten), Waterhuishoudingsplan (WHP) en het Streekplan. Een en ander impliceert dat de provincie Utrecht de komende jaren veel geld gaat uitgeven. Deze plannen zijn financieel weliswaar afgedekt. Niettemin behelst de complexiteit en veelomvattendheid van de plannen wel een verhoogd risico op tegenvallers in de planning, uitvoering en budgetuitputting. Het spreekt vanzelf dat de provincie Utrecht de ontwikkelingen ter zake stringent zal monitoren.

Als risicobeperkende factor in dit kader kan worden gememoreerd dat de geactiveerde boekwaarde van al gedane investeringen zeer laag is: boekwaarde materiële vaste activa ultimo 2005 circa € 22 miljoen. Dit geldt zeker indien daarbij in aanmerking wordt genomen dat van deze boekwaarde een bedrag van circa € 20 miljoen al financieel is afgedekt middels de bestemmingsreserve rente en afschrijving.

Kwantificering:

De mogelijke financiële consequenties van de risico's zijn hierna op zeer globale en indicatieve wijze bepaald. Daarvoor zijn alle genoemde risico's, zoals behandeld in paragraaf 4.1.2, ingedeeld in de volgende klassen: laag, gemiddeld en hoog. Vervolgens zijn de mogelijke financiële implicaties hiervan (als product van 'kans op optreden' x 'omvang') geschat op respectievelijk 10%, 40% en 70%. De uitkomsten hiervan zijn in navolgend overzicht opgenomen:

DE RISICO'S UIT DE PROVINCIEBEGROTING 2005 UITGEDRUKT IN KANSEN EN BEDRAGEN

nr.	omschrijving overeenkomstig volgorde risicoparagraaf	risico	kans 10/40/70%	gewogen risico
1	uitgangspunten opstellen ramingen	-	40	-
2	opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting	-	10	-
3	waardeverandering van activa en deelnemingen	-	10	-
4.1	deelnemingen in gemeenschappelijke regelingen	-	10	-
4.2	BTW op dienstverlening FDUR	1.000.000	70	700.000
5.1	claims van derden	2.500.000	10	250.000
5.2	Nedereindse plas	3.400.000	10	340.000
5.3	Ontwikkelingsbedrijf Vathorst	3.000.000	40	1.200.000
5.4	schadetoekenning vuurwerkopslagen	1.500.000	40	600.000
5.5	Claim gemeente Maarssen	522.000	10	52.200
6.1	Borgstellingen algemeen	53.220.000	10	5.322.000
6.2	Berg en Bosch	600.000	10	60.000
7	Garantstelling voor mestbeleid en reconstructie	1.000.000	10	100.000
8	Garantstelling landinrichtingsprojecten	500.000	40	200.000
9	Vathorst	4.500.000	70	3.150.000
10	Uitvoeringsprogramma notitie woonschepen	2.200.000	40	880.000
11	Nazorg stortplaatsen	2.000.000	40	800.000
12	Overdracht 15 bruggen over Kromme Rijn	2.000.000	40	800.000
13	Baggerstortlocatie Zevenhuizen	3.000.000	40	1.200.000
14	Afwikkeling met waterschap Vallei en Eem	748.000	40	299.200
15	Extra taken brijvoer	200.000	40	80.000
16	Bodemsanering	1.000.000	40	400.000
17	Nadeelcompensatie kabels en leidingen	5.000.000	40	2.000.000
18	Voorfinanciering monumentensubsidies	600.000	10	60.000
19	Jeugdzorg	1.000.000	40	400.000
20	Projecten ESF	104.000	40	41.600
21	Europese subsidies tbv innovatieve acties	500.000	40	200.000
22	PBC	1.000.000	40	400.000
23	Herstructurering welzijnsinstellingen	800.000	40	320.000
				<u>19.855.000</u>

Conclusie:

Uit bovenstaande analyse blijkt een zeer globaal gecalculeerd risico van € 19,9 miljoen. Aangezien dit bedrag ruimschoots kan worden gedekt uit de beschikbare middelen, is het weerstandsvermogen zeker voldoende.

4.2. Overzicht risico's

Wij onderkennen de volgende risico's.

1. Uitgangspunten bij het opstellen van de ramingen

In hoofdstuk 2 hebben wij uiteengezet welke ramingen wij hanteren voor de uitkering provinciefonds, de gevolgen van loon- en prijsstijgingen en de rente. Deze ramingen zijn gebaseerd op de meest recente informatie en naar beste weten opgesteld. Ten dele liggen daaraan aannames ten grondslag. Uiteraard kunnen zich daarop - door exogene factoren - afwijkingen voordoen. Eventuele afwijkingen kunnen van materiële betekenis zijn en zowel negatieve als positieve gevolgen hebben.

2. Opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting

De registratie van gegevens voor de motorrijtuigenbelasting wordt uitgevoerd door het Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting (CBM) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze af aan de provincies. De provincies hebben geen controlemogelijkheden op deze afdrachten en zijn daarmee (informatie)afhankelijk van het CBM. De kwaliteit van de informatie over de ontvangen opcenten per provincie is derhalve niet geheel gewaarborgd en er blijft dus onzekerheid bestaan over de juistheid en de volledigheid van de ontvangen opcenten.

3. Waardeverandering van activa en deelnemingen

Activa en deelnemingen worden in de balans opgenomen tegen historische aanschafwaarde. Bij de deelnemingen wordt daarop niet afgeschreven. Bij de overige activa wel. De boekwaarde die daaruit ontstaat zal in het algemeen niet overeenstemmen met de werkelijke waarde (bij verkoop). Deels zullen de provinciale activa een "verkoopwaarde" hebben die onder de boekwaarde ligt omdat het daarbij gaat om voorzieningen die het algemeen belang dienen (waterwerken enz.). Voor de provinciale gebouwen zal dat mogelijk anders liggen. Met name bij de deelnemingen is echter sprake van een intrinsieke waarde die - mogelijk aanmerkelijk - ligt boven de boekwaarde. Dit alles leidt overigens pas tot financiële gevolgen als het betrokken activum wordt afgestoten.

4. Deelneming in gemeenschappelijke regelingen

4.1 Algemeen

De provincie neemt deel aan een aantal gemeenschappelijke regelingen. Kenmerk daarbij is, dat de provincie gehouden is op basis van een afgesproken verdeelsleutel bij te dragen in de financiële gevolgen van besluiten van de besturen van die gemeenschappelijke regelingen. In de ramingen binnen de begroting is rekening gehouden met de reeds bekende besluiten. Uiteraard kunnen zich op dit gebied bijzondere - niet voorziene - ontwikkelingen voordoen. De provincie is dan verplicht daarin naar evenredigheid bij te dragen.

4.2 BTW op dienstverlening van de FDUR

De Facilitaire Dienst Utrechtse Recreatieschappen (FDUR) en de Belastingdienst verschillen van mening over de BTW-plicht op de diensten die de FDUR levert aan de recreatieschappen. Er is een kans dat de FDUR verplicht wordt om met terugwerkende kracht herstelacties door te voeren, welke aanzienlijke nadelige consequenties met zich kunnen meebrengen. Deze financiële gevolgen worden dan gedragen door de recreatieschappen maar komen uiteindelijk voor rekening van de deelnemers aan de schappen zoals de provincie.

5. Claims van derden

5.1 Algemeen

Het komt steeds vaker voor dat de overheid aansprakelijk wordt gesteld wegens onzorgvuldig handelen. De provincie Utrecht is verzekerd tegen deze risico's (WA-verzekering). De situatie kan echter ontstaan dat door een toenemend aantal claims en een gelijktijdige toename van het bedrag per claim de dekking wordt overschreden. Het meerdere zal in dat geval door de provincie moeten worden opgebracht.

5.2 Nedereindse Plas

Een viertal claimanten heeft de provincie aansprakelijk gesteld voor geleden schade, kosten en inkomstenderving als gevolg van de provinciale besluitvorming over de openstelling en sluiting van de Nedereindse Plas. Het totaalbedrag van de claims bedraagt ten minste € 3,4 miljoen. Wij hebben onze WA-verzekeraar geïnformeerd over de claims. Alle claims zijn tot op heden afgewezen.

5.3 OntwikkelingsBedrijf Vathorst

Het OntwikkelingsBedrijf Vathorst (OBV) uit Amersfoort heeft in november 2002 een vooraankondiging van een schadeclaim ingediend van vele miljoenen euro's omdat door de aanwijzing van de locatie Zevenhuizen voor een baggerstort de ontwikkeling van de wijk Vathorst (woningbouw e.d.) vertraging oploopt. De kwestie is in handen van onze WA-assuradeur gegeven. In hoeverre dit tot financiële risico's voor de provincie leidt en tot welke hoogte is op dit moment nog niet bekend.

5.4 Schadetoekenning professionele vuurwerkopslagen

In verband met veranderde wetgeving kunnen bedrijven met opslag van professioneel vuurwerk niet meer aan de afstandseisen voldoen. Binnen de provincie Utrecht gaat het om drie bedrijven. Om voor schadevergoeding in aanmerking te komen, moeten bedrijven zelf aangeven dat ze met de betreffende activiteit willen stoppen. Inmiddels heeft de provincie, conform de wettelijke verplichting, vóór 1 maart 2004 een schadetoekenningsbesluit genomen en de vergunning van het bedrijf ingetrokken. De schadevergoeding die we toekennen, wordt bepaald door VROM. De mogelijkheid bestaat dat bedrijven tegen de hoogte van het bedrag bezwaar zullen aantekenen. Indien een hogere schadevergoeding juridisch onvermijdelijk is, zal de provincie het hogere bedrag claimen bij VROM. Het is echter niet zeker in hoeverre VROM zal bijdragen in een eventueel hogere schadevergoeding. Als gevolg van het bovenstaande loopt de provincie een mogelijk financieel risico dat grofweg wordt geschat op een bedrag tot € 1.500.000.

5.5 claim gemeente Maarssen

De provincie heeft een claim van de gemeente Maarssen onderzocht en is tot de conclusie gekomen dat zij rechtens niet gehouden is betalingen aan Maarssen te doen. De claim had betrekking op de financiële gevolgen van een grenscorrectie tussen de gemeenten Maarssen en Utrecht en bedroeg circa € 522.000. Mocht de claim

niettemin door de gemeente Maarssen met succes aan de rechter worden voorgelegd, dan kan alsnog een betalingsverplichting ontstaan, die eventueel uit de door de provincie afgesloten WA-verzekering kan worden gedekt.

6. Borgstellingen

6.1 Algemeen

Hoewel het bedrag van de borgstellingen voor door derden aangegane geldleningen de afgelopen jaren geleidelijk is afgenomen, is het bedrag in 2004 voor het eerst weer toegenomen door de nieuwe borgstelling van bijna € 4,9 miljoen aan de Stichting Samenwerkende Publieke Omroepen Midden-Nederland (SSPOMN, ofwel RTV-Utrecht). Per 31 december 2005 zal het bedrag aan borgstellingen naar verwachting € 53,2 miljoen bedragen. Hiervan heeft ruim € 29,9 miljoen (56,3%) betrekking op de zorgsector en € 11,6 miljoen (21,8%) op het Nationaal Groenfonds. De overige 21,9% heeft dan betrekking op diverse andere borgstellingen.

Voor een belangrijk deel van de geldleningen met betrekking tot de zorgsector, maar ook bij de Provinciale Bibliotheekcentrale Utrecht en de SSPOMN is hypotheek gevestigd teneinde een grotere zekerheid voor de positie van de provincie te bewerkstelligen. Overigens is deze zekerheid maar betrekkelijk gezien de gebruiksmogelijkheden en waardeontwikkeling van de onderpanden. Jaarlijks worden de jaarrekeningen van de betreffende instellingen onderzocht en waar nodig wordt actie ondernomen. In de zorgsector worden geen nieuwe borgstellingen meer verleend.

6.2 Berg en Bosch

De provincie Utrecht is in het kader van het faillissement in 1993 van Medisch Centrum Berg en Bosch aangesproken op haar borgstelling en dit heeft in 1995 geleid tot een betaling van € 1,7 miljoen. Aanvankelijk hebben wij geprobeerd (een deel van) dit bedrag terug te krijgen door onze huisadvocaat Van Benthem & Van Keulen aansprakelijk te stellen en een claim in het faillissement neer te leggen bij de curator. Aangezien de aansprakelijkheidsstelling in een impasse raakte, is via een bindend adviesprocedure geprobeerd de zaak vlot te trekken. Toen dat uiteindelijk niet lukte, zijn wij eind 2000 juridische procedures gestart tegen de ING-bank (primair) en onze huisadvocaat Van Benthem & Keulen-advocaten (subsidiar).

In de zaak tegen de ING-bank heeft de rechtbank in Amsterdam op 7 mei 2003 vonnis gewezen en de provincie in het gelijk gesteld. Tegen deze uitspraak is de ING-bank in hoger beroep gegaan bij het Gerechtshof in Amsterdam en ons college heeft besloten hiertegen verweer te voeren. Dit verweer is in maart 2004 bij het Gerechtshof ingediend. De verwachting is dat het Gerechtshof eind 2004/begin 2005 uitspraak zal doen op het hoger beroep.

Tegen de ING-bank is op 17 juni 2004 een dagvaarding in de zgn. schadestaatprocedure uitgebracht ter uitvoering van het vonnis d.d. 7 mei 2003 van de rechtbank te Amsterdam.

De provincie is na 1995 verder niet meer aangesproken op een borgstelling en wij verwachten niet dat het in de komende tijd zal gebeuren.

7. Garantstelling bestuursovereenkomst IPO/LNV/VROM/VNG over mestbeleid en reconstructie

Als uitwerking van het afsprakenkader in de bovengenoemde bestuursovereenkomst heeft de provincie zich garant gesteld voor de voorfinanciering van woningbouw in gemeenschappelijk te ontwikkelen locaties tot een bedrag van € 6,8 miljoen. De voor te financieren bedragen moeten worden gedekt uit de opbrengst van de te bouwen woningen. Er bestaat een zeer kleine kans dat de opbrengst van de te bouwen woningen niet voldoende is waardoor de voorgefinancierde bedragen niet volledig zullen worden terugontvangen.

Voor de voorfinanciering is tot heden door PS een krediet beschikbaar gesteld van € 5,4 miljoen. Hiervan is tot medio 2004 een bedrag van ongeveer € 1,75 miljoen betaald en moet naar verwachting op korte termijn op basis van bestaande verplichtingen nog maximaal € 1,25 miljoen worden betaald aan vergoedingen en overige kosten. Verwacht mag worden dat in de 2e helft van 2004 en in 2005 deze verplichtingen teruglopen c.q. reeds betaalde vergoedingen worden terugbetaald omdat alsnog woningen zijn gebouwd. Met de gemeente Renswoude is een bestuursovereenkomst gesloten op grond waarvan de gemeente uit de opbrengst van 11 kavels in totaal € 1,6 miljoen aan de provincie zal betalen zodra de kavels zijn verkocht. Met de gemeente Woudenberg zal een soortgelijke overeenkomst worden gesloten. Dat zal leiden tot een opbrengst van € 2,5 miljoen. Er bestaat een zeer kleine kans dat de opbrengst van de te bouwen woningen niet voldoende is waardoor de voorgefinancierde bedragen niet volledig zullen worden terugontvangen.

8. Garantstelling landinrichtingsprojecten

De verplichtingenstand voor landinrichtingsprojecten die de afgelopen jaren is ontstaan, is vele malen hoger dan de beschikbare middelen. Rijk en IPO hebben onder meer afgesproken te trachten de verplichtingenstand te saneren. Voor de in de provincie Utrecht gelegen landinrichtingsprojecten geldt thans een bezuinigingstaakstelling van bijna € 4,5 miljoen (Rijksgeld). De daadwerkelijke invulling van de bezuinigingstaakstelling heeft mogelijk tot gevolg dat bezuinigingen rechten van particulieren treffen en dientengevolge rechtszekerheid en

rechtsgelijkheid schaden en dat gewekte verwachtingen niet worden ingelost. Om te voorkomen dat agrariërs binnen landinrichtingsprojecten in een positie van rechtsongelijkheid komen die voortvloeit uit bezuinigingen in gevolge Drieslag en concretisering van een eerste fase van natuurontwikkeling bij Willeskop heeft de provincie zich garant gesteld voor een bedrag van € 408.400. Dit betreft alleen die begrotingsposten waar de landinrichtingscommissies op verzoek van de provincie bezuinigingen hebben doorgevoerd. Indien nodig zullen hierop betrekking hebbende claims als onvermijdbare uitgave ten laste van de algemene middelen worden gebracht. Tot op heden is nog geen beroep gedaan op de garantstelling. De garantstelling gold voor drie projecten: Eemland, Lopikerwaard en Noorderpark. Voor Eemland is het niet nodig gebleken een beroep te moeten doen op de garantstelling. Voor het project Lopikerwaard en Noorderpark zal pas over enige jaren duidelijk zijn of een beroep wordt gedaan op de garantstelling.

9. Vathorst

Op 20 december 2000 is een overeenkomst gesloten tussen de provincie Utrecht en de gemeente Amersfoort (zie bijlage bij R&G-2/2001: Provinciale bijdrage aan oplossing problematiek Vathorst). Daarbij is onder meer overeengekomen:

- a. de provincie betaalt in of na 2005 € 6,81 miljoen aan Amersfoort. Hiervoor is een voorziening (Voorziening ontsluiting Vathorst) in het leven geroepen;
- b. de provincie staat garant jegens Amersfoort voor maximaal € 4,54 miljoen bij een tekort op de ontsluiting Vathorst;
- c. Amersfoort betaalt aan de provincie 35% van de rijksbijdrage in de verplaatsing van de aansluiting Hoevelaken A1;
- d. de provincie heeft recht op 35% van een positief exploitatiesaldo van de complexen Wieken en Vinkenhoef tot een maximum van € 4,54 miljoen.

Voor het "volgen" van de financiële ontwikkelingen met betrekking tot b. tot en met d. zal een protocol worden opgesteld. Hierover zijn wij in overleg met de gemeente Amersfoort. De inzet van beide partijen is om het protocol voor 2005 te hebben ondertekend.

10. Uitvoeringsprogramma Notitie Wooschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties

Op 7 oktober 2002 hebben provinciale staten de notitie Wooschepenbeleid vastgesteld. Eén van de kernpunten van het beleid is dat de provincie een actieve rol wil spelen in het oplossen van in de loop der jaren ontstane knelpuntligplaatsen. Het "Uitvoeringsprogramma Notitie Wooschepenbeleid 2002-2012, knelpuntlocaties wooschepen" bevat de consequenties van het door PS vastgestelde beleid en geeft een nadere prioritering van de knelpunten. Het saneren van alle knelpunten wordt afhankelijk van de besluitvorming over de oplossingsrichting geraamd op maximaal € 7 miljoen (bruto), waarvan op basis van onderhandelingen etc. € 2,2 miljoen moet worden opgebracht door derden (kostendragers). Onduidelijk is of de betreffende kostendragers volledig aan het bedrag van € 2,2 miljoen zullen kunnen bijdragen.

11. Nazorg stortplaatsen

De provincie Utrecht neemt, volgens de huidige regel, de nazorg van de stortplaats Smink over in 2026. Het nazorgbedrag (doelvermogen) is vastgesteld op € 12 miljoen in 2026. Op grond van een provinciale verordening kan het geld worden geïnd. Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Utrecht is belast met het beheer van deze gelden.

Een aantal problemen kan zich voordoen indien:

- door extra prijsstijgingen of gewijzigde milieu-eisen de nazorgkosten hoger uitvallen;
- het nazorgfonds te weinig rendement krijgt op de door haar beheerde gelden.

De omvang van het risico kan niet exact worden aangegeven. Ten aanzien van de omvang van het doelvermogen en de bedragen die Smink moet betalen, wordt een keer per drie jaar een heroverweging gehouden. Zo nodig worden bedragen aangepast. De ontwikkeling van het rendement van de beheerde gelden wordt continu gevolgd. Overigens is met Smink overeengekomen dat deze een zekerheid zal stellen ten aanzien van de aan de provincie te betalen bedragen.

12. Overdracht 15 bruggen Kromme Rijn aan gemeenten

In het kader van de eigendomsoverdracht van de Kromme Rijn aan het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden bleek dat er over de Kromme Rijn vijftien bruggen zijn gelegen die in beheer en onderhoud zijn van gemeenten, maar in het verleden door natrekking eigendom zijn geworden van de provincie. Het waterschap bleek niet bereid de eigendom van die bruggen over te nemen. Omdat de provincie geen belang heeft bij die bruggen en het de voorkeur verdient dat eigendom, beheer en onderhoud van dergelijke objecten in één hand zijn, zal in overleg worden getreden met de gemeenten Wijk bij Duurstede, Bunnik en Utrecht om de eigendom daarvan over te dragen. Niet duidelijk is in hoeverre dit financiële consequenties met zich kan meebrengen.

13. Baggerstortlocatie Zevenhuizen

In het kader van de besluitvorming rond de baggerlocatie Zevenhuizen loopt de provincie aanzienlijke financiële risico's. Deze risico's worden urgent indien wordt afgezien van de locatie Zevenhuizen zonder dat de firma Smink hiervoor gecompenseerd wordt. Smink heeft op basis van het door de provincie gevoerde beleid in het betreffende gebied forse investeringen gepleegd. De hoogte van deze eventuele claim valt op dit moment nog niet aan te geven, maar zal naar verwachting miljoenen euro's kunnen bedragen.

14. Afwikkeling met het waterschap Vallei en Eem

Het waterkwaliteitsbeheer is per 1 januari 1997 door de provincie overgedragen aan de waterschappen. Bij de definitieve afwikkeling van de overdracht van activa etc. aan het waterschap Vallei en Eem (V&E) is een bedrag van € 748.000 onbetaald gebleven. In de loop van 2002 hebben het Waterschap en de provincie tezamen een opdracht verleend aan een commissie van bindend adviseurs. Doel van deze opdracht was een heldere uitspraak te verkrijgen over de vraag of de provincie ten onrechte een bedrag aan het waterschap in rekening heeft gebracht. Eind januari 2003 heeft de commissie een uitspraak gedaan, inhoudende dat het onbetaald gebleven bedrag terecht aan de provincie toekomt. De adviseurs onthouden zich echter van een oordeel over de vraag, welke financiële consequenties voor welke partij zouden dienen te komen. Het omstreden bedrag zou behalve ten laste van V&E ook voor gedeeltelijke doorbelasting aan de overige waterschappen in aanmerking komen. Hierover vindt inmiddels overleg plaats tussen beide partijen. De kans bestaat dus nog altijd, dat de provincie het gevorderde bedrag niet (geheel) kan innen.

15. Extra taken brijvoer

Als gevolg van een fout in de wetgeving is de provincie bevoegd gezag voor zogenaamde brijvoerinrichtingen en alle andere inrichtingen met een afvalcomponent. Op dit moment is een bedrag van € 82.000 opgenomen om de benodigde kosten te dekken. Dit bedrag is gebaseerd op een minimumvariant en sterk afhankelijk van de medewerking van gemeenten. Mochten de gemeenten niet willen meewerken aan de gekozen variant, dan is mogelijk een totaal bedrag nodig van € 200.000 voor 2005. Overigens zullen wij overwegen om hiervoor, zo mogelijk, een claim bij het Rijk neer te leggen.

16. Bodemsanering, eindafrekening 2001 met ministerie van VROM

De eindafrekening 2001 inzake bodemsanering is nog niet afgewikkeld door het ministerie van VROM. Mogelijk is een deel van deze eindafrekening niet declarabel. Dit kan oplopen tot een nadeel van circa € 1 miljoen. Na 2001 is VROM overgestapt op een andere systematiek van afrekenen, waardoor het risico beperkt blijft tot de eindafrekening 2001.

17. Nadeelcompensatie kabels en leidingen

Er bestaat (nog steeds) verschil van mening tussen de wegbeheerders en leidingbeheerders over rechten en plichten van het hebben van kabels en leidingen in en langs provinciale wegen. Alhoewel er een interim-regeling van kracht is waarbij uitgegaan wordt van een termijn van 5 à 10 jaar ongestoorde liggingduur, verloopt toepassing van deze regeling nog niet probleemloos. Mochten termijnen worden opgerekt aan de hand van eisen van de leidingbeheerders dan zou de provincie meer nadeelcompensatie moeten gaan betalen. Tussen het IPO en de overkoepelende leidingenorganisaties is overleg gaande over een definitieve regeling voor nadeelcompensatie.

18. Voorfinanciering monumentensubsidies

De Monumentennota provincie Utrecht kent de mogelijkheid tot het voorfinancieren van monumentensubsidies, na de honorering door het Rijk van de door derden ingediende verzoeken voor subsidie, in afwachting van het feitelijk beschikbaar komen van de reguliere rijkssubsidies. Deze voorfinanciering geschiedt ten laste van de reserve Monumenten. Tussen de tijdstippen dat de provincie bedragen heeft voorgefinancierd en het daadwerkelijk uitbetalen van de subsidies van het rijk aan de betreffende instantie ligt vaak een reeks van jaren. Door middel van voorfinanciering stellen wij de instelling in de gelegenheid al vast te starten met de restauratie.

De bedragen die wij voorfinancieren worden geboekt ten laste van de reserve Monumenten. Wij stellen op dat moment nog geen vordering in op de instelling, maar wachten daarmee tot het moment waarop het Rijk ons meldt tot uitbetaling van de subsidie te zijn overgegaan. Als gevolg van deze werkwijze kan, gelet op de financiële positie van onze provincie, elk terug te ontvangen bedrag als een positief risico worden beschouwd.

Enig risico bestaat dat niet alle voorgefinancierde bedragen te zijner tijd ook daadwerkelijk terug zullen worden betaald, met name als het Rijk zou besluiten om de subsidieregeling te beëindigen.

Het saldo van de nog uitstaande voorfinancieringen bedroeg per 31 december 2003 € 6,2 miljoen.

19. Jeugdzorg

Bij invoering van de Wet op de jeugdzorg in 2005 ontstaat voor de provincie een financieel risico. Met de wet krijgen cliënten namelijk een juridische aanspraak op jeugdzorg jegens de provincie. Door vertraging van behandeling in de Eerste Kamer wordt invoering van de wet nu voorzien per 2005 in plaats van 2004.

Het is de bedoeling dat de financiering van de doeluitkeringen jeugdzorg vraagvolgend wordt op basis van een P x Q systematiek, waarbij P staat voor een vastgestelde prijs per product en Q voor de hoeveelheid benodigde producten (Q). Deze financieringsgrondslag zal echter niet eerder dan met ingang van 2007 van kracht worden. Voor de periode tot en met 2006 hebben provincies en rijk een bestuursakkoord gesloten met betrekking tot het financieel kader voor uitvoering van de wet. Hierin zijn de afspraken opgenomen over extra rijksmiddelen voor provincies. De verwachting is dat de extra rijksmiddelen ontoereikend zijn om zonder verdere inspanning de wet volledig uit te voeren en derhalve ook de wachtlijsten weg te werken. Het akkoord bevat daarom nadrukkelijk ook een uiterste inspanningsverplichting voor provincies om door middel van doelmatigheidswinst de uitvoering van de wet binnen rijksmiddelen mogelijk te maken. Het akkoord brengt voor de provincie de verplichting met zich mee om in de aanpak van de wachtlijsten naast de nu voorziene inzet van extra middelen (zowel extra rijks- als provinciale middelen) ook de doelmatigheid van de jeugdzorg te verbeteren.

Om te voorkomen dat provincies hiermee een ongedekte cheque tekenen is ook afgesproken dat de uitvoering van de wet in samenhang met de doelmatigheidsontwikkeling en de vraagontwikkeling door Rijk en IPO gemonitord zullen worden. Deze monitor wordt thans voorbereid. Mocht hieruit blijken dat de wet ondanks alles niet uitvoerbaar is binnen de rijksmiddelen, dan zal het kabinet de Tweede Kamer hierover informeren en daarbij aangeven op welke wijze in de wet moet worden ingegrepen om deze wel binnen de middelen uitvoerbaar te maken.

In het kader van het Provinciaal Coalitieakkoord 2003 – 2007 en de programmabegroting is € 1,295 mln. structureel beschikbaar voor de jeugdzorg. Van de extra rijksmiddelen zal de provincie Utrecht in 2004 € 1,345 mln. ontvangen, oplopend tot € 4,4 miljoen (raming) in 2007. Daarnaast worden nagenoeg alle beschikbare middelen binnen jeugdzorg ingezet voor de bestrijding van de wachtlijsten. In hoeverre het de provincie Utrecht zal lukken binnen dit financieel kader in de vraag te voorzien is mede afhankelijk van meerdere factoren zoals de doelmatigheidsontwikkeling en de vraagontwikkeling. Om risico's enigszins op te vangen is het mogelijk om een reserve op te bouwen binnen de doeluitkeringen. Echter, daar waar reeds op voorhand sprake is van grote wachtlijsten, zijn de mogelijkheden hiertoe zeer beperkt. Het budget is beperkt, terwijl de vraag naar zorg als gevolg van het recht op jeugdzorg in principe onbeperkt is.

20. Projecten Europees Sociaal Fonds

Ter verkrijging van middelen in het kader van het Europees Sociaal Fonds (ESF) heeft de provincie Utrecht gedurende de jaren 1994 tot en met 1999 voor een aantal projecten op de terreinen van zorg voor mensen met een verstandelijke functiebeperking en jeugdzorg als aanvrager gefungeerd. Instellingen op deze terreinen treden op als uitvoerder van de projecten. Het afgeven van eindbeschikkingen is door ESF overgedragen aan zijn uitvoerder voor ons werkgebied, de Arbeidsvoorziening Midden-Nederland. De Arbeidsvoorziening is bij het vaststellen van de eindafrekening over 1998 voor projecten die mede bekostigd worden met middelen uit het Europees Sociaal Fonds (ESF) strenger geworden in het toetsen aan de criteria voor het inrichten van de projectadministratie. Dit heeft geleid tot het lager vaststellen van subsidies voor projecten op het terrein van de arbeidsintegratie van mensen met een verstandelijke functiebeperking. Er bestaat nog onzekerheid over een tweetal projecten. Hiermee is voor de provincie een financieel risico gemoeid van maximaal € 103.978.

In principe zijn de gevolgen van de lagere subsidie vaststelling door Arbeidsvoorziening voor rekening van de uitvoerende organisatie. Indien deze echter niet aan haar verplichtingen kan voldoen, bestaat het risico dat dit op de provincie wordt verhaald. Dit als gevolg van de omstandigheid dat de provincie op genoemde terreinen de formele aanvrager van ESF subsidies is. Alle andere ESF-projecten op alle andere beleidsterreinen van de provincie Utrecht zijn afgewikkeld en brengen dan ook geen risico's met zich mee.

21. Europese subsidies ten behoeve van het programma innovatieve acties

De provincie verstrekt subsidie tot 2006 uit het programma innovatieve acties, waarvoor zij van de EU maximaal € 2 miljoen heeft gekregen in het kader van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Hier kan een vooraf niet te bepalen risico optreden als de EU deze subsidies lager vaststelt. Dan zou de provincie mogelijk geld terug moeten betalen aan de EU dat niet geheel teruggevorderd worden van de subsidieontvangers (bijvoorbeeld in geval van faillissement).

22. Provinciale Bibliotheek Centrale (PBC)

De financiële situatie van de PBC heeft zich in 2003 verbeterd. Door het in acht nemen van de verplichtingenstop heeft de PBC € 250.000 kunnen inverdiene op de frictiekosten die zijn gemaakt door het

sluiten van de afdelingen SDV en Media. Vanwege de onzekerheid over de frictiekosten is de PBC zeer terughoudend geweest met het inzetten van de verbetergelden voor 2003. Een voornaam deel van dit bedrag is nog beschikbaar voor 2004 en 2005. De voornoemde frictiekosten blijken gekapitaliseerd naar nu een bedrag van € 400.000 te beslaan. Gerelateerd aan de bereikte inverteffecten dreigt een tekort te ontstaan van € 150.000. Mede met het oog op het bibliotheekvernieuwingsproces wordt samen met de PBC bekeken hoe met deze verplichtingen kan worden omgegaan.

Los van het voorgaande brengt het vernieuwingsproces op zichzelf ook risico's met zich mee. Onduidelijk is namelijk nog of en zo ja in hoeverre opnieuw sprake zal zijn van frictiekosten bij de PBC. Bovendien is het nog onduidelijk tot welke hoogte de provincie voor deze mogelijke frictiekosten op zal komen.

De PBC heeft voor 2004 op zichzelf een sluitende begroting ingediend. Een belangrijk aandachtspunt is wel dat in de exploitatie van de PBC structurele ruimte ontbreekt voor een periodieke dotatie aan de voorziening groot onderhoud en voor afschrijvingen voor het up to date houden van de inrichting, de inventaris en de eigen technische infrastructuur. Afgesproken is dat hiermee samenhangende risico's zullen worden geïnventariseerd en opgenomen in de begroting voor 2005. Tevens zal een dekkingsplan worden voorgesteld. In het concept ontwikkelplan dat door de directeur van de PBC is opgesteld wordt hiernaar verwezen.

23. Herstructurering welzijnsinstellingen

De welzijnsorganisaties Schakels en MIU zullen worden geherstructureerd in 2005 waarbij overeenkomstig de beleidsaudit Maatschappelijke Participatie en Maatschappelijke Zorg eveneens geld vrij gemaakt moet worden uit structurele subsidies voor flexibele aanwending in de Sociale Agenda. Uit de herstructurering zullen frictiekosten voortvloeien. De hoogte en duur hiervan zijn niet goed in te schatten, maar kunnen langdurig zijn. Hierover zal in 2004 nog nadere besluitvorming plaatsvinden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen waarover de provincie Utrecht beschikt zijn:

- A. provinciale wegen en kunstwerken
- B. provinciale vaarwegen
- C. provinciale gebouwen

In het hierna volgende zal met betrekking tot deze kapitaalgoederen worden ingegaan op de volgende aspecten:

- uitgangspunten voor het beheer en onderhoud;
- welke kosten zijn hieraan verbonden;
- op welke wijze zijn deze kosten gedekt.

A. Provinciale wegen en kunstwerken

Uitgangspunt voor het beheer van wegen en kunstwerken is: het in standhouden van de doorstroming op duurzaam veilige wegen, waarbij naast bereikbaarheid ook zorg wordt gedragen voor een leefbare omgeving.

Ter dekking van de kosten van het beheer is in 2002 de voorziening beheer en onderhoud wegen ingesteld, welke voorlopig eerst wordt gevoed uit het in de begroting reeds opgenomen bedrag voor beheer en onderhoud. Vanaf 2003 zijn in beginsel de volgende posten in de voorziening begrepen:

- groot onderhoud verharding
- onderhoud beweegbare bruggen
- vervanging verkeersregelinstallaties
- klein onderhoud verharding
- groot onderhoud wegverlichting
- aankoop rollend materieel

Ter onderbouwing van de benodigde omvang van de voorziening, c.q. de jaarlijks benodigde dotaties daaraan worden meerjarenplanningen samengesteld. Deze meerjarenplanningen worden opgesteld op grond van inspecties van de (onderhouds)toestand van de objecten/wegen. Bij de wegen wordt hierbij de landelijk gebruikelijke systematiek van rationeel wegbeheer gehanteerd. Dit is het door de stichting Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek (CROW) ontwikkelde systeem van inspecteren van de toestand van de weg, dat door vrijwel alle wegbeheerders wordt toegepast. Voor kunstwerken bestaat geen landelijk toegepaste inspectiemethode. Op dit moment wordt gezocht naar een methode die door een groot aantal beheerders wordt gehanteerd.

Ten tijde van het samenstellen van de begroting waren de meerjarenplanningen nog niet volledig afgerond. Derhalve is de stand van de voorziening nog niet onderbouwd, respectievelijk zijn de benodigde en beschikbare middelen ter dekking van het onderhoud nog niet gematched. Deze omstandigheid impliceert een risico met betrekking tot de toereikendheid van de huidige beschikbare voorziening.

B. Provinciale vaarwegen

Onderhoud vaarwegen

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het dagelijks beheer van de Eem, een gedeelte van de Oude Rijn, de Nieuwe Wetering-Oost en van het Utrechtse deel van het Merwedekanaal. In het verleden had de provincie ook boezemwateren in beheer, maar deze zijn de afgelopen jaren overgedragen aan de waterschappen. Het is de bedoeling dat in de loop van 2004 ook het boezemwater Oude Rijn-Oost aan het waterschap wordt overgedragen.

In 2004 is het besluit genomen om het beheer van de vaarwegen over te dragen van de Dienst Water en Milieu naar de dienst Wegen, Verkeer en Vervoer. Ter gelegenheid daarvan zijn de financiële implicaties opnieuw tegen het licht gehouden. De belangrijkste uitkomsten hiervan kunnen als volgt worden weergegeven:

- a. Tot en met 2003 werden de uitgaven voor uitbaggeren en beschoeiing geactiveerd op de balans. Dekking daarvan vond plaats ten laste van een budget voor kapitaallasten. Vanaf 2004 worden de uitgaven voor uitbaggeren in het betreffende jaar ineens ten laste van de exploitatie, dan wel de daartoe gevormde voorziening gebracht.

b. Er is een meerjarenraming (tot en met 2014) gemaakt inzake te verwachten uitgaven voor uitbaggeren en beschoeiing. Aan de hand hiervan en rekening houdend met bovengenoemde systeemwijziging is het op langere termijn gemiddeld benodigde jaarlijkse bedrag aan middelen bepaald. De conclusie hieruit is dat jaarlijks circa € 400.000 aan extra middelen beschikbaar moeten worden gesteld. In de huidige meerjarenbegroting is hierin voorzien.

c. Er is een voorziening onderhoud vaarwegen geïntroduceerd. Via deze voorziening worden jaarlijkse schommelingen tussen het gemiddeld benodigde bedrag en de werkelijke kosten geëgaliseerd.

Op grond hiervan kan worden geconcludeerd dat de kosten van onderhoud vaarwegen op langere termijn in de begroting zijn afgedekt.

C. Provinciale gebouwen

De provincie is verantwoordelijk voor het beheer en onderhoud van het provinciekantoor Rijnsweerd, Paushuize en een negental dienst/huurwoningen.

De uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van het provinciekantoor Rijnsweerd en Paushuize zijn niet in een beleidskader vastgelegd. Voor wat betreft het kantoor Rijnsweerd is dit mede toe te schrijven aan de omstandigheid dat nog niet duidelijk is of er (deels) nieuwbouw zal plaatsvinden of dat de oudbouw ("de sterren") zal worden gerenoveerd.

Feitelijk wordt als uitgangspunt gehanteerd dat gebouw en installaties voldoen aan wetgeving en voorschriften met betrekking tot de veiligheid en dat het onderhoudsniveau een ongestoorde instandhouding garandeert, alsmede recht doet aan de uitstraling die van een overheidsgebouw mag worden verwacht. Uitgangspunt bij het onderhoud van de dienstwoningen is een zodanig onderhoudsniveau dat de huurder van een goede verhuurder mag verwachten en bovendien de marktwaarde van de woningen niet negatief beïnvloedt.

De kosten van het jaarlijkse normale onderhoud worden gedekt uit de daarvoor in de begroting opgenomen bedragen. Hiervoor wordt jaarlijks een onderhoudsplan samengesteld. Voor het zogenaamde groot onderhoud wordt een voorziening groot onderhoud gehanteerd. De voorziening, c.q. de mutaties daarin, worden bepaald op basis van een meerjarig grootonderhoud schema.

4.3. Treasuryparagraaf

4.3.1. Provinciale ontwikkelingen

Het treasurybeleid van de provincie Utrecht wordt vormgegeven en uitgevoerd binnen de concernstaf en gegeven de kaders van de wet Fido en het financieringsstatuut. Bij dat vormgeven en uitvoeren van het beleid moet met een aantal zaken rekening worden gehouden. Hierna gaan wij op deze zaken verder in.

Remu N.V.

De bedragen die wij de afgelopen jaren hebben ontvangen uit de verkoopopbrengst van de Remu hebben wij voor zover mogelijk langlopend uitgezet. Van de voor garanties gereserveerde gelden (afgezonderd uit de verkoopopbrengst) op derdenrekeningen zijn wij ervan uitgegaan dat in 2005 niets vrijvalt.

Stimuleringsfonds

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota 2004 is besloten tot de instelling van een stimuleringsfonds dat, bij aanvang, € 65 miljoen zal bevatten.

Aangezien nog geen besluiten zijn genomen over investeringen ten laste van het stimuleringsfonds, hebben wij bij het opstellen van onze ramingen geen rekening gehouden met uitgaven. De investeringen zullen ten laste komen van het stimuleringsfonds. Voorsnog kunnen deze investeringen worden gefinancierd uit vrijvallende aflossingen uit de lopende obligatieleningen.

Dit impliceert overigens wel een intering van de hoofdsom. Over dat deel zullen wij geen rente-inkomsten meer ontvangen. Bezien moet worden over welke termijn de rentederving ten laste van het stimuleringsfonds zelf moet worden gebracht.

Voorfinanciering Randstadspoor

De minister van Verkeer & Waterstaat heeft op 2 juli 2004 het projectbesluit Randstadspoor genomen. Zij heeft dit gedaan onder voorwaarde dat de regio het verschil tussen de benodigde en beschikbare middelen voorfinanciert. De uitgaven aan ProRail voor het gereed komen van de infrastructuur zullen van 2004 tot 2010 gedaan worden. De betrokken partijen in de regio zijn de provincie Utrecht, de gemeente Utrecht en het Bestuur Regio Utrecht. De provincie Utrecht is in principe bereid voor te financieren voor maximaal € 75 mln. Het Rijk zal vanaf 2010 terugbetalen aan de betrokken partijen. De gedeerde rente-inkomsten, voor zover die niet worden gedekt door het Rijk, komen ten laste van het Uitvoeringsprogramma mobiliteitsplan (UMP).

Bereikbaarheidsoffensief Regio Utrecht (BOR)

De provincie heeft het beheer van de BOR-gelden overgenomen van het BRU. De lossingen in 2005 van de uitzettingen van de BOR kunnen, afhankelijk van het kasritme-overzicht van 2004-2008 van de dienst WVV, weer langlopend worden uitgezet. De rente daarover wordt niet in het treasuryresultaat meegenomen, maar toegevoegd aan het BOR-fonds. Voor het beschikbaar stellen van het provinciedeel wordt jaarlijks tot en met 2006 een afgesproken rentebedrag ten laste van het UMP gebracht.

4.3.2. Treasury organisatie

Overzicht uitzettingen

In totaal is per 30 juni 2004 € 637,6 miljoen uitgezet, waarvan € 587,4 miljoen ten behoeve van de provincie en € 50,2 miljoen ten behoeve van BOR. De gelden zijn uitgezet conform de wet Financiering decentrale overheden en het financieringsstatuut van de provincie Utrecht.

In onderstaande tabel is het overzicht van de diverse uitzettingen opgenomen.

Stand per 30 juni 2004

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Provinciale Middelen	BOR-gelden
	Bedrag	Bedrag
Kapitaalmarkt		
Obligaties	361.897	28.050
Garantieproduct	75.000	10.249
Onderhandse leningen	4.569	
Deposito's > 1 jaar	15.000	7.000
Waterschapsleningen	41.143	
Bouwfonds	3.630	
Totaal kapitaalmarkt	501.239	45.299
Geldmarkt		
Deposito's	82.150	0
Kortlopende obligaties	0	0
Rekening courant	4.000	4.940
Totaal geldmarkt	86.150	4.940
Totaal kapitaal- en geldmarkt	587.389	50.239

In 2004 is de eerder ingezette lijn, waarbij de beschikbare middelen voor langere looptijden worden weggezet, voortgezet. De belangrijkste redenen daartoe zijn:

- de vooruitzichten zijn dat de rente in de komende tijd hooguit beperkt zal stijgen;
 - het verschil in rendementen tussen korte termijnuitzettingen en lange termijnuitzettingen was en is behoorlijk groot (lange termijn rente is veel hoger);
 - belangrijk is ook om voor de langere termijn meer zekerheid te hebben over de omvang van de rentebaten.
- Of deze trend ook voortgezet zal worden in 2005 is afhankelijk van een aantal ontwikkelingen. Deze komen in de paragraaf 4 over instrumenten bij het uitzetten van gelden aan de orde.

4.3.3. Treasurybeheer

Treasurybeheer kan worden omschreven als het aantrekken en uitzetten van de voor de publieke taak van de provincie benodigde respectievelijk overtollige liquiditeiten. Bij treasurybeheer moet worden gebleven binnen de normen van de wet Fido. Deze normen betreffen kasgeldnorm (ook wel kasgeldlimiet genoemd) en de renterisiconorm. De wet Fido stelt tevens eisen aan het kredietrisico dat door lagere overheden mag worden aanvaard. Over de uitvoering van het treasurybeheer moet worden gerapporteerd aan de toezichthouder.

Kasgeldlimiet

In de wet Fido is bepaald, dat de gemiddelde netto vlottende schuld per kwartaal de kasgeldlimiet niet mag overschrijden. De toegestane omvang van de kasgeldlimiet 2005 van de provincie wordt berekend door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage te vermenigvuldigen met de omvang van de begroting 2005 (€ 315,3 miljoen).

De kasgeldlimiet 2005 van de provincie Utrecht is € 22,07 miljoen. De vlottende middelen van de provincie Utrecht zijn veel hoger dan de vlottende schulden. De provincie blijft daarmee ruim binnen de gestelde norm van de wet Fido.

Renterisiconorm

De renterisiconorm is bedoeld om het renterisico (door aanpassing van de rente) dat de decentrale overheid loopt op haar langlopende schuld te beperken. Het renterisico op de vaste schuld mag de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm wordt berekend door een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage te vermenigvuldigen met het bedrag aan vaste schuld bij aanvang van het begrotingsjaar (voor 2004 was dat 20).

Van de opgenomen langlopende geldleningen is tussentijdse renteherziening niet mogelijk. Vervanging van de leningen is niet nodig. Dit betekent dat de provincie per definitie aan de renterisiconorm heeft voldaan. In de wet Fido zijn alleen voorwaarden gesteld voor het renterisico van de langlopende schuld. Voor de uitzettingen op de lange termijn kan de provincie ook renterisico lopen. De structuur van de vastrentende beleggingsportefeuille bestaat uit een min of meer jaarlijks gelijkmatig aflossingspatroon met looptijden

variërend van 2 tot 10 jaar. Zo kan bij aflossing van de hoofdsommen ieder jaar tegen de dan geldende rente worden herbelegd. Hierdoor wordt het renterisico gespreid. Overigens zullen de betrekkelijk hoge aflossingen in de jaren 2006 en 2007 vooral worden aangewend voor de voorfinanciering van de investeringen in het Randstadspoor.

Kredietrisico

Kredietrisico wordt omschreven als de mogelijkheid van een waardedaling van de vorderingenpositie als gevolg van het door insolventie niet (tijdig) na kunnen komen van de verplichtingen door de tegenpartij. Kredietrisico wordt beperkt door uitsluitend te beleggen bij voldoende kredietwaardige partijen. De kredietwaardigheid van een geldnemer kan onder andere worden beoordeeld door de rating. Banken met een AAA-rating hebben de grootste kredietwaardigheid. Geldleningen aan dergelijke instellingen zijn als risicoloos te betitelen. Ook geldleningen aan de Rijksoverheid en de lagere overheden (provincies, gemeenten en waterschappen) zijn risicoloos. Het grootste deel (51%) van de uitzettingen is ondergebracht bij instellingen met de hoogste kredietwaardigheid (AAA-rating of vergelijkbare status), daarnaast is een deel (45%) uitgezet bij instellingen met een AA-rating en slechts een beperkt deel met een A-rating.

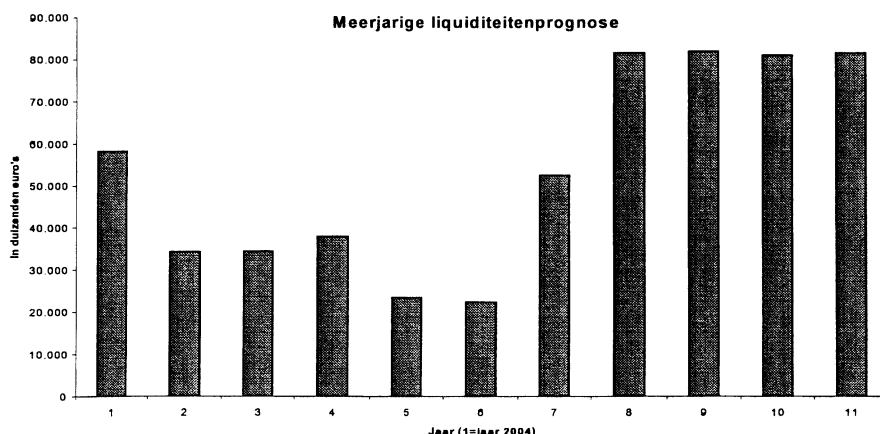
4.3.4. Instrumenten bij het uitzetten van gelden

Bij het aantrekken en uitzetten van voor de publieke taak van de provincie benodigde of overvloedige middelen wordt een tweetal instrumenten gehanteerd. Het betreft de (meerjarige) liquiditeiten prognose en de rentevisie.

Meerjarige liquiditeitenprognose

De hieronder staande grafiek toont de meerjarige liquiditeitenprognose (in duizenden euro's) voor de komende 10 jaren. Dit betreft een inschatting op basis van de medio 2004 bekende gegevens. Na vaststelling van de jaarrekening wordt elk jaar een nieuwe meerjarige liquiditeitenprognose gemaakt. De werkelijke liquiditeit kan behoorlijk afwijken al naar gelang het tempo en wijze van realisatie van diverse grote projecten, zoals het Randstadspoor (uitgaven van 2005-2009), het streekplan, Agenda 2010, UMP, Waterhuishoudingsplan en het provinciaal milieubeleidsplan (PMP). In de liquiditeitenprognose is voorsnog geen rekening gehouden met uitgaven inzake investeringen in het kader van het Stimuleringsfonds.

Voor die middelen die langlopend uitgezet kunnen worden, is de grafiek een hulpmiddel. Elk staafje geeft het liquiditeitssaldo in de afzonderlijke jaren weer. Jaar 1 is 2004. Het aanhouden van liquiditeiten levert naar verhouding weinig rente op. Daarom zetten wij deze gelden uit. Hoe langer deze gelden worden weggezet, des te hoger is de vergoeding (rente) die we hiervoor ontvangen. Aan de hand van de staafjes in de grafiek bepalen we het eventuele bedrag dat maximaal langlopend kan worden weggezet.

In de meerjarige liquiditeitenprognose zijn wij ervan uitgegaan dat alle lossingen van de uitzettingen opnieuw worden herbelegd. Uit de grafiek valt af te lezen dat strikt genomen € 22 miljoen (bedrag behorend bij het laagste staafje) structureel lang kan worden uitgezet. In verband met de voorgenomen voorfinancieringen in het Landelijk Gebied hebben wij besloten dit bedrag toch kort aan te houden. Het positieve saldo in 2010 en verder wordt veroorzaakt door teruggave van het Rijk van de voorfinanciering van het Randstadspoor. Daarna kunnen deze bedragen weer langlopend worden uitgezet.

Rentevisie

Bij het opstellen van de provinciale rentevisie maken wij gebruik van de rentevisies van een groot aantal gerenommeerde financiële instellingen. Hieruit kan de hierna volgende rentevisie worden gedestilleerd, die trouwens in grote mate overeen komt met de rentevisie van de Rabobank zoals gepubliceerd door de Financials Markets Research.

De kapitaalmarktrente in de Eurozone is erg afhankelijk van de ontwikkelingen van de lange rente in de Verenigde Staten (VS). We verwachten in de 2^e helft van 2004 en begin 2005 een sterkere stijging van de officiële tarieven in de VS dan waar thans rekening mee wordt gehouden door de markt. Dat betekent dat de stijging van de lange rente met name in de komende tijd zal (kunnen) plaatsvinden. Omdat we voorzien dat de economische groei in de VS in 2005 lager zal uitvallen dan waar de markt nu nog rekening mee houdt en de inflatie, na een aanvankelijke spurt omhoog in de tweede helft van 2004 en begin 2005, stabiliseert, houden we rekening met een vroegtijdig einde van de verkrappingscyclus in de VS op het niveau van 3,25% voor de Fed funds rente. Dat zal betekenen dat de lange rente in de VS in de loop van 2005 weer wat kan zakken. Deze beweging zal kunnen worden gevolgd door een soortgelijke beweging in de Eurozone, oftewel de aanvankelijke rentestijging zal worden gevolgd door een beperkte(re) rentedaling. Per saldo verwachten wij echter dat de rente licht zal stijgen.

Rentebeleid

Ondanks een mogelijk lichte rentestijging is ervoor gekozen zoveel mogelijk beschikbare middelen voor een langere looptijd weg te zetten, zodat een hogere rentevergoeding wordt verkregen.

4.3.5. Treasuryresultaat

In de Begroting 2005 van de treasuryfunctie wordt berekend wat de werkelijke inkomsten en kosten van de treasury zijn. Het resultaat van de treasury wordt geboekt bij de algemene middelen.

In onderstaande tabel wordt het resultaat van de treasurybegroting 2005 uitgewerkt.

Bedragen * € 1.000 en berekend per 31 december 2005	Bedrag
<i>Renteopbrengsten totaal</i>	
Obligaties	12.682
Deposito's	1.339
Onderhandse leningen	2.833
Garantieproduct	2.900
UMP-vergoeding	590
Rekening courant	0
Totaal renteopbrengsten	20.344
<i>Kosten totaal</i>	
Rente leningen	589
Adviseringskosten	39
Administratiekosten	154
Totaal kosten	782
<i>Resultaat treasury</i>	19.562
<i>Stelpost renterisico reserves en voorzieningen</i>	-240
Saldo treasury inclusief stelpost	19.322

4.4 Bedrijfsvoering

In deze paragraaf zal achtereenvolgens worden ingegaan op de volgende onderwerpen:

- Korte aanduiding van de beschikbare faciliteiten
- Planning & control
- Organisatorische vormgeving van de faciliteiten
- Beleidsplan Personeel en Organisatie 2004, implementeren en uitvoeren

4.4.1 Beschikbare faciliteiten

De belangrijkste ondersteunende faciliteiten voor de bedrijfsvoering zijn gepositioneerd binnen de Provinciale Servicedienst (PSD). Conform bestendige gedragslijn heeft de provincie ervoor gekozen om hiervoor een apart beleidsprogramma (1.4) in te richten, ook al behoren de activiteiten van de PSD uiteraard niet tot de primaire beleidsdoelstellingen van de organisatie. Wellicht dat in volgende jaren wijziging in de gedragslijn moet worden overwogen. Een beschrijving van bovenbedoelde faciliteiten is opgenomen in het programma 1.4. Hierna worden de verschillende soorten werkzaamheden kort aangeduid. Voor een nadere detaillering en het budgettaire beslag wordt verwezen naar het programma.

Facilitaire dienstverlening

De PSD draagt zorg voor een arbotechnisch en ergonomisch verantwoorde en ongestoorde werkomgeving voor bestuur en medewerkers. Daarnaast verzorgt de PSD ondersteunende facilitaire activiteiten en de inkoop voor de gehele provinciale organisatie. Vanuit de beleidstaak 3.2 Milieu heeft de PSD ook het stimuleren en de totstandkoming van een bedrijfsintern milieuzorgsysteem als primaire taak

Personele dienstverlening

De PSD levert kwaliteit, kwantiteit en continuïteit op het gebied van Human Resource Management (HRM) voor de gehele provincie waaronder: personeelsmanagement- en rechtspositieadviezen, implementatie van HRM-instrumenten, loopbaanbegeleiding, Arbozorg en het leveren van interim capaciteit bij personeelstekorten.

ICT-dienstverlening

De PSD biedt ICT-faciliteiten op de werkplek met daarbij inbegrepen ondersteuning en begeleiding, opdat een optimale bijdrage wordt geleverd aan de uitvoering van processen door de provinciale medewerkers. Hierbij zullen de medewerkers beter zijn geïnformeerd over kwaliteit, prijs, beschikbaarheid en ondersteuning van de ICT-producten.

Geografische informatievoorziening

De PSD ontwikkelt samen met de organisatie een toekomstgericht geografisch informatiebeleid en houdt dit actueel. Levering van op de provinciale organisatie toegesneden geo-informatieproducten en het stimuleren en ondersteunen van het gebruik van geo-informatie bij het denken en handelen van de provincie en zijn partners. Organiseren van het kennismanagement op het gebied van geografische informatievoorziening en het realiseren van een datawarehouse voor geografische gegevens

Documentaire informatievoorziening

De PSD richt zich door middel van de documentaire informatievoorziening op het beheer van documenten en documentstromen, dit ter ondersteuning van de werkprocessen in de organisatie, het kunnen afleggen van verantwoording over eerder genomen besluiten, het kunnen verstrekken van inlichtingen aan instanties en burgers en de vastlegging van informatie voor later, cultuur-historisch onderzoek. De documentaire informatievoorziening levert daarmee een bijdrage aan de continuïteit van de bedrijfsvoering en het eenduidige en transparante functioneren van de provinciale organisatie.

Administratie en Informatieverzorging

De PSD verzorgt de financiële-, personeels- en salarisadministratie en stelt actuele en betrouwbare sturings- en verantwoordingsinformatie beschikbaar (waarmee met name de stafbureaus verdere analyses kunnen verrichten) conform vooraf gemaakte afspraken over frequentie en kwaliteit en voorzien van aanvullende informatie over de voortgang van de gevoerde administraties. De PSD draag tevens zorg voor tijdige en juiste salarisbetalingen, inclusief de afwikkeling van de afdrachten aan fiscus en sociale instanties e.d. De PSD voert een actief debiteurenbeheer voor de diensten uit.

Overige algemene zaken

- Provinciebrede P&O-kosten zoals wachtgeld, bovenformatieven REOP, werkgeversaandeel IZR niet actieven, doelgroepenbeleid
- Giraffe (automatisering)
- Reis- en verblijfkosten GS en PS
- Dienstauto's

4.4.2 Planning & control

Algemeen

Daarnaast behoren tot de bedrijfsvoering de (meer directe) maatregelen die worden getroffen om de beleidsprogramma's te realiseren en de doelmatigheid, rechtmatigheid en doeltreffendheid van het beheer en beleid te waarborgen. Deze maatregelen kunnen worden samengevat onder de noemer "planning & control". Het begrip "planning & control" is zeer breed; hiertoe kunnen onder meer worden gerekend: financial control, operational control, beleidscontrol, etc. Het gaat in het kader van deze paragraaf uiteraard te ver om de reikwijdte van planning & control verder uit te diepen. Hier wordt vermeld dat de activiteiten rond planning & control gestalte krijgt bij de stafbureaus van de diensten en bij de concernstaf. De stafbureaus zijn belast met de coördinatie van de dienstcontrol, i.c. de planning en bewaking van de beleidsuitvoering. Daarbij hanteren zij zowel een beleidsmatige, financiële, operationele, personele en juridische invalshoek, uiteraard daarbij ondersteund door de PSD (zie hiervóór).

De concernstaf heeft op het terrein van planning & control een kaderstellende, controlerende en (deels) coördinerende rol. Analoog aan de PSD en eveneens conform bestendige gedragslijn kiest de provincie er nog voor om deze taken op het niveau van programma te definiëren; een beschrijving is opgenomen in programma 1.3.

In navolging van 2004 zal de nadruk ook in 2005 liggen op de verdere verbetering van de jaarcyclus en overige planning & control maatregelen. In dit kader zullen onder meer de volgende activiteiten worden ontplooid:

- ontwikkeling van een plan van aanpak voor de komende jaren, waarin de belangrijkste gewenste verbeteracties in onderlinge samenhang worden opgenomen;
- verdere verbetering van de begroting als sturingsinstrument;
- een betere en meer integrale afweging van de middeleninzet;
- een strakkere sturing van beleidsuitvoering en middeleninzet in samenhang op alle relevante besturings- en managementniveaus;
- scheppen van betere waarborgen voor een doelmatig middelenbeheer;
- herijking van de rapportage- en verantwoordingsstructuur en verbeteren van de inhoud van de rapportages.

De rol van de concernstaf moet op het terrein van de organisatiebrede planning & control uitmonden in:

- versterking van de kaderstellende rol, zowel op het terrein van AO/IC als met betrekking tot het stellen van randvoorwaarden en spelregels aan majeure projecten, zoals Agenda 2010 en UMP;
- nadere invulling van de toezichthoudende en toetsende rol met betrekking tot de naleving van gestelde concernkaders, w.o. de naleving van procedures;
- in toenemende mate uitvoering van bedrijfsaudits en interne controle met onder meer als doel om vast te stellen of het interne systeem van risicomonitoring en risicobeheersing toereikend functioneert, of de rechtmatigheid en integriteit van het handelen van de provincie is gewaarborgd, etc. Tevens zal nauwlettend toegezien worden op juiste toepassing van het inmiddels in de organisatie geïmplementeerde systeem van indicatoren.

Financiën

In de komende collegeperiode zal de nadruk liggen op uitvoering van reeds beschikbare of binnenkort beschikbaar komende plannen. Om deze plannen op effectieve en efficiënte wijze te realiseren zal het projectmatig werken ook in 2005 belangrijke aandacht krijgen. In dit kader wil de provincie maatschappelijke en ruimtelijke problemen regionaal en integraal en zoveel mogelijk samen met andere overheden en partijen tot een oplossing brengen. Dit stelt de komende jaren ingrijpende eisen aan de organisatie in termen van bevoegdheden, verantwoordelijkheden en werkwijzen.

Bovenstaande ontwikkelen moeten overigens hun beslag krijgen binnen het kader van het ingevoerde dualistische besturingsmodel en het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Mede naar aanleiding hiervan wordt op dit moment gewerkt aan de ontwikkeling en implementatie van belangrijke wijzigingen en verbeteringen in de jaarcyclus.

Informatievoorziening

In navolging van het informatiebeleidsplan van de provincie Utrecht dat in 2003 gereed is gekomen, kan in 2004 gestart worden met het uitwerken van thema's en projecten uit dit plan. Dit zal doorlopen in 2005. Er zal dan sprake zijn van een samenhangend informatiebeleid en een strategische inzet van informatie- en communicatie technologie. Belangrijke thema's uit het informatiebeleidsplan zijn onder meer:

- toepassing van internet voor de communicatie met en dienstverlening aan derden;
- ontwikkeling van geo-informatie als een van de belangrijkste gegevensbronnen van de provincie;
- ontwikkeling van voorstel voor inrichting en positionering van de informatica-organisatie;

Juridische zaken

De sectie voor behandeling van de Awb-bezwaarschriften is op sterkte. Met een mogelijk incidenteel inschakelen van externe assistentie zullen de bezwaarschriften, behoudens bijzondere omstandigheden, binnen de wettelijke termijn kunnen worden afgehandeld.

4.4.3 Organisatorische vormgeving van de activiteiten

Enkele jaren geleden heeft de provincie Utrecht de middelenfuncties op uitvoeringsniveau gecentraliseerd (in de Provinciale Servicedienst). Redenen hiervoor vormden onder meer: beoogde verbetering van de efficiency, verhoging van de professionaliteit en waarborging van de continuïteit. De beleidsmatige invulling van de middelenfuncties berust daarentegen nog grotendeels bij de stafbureaus van de diensten en de concernstaf. Deze omstandigheid is overigens niet onlogisch, omdat:

- Centralisatie van de middelenfuncties geen afbreuk mag doen aan de (eind)verantwoordelijkheid hiervoor van de diensten. Integraal management geldt op het niveau van de diensten. Derhalve blijven de diensten verantwoordelijk voor de goede hantering en toepassing van de middelentaken binnen de diensten. Hiertoe zullen binnenkort zgn. service level agreements (sla's) tussen de PSD en de vakdiensten worden ontwikkeld.
- De betrokkenheid van de concernstaf bij de beleidsmatige ontwikkeling en vormgeving van de middelenfuncties ligt dicht aan tegen de kaderstellende taak van de concernstaf.

Overigens is de organisatie van de middelenfuncties en controlfuncties onderwerp van discussie geweest, vooral in het kader van de herijking van het besturingsconcept.

De taakverdeling en –afbakening tussen de PSD, de diensten en de concernstaf zijn in de concept eindrapportage inzake het besturingsconcept van de provincie vastgelegd.

4.4.4 Beleidsplan Personeel en Organisatie 2005, implementeren en uitvoeren

De provinciale organisatie is sterk in beweging. Niet alleen de vraag naar diensten en producten verandert, maar ook de mensen die in de organisatie werken en het politieke klimaat. Conform de "Hoofdlijnen coalitieakkoord" moet de ambtelijke organisatie de volgende omslag maken:

- van aanbod naar vraag gestuurd;
- van beleidsproductie naar uitvoering;
- verdergaande projectmatige en gebiedsgerichte aanpak;
- flexibiliteit bij inzet op andere taken en werkwijzen.

Ook de economische situatie is veranderd. De provincie heeft minder te besteden en zal fors moeten bezuinigen. De formatiereductie (± 60 fte) zoals die is voortgekomen uit Kwatta I, heeft een sterke impact op de organisatie. De komende jaren moet dan ook een veranderingsslag gemaakt worden, waarbij met minder mensen, meer kwaliteit geleverd moet worden.

Bovengenoemde doelstellingen vragen ook inzet van Personeel en Organisatie (P&O). De organisatie wordt gemaakt door mensen en wil de organisatie veranderen dan kan dit alleen als medewerkers en leidinggevenden anders werken. Personeel en Organisatie heeft de mogelijkheden dit te ondersteunen. Niet alleen met medewerkers om de werkzaamheden op te pakken, maar ook met kennis en personeelsinstrumenten de directeuren en sectorhoofden bij te staan bij hun taken.

Veel P&O-activiteiten zijn meerjarenprojecten die verder reiken dan 2005 en ook een langere historie hebben. Zo zijn er afspraken voor een aantal personeelsinstrumenten -waar medewerkers en leidinggevenden vanaf 2005 volop mee te maken. Vanaf deze datum is er een nieuw functiewaarderingssysteem, beoordelings- en beloningssysteem en een competentie-managementsysteem van kracht. Dit vraagt veel aandacht van het management. Ook P&O heeft veel werk verzet. Dit is mogelijk gemaakt doordat GS, tijdelijk, extra middelen hiervoor heeft vrijgemaakt. Tegelijkertijd met de voorbereiding en implementatie van bovenstaande instrumenten heeft zodoende ook het reguliere werk op een verantwoorde manier doorgang kunnen vinden. Doordat de invoeringsdatum verschoven is van 1 januari 2004 naar 1 januari 2005, wordt voor 2005 ook nog

rekening gehouden met een extra tijdsinverstering van P&O. In het najaar van 2005 zal P&O een evaluatie uitvoeren om te onderzoeken waar aanpassingen noodzakelijk zijn. Vanaf 2002 heeft de provincie veel geïnvesteerd om haar personeelsbeleid verder vorm te geven. Er werd veel nadrukkelijker aansluiting gezocht bij het veranderende organisatiebeleid. Ook de P&O-functie zelf kwam nadrukkelijker op de agenda. In 2003 zijn de P&O-werkzaamheden die bij CS lagen, samengevoegd bij de PPD. Eind 2004 wordt de reorganisatie van de P&O-afdeling afgerond. Hierbij zal een formatieverschuiving plaatsvinden van beleid naar uitvoering.

Onder de paraplu van integraal management wordt van een leidinggevende verwacht dat hij/zij een schaap met vijf poten is: niet alleen is hij/zij verantwoordelijk voor het maken van beleidsadviezen maar ook voor zaken die er vroeger buiten vielen. De leidinggevendens moeten een spagaat maken: enerzijds wordt van hen gevraagd dat ze volkomen ingevoerd en aanspreekbaar zijn. Anderzijds wordt van hen steeds meer aandacht gevraagd om het personeel te binden, te coachen en te inspireren. Iets wat niet iedereen zomaar kan en wat dus ook niet altijd een onverdeelde succes is. Dat managers deze personeelstaken hebben, vindt de provincie belangrijk. Op deze wijze kunnen managers het resultaatgericht werken beter realiseren. Ook in 2005 houden de managers deze taken en op grond van CAO-afspraken worden deze deels uitgebreid of veranderd. Wat de provincie wil veranderen is dat zij hierin meer en betere ondersteuning krijgen. Dit zal gerealiseerd worden met het volgende samenhangend pakket van maatregelen.

Voor alle managers komt er een managementontwikkelingstraject en voor de starters komt er een leergang management. Via het ontwikkelingstraject zullen managers op diverse onderwerpen passende bijscholing krijgen. Verder kunnen managers een beroep doen op 'zwaardere' P&O-ers, die een volwaardige gesprekspartner zijn en strategisch advies kunnen geven.

Dit geheel aan maatregelen vertaald in de belangrijkste producten en activiteiten voor 2005:

- Klantgestuurd professioneel advies
- Grotere flexibilisering van functies en medewerkers
- Terugdringen ziekteverzuim
- Invoeren van FUWAPROV, een nieuwe beoordelings- en beloningssysteem en de invoering van competentie management
- Managementontwikkeling
- Ontwikkelen en opleiden
- Stimuleren van mobiliteit
- Arbeidsvoorwaarden in CAO

4.5 Verbonden partijen

4.5.1 Inleiding

De paragraaf verbonden partijen geeft de visie op deze partijen in relatie tot de realisatie van de doelstellingen die zijn opgenomen in het programmaplan. Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Verbindingen met derde partijen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. Er is een veelheid aan verbonden partijen. Per partij is sprake van een financieel en een bestuurlijk belang. Het is daarom voor het inzicht van provinciale staten van belang dat de relatie tussen verbonden partijen en het publieke belang, zoals geconcretiseerd in de programma's in hoofdlijnen worden aangegeven. Daarbij dient apart stilgestaan te worden bij de voornemens omtrent verbonden partijen.

De nadruk dient in deze paragraaf te liggen op de hoofdlijnen en op het beleid. Een lijst met alle verbonden partijen en de relevante gegevens maakt onderdeel uit van de toelichting op de productenrealisatie, zoals de artikelen 67 en 69 voorschrijven.

Als provincie hebben wij bestuurlijke en financiële belangen in gemeenschappelijke regelingen en stichtingen. Daarnaast wordt deelgenomen in het maatschappelijk kapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten NV en de Nederlandse Waterschapsbank NV. Tevens heeft de provincie nog aandelen in de NV Hydron Midden-Nederland en de NV PEGUS. Volgens de nieuwe BBV zijn wij verplicht u in een paragraaf verbonden partijen van de programmabegroting te informeren. Dat doen wij bij deze.

4.5.2. Verbonden partijen

Hieronder treft u per dienst een specificatie aan van de verbonden partijen met daaraan toegevoegd de van belang zijnde specifieke bijzonderheden. De verbonden partijen laten zich in de volgende rechtspersonen onderverdelen:

- a. Vennootschappen;
- b. Verenigingen;
- c. Stichtingen;
- d. Gemeenschappelijke regelingen.

Specificatie van de verbonden partijen

1. IPO

De twaalf provincies werken samen in het Interprovinciaal Overleg, het IPO, dat momenteel nog een gemeenschappelijke regeling is. Met die samenwerking willen zij de condities waaronder provincies werken optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen stimuleren.

De kernfuncties van het IPO zijn belangenbehartiging en platform. De belangenbehartiging geven zij vorm door regelmatig te overleggen met onder andere de verschillende overheden en maatschappelijke organisaties. De platformfunctie vullen zij in door gelegenheden te creëren kennis en ervaringen uit te wisselen, gezamenlijke standpunten te bepalen en initiatieven te ontplooiën. Daarnaast ondersteunen zij de provincies bij het uitvoeren van verschillende taken. De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in dagelijks bestuur en algemeen bestuur.

Gemeenschappelijke regelingen waaraan de provincie deelneemt:

2. Recreatieschap Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied

Gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, De Bilt, Driebergen-Rijsenburg, Bunnik, Zeist, Doorn, Maarn, Wijk bij Duurstede, Amerongen, Leersum, Rhenen, Veenendaal, Leusden, Woudenberg, Amersfoort en Renswoude.

Geprognostiseerde balans per 31-12-2004:

- eigen vermogen € 913.300

Begroting 2004:

- deelnemersbijdragen : € 1.019.600,-
- bijdrage provincie (40,5%: wordt berekend over deelnemersbijdragen excl bijdrage gem.A'foort) € 392.328

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in dagelijks bestuur (1) en algemeen bestuur (2).

3. Recreatieschap Stichtse Groenlanden

Gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Utrecht en de gemeenten Utrecht, Nieuwegein, Houten, IJsselstein, Lopik, Woerden, Maarssen en De Bilt.

Geprognostiseerde balans per 31-12-2004:

- eigen vermogen € 2.195.000

Begroting 2004:

- deelnemersbijdragen: € 2.036.200
- bijdrage provincie (32,213%) € 655.921

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in dagelijks(1) en algemeen bestuur (2)

Gemeenschappelijke regelingen waaraan de provincie niet deelneemt:

4. Recreatieschap Vinkeveense Plassen

Gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten De Ronde Venen, Abcoude en Amsterdam.

De provincie draagt bij in het nadelig exploitatiesaldo volgens een vastgesteld percentage.

Geprognostiseerde balans per 31-12-2004:

- eigen vermogen € 2.552.700

Begroting 2004:

- deelnemersbijdragen: € 1.016.200
- bijdrage provincie (35,76% / 50%) € 381.321

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur(1)

5. Plassenschap Loosdrecht en Omstreken

Gemeenschappelijke regeling tussen de gemeenten Wijde Meren, Utrecht, Breukelen. en Loenen

De provincies Utrecht en Noord-Holland dragen bij in het nadelig exploitatiesaldo volgens vastgestelde percentages.

Geprognostiseerde balans per 31-12-2004:

- eigen vermogen € 256.500

Begroting 2004:

- deelnemersbijdragen: € 1.337.300
- bijdrage provincie (11,41 %) € 152.586

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in het dagelijks bestuur(1)

Ingevolge programma 2.4 'recreatie en toerisme' is onder meer het doel van de provincie 'de kwalitatieve en kwantitatieve ontwikkeling van recreatierruimte en recreatievoorzieningen'. Voornoemde recreatieschappen en het plassenschap zijn een samenwerkingsverband van gemeenten en heeft ten doel de behartiging van de belangen van de recreatie binnen hun gebied. Concreet betekent dat, dat het recreatieschap/plassenschap de recreatieve infrastructuur binnen het eigen werkgebied in stand houdt en waar nodig verder ontwikkelt. Het recreatieschap/plassenschap voert daarbij het beleid van provincie en gemeenten uit.

6. Facilitaire Dienst Utrechtse Recreatieschappen

Gemeenschappelijke regeling tussen de Recreatieschappen Utrechtse Heuvelrug, Vallei en Kromme Rijngebied, Stichtse Groenlanden, Vinkeveense Plassen, Plassenschap Loosdrecht en Omstreken en provincie Utrecht.

Begroting 2004:

- deelnemersbijdragen: € 3.355.000
- bijdrage provincie --

De provincie is bestuurlijk vertegenwoordigd in dagelijks (1) en algemeen bestuur (3)

De Facilitaire Dienst treedt op als werkgever van het personeel dat voor de vier recreatieschappen werkzaam is en beheert het kantoorpand aan de Kanaalweg in Utrecht. Alle lasten worden gedragen door de recreatieschappen.

7. Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding

Bijdrage € 1.772.700

- Algemene middelen € 1.046.100
- Provinciale bijdrage € 726.600

Met ingang van 1996 is de provinciale taak tot bestrijding op grond van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) ondergebracht in het Openbaar Lichaam Muskusrattenbestrijding Utrecht OLM-Utrecht). Dit is een samenwerkingsverband tussen drie Utrechtse waterschappen (AGV,HDSR,V&E) en de provincie Utrecht. De inkomsten van het OLM worden gevormd uit:

- 1 Bijdrage uit de algemene middelen bestemd voor muskusrattenbestrijding;
- 2 + 50% bijdrage van de overige kosten t.l.v. provincie, 50% t.l.v. de waterschappen;
- 3 Overige inkomsten.

Doel: Door effectieve bestrijding van de muskusrat wordt schade door graafwerk aan waterkeringen en dijken, en vraatschade aan landbouwgewassen, zoveel mogelijk voorkomen.

8. Reserve Nazorg gesloten stortplaatsen

- Smink € 493.200

De provincie Utrecht neemt, volgens de huidige regel, de nazorg van de stortplaats Smink over in 2026. Het nazorgbedrag (doelvermogen) is vastgesteld op € 12 miljoen in 2026. Op grond van een vastgestelde verordening wordt het geld geïnd. Het Fonds nazorg gesloten stortplaatsen provincie Utrecht beheert deze gelden. Het beheer van het geld is bij de wet geregeld in de Leemtewet.

De provincie kent een bestuurlijk belang. GS is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Leemtewet. Het bedrag welke met Smink overeengekomen is wordt afgedekt met bankgaranties. Welke jaarlijks worden afgegeven.

Tevens is er voor de Provincie een financieel belang. Rond 2026 zal de nazorg van de dan gesloten stortplaats geheel onder verantwoordelijkheid van de provincie vallen. Het geld door Smink gestort wordt belegd door de Provincie. De wet FIDO heeft een uitzondering gemaakt voor het nazorgfonds (er wordt ongeveer 30% belegd en in niet risicovolle fondsen). De provincie heeft geen aandeel in Smink.

9. Samenwerkingsverband Randstad

Gemeenschappelijke Regeling

Provinciale bijdrage in Begroting 2005 € 273.000

Partijen: provincies Noord-Holland, Zuid-Holland, Flevoland, Utrecht, steden Amsterdam, Den Haag, Rotterdam, Utrecht, kaderwetgebieden BRU, Haaglanden, SRR en ROA

Doel: positionering provincie Utrecht binnen Randstad en samenwerking met betrokken partners.

De aandacht van het samenwerkingsverband zal zich met name richten op de Nota mobiliteit en de uitvoeringsagenda van de Nota ruimte.

10. Buijs Ballotfonds

BV

Provinciale bijdrage in Begroting in 2005 € 79.000

Partijen: aandeelhouders zijn provincie Utrecht, ABN AMRO Bank, Kenniscentrum Utrecht

Doel: Stimuleren nieuwe bedrijvigheid

4.6 Grondbeleid

De provincie Utrecht is in toenemende mate direct of indirect een belangrijke speler op de markt voor onroerend goed (c.q. grond), met name aan de aankoopzijde. Hierna volgt een kort overzicht van de doeleinden waarvoor de provincie grond nodig heeft:

Grondverwerving in het kader van de aanleg of verbetering van infrastructuur

De aanleg van nieuwe of verbreding van bestaande wegen, de realisering van kunstwerken, etc. wordt voorafgegaan door de aankoop van gronden waarop deze voorzieningen moeten worden gerealiseerd.

Grondverwerving in het landelijk gebied

De provincie verwerft in dit kader grond voor agrarische structuurverbetering. De provincie verwerft hierbij niet zelf grond in eigendom maar stuurt wel de Dienst Landelijk Gebied (DLG) die de gronden feitelijk verwerft of deze voorfinanciert.

Na effectuering van de structuurverbetering worden de gronden weer door DLG verkocht, nadat de provincie de transactie heeft goedgekeurd.

De transacties van DLG zijn in alle gevallen voor rekening en risico van de provincie Utrecht. De provincie loopt derhalve het risico van een lagere grondprijs bij verkoop.

Aankopen voor landinrichting, bufferzones, ecologische hoofdstructuur en recreatief groen

De rol van de provincie is hierbij gericht op de programmering van rijks gelden, waarbij DLG de gronden verwerft en doorlevert aan natuurbeschermingsorganisaties als Natuurmonumenten (NM) en Het Utrechts Landschap (HUL). De inzet van provinciale middelen bestaat uit subsidiëring van NM en HUL. Om zich voordoende aankoopmogelijkheden maximaal te benutten is de provinciale reserve Voorfinanciering grondverwerving EHS en Gebiedsgerichte Projecten in het leven geroepen, zulks bij tekort aan jaarlijks beschikbare middelen bij het rijk. De provincie heeft hierbij wel invloed en zeggenschap op het toekomstige grondgebruik maar loopt geen risico.

Ander ondersteunend provinciaal beleid op de grondmarkt

Dit betreft veelal stimuleringsmaatregelen zoals het verlenen van geldelijke steun aan een gemeente en/of een instelling/organisatie. Deze maatregelen kunnen ook gericht zijn op de ondersteuning van het eigen provinciaal beleid.

De tot nu toe gehanteerde strategie bij de aankoop van onroerend goed is tot nu toe tamelijk passief: de gronden worden eerst verworven op het moment dat de noodzaak, i.c. behoefte hiertoe zich concreet aandient. De provincie heeft echter een nadrukkelijk voornemen om een meer actiever grondbeleid te voeren. Eén van de uitgangspunten hierbij is om bijvoorbeeld grondaankopen te doen op het moment dat het aanbod zich in de markt voordoet in plaats van te wachten tot de feitelijke noodzaak van aankoop. Daarnaast bestaan gedachten om vóóraf strategische grondposities in te nemen op basis waarvan de provincie te zijner tijd op snellere (meer slagvaardige) en wellicht goedkopere wijze gronden kan verwerven, onder meer via ruilconstructies. Last but not least zal de provincie tot op zekere hoogte samen met andere partijen (met name gemeenten) voor gemeenschappelijke rekening en risico grond gaan exploiteren. Deze situatie vormt geen doel op zichzelf, maar een traject waarlangs de provincie bestuurlijk haar uiteindelijke doelen (handhaving/ versterking groen- en ecologische structuren, natuurterreinen) denkt te realiseren.

De consequentie hiervan is dat de provincie zich als partij meer op de markt gaat bewegen en gaat anticiperen op toekomstige grondbehoefte. Hieraan zijn financiële risico's verbonden die stringent moeten worden geïnventariseerd en afgewogen. Deze risico's kunnen uiteraard groter zijn in een stagnerende of zelfs dalende markt.

De concrete invulling van een actief grondbeleid, alsmede de daarbij te treffen beheers- en controlemaatregelen, worden op dit moment nog voorbereid.

4.7 Provinciale belastingen en heffingen

Als provincie hebben wij in de loop van de jaren een aantal provinciale belastingen en heffingen ingesteld. Uitgangspunt van de provinciale heffingen is, dat ze kostendekkend dienen te zijn. Wij kennen de volgende provinciale belastingen en heffingen:

Opcenten motorrijtuigenbelasting

Op grond van artikel 222 van de Provinciewet heffen wij provinciale opcenten op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting van de in de provincie wonende of gevestigde houders van personenauto's en motorrijwielen. Jaarlijks wordt de hoogte van de te heffen opcenten vastgesteld in de begroting. Voor de verdere informatie verwijzen wij u naar hoofdstuk 2 van deze begroting.

Leges

Onze "leges" vindt haar grondslag in de Algemene belastingverordening provincie Utrecht 1997.

Artikel 2 van de verordening zegt daarover:

1. Rechten worden geheven ter zake van het genot van door of vanwege het provinciaal bestuur ter uitvoering van een publiekrechtelijke taak verstrekte diensten. Zij kunnen worden aangeduid als: leges.
2. Belastingplichtige is de aanvrager of verzoeker van de dienst, dan wel degene te wiens behoefte de dienst wordt verstrekt.
3. Het belastbaar feit is het in behandeling nemen van de aanvraag of het verzoek om de dienst te verstrekken. Indien geen aanvraag of verzoek is ingediend en ambtshalve verstrekking noodzakelijk is, is het belastbaar feit die verstrekking.

De toe te passen tarieven staan in de tarieventabel bij de verordening. Deze tarieven worden jaarlijks aangepast voor de loon- en prijsstijging en aan de actualiteit. De verordening zelf wordt periodiek aangepast aan de actuele ontwikkelingen.

Heffing ontgrondingen

Onder de naam "ontgrondingenheffing" wordt een directe belasting geheven ter bestrijding van ten hoogste vijftig procent van de ten laste van de provincie komende kosten van werkzaamheden in verband met onderzoek en planning met betrekking tot ontgrondingen en van werkzaamheden, voortvloeiende uit de toepassing van artikel 7b van de wet (art. 2 van de heffingsverordening).

De heffing vindt haar grondslag in de Heffingsverordening ontgrondingen provincie Utrecht 2002 en is met ingang van 1 mei 2002 in werking getreden. De verordening wordt periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.

Het tarief gaat ingevolge de eerste alinea uit van 50% van de kosten. De opbrengst is jaarlijks sterk wisselend en wordt sterk beïnvloed door de omvang van de ontgrondingen in één jaar. In de begroting wordt daarom de gemiddelde opbrengst over een aantal jaren geraamd.

Grondwaterheffing

Onder de naam "grondwaterheffing" wordt een heffing ingesteld als bedoeld in artikel 48 van de Grondwaterwet (art. 2 van de heffingsverordening). De heffing vindt haar grondslag in de Verordening grondwaterheffing provincie Utrecht 1999 en is met ingang van 1 januari 1999 in werking getreden. De verordening wordt periodiek aangepast aan de hand van actuele ontwikkelingen.

Nazorgheffing

Onder de naam "nazorgheffing" wordt bij wijze van een directe provinciale belasting een heffing ingesteld als bedoeld in artikel 15.44 van de wet Milieubeheer ter bestrijding van de kosten gemoeid met:

- a de in artikel 8.49 van de wet bedoelde zorg voor de in de provincie gelegen stortplaatsen;
- b de door de provincie uitgevoerde inventarisatie van plaatsen waar in deze provincie afvalstoffen zijn gestort en waar dat storten voor 1 september 1996 is beëindigd en het onderzoek naar en een systematische controle van de aanwezigheid, aard en omvang van eventuele verontreiniging aldaar.

De heffing vindt haar grondslag in de Verordening nazorgheffing provincie Utrecht 1999, die op 1 april 1999 in werking is getreden.

Het totaal van de geraamde provinciale heffingen is circa. € 1 miljoen. Ten aanzien van de provinciale heffingen is geen kwijtscheldingsbeleid ontwikkeld.

Bijlagen

Bijlage 5.1

INVESTERINGS- EN FINANCIERINGSSTAAT 2005

bedragen x € 1.000,-

Omschrijving	Boekwaarde ultimo 2004	Mutaties		Boekwaarde ultimo 2005
		vermeerdering 2005	vermindering aflossing 2005	
Vaste activa				
Totaal vaste activa	32.528	188		3.667
Immateriële vaste activa				
- Kapitaaluitgaven w.t.o. geen bezittingen staan	9.705			2.663
Materiële vaste activa:				
- Onroerende en roerende bezittingen	22.823	188		1.004
Totaal Financiële vaste activa	523.241		21.958	501.283
Financiële vaste activa:				
- Obligaties/garantieproduct	453.325			453.325
- Verstrekte geldleningen	55.115		21.958	33.157
- Overige leningen	14.726			14.726
- Deelnemingen	75			75
Totaal vaste activa	555.769	188	21.958	3.667
Passiva				
Eigen vermogen:				
Totaal Algemene Reserves	17.047	80		17.127
- Algemene reserve	10.670	80		10.750
- Dienstreerves	6.378			6.378
Totaal Bestemmingsreserves	494.605	4.600	17.936	481.271
- Bestemmingsres. tbv equalisatie	33.962	1.796	3.531	32.227
- Overige bestemmingsreserves	460.644	2.804	14.405	449.043
Onverdeeld resultaat				
Totaal Voorzieningen	63.842	12.563	20.631	55.774
Totaal Vreemd vermogen:				
- Opgenomen langlopende leningen	13.160		1.815	11.345
Totaal passiva	588.654	17.243	40.382	565.517
Financieringsoverschot	32.885	17.055	18.424	-3.667

Bijlage 5.2 Invulling stelpost nog toe te wijzen middelen

In de Voorjaarsnota 2004 is afgesproken om een stelpost nog toe te wijzen middelen in te stellen. De gedachte hierbij was dat, nu er niet zo makkelijk meer op meevallers gerekend kan worden, aan de ene kant er voldoende flexibiliteit in de begroting moet zijn om in te spelen op relevante gebeurtenissen, actualiteiten en onvoorziene omstandigheden en dat aan de andere kant de financiële consequenties van een aantal wel verwachte ontwikkelingen nog onbekend zijn. Daarnaast is in de voorjaarsnota met name voorzien in grotere majeure ontwikkelingen en is geen ruimte genomen voor kleinere minder omvangrijke beleidsaspecten en onvermijdbare uitgaven. Dit laatste kan via de stelpost alsnog gebeuren.

In totaal is voor de stelpost een bedrag opgenomen van € 4.613.000. In de Voorjaarsnota 2004 is aangegeven dat dit bedrag drie bronnen kent, te weten een positieve bijstelling van de prognoses, het gebruik van vrij inzetbare middelen uit de algemene reserve en de jaarlijks opgenomen post voor nieuw beleid. Het gaat hier wat de middelen voor nieuw beleid betreft dan alleen om de jaarschijf van 2005 en de structurele doorwerking daarvan. De middelen die vanaf de jaren vanaf 2006 jaarlijks vrijkomen zitten dus niet in de stelpost.

De invulling van de stelpost is een onderverdeeld in een drietal categorieën:

1. Voorjaarsnota 2004

Hier zijn de projecten opgenomen die in de Voorjaarsnota 2004 zijn aangekondigd en waar nu meer gedetailleerde financiële gegevens van bekend zijn.

2. Klein nieuw beleid

Hier zijn projecten opgenomen die niet in de voorjaarsnota zijn vermeld omdat de bedragen te gering zijn of die pas later bekend zijn geworden. Een aantal van deze projecten betreft min of meer onvermijdbare uitgaven op het terrein van de bedrijfsvoering.

3. Overig

Het gaat hier om een gedeeltelijke en incidentele invulling van de bezuinigingstaakstelling.

Over een aantal posten die in de Voorjaarsnota 2004 zijn genoemd zijn nog geen gedetailleerde gegevens of budgetten bekend. Zodra er meer duidelijkheid is kunnen die in een latere fase alsnog in een afweging worden meegenomen. Hierbij willen we in ieder geval een reservering maken voor het huisartsentekort.

Navolgend stellen wij voor om het grootste gedeelte van de stelpost in te vullen. In de tabel op de volgende pagina zijn de voorstellen opgenomen en vervolgens worden ze uitgebreid toegelicht.

Met de voorgestelde invulling resteert nog een bedrag van bijna € 800.000. Dit bedrag kan in de loop van 2005 nog ingezet worden voor projecten die weliswaar voorzien zijn, en als zodanig bijvoorbeeld aangekondigd in de Voorjaarsnota 2004, maar waarvan we de financiële complicaties nog niet volledig in beeld hebben. Hiertoe worden u aparte voorstellen aangeboden.

1. In de voorjaarsnota opgenomen projecten

Programma	Omschrijving	Bedrag				Structureel
		2005	2006	2007	2008	
Programma: 1.1 Alg bestuur	Communicatie	292.000	385.000	385.000		
Programma: 1.4 Bedrijfsvoering	Uitloop CAO-activiteiten	40.000				
	Gevolgen invoering CAO	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
	Invoering Fuwaprov	131.000	131.000	131.000	131.000	131.000
	ICT- reserve	260.000	260.000	260.000	260.000	260.000
Programma 2.1. Ruimtelijke ontwikkeling	Plan van aanpak Groene Hart	135.000				
Programma 2.5 Natuur en Landschap	Verhoging bijdrage Kleine Landschapselementen	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	Handhavingsbeleid	500.000	500.000	500.000	500.000	
Programma 4.1 Verkeers - en vervoersbeleid	Luteijn-projecten	110.000	110.000	110.000	110.000	110.000
Programma 5.4	Cultuurhistorische hoofdstructuur	750.000	750.000	750.000		

2. Klein nieuw beleid

Programma: 1.1 Alg bestuur	Strategische ontwikkeling	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	NV Utrecht	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
	Relatiegeschenken	63.000	38.500	38.500	38.500	38.500
Programma: 1.2 Kabinet	Veiligheidsbureau	75.000				
Programma: 1.3 Concernbeleid en concerncontrol	Tool risicomangement	35.000	20.000	20.000	20.000	20.000
	Rechtmatigheidscontrole accountant	12.000	12.000	12.000	12.000	12.000
Programma: 1.4 Bedrijfsvoering	Paternosterkasten	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
	Exploitatie vaste telefonie	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
	Procesbeschrijvingen en licenties ASSYST	7.700	7.700	7.700	7.700	7.700
	Licenties CODA/Cognos	55.000	8.000	8.000	8.000	8.000
	Digitalisering documentaire informatie	100.000				
	Project E-provincies	40.000	40.000	40.000		
Programma 2.2. Wonen en stedelijke vernieuwing	Jongeren- en studentenhuisvesting	35.000				
	Starterswoningen	150.000				
Programma 2.5 Natuur en Landschap	Veldtoezicht Heuvelrug	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
	Juridische ondersteuning Groene regelgeving	75.000	75.000	75.000	75.000	75.000
Programma 5.2 Financieel toezicht	Nota begrotingspositie gemeenten	25.000	25.000	25.000	25.000	25.000
Programma 5.3 Sociale pijler	Mulock Houwerschool/jeugdzorg	63.000	63.000			
	Restauratie Opleidings Project	34.000	34.000	34.000		
	Vermaatschappelijking/BAT	94.000				

3. Overig

Taakstelling bezuinigingen Kwatta 1	512.000	512.000	512.000		
Totaal	3.823.200	3.200.700	3.137.700	1.416.700	916.700
Beschikbaar	4.613.000	4.613.000	4.613.000	4.613.000	4.613.000
Nog beschikbaar	789.800	1.412.300	1.475.300	3.196.300	3.696.300

Toelichting bij de projecten

1. In de Voorjaarsnota 2004 opgenomen projecten

Programma 1.1 Algemeen bestuur

Communicatie met inwoners (€ 292.000 voor 2005 en € 385.000 per jaar voor 2006 en 2007)

Wij achten het verantwoord om ongeveer 1,5% van het geld, dat wij nieuw investeren met het Coalitieakkoord, in te zetten voor het voortzetten van de basiscommunicatie met onze inwoners. De provincie zal het immers meer dan in het verleden moeten hebben van haar overtuigingskracht en verbindende vermogen. Investeren in communicatie is daarbij onontbeerlijk. In de Voorjaarsnota 2004 is bij de "stelpost nog toe te wijzen middelen" uitgegaan van het voortzetten van deze publiekscommunicatie. De commissie BEM zal nog dit najaar een advies uitbrengen over ons voorstel voor de hoogte en de besteding van die middelen. Het voorstel gaat, op grond van de ervaringen uit 2003 (verkiezingsjaar) en 2004 uit van € 100.000 per jaar voor de publiekscommunicatie van PS en van € 285.000 voor publiekscommunicatie van GS. Van het benodigde bedrag voor 2005 kan € 93.000 gedekt worden uit de nog aanwezige gelden voor het inmiddels opgeheven relatiemagazine Prov. Voor 2005 ontbreekt dan nog een bedrag van € 292.000.

Programma 1.4 Bedrijfsvoering

Uitloop CAO-activiteiten (€ 40.000 incidenteel)

Het verschuiven van de invoerdatum van de functiewaardering van 1 januari 2004 naar 1 januari 2005 het langere tijd naast elkaar onderhouden van de systemen FuwaProv en Eprom en het niet kunnen verwerken van gevolgen van reorganisaties en andere wijzigingen. Hierdoor wordt veel meer achterstallig onderhoud opgebouwd dat in 2005 verwerkt moet worden. Een langere doorlooptijd en langer achterstallig onderhoud zullen hoogstwaarschijnlijk meer bedenkingenprocedures uitlokken. Het begeleiden daarvan en het leveren van deskundigheid zal daardoor meer tijd gaan vergen.

Hoewel we door het uitstel een deel van het budget dat gereserveerd is voor Fuwa kunnen doorschuiven naar 2005, verwachten we dat door het uitstel de doorlooptijd met ongeveer vier maanden wordt verlengd. Dit betekent ongeveer € 40.000 voor extra inhuur van de organisatieadviseur en € 10.000 voor extra inhuur van een externe fuwadeskundige.

Gevolgen invoering CAO (€ 20.000 structureel)

De CAO 2003 brengt structurele kosten met zich mee die niet uit bestaande middelen kunnen worden gedekt. Er worden kosten voorzien voor competentie-management en voor een cursuswinkel.

De competentiemeter

Deze is ontwikkeld om medewerkers en leidinggevende beter inzicht te geven in welke competenties nodig zijn voor een bepaalde functie. Daarnaast geeft de competentiemeter ook de mogelijkheid om te kijken welke competenties gewenst zijn voor andere functies.

De competenties zijn op drie niveaus geoperationaliseerd en uitgewerkt met verschillende gedragsvoorbeelden. Dit maakt het voor de leidinggevende minder complex om "gedrag" bespreekbaar te maken.

De competentiemeter is een tool die in grote lijnen is bedacht door de provincie Utrecht en nu ook bij andere provincies wordt geïmplementeerd. Afgesproken is dat de provincie Utrecht niet hoeft te betalen voor de "basis" competentiemeter, maar dat in de toekomst gewenste veranderingen wel in rekening worden gebracht. De kosten van een abonnement voor deze tool en de activiteiten om de competenties "smarter" te omschrijven worden geschat op € 7.500 structureel.

De cursuswinkel

Tot voor kort werden alle trainingen/cursussen ad hoc ingekocht. Door invoering van de "cursuswinkel" kunnen veel opleidingen efficiënter ingekocht worden, doordat de bemiddelende organisatie onderhandelt over kortingen (5%). Bovendien kan iedereen nu kiezen uit hetzelfde, door onszelf opgestelde, brede aanbod van opleidingsbureaus. Daarnaast is de aanvraag van een dergelijke cursus volledig gedigitaliseerd, wat leidt tot een sterke reductie in de papierstroom en tot het verzamelen van managementinformatie. In een later stadium kan door middel van het koppelen van een evaluatiebestand aan deze cursuswinkel ook onze tevredenheid met de ingekochte opleidingen worden bijgehouden. Het abonnement op de cursuswinkel bedraagt ongeveer € 10.000 per jaar.

Invoering Fuwaprov (€ 131.000 structureel)

De invoering van het nieuwe functiewaarderingssysteem brengt op korte termijn met zich mee dat een aantal medewerkers hoger zal worden ingeschaald.

ICT-reserve (€ 260.000 structureel)

Op 28 juni 2004 heeft u besloten om ten laste van de stelpost nog toe te wijzen middelen € 260.000 jaarlijks extra toe te voegen aan de gevormde ICT-reserve. De ICT-reserve is nodig om structureel ruimte te bieden voor de aanschaf en vervanging van ICT-middelen, die tot nu toe via projecten incidenteel werden gedekt.

Programma 2.1 Ruimtelijke ontwikkeling

Plan van aanpak Groene Hart (€ 135.000 incidenteel)

Naar aanleiding van een desbetreffend voorstel in de Voorjaarsnota 2004 hebben wij op 1 juni 2004 besloten om in te stemmen met het Plan van aanpak getiteld "Drie provincies, één initiatief" en de daaruit voortkomende extra kosten voor 2005 ad € 135.000 te betrekken bij de voorstellen in het kader van de begroting 2005.

Programma 2.5 Natuur en landschap

Verhoging van de Bijdrageregeling Kleine Landschapselementen (€ 50.000 structureel)

Bij de behandeling van de Voorjaarsnota is op 24 mei 2004 een motie aangenomen om het budget voor deze bijdrageregeling met € 50.000 structureel te verhogen om aan de aanvragen voor behoud en herstel van streekeigen boerenerven te kunnen voldoen.

Handhavingsbeleid (€ 500.000 per jaar tot en met 2008)

De uitvoering van het handhavingsbeleid noodzaakt tot het reserveren van middelen om knelpuntsituaties inzake het woonschepenbeleid op te kunnen lossen en de nodige juridische ondersteuning te leveren. Het gaat hierbij om herinrichting, nadeelcompensatie voor te saneren woonschepen en verplaatsingskosten. Resultaat: over het algemeen verbetering voor natuur en landschap, versterking ecologische hoofdstructuur en verder in Amersfoort opheffen belemmering industrieterrein door verplaatsing woonschepen en in Houten herinrichting van afgesneden Lekarm afgestemd op de naastgelegen ontzanding en recreatieplas.

Deze collegeperiode wordt het handhavingsbeleid voor Woonschepen voortvarend opgepakt. Er is al een projectleider woonschepenknelpunten aangesteld. Het Uitvoeringsprogramma woonschepenbeleid is medio 2004 aan u voorgelegd.

Programma 4.1 Verkeers- en vervoersbeleid

Luteijn-projecten (€ 110.000 structureel)

De provincie Utrecht heeft een belangrijke rol om in twee gebiedsgerichte initiatieven, de Luteijn-projecten Eemland en Utrecht, de mobiliteitsproblemen aan te pakken. Kenmerk hiervan is een gezamenlijke aanpak met alle wegbeheerders en met een nadrukkelijke rol voor de gebruiker en private partijen.

In de front-office van het gebied waar veel projecten spelen is gekwalificeerde capaciteit nodig om af te stemmen en te onderhandelen met gemeenten en andere wegbeheerders over de voorbereiding en uitvoering. Daarnaast is versterking nodig van nieuwe expertise op het gebied van verkeersregeltechnieken.

Programma 5.4 Cultuur

Cultuurhistorische hoofdstructuur (€ 750.000 per jaar tot en met 2007)

Vanaf 2005 zijn er vrijwel geen nieuwe middelen beschikbaar voor erfgoed, mede door de afloop van eerdere Kadernotaprojecten. Zonder nieuwe middelen bestaan slechts subsidies voor organisaties als het Erfgoedhuis en voor restauratie van monumenten.

Met het nieuwe Cultuurprogramma is de tijd gekomen om de fundamenten voor het nieuwe Erfgoedbeleid voor de komende jaren goed en stevig neer te zetten. In de Voorjaarsnota 2004 werd daarvoor tot en met 2007 € 1 miljoen per jaar nodig geacht. Daarnaast is de mogelijkheid gecreëerd een aantal grote noodzakelijke eenmalige erfgoedinvesteringen in te dienen voor het Stimuleringsfonds, zoals de dringende restauratie van het provinciale molenbestand.

Inmiddels is bezien of ook met € 750.000 per jaar kan worden volstaan. Hoewel het Cultuurprogramma loopt tot en met 2008 wordt hier, conform de toekenning in de voorjaarsnota een voorstel gedaan tot en met 2007. In een later stadium zal het budget voor 2008 worden aangevraagd. Onderstaand volgt een korte toelichting op de plannen, die in het ontwerp Cultuurprogramma nader worden uitgewerkt.

Beheerorganisatie onroerend erfgoed

Eind 2003 startte het project Vernieuwing Erfgoedhuis, onder leiding van een stuurgroep. Najaar 2004 wordt een adviesrapport van de stuurgroep aangeboden aan GS en vastgesteld in PS. In de lijn met het adviesrapport willen wij de zorg voor het Utrechtse erfgoed zo spoedig mogelijk reorganiseren door een scheiding van functies aan te brengen:

- De functie van ondersteuning, stimulering en advisering ten behoeve van particuliere organisaties en gemeenten over erfgoed hoort thuis bij het Erfgoedhuis-nieuwe-stijl. Het Erfgoedhuis wordt een slagvaardig, goed geoutilleerd kenniscentrum. Naast de aloude steunfuncties voor musea en geschiedenis komt de steunfunctie voor monumenten en archeologie tot ontwikkeling
- De functie van beheer en onderhoud van stichtingseigendommen, zoals kastelen, landgoederen en molens vraagt om een afzonderlijk organisatiestructuur. Er is al een initiatief tot samenwerking tussen het Utrechts Landschap en de Stichting Utrechtse Kastelen. Dit zien wij als een voor de hand liggende basis voor een groeimodel. In de toekomst kan het bezit van deze organisatie zich uitbreiden. Er is voor deze nieuwe *beheerorganisatie Monumenten* nog geen geld beschikbaar. Nodig is € 350.000 per jaar, voornamelijk voor 2005, 2006 en 2007.

Uitvoeringsprojecten Cultuurhistorische Hoofdstructuur (CHS)

Wij willen de Cultuurhistorische Hoofdstructuur, zoals deze is vastgelegd in het nieuwe Streekplan, implementeren met een uitvoeringprogramma met twee sporen:

- Ontwikkeling van instrumenten voor de sturing van ruimtelijk beleid op basis van cultuurhistorische waarden. Dat doen wij door *projecten* uit te voeren die een tijdige en pro-actieve bijdrage leveren in de ruimtelijke inrichting. Een voorbeeld is op de Heuvelrug het borgen van het erfgoed zoals buitenplaatsen, landgoederen, grafheuvels, laanstructuren etc. Er zijn tevens projecten nodig voor de aanwijzing van *attentiegebieden*, die erop gericht zijn om gemeenten hun bestemmingsplan te laten aanpassen bij dreigende aantasting van archeologische terreinen (binnenkort is dit een wettelijke plicht op basis van het Verdrag van Malta). Daarnaast willen wij gemeenten, waterschappen en terreinbeheerders met *subsidies* stimuleren om (samen met ons) de CHS tot uitvoering te brengen. We denken aan ontwerpprojecten en gebiedsanalyses (zogenaamde CHER's). Voor deze *projecten veiligstelling cultuurhistorische waarden* is € 200.000 per jaar voor 2005, 2006 en 2007 nodig.
- Uitvoering van projecten volgens een *gebiedsgerichte aanpak*. Dat doen wij samen met andere partners (Rijk, gemeenten, beheerorganisaties, Erfgoedhuis) en beleidsvelden. Het gaat daarbij om planontwikkeling, planuitvoering en financiering. Wij gaan onze inzet en middelen concentreren op de grote, gemeentegrens overstijgende structuren en gebieden uit de CHS. Prioriteit geven wij allereerst aan de *Utrechtse Heuvelrug* en verder de *Nieuwe Hollandse Waterlinie* en de *Grebbelinie* (die deels ook uit andere bronnen worden gefinancierd). Voor deze gebiedsgerichte aanpak is ook € 200.000 per jaar voor 2005, 2006 en 2007 nodig.

2. Klein nieuw beleid

Programma 1.1 Algemeen bestuur

Strategische ontwikkeling (€ 50.000 structureel)

Het formuleren van de concernstrategie, het organiseren van bijeenkomsten en het verzorgen van materiaal (brochures, kaarten, etc.) in het kader van gebiedscoördinatie en de organisatie rond public affairs en de Haagse contacten vergt een financiële impuls. Voor een goede invulling van deze taken bij BMS is een werkbudget nodig. Voor 2004 is slechts voorzien in personele capaciteit. Risico is dat medewerkers belemmerd worden in de uitvoering van opdrachten vanwege het ontbreken van middelen om de nodige activiteiten te organiseren.

NV Utrecht (€ 75.000 structureel)

De NV Utrecht heeft zich gepresenteerd aan maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, partners in de Randstad en aan het Rijk. Dit heeft vele organisaties warm gemaakt voor de NV Utrecht en verwachtingen gewekt voor verdere politiek-bestuurlijke samenwerking. Er zal nu een stap gezet moeten worden naar een meer structurele voorziening als ondersteuning van de NV Utrecht. Dit vergt een bureau met in ieder geval een ambtelijk secretaris en een administratief medewerker, daarnaast een beleidsinhoudelijk deskundige. Verder is een professionele presentatie nodig. De provincie levert een deel van de financiële middelen voor van de NV Utrecht, ook van de andere partners zal een bijdrage gevraagd worden.

De resultaten die in 2005 worden geboekt, zijn gezamenlijke prioriteiten voor de NV Utrecht, die uitgewerkt zijn in uitvoeringsprogramma's en projecten, waarvoor een gezamenlijke lobby wordt gevoerd in de richting van de rijksoverheid.

Relatiegeschenken (€ 63.000 incidenteel en € 38.500 structureel)

De ontwikkeling en de inkoop van relatiegeschenken is met het huidige budget van € 5000 slecht mogelijk. Een eerder voorstel (vorig jaar) om het benodigde budget te verhogen haalde het niet. De voorraad geschenken begint nu uitgeput te raken. Daarom wordt nu opnieuw een voorstel gedaan en wel voor € 63.000 incidenteel voor het laten ontwikkelen van nieuwe relatiegeschenken en € 38.500 structureel voor aanleggen voorraad en voor gratis promotiemateriaal.

Programma 1.2 Kabinetszaken, openbare orde, veiligheid en archiefinspectie

Veiligheidsbureau (€ 75.000 incidenteel)

In 2004 zijn de eerste stappen gezet op weg naar een veiligheidsregio, waarin gemeenten en hulpverleningsdiensten intensiever samenwerken bij de voorbereiding op crises en rampen. Hoewel de provincie c.q. de commissaris van de Koningin toezicht houdt op de veiligheidsregio, participeert zijn Kabinet ook in enkele werkzaamheden van de veiligheidsregio om projecten vlot te trekken

Een eindrapportage van een bestuurlijke werkgroep over de opzet van een veiligheidsregio is in juni 2004 verschenen en gepresenteerd aan alle burgemeesters in de provincie Utrecht. Die hebben ermee ingestemd. Eén van de voornemens is om per 1 januari 2005 een multidisciplinair veiligheidsbureau in het leven te roepen dat het werkprogramma voor de veiligheidsregio gaat uitvoeren.

De veiligheidsregio is een eerste verantwoordelijkheid van de gemeenten. Zij zullen dan ook de benodigde middelen dienen vrij te maken op de gemeentelijke begrotingen. Omdat dit voor 2005 niet meer haalbaar is, is aan het Rijk en de provincie gevraagd om een éénmalige bijdrage. Van de provincie wordt € 150.000 gevraagd. Naar het zich laat aanzien kan € 50.000 worden vrijgemaakt uit bestaande budgetten. Voorgesteld wordt om daarboven nog € 75.000 ter beschikking te stellen en de toe te kennen bijdrage op € 125.000 te stellen.

Programma 1.3 Concernbeleid en concerncontrol

Tool risicomanagement (€ 35.000 incidenteel, € 15.000 structureel)

Het handelen van de provincie in interactie met haar omgeving gaat noodzakelijkerwijs gepaard met risico's. Het is gewenst zodanige maatregelen te nemen dat deze risico's zo spoedig mogelijk worden getraceerd, zich zo min mogelijk manifesteren en dat effecten hiervan zoveel mogelijk worden gemarginaliseerd.

De provincie gaat hiertoe binnenkort van start met een tool waarmee om te beginnen de financiële en juridische risico's op systematische wijze in kaart worden gebracht. Daarna zal met de verzamelde gegevens in de hand bekeken worden welke tegenmaatregelen moeten worden getroffen om de kans op het optreden van de betreffende risico's te beperken en daarmee het weerstandvermogen te vergroten.

De risico-inventarisatie en de verdere implementatie van risicomanagement is primair een verantwoordelijkheid van het lijnmanagement. Het Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement (NAR) zal het leveren van de

applicatie en de implementatie ervan begeleiden. Hierdoor zal met ingang van 2005, met een relatief beperkte inspanning van de organisatie, een goede uitgangssituatie voor het managen van risico's zijn gecreëerd.

Rechtmatigheidscontrole accountant (€ 12.000 structureel)

Sinds enkele jaren worden de kosten van de accountantscontrole geboekt en verantwoord in het jaar, waarin de feitelijke controle van de jaarrekening plaatsvindt. De kosten van de accountantscontrole Jaarrekening 2004 komen dus ten laste van de begroting 2005.

Met ingang van 2004 zijn het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en het Besluit Accountantscontrole provincies en gemeenten (BAPG) van kracht. Deze nieuwe voorschriften betekenen ook extra werkzaamheden voor de accountant in het kader van zijn controle van de jaarrekening, met name voor het uitbrengen van de zgn. rechtmatigheidsverklaring. Ter dekking van de kosten van deze extra werkzaamheden dient het jaarlijkse begrotingsbedrag voor de accountantscontrole te worden verhoogd. Wij ramen die verhoging vooralsnog op € 12.000.

Programma 1. 4 Bedrijfsvoering

Onderhoud paternosterkasten (€ 4.500 structureel)

Voor het onderhoud van de paternosterkasten is in 2005 € 8.000 nodig, terwijl er € 3.500 beschikbaar is. De onderhoudskosten nemen toe omdat de meest recent aangeschafte kasten inmiddels uit de garantie zijn gegaan.

Exploitatie vaste telefonie (€ 20.000 structureel)

De kosten voor vaste telefonie vertonen al enige jaren een stijgende lijn. Eind 2003 zijn maatregelen genomen om de kosten voor het bellen naar mobiele nummers van de provincie te beperken. Hiertoe is een kortingsregeling overeengekomen met de leverancier.

Desondanks zullen de telefoniekosten blijven stijgen aangezien medewerkers steeds meer naar mobiele nummers bellen, ook vaak naar mobiele nummers die niet van de provincie zijn. Een stijging van de jaarlijkse kosten met €20.000 is te verwachten.

Dit bedrag zal nog verdubbeld worden indien de provincie in het kader van KWATTA de verstrekking van GSM's zal stopzetten. Daardoor zal de in 2003 gerealiseerde kortingsregeling voor het bellen naar mobiele nummers van de provincie komen te vervallen.

Procesbeschrijvingen en licenties ASSYST (€ 7.700 structureel)

Het afgelopen jaar zijn de processen rond het afhandelen van incidenten en changes beschreven en in het AOPakket MAVIM gedocumenteerd. Binnen de provincie is geen capaciteit en deskundigheid aanwezig om procesbeschrijvingen in MAVIM te onderhouden. Hiervoor zal periodiek externe deskundigheid moeten worden ingehuurd. Het gaat om vier dagen per jaar, kosten :€ 3.500.

Het uitwerken van de processen heeft er verder ertoe geleid dat het aantal licenties van ASSYST verder zal moeten worden uitgebreid en wel met zeven stuks, kosten € 4.200 structureel.

Licenties CODA/Cognos (€ 55.000 incidenteel)

Per 1 januari 2004 is het nieuwe financiële systeem CODA in gebruik genomen. Naast het kunnen uitvoeren van standaardhandelingen is vooral de wijze van informatieontsluiting uit het systeem een grote verbetering. Moest de gebruiker "vroeger" diverse tools raadplegen, nu kan de gebruiker via het raadplegen van één multifunctionele informatietool via het Intranet alle informatie tot zich nemen. Medewerkers van de stafbureaus zijn opgeleid in het gebruik van deze tools, sectorhoofden krijgen een verkorte instructie. De implementatie van CODA inclusief de inrichting van de managementinformatie is binnen het beschikbare projectbudget uitgevoerd.

Knelpunt is nog de dekking van kosten die samenhangen met het opzetten van een vernieuwend provinciebreed informatieplatform. Dat reikt verder dan het project CODA. Zo zijn extra licenties (€ 40.000) van leverancier Cognos nodig om de informatie zo breed mogelijk te kunnen verspreiden en dient een beheertool (€ 15.000) te worden aangeschaft om overzichten op professionele wijze te documenteren. De licenties worden ook gebruikt voor ontsluiting van informatie uit het personeelsinformatiesysteem Beaufort.

Digitalisering documentaire informatie (€ 100.000 incidenteel)

Wij willen in 2005 een flinke stap vooruit zetten naar verbetering en stroomlijning van de informatievoorziening in de organisatie, primair door voort te gaan op de weg van digitalisering van de documentaire informatie. De Informatiestrategie 2004-2007 en het DIV-beleid 2003-2007 geven voor deze koers de beleidsinhoudelijke basis. Naast de bestuurlijke ambities in het kader van de presterende provincie, zijn er meerdere redenen om aan de ontwikkeling in 2005 in een hoger tempo dan tot nu toe invulling te geven. Met de toename van digitale informatie groeit het probleem rond de toegankelijkheid en het beheer ervan. Hoe gaan we bijvoorbeeld om met het grote aantal e-mails dat dagelijks de provincie bereikt en verlaat?

Zonder een duurzaam beheer van met name digitale, documentaire informatie loopt de provincie aanzienlijke risico's bij de bedrijfsvoering en het kunnen verantwoorden van het eigen handelen. Omgekeerd biedt een adequate inrichting van de digitale informatievoorziening kansen om de ambities op het gebied van e-government (zie het actieprogramma Andere Overheid en ook het project E-provincies") waar te kunnen maken en oplossingen te creëren voor duurzame bewaring van digitale informatie nodig voor bedrijfsvoering en het afleggen van verantwoording.

De invoering van digitale documentontsluiting zal via een stapsgewijze benadering worden voortgezet, waarbij geleidelijke vernieuwingen in de DIV worden doorgevoerd. Hiervoor is in 2005 naar schatting € 100.000 nodig, bovenop de reeds beschikbare € 150.000. De verdere verbreding van digitale documentontsluiting in de jaren daarna (2006 en later) inclusief de gefaseerde invoering van een integraal document management systeem, vergt in aanvulling op de reeds beschikbare € 150.000 een investering van naar verwachting € 500.000 per jaar.

Project E-provincies (€ 40.000 per jaar tot en met 2007)

E-provincies is een stimuleringsinitiatief van en voor de provincies. Het wil de positionering van provincies als elektronisch middenbestuur bevorderen en samenhang creëren met ontwikkelingen op elektronisch gebied bij Rijk en andere overheden. Producten en diensten van E-provincies zijn: het organiseren en inrichten van een kennisplatform (website, kennisbijeenkomsten, leergang E-provincies), het gezamenlijk ontwikkelen van faciliteiten voor elektronische dienstverlening, informatiearchitectuur en shared services: het delen van faciliteiten, bijvoorbeeld gezamenlijk beheer van de risicokaart.

Het project E-provincies past binnen de doelstelling van de provincie om te groeien naar een transparante en klantgerichte organisatie. De provincie heeft de afgelopen twee jaar al meegedaan en aan bijgedragen. De bijdrage is voor elke provincie € 40.000. Het project is ondergebracht bij het ICTU (ICT Uitvoeringsorganisatie). De medewerkers zijn aangesteld met tijdelijke contracten, veelal gedetacheerd vanuit de provincies. Er zijn dus geen structurele kosten aan verbonden, alleen de jaarlijkse bijdrage ad € 40.000 tot en met 2007.

Programma 2.2 Wonen en stedelijke vernieuwing

Jongeren- en studentenhuysvesting (€ 35.000 incidenteel)

Naar aanleiding van een amendement bij de behandeling van de Begroting 2003 is sinds september 2003 een aanjaagteam jongeren- en studentenhuysvesting voor de duur van twee jaar operationeel. De activiteiten van het aanjaagteam krijgen in de nationale en regionale pers en van de minister van VROM veel aandacht. Over de resultaten van het aanjaagteam wordt periodiek aan ons en aan u gerapporteerd.

Voor het instellen van een aanjaagteam is €80.000 ter beschikking gesteld. Dit budget zal, naar zich nu laat aanzien, bij een gelijkblijvende inspanning, door de extra kansen (dus extra inzet) die zich hebben aangediend en zich mogelijk nog zullen aandienen, na anderhalf jaar volledig worden benut. Dit betekent dat voor de resterende periode van een half jaar er geen budget meer is en het aanjaagteam de werkzaamheden moet stoppen.

Uitgaande van de huidige inzet wordt een aanvullend budget van €35.000 voor 2005 gevraagd, waarmee het aanjaagteam de beoogde twee jaar kan volmaken en zijn werkzaamheden in de zomer van 2005 kan afronden.

Starterswoningen (€ 150.000 incidenteel)

Eén van de grote knelpunten op de woningmarkt is dat het kopen van een woning voor veel starters nauwelijks meer mogelijk is. Veel gemeenten geven aan dat zij **geen mogelijkheden** zien starters te huisvesten.

Voorgesteld wordt een 'starterswoningenactie provincie Utrecht' te organiseren, waarbij partijen op de markt elkaar ontmoeten en de kans krijgen initiatieven en mogelijkheden te verkennen en af te wegen. Kosten van deze actie € 20.000.

Daaraan gekoppeld wordt een actie voor het beste gemeentelijke voorbeeldinitiatief. Als stimulators/bonus/hoofdprijs wordt het beste concrete initiatief beloond met een provinciale starterswoningprijs ter grootte van € 130.000. Voor dat bedrag kan daadwerkelijk één woning van een plan het label 'beste provinciale starterswoning' krijgen met alle uitstraling en voorbeeldfunctie daarbij.

Om deze woningen duurzaam te behouden voor de specifieke doelgroep kan gedacht worden aan het instrument van Maatschappelijk Gebonden Eigendom (motie Maatschappelijk Gebonden Eigendom van 10 november 2003), waarmee speculatie met deze woningen (dus prijsopdrijving) kan worden voorkomen.

Programma 2.5 Natuur en landschap

Project intensivering Veldtoezicht Heuvelrug (€ 10.000 structureel)

Op 1 juni 2003 is het Project intensivering Veldtoezicht Heuvelrug van start gegaan, als pilot tot 1 juni 2005 op kosten van de provincie, aangevuld met enig budget van het Overlegorgaan nationaal park UH. Hiertoe zijn twee professionele veldtoezichthouders ingezet op de Utrechtse Heuvelrug ter ondersteuning van de groene BOA's (buitengewoon opsporingsambtenaren). Het project blijkt zeer succesvol, er worden meetbare resultaten bereikt.

De afspraak is gemaakt dat voor een eventuele voortzetting van het project na 1 juni 2005 financiering vanuit betrokken gemeenten en partijen dient plaats te vinden. De provincie treedt dan op de achtergrond, maar blijft wel participeren voor een bedrag van € 10.000 per jaar.

In september 2004 vindt overleg plaats met de betrokken gemeenten over structurele voortzetting en financiering van het project. De meest aangewezen partners voor structurele financiering zijn vooral de negen heuvelruggemeenten. Aan hen is per brief gevraagd vooruitlopend op de uitkomst van het overleg reeds een reservering in hun begroting te maken.

Juridische ondersteuning Groene regelgeving (€ 75.000 structureel)

In 2000 is een jurist aangesteld bij de sector Groene regelgeving (dienst REG), omdat handhaving en vergunningverlening van groene regelgeving dermate complex en veel werd dat ad hoc inhuur vanuit andere sectoren niet meer werkbaar was. Deze formatie-uitbreiding is met tijdelijk geld gefinancierd tot 2004 (pool jonge instroom) en de dekking vindt momenteel plaats door het niet invullen van de vacature voorlichting groene wetten (tijdelijke functie tot 2006 n.a.v. motie 5 PS 13 november 2000).

De jurist groene regelgeving speelt een sleutelrol waar het gaat om de implementatie van wet- en regelgeving, beschikkingen en gerechtelijke procedures en om de invoering van complexe nieuwe wetten als de Flora- en faunawet (vanaf april 2002) en de binnenkort te verwachten nieuwe Natuurbeschermingswet (voorstel ligt bij de Eerste Kamer). Een stringent handhavingsbeleid en een kwalitatief goed vergunningbeleid is expliciet uitgangspunt in de Nota Handhaving en Veiligheid. Dit kan niet zonder goede juridische ondersteuning.

Programma 5.2 Financieel toezicht

Nota begrotingspositie gemeenten (€ 25.000 structureel)

Elk jaar stelt het cluster Financieel Toezicht (dienst MEC) de Nota Begrotingspositie Utrechtse gemeenten op. Die stelt raads- en collegeleden van de Utrechtse gemeenten beter in staat om zich een oordeel te vormen over de financiële positie van hun gemeente. De oplage is in totaal zo'n 1.250 stuks. Aan die nota wordt eveneens jaarlijks een symposium over zich aandienende ontwikkelingen en financiële problematiek gekoppeld. Met ingang van 2004 wordt tevens in maart een jaarlijks Belastingoverzicht Utrechtse gemeenten samengesteld.

Voor de genoemde Nota, het symposium en het Belastingoverzicht zijn tot en met 2004 middelen beschikbaar op grond van het Kadernotaproject 2003 Werkbudget Vernieuwing bestuurlijke organisatie en Financieel toezicht. Om door te gaan is € 25.000 structureel nodig.

Programma 5.3 Sociale pijler

Project Mulock Houwerschool/Jeugdzorg (€ 63.000 per jaar voor 2005 en 2006)

Maatschappij Zandbergen (aanbieder jeugdzorg) heeft samen met de afdeling speciaal basisonderwijs van de Mulock Houwerschool te Amersfoort als pilot een module trainingsklas ontwikkeld, gericht op leerlingen met zeer extreme problematiek. Doel is **de kinderen** die vaardigheden aan te leren, die nodig zijn om weer deel te kunnen nemen aan het onderwijsprogramma in de eigen lesgroep. Tevens moet de training voorkomen dat leerlingen aangewezen raken op zwaardere vormen van hulp. In de trainingsklas worden zes kinderen tegelijk gedurende ongeveer een half jaar opgevangen. Gezien het succes willen wij deze module inbedden in het reguliere jeugdzorgaanbod.

Het project ligt op het snijvlak van lokaal jeugdbeleid en provinciaal jeugdzorg en kan daarom niet worden gefinancierd uit de doeluitkering. Het kan ook niet worden gefinancierd uit de extra middelen omdat dit project geen bijdrage levert aan het terugdringen van de bestaande wachtlijsten. Het ontbreken van financiering heeft tot gevolg dat deze specifieke vorm van zorg niet langer kan worden aangeboden. Met relatief weinig middelen kunnen per jaar twaalf kinderen worden geholpen en kan schooluitval en verergering van de problemen worden voorkomen.

Vooruitlopend op de invoering van een nieuwe bekostigingssystematiek in de jeugdzorg (vanaf 2007) willen wij de voortgang van de module garanderen door voor 2005 en 2006 € 63.000 per jaar beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen op jaarbasis twaalf kinderen geholpen worden. Gekeken moet worden of en hoe deze hulpvorm na 2006 uit de reguliere jeugdzorgmiddelen kan of moet worden bekostigd.

Restauratie Opleidings Project (€ 34.000 per jaar tot en met 2007)

De afgelopen jaren hebben het Rijk, de provincies en onderwijsinstellingen zich samen ingezet voor de realisering van een landelijk netwerk voor Restauratie Opleidings Projecten (ROP's). De centrale coördinatie ligt in handen ligt van de Rijksdienst voor de Monumentenzorg. De uitvoering geschiedt regionaal. De werkzaamheden voor het ROP-Utrecht worden uitgevoerd door een nog aan te stellen coördinator. U hebt op 24 mei 2004 een voorstel voor de opzet van een vakopleiding voor restauratievaklieden in de bouwnijverheid – starten van een ROP - unaniem overgenomen en besloten het benodigde budget voor de jaren 2005 tot en met 2007 daarvoor vrij te maken.

Met de opzet van het ROP-Utrecht is per jaar een bedrag gemoeid van € 140.000. De opzet is dat hierin het ministerie van OCW, het O en O fonds in de bouwnijverheid en de provincie ieder 25% bijdragen en dat de resterende 25% komt uit een bijdrage van het Europese Sociale Fonds, dat ook al voor 2003 en 2004 heeft bijgedragen.

Op voorwaarde dat ESF en OCenW hun bijdragen t/m 2008 handhaven, c.q. uitbreiden, wordt van de provincie dus een bijdrage gevraagd van vooralsnog 25%, zijnde € 34.000 tot en met 2007. Voor het lopende jaar, 2004, heeft u ingestemd met een bijdrage van maximaal € 17.000 uit de Voorziening Economische Ontwikkeling. Voor het jaar 2008 (na de volgende verkiezingen) zal t.z.t. na evaluatie een voorstel worden gedaan. Binnen de bestaande budgetten voor Cultureel Erfgoed is geen ruimte voor meerjarige financiering van ROP's.

Vermaatschappelijking / BAT (€ 94.000 incidenteel)

De openbare ruimte is voor veel mensen met een beperking nog steeds niet goed toegankelijk. Daarom heeft de provincie de afgelopen vier jaar (Kadernota 2001) de functie "bouwkundig consultant toegankelijkheid" bij de Stichting Bouw Advies Toegankelijkheid Utrecht (BAT Utrecht) financieel mogelijk gemaakt. In die periode is veel onderzoek uitgevoerd en advies uitgebracht over de toegankelijkheid van de openbare ruimte.

BAT heeft op ons verzoek een evaluatie- en visiedocument (Toegang voor iedereen?!) opgesteld. Daarin worden voorstellen gedaan om te komen tot een versterking van de functie van 'kenniscentrum' en van de 'missionarisrol'. BAT wil zich meer richten op het ontwikkelen van richtlijnen voor derden en actiever participeren in ons programma Wel Thuis (woon/zorg/-welzijnsarrangementen), de Agenda 2010 (Duurzaam Wonen), het Strategisch Mobiliteitsplan (Toegankelijkheid OV) en mogelijk de Sociale Agenda. Meer bestuurlijke druk, een grotere alertheid van BAT en de provincie en versterking van de PR-functie moeten bijdragen aan een hogere implementatiegraad. Ook wordt de positionering van de consultant nader onderzocht. Hierover zal in de loop van 2005 besluitvorming plaatsvinden. In afwachting daarvan kan de onderbrenging bij BAT worden gecontinueerd. Het visiedocument zal worden geconcretiseerd in een werkondernemingsplan 2005.

Voorgesteld wordt de subsidie voor de bouwkundig consultant toegankelijkheid voor te zetten en in de loop van 2005 op basis van evaluatie van de nieuwe aanpak een beslissing te nemen over verdere subsidiëring en positionering van deze consultant.

3. Overig

Taakstelling bezuinigingen (€512.000 per jaar tot en met 2007)

Zoals reeds is aangegeven zal door een stringente efficiency-operatie in het kader van Kwatta structureel circa € 3,5 miljoen op de apparaatskosten worden bespaard. De besparing in deze omvang zal echter pas in de loop van 2007 worden bereikt. Over de jaren 2005 tot en met 2007 resteert nog een te dekken bedrag van € 1.536.000. Wij stellen voor om dit bedrag te halen uit een korting van jaarlijks € 512.000 op de stelpost nog toe te wijzen middelen

Bijlage 5.3 Overige aspecten financiële positie

In deze bijlage zal voornamelijk worden ingegaan op de balanspositie en de financieringsverhouding binnen de provincie. Achtereenvolgens wordt een nadere uiteenzetting gegeven omtrent de investeringen, de reserves en voorzieningen en de financiering. De behandeling hiervan zal onder meer plaatsvinden aan de hand van een samenvattend overzicht terzake, zoals dit tot uitdrukking komt in de "Investerings- en financieringsstaat 2005". Tevens zal op grond van het BBV afzonderlijk aandacht worden besteed aan de post "arbeidskosten gerelateerde verplichtingen".

1. Investerings

Investerings kunnen worden onderscheiden in investeringen met een economisch nut en investeringen met een maatschappelijk nut. Investerings met een economisch nut zijn die investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen voor de provincie en/ of die verhandelbaar zijn. Investerings met een maatschappelijk nut (zoals bijvoorbeeld wegen en pleinen) hebben die functie niet. Om deze reden wordt in het Besluit begroting en verantwoording (BBV) ook geadviseerd deze investeringen niet op de balans te activeren, maar ten laste van het resultaat, c.q. het vermogen te brengen

De provincie heeft er medio jaren negentig voor gekozen om investeringen met een maatschappelijk nut niet op de balans te activeren, maar ineens af te schrijven ten laste van het resultaat of ten laste van daartoe gevormde bestemmingsreserves of voorzieningen. Een voorbeeld hiervan zijn wegeninvesteringen die worden gedekt ten laste van de voorziening grote wegenwerken, nadat de voorziening jaarlijks is gevoed met een bedrag dat benodigd is om noodzakelijke wegeninvesteringen op lange termijn te kunnen financieren. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat investeringen met een maatschappelijk nut zich in grote lijnen en gemiddeld bewegen volgens een soort "ideaalcomplex". Hiermee wordt bedoeld dat bij een bepaalde omvang en spreiding van de totale investeringen het *jaarlijkse* investeringsbedrag ongeveer gelijk is, c.q. zich binnen bepaalde marges bevindt. De filosofie daarvan is dat, indien dit *jaarlijkse* bedrag nu maar in de meerjarenraming wordt opgenomen, er in principe altijd voldoende middelen zijn om de investeringen te kunnen dekken.

De investeringen met een economisch nut worden in principe geactiveerd, hoewel deze in afgelopen jaren uit voorzichtigheidsoverwegingen ook veelal ineens zijn afgeschreven.

Een en ander heeft tot gevolg dat de provincie Utrecht een relatief lage boekwaarde aan investeringen heeft. Zoals blijkt uit bijlage 5.1 bedraagt de geprognosticeerde boekwaarde ultimo 2005 circa € 29 miljoen. De belangrijkste componenten hiervan zijn:

- Disagio op geldleningen
- Boekwaarde provinciehuis Rijnsweerd

Het disagio op de geldleningen wordt afgeschreven naar rato van de resterende looptijd van de aangekochte obligatielening. In de berekening van het rendement op de geldleningen wordt hiermee rekening gehouden.

De investeringen in het provinciehuis zijn financieel reeds afgedekt via de reserve rente en afschrijving (zie hierna onder reserves en voorzieningen).

2. Reserves en voorzieningen

De geprognosticeerde stand van de reserves en voorzieningen ultimo 2005 is respectievelijk € 498 miljoen en € 55 miljoen. Voor een samenvattend overzicht van de samenstelling en het verloop van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar bijlage 5.1.

Hieronder volgt een nadere toelichting op de reserves en voorzieningen.

Bestemmingsreserves t.b.v. egalisatie

De belangrijkste bestemmingsreserve is de reserve rente en afschrijving (saldo ultimo 2005 € 26,1 miljoen). Deze reserve dient ter dekking van de kapitaallasten van de vaste activa. Bij de actie balanssanering is op de boekwaarde van de activa zoveel mogelijk extra afgeschreven. Voor de activa waar dit formeel niet mogelijk was, is deze reserve gevormd.

Overigens is een deel van deze reserve, € 6 miljoen, bestemd voor de dekking van de kosten van verbouw van "de sterren" (oudbouw provinciehuis).

Overige bestemmingsreserves

De post 'overige bestemmingsreserves' heeft voor het overgrote deel betrekking op de reserve dekking provinciaal structuurfonds (saldo ultimo 2005: € 344 miljoen) en het Stimuleringsfonds ad € 65 miljoen. De reserve dekking provinciaal structuurfonds blijft (vooralsnog) nominaal in stand. De rentebaten van deze reserve worden aangemerkt als dekkingsmiddel voor de kosten van grote en strategische projecten. Het Stimuleringsfonds is in 2004 gevormd en zal waarschijnlijk voor een belangrijk deel reeds in 2005 worden aangewend. In het overzicht is hiermee nog geen rekening gehouden.

Voorzieningen

Voorzieningen kunnen en moeten worden gevormd voor:

- verplichtingen en verliezen waarvan de omvang – hoewel onzeker – redelijkerwijs is te schatten; op de balansdatum bestaande risico's terzake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- kosten die in een volgend boekjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het lopende boekjaar of in een voorafgaand boekjaar en de voorziening strekt ter gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal boekjaren.

De voorzieningen bedragen ultimo 2005 in totaal circa € 55 miljoen. Hierin is een bedrag van ruim € 15 miljoen begrepen wegens voorzieningen die betrekking hebben op gelden van derden. Deze voorzieningen zijn gevormd vanuit de nog niet bestede geormerkte subsidies en bijdragen van derden (meestal het Rijk).

3. Financiering

De financieringsverhouding kan tot uitdrukking worden gebracht in het financieringssaldo. Zoals blijkt uit bijlage 5.1 is het geprognosticeerde financieringssaldo ultimo 2005 circa € 35 miljoen positief (= overschot). Onder de financiële *vaste activa* is een bedrag van € 453 miljoen begrepen wegens belegging op langere termijn (in obligaties etc.) van beschikbare middelen. Dit drukt uiteraard het financieringssaldo. Indien hiermee geen rekening zou worden gehouden, zou het financieringsoverschot € 488 miljoen bedragen. Dit saldo is zo hoog, omdat de provincie over tamelijk aanzienlijke bestemmingsreserves beschikt en de relatief lage boekwaarde van de investeringen.

Het financieringsoverschot is in belangrijke mate structureel. Dit houdt onder meer verband met de omstandigheid dat de provincie er voor heeft gekozen om het verkregen vermogen uit verkoop van nutsbedrijven nominaal in stand te houden en de opbrengsten uit de belegging van dit vermogen in te zetten als dekkingsmiddel voor grote projecten. Op grond hiervan is een belangrijk deel van het vermogen op langere termijn belegd.

4 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

De provincie hanteert in beginsel als grondslag van resultaatbepaling dat de aan arbeidskosten gerelateerde verplichtingen worden verantwoord in het jaar waarin zij worden voldaan (betaald) en derhalve niet in het jaar waarin de verplichting feitelijk is ontstaan of veroorzaakt. Deze gedragslijn is overeenkomstig het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Bovenstaande heeft met name betrekking op de volgende posten:

- pensioenen en uitkeringen ex-gedeputeerden
- wachtgeldten ambtenaren
- IZR-premies gepensioneerden

De uitgaven voor genoemde doeleinden worden in komende jaren geraamd op circa € 1 tot 1,5 miljoen per jaar. Deze uitgaven zijn in de meerjarenbegroting gedekt.

Bijlage 5.4 Afkortingenlijst

In deze programmabegroting komen veel afkortingen voor. Om de lijst overzichtelijk te houden zijn bekende afkortingen, zoals IPO, BRU en afkortingen van ministeries niet opgenomen.

Tevens is een lijst toegevoegd met afkortingen van de onderdelen van de ambtelijke organisatie.

AIC	Archeologisch Informatie Centrum
AMK	Archeologische Monumentenkaart
Awb	Algemene Wet Bestuursrecht
BANS	Bestuursakkoord Nieuwe Stijl
BBV	Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
BCF	BTW-compensatiefonds
BCR	Bestuurlijke commissie voor de Randstad
BEL	Blaricum, Eemnes en Laren
BIBOB	Wet Bevordering integriteitsbeoordelingen openbaar Bestuur
BLS	Besluit locatiegebonden subsidies
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BNLU	Beleidsplan Natuur en landschap provincie Utrecht
BOA	Buitengewoon Opsporingsambtenaar
BOR	Bereikbaarheidsoffensief Randstad
CAB	Centraal adressenbestand
CBM	Centraal Bureau Motorrijtuigen
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CHER	Cultuurhistorische Effectrapportage
CHS	Cultuurhistorische hoofdstructuur
CMS	Consent Management Systeem
CO	Controllersoverleg
CODA	Nieuw financieel administratie systeem (merknaam)
COVM	Commissie voor overleg en voorlichting milieuhygiëne (Soesterberg)
CPB	Centraal Planbureau
CROS	Commissie regionaal overleg Schiphol
CSG	Centraal Stadsgebied (Amersfoort)
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
DIV	Documentatie informatie voorziening
DR	Directieraad
DLG	Dienst Landelijk Gebied
DVM	Dynamisch verkeersmanagement
ECB	Europese Centrale Bank
EHS	Ecologische hoofdstructuur
EKRW	Europese Kaderrichtlijn Water
ESF	Europees Sociaal Fonds
ETV	Economische en Toeristische Ontwikkeling
EVA	Electronisch Verlof Aanvraag
EVZ	Ecologische verbindingzone
FBE	Faunabeheereenheid Utrecht
Fido	Financiering decentrale overheden
GBKN	Grootschalige Basiskaart Nederland
GDU	Gebundelde doeluitkering
GGOR	Gewenste Grond- en Oppervlaktewater Regiem
GGZ jeugd	Geestelijke gezondheidszorg voor jeugdige
GRIP	Gecoördineerde Regionale Incidenten bestrijdingsprocedure
GOVERA	Goederenvervoer Randstad
GRIP's	Grote infrastructurele projecten
GSB	Grotestedenbeleid
Gww	Grondwaterwet
HDSR	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
HOV	Hoogwaardig Openbaar Vervoer
HUL	Het Utrechts Landschap
ICT	Informatie- en communicatie technologie
IDV	Interimbesluit Duurzaam Veilig

IKAP	Individuele keuzemogelijkheid Arbeidsvoorwaarden Provincies
IKAW	Indicatieve kaart Archeologische waarden
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
IVN	Instituut voor Natuur- en Milieueducatie
KWATTA	Kwaliteit en Taken (project)
KWO	Koude Warmte Opslag
LaMi	Landbouw en Milieu
LAP	Landelijk Afvalstoffen beheerplan
LCCM	Landelijke Coördinatie Commissie Muskusrattenbestrijding
LVG Jeugd	licht verstandelijke functiebeperking
MAVI	Milieu Aspecten Verkeer en Infrastructuur
MER	Milieu Effect Rapportage
MIP	Meerjaren Investeringsplan (wegen)
MJAP	Meerjaren actieprogramma diffuse bronnen
MTN	Muziek en Theater Netwerk
MU	Monumentenwacht Utrecht
MVG	Ministeriële Vrijstellingsregeling
NBW	Nationaal Bestuursakkoord Water
NIB	Nationaal Investeringsbank
NHW	Nieuwe Hollandse Waterlinie
NMa	Nederlandse Mededingingsautoriteit
NMU	Natuur en milieu Utrecht
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
OASE	Overleg- en Adviescommissie op Sociaal-Economisch terrein
OV	Openbaar vervoer
PAK	Polycyclische aromatische koolwaterstoffen
PAR	Provinciaal Arbeidsplaatsen Register
PBCU	Provinciale Bibliotheek Centrale Utrecht
PCLG	Provinciale commissie landelijk gebied
PCMW	Provinciale commissie Water en Milieu
PEP	Programma Electronische Provincies
PMP	Provinciaal Milieubeleidsplan
PMV	Provinciale Milieuverordening
POR	Provinciale Ontwikkelingsreserve
PPC	Provinciale Planologische Commissie
PPCP	Provinciaal Patiënten/ Consumenten Platvorm
PT	Productteam
PUP	Provinciaal uitvoeringsplan Landelijk Gebied
RAK	Ruilverkaveling met administratief karakter Kromme Rijn
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBB	Regeling Bedrijfshervestiging en –beëindiging
RCBT	Regionale Coördinerend Beleidsteam
REGIS	Regionaal Grondwater Informatiesysteem
RO	Ruimtelijke ordening
ROB	Rijksdienst voor oudkundig bodemonderzoek
ROV	Regionaal Orgaan Verkeersveiligheid
RSP	Regionaal Structuur Plan
SALZ	“Soest – Amersfoort – Leusden – Zeist” (motorcrossvereniging)
SAN	Storage attached to network
SCA	Stichts Centrum voor Amateurtheater
SGM	Subsidieregeling voor geluidsgericht milieubeleid
SGP's	Strategische gebiedsperspectieven
SIZ	Stichting Indicatie en Zorgregistratie
SLA	Service Level Agreement
SMPU	Strategisch Mobiliteitsplan Utrecht
TIPP-regeling	Tenderregeling Investeringsprogramma Provincies
TNLU	Rapportage Toestand en Natuur en Landschap provincie Utrecht
TRAP	Toeristisch recreatief archeologisch project
TRU	Toerisme en Recreatie Utrecht
UBT	Utrechts Bureau voor Toerisme

UMP	Uitvoeringsprogramma Mobiliteitsplan
URRIS	Utrechts Regionaal Route Informatiesysteem
UTR	Utrecht Toerisme en Recreatie
V&E	Vallei en Eem
V&M	Vervoersanalyse en Mobiliteitsadvies (stichting)
VGU	Vereniging gehandicaptenzorg Utrecht
VNL	Verordening bescherming Natuur en Landschap
VRI	Verkeersregelinstallatie
WBB	Wet Bodembescherming
WB-21	Waterbeheer 21ste eeuw
WERV	Wageningen, Ede, Rhenen en Veenendaal
Wet Fido	Wet Financiering decentrale overheden
WGR	Wet gemeenschappelijke regelingen
WHP	Waterhuishoudingsplan
Whvbz	Wet hygiëne en veiligheid van badinrichtingen en zwemgelegenheden
Wkr	Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding
WRO	Wet op de Ruimtelijke Ordening

AFKORTINGENLIJST ORGANISATIE-ONDERDELEN PROVINCIE UTRECHT

KAB	Kabinet
PAI	Provinciaal Archief Inspecteur
BMS	Bestuur- en Managementstaf
ECC	Eenheid Concerncommunicatie
CS	Concernstaf
SGU	Statengriffie Utrecht
PSD	Provinciale Service Dienst
PDI	Directie
PSB	Stafbureau
PIN	Innovatieteam
PFD	sector Facilitaire dienstverlening
PIT	sector Informatie en communicatietechnologie
PDR	sector Documentaire informatievoorziening, archief en registratuur
PGI	sector Geografische informatievoorziening
PAV	sector Administratie en informatievoorziening
PPD	sector Personele dienstverlening
REG	dienst Ruimte en Groen
RDI	Directie
RSB	Stafbureau
RSO	sector Strategische ruimtelijke ontwikkelingen
RGO	sector Gemeentelijke ruimtelijke ontwikkelingen
RWS	sector Wonen en stedelijke vernieuwing
RNL	sector Natuur, bos en landschap
RER	sector Ecologisch onderzoek en groene regelgeving
ROL	sector Ontwikkeling en inrichting landelijk gebied
RRE	sector Recreatie, erfgoed en toerisme
WEM	dienst Water en Milieu
MDI	Directie
MSB	Stafbureau
MST	sector Strategie
MGB	sector Gebieden
MSM	sector Stad en milieu
MWA	sector Water
MBA	sector Bodem en afvalstoffen
MBS	sector Bodemsanering
MMV	sector Monitoring en vaarwegbeheer
MBG	sector Vergunningen en handhaving (branchegericht)
MKT	sector Vergunningen en handhaving (ketenbeheer)
MMO	sector Managementondersteuning
WVV	dienst Wegen, Verkeer en Vervoer
VDI	Directie
VSB	Stafbureau
VBV	sector Beleidsvorming
VPO	sector Programmering en onderzoek
VIW	sector Integraal wegenbeheer
VAW	sector Aanleg wegen
ROV	Regionaal orgaan verkeersveiligheid

WEB	dienst Welzijn, Economie en Bestuur
	m.i.v. 1 januari 2004 Maatschappij, Economie en Cultuur (MEC)
WDI	Directie
WSB	Stafbureau
WZJ	sector Zorg en jeugd
WMO	sector Maatschappelijke ontwikkeling
WEZ	sector Economische en Europese zaken
WBT	sector Bestuur en toezicht